

68-5
L 22

Valsts statistiskā pārvalde

un kredīta

Finanču statistika 1934.

II izdevums

Sastādījis J. Jurevics. Redigējis V. Salnais.

Bureau de Statistique de l'Etat Letton

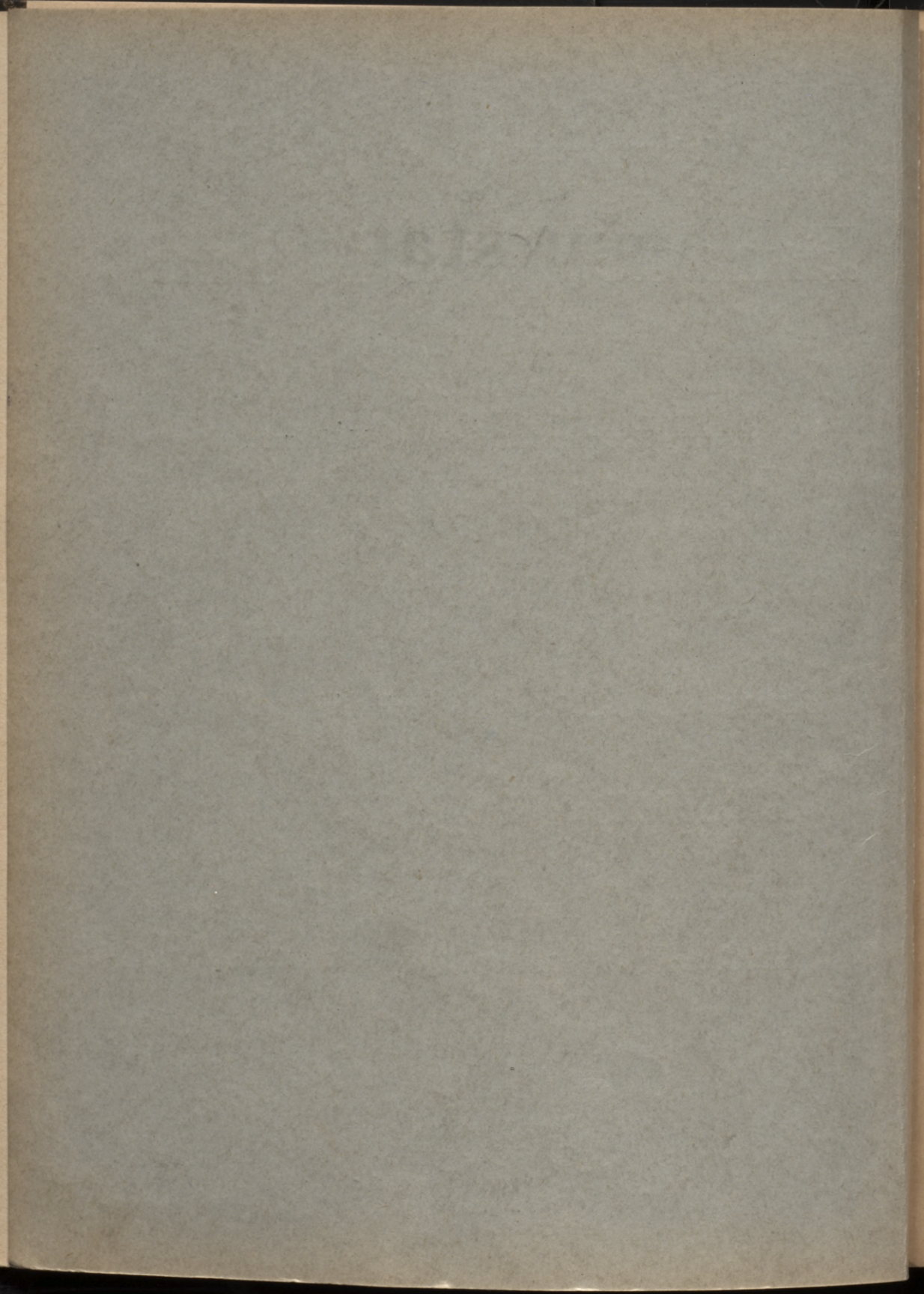
Statistique des Finances en 1934

II Edition

Ecrit par J. Jurevics et redigé par V. Salnais.

Rigā, 1934. gadā

13

81
L
33

Valsts statistiskā pārvalde
un kredīta
Finanču statistika
1934.

II izdevums

Sastādījis J. Jurevics. Redigējis V. Salnais.

Bureau de Statistique de l'Etat Letton
Statistique des Finances
en 1934

II Edition

Ecrit par J. Jurevics et redigé par V. Salnais.

Rigā, 1934. gadā

✓

L-
B-

✓
L. V. B.
№ _____ In. 320308

0308060281

П

R. Bērziņa grāmatu脾ectuve Rīgā, Brīvības ielā 4/6

Priekšvārds.

Finanču statistikas pirmā izdevumā ir sadalīti vienīgi valsts ieņēmumi pa atsevišķiem apgabaliem un lielākām pilsētām. Otrā izdevumā ir sadalīti valsts izdevumi. Izdevumus sadalot pa apgabaliem un pilsētām, bija jāizdara atsevišķi pētījumi par izdevumu posteņiem. Šie pētījumu rezultāti ir saskaitīti kopā, kas dod galīgo savilkumu. Bez budžeta summām ievēroti arī citi ieņēmumu avoti, kā dažādie fondi. Tas pats attiecas uz izdevumiem,

kas segti no rezerves fonda summām. Lai būtu labāks pārskats, tad ir salīdzināti arī ieņēmumi un izdevumi pa apgabaliem un pilsētām.

Valsts finanču statistikas tehniskie darbi ir veikti Valsts statistiskās pārvaldes iekšējās tirdzniecības un finanču statistikas nodaļā. Valsts izdevumu aprēķināšanā pa atsevišķiem apgabaliem un lielākām pilsētām tuvāko dalību ņēma pārvaldes darbinieks — R. Miške.

Rīgā, 1934. gada oktobrī.

Valsts statistiskā pārvalde.

Satura rādītājs.

I. Valsts izdevumi pa apgabaliem	1
II. Valsts ieņēmumi	98
III. Pārgrozījumi 1934./1935. s. g. budžetā	134
IV. Igaunijas un Lietavas valsts finances	135

Lpp.
Page

Table des matières.

I. Dépenses de l'Etat par provinces
II. Recettes de l'Etat
III. Changement du budget pour l'exercice 1934/1935
IV. Finances d'Etat de l'Estonie et de la Lithuanie

Recettes et dépenses d'Etat — par provinces.

Les sommes de recettes prévues dans le budget d'Etat ne sont pas les seules, qui dans les dernières années ont été exploitées à la couverture des dépenses.

Un grand rôle convenait au fonds de réserve, c'est à dire aux moyens épargnés des sommes restées des budgets d'Etat dans le cours de la période d'une haute conjuncture. Déjà pendant plusieurs années de suite les moyens du fonds de réserve ont été exploités à ce but. Outre le fonds de réserve il y a encore d'autres fonds, les recettes desquels se composent sous diverses autres conditions et règlements. Les moyens du fonds du Redressement intellectuel, celui de la lutte contre l'ivrognerie, le fonds des routes, de la lutte contre le chômage et enfin le fonds des pensions se constituent d'une autre manière — se basant sur des lois spéciales. Les moyens des fonds mentionnés on utilise à des buts déterminés, mais tout de même ils aussi ont le caractère de dépenses d'Etat comme les moyens budgétaires. Prenant en considération la grande importance de ces fonds — accrus considérablement d'année en année — nous avons ajouté dans ce résumé leurs chiffres d'affaires aux recettes et aux dépenses d'Etat.

Moyenne des recettes et des dépenses d'Etat de 1929/1930 à 1932/1933.

N ^o N ^o	Villes et provinces	Moyenne par habitant en Ls	
		Recettes	Dépenses
1	2	3	4
1	Rīga	168,44	74,14
2	Liepāja	131,19	71,67
3	Daugapils	95,93	65,71
4	Jelgava	114,71	80,19
5	Ventspils	95,42	87,75
6	Vidzeme	48,04	86,35
7	Kurzeme	38,80	76,50
8	Zemgale	41,20	77,44
9	Latgale	18,68	59,93
10	Total	67,53	73,65
11	Villes	152,73	73,51
12	A la campagne	34,66	74,01

Parmi les recettes et les dépenses budgétaires il y a des articles qui ne sont

pas répartissables par provinces et par villes, p. e. les régales des espèces sonnantes, les emprunts de l'Etat etc. de même que les recettes et les dépenses pour la sûreté, celles des institutions supérieures de l'Etat, les paiements par acompte des dettes et des intérêts et autres — desquels selon leur nature une répartition par districts et par provinces est impossible. (Plus correctement ces recettes et dépenses doivent être réparties proportionnellement au nombre des habitants pour obtenir des moyennes égales par habitant). La moyenne de 4 années de ces recettes faisait 18,16 Ls par habitant et celle des dépenses — 24,21 Ls.

Les recettes et les dépenses répartissables sont bien plus grandes: des recettes la moyenne de 4 années représentait une somme de 67,53 Ls par habitant, tandis que la moyenne des dépenses faisait 73,65 Ls (y compris les sommes budgétaires prévues et celles des divers fonds). La répartition des dépenses par provinces et par grandes villes est assez uniforme: quant aux villes, les plus grandes dépenses reviennent à Ventspils, mais à la campagne c'est la Latgale qui présente les moins considérables; la fluctuation n'est tout de même pas très remarquable, elle balance entre 60 et 88 Ls par habitant.

Les recettes se présentent sous un tout autre aspect: la fluctuation y est très considérable. La moyenne de 4 années pour un citoyen faisait 152,73 Ls, tandis que chaque habitant rural ne participait aux recettes qu'avec 34,66 Ls. Ainsi à chaque citoyen revenait une somme des recettes, de 4 1/2 fois plus grande qu'à chaque habitant rural. Des villes en particulier les recettes les plus grandes donnait Riga: les plus petites recettes donnait la Latgale en répartition par habitant.

En comparaison aux dépenses les sommes des recettes dans les villes surpassent considérablement la somme des dépenses par habitant, à la campagne la situation est différente. Ces chiffres ne démontrent pas le pouvoir productif des provinces et des villes, mais ils caractérisent les relations entre la population et la caisse d'Etat.

Die Einnahmen und Ausgaben des Staates nach Landesbezirken.

Die im Staatshaushalt vorgesehenen Einnahmesummen sind nicht die einzigen, die in den letzten Jahren zur Deckung der Ausgaben herangezogen wurden. Die Hauptrolle spielt der staatliche Reservefonds, der sich aus den in Zeiten günstiger Konjunktur angesammelten Budgetüberschüssen zusammensetzt. Er wird bereits seit mehreren Jahren in Anspruch genommen. Ausser ihm bestehen noch andere Fonds, welchen die Mittel auf Grund anderer Gesetzbestimmungen zufließen. Hierzu gehören: der Fonds zur Bekämpfung der Trunksucht, der Wegedfonds, der Fonds zur Bekämpfung der Arbeitslosigkeit und der Pensionsfonds. Die Mittel dieser Fonds werden für bestimmte Zwecke verwendet, doch tragen sie ebenso den Charakter staatlicher Ausgaben, wie die Budgetmittel. In Anbetracht der zunehmenden Bedeutung, die diese Fonds mit jedem Jahr erlangen, sind ihre Umsätze in nachstehende Aufstellung der staatlichen Einnahmen und Ausgaben mit aufgenommen worden.

Die mittleren Einnahmen und Ausgaben des Staates 1929/1930—1932/1933.

№№	Städte und Landesbezirke	Im Durchschnitt je Einwohner, in Lat	
		Einnahmen	Ausgaben
1	2	3	4
1	Riga	168,44	74,14
2	Liepāja	131,19	71,67
3	Daugavpils	95,93	65,71
4	Jelgava	114,71	80,19
5	Ventspils	95,42	87,75
6	Vidzeme	48,04	86,35
7	Kurzeme	38,80	76,50
8	Zemgale	41,20	77,44
9	Latgale	18,68	59,88
10	Zusammen	67,53	73,65
11	In Städten	152,73	73,51
12	Auf dem Lande	34,66	74,01

Unter den Budgeteinnahmen und -ausgaben gibt es Posten, die sich nach den

einzelnen Landesteilen und Städten nicht aufteilen lassen, so z. B. das Münzregal, staatliche Anleihen u. dgl., oder auch Ausgaben für den allgemeinen Schutz, höhere Staatsbehörden, der Schulden- und Zinsendienst usw. (Richtiger müssten diese Einnahmen und Ausgaben proportional der Einwohnerzahl geteilt werden, damit auf jeden Einwohner die gleiche Durchschnittssumme entfällt). Von den eine solche Teilung nicht zulassenden Summen kamen auf jeden Einwohner im Durchschnitt der unten angeführten 4 Jahre an Einnahmen — 18,16 Ls und Ausgaben — 24,21 Ls.

Die teilbaren Einnahmen und Ausgaben sind bedeutend grösser; und zwar 67,53 Ls Einnahmen und 73,65 Ls Ausgaben je Kopf der Bevölkerung (hier sind sowohl die budgetmässig vorgesehenen Summen als auch die der Fonds berücksichtigt). Die Ausgaben des Staates verteilen sich auf die einzelnen Landesbezirke und grösseren Städte ziemlich gleichmässig: von den Städten kommen grössere Ausgaben auf Ventspils, auf dem Lande aber die geringsten auf Latgale. Die Schwankungen sind dennoch unerheblich und betragen 60—88 Ls je Einwohner. Anders verhält es sich mit den Einnahmen, wo die Schwankungen sehr bedeutend sind. Im Durchschnitt der 4 Jahre wurden von einem jeden städtischen Einwohner 152,73 Ls vereinnahmt, von jedem ländlichen dagegen nur 34,66 Ls. Jeder Städter ergab somit $4\frac{1}{2}$ soviel Einnahmen als jeder Landbewohner. Die grössten Einnahmen lieferte Riga, die geringsten — Latgale. Im Vergleich mit den Ausgaben ergeben die Städte grössere Einnahmen als die für jeden Einwohner verausgabte Summe beträgt; auf dem Lande liegen die Dinge umgekehrt.

Diese Zahlen charakterisieren nicht die Produktionsfähigkeit der einzelnen Bezirke und Städte, sondern nur die Beziehungen der Bevölkerung zur Staatskasse.

I. Valsts izdevumi pa apgabaliem.

I. *Dépenses de l'Etat par provinces.*

Valsts izdevumu aprēķināšanā pa apgabaliem ietilpst arī to noskaidrošana mūsu 5 lielākās pilsētās — Rīgā, Liepājā, Daugavpilī, Jelgavā un Ventspilī. Pārējās pilsētas ir skaitītas pie laukiem. Izdevumus aprēķinot pa apgabaliem un pilsētām, visvairāk ir jāievēro un pareizāko attēlu dod caurmēra skaitļi uz vienu iedzīvotāju. Aprēķinot šos skaitļus, ir lietoti 1930. gada tautas skaitīšanas rezultāti, jo jaunākas skaitīšanas nav notikušas un valsts izdevumi attiecas uz 1930. g. un tam blakus stāvošiem gadiem. Plašāki materiāli par iedzīvotāju skaitu ir „Finanču statistikas” pirmā izdevumā — 40. lapp., un to pirmavots atrodas 1930. gada tautas skaitīšanas rezultātu publicējumos — M. Skujenieka teksts un redakcija, Valsts statistiskās pārvaldes izdevumā.

Starp valsts izdevumiem ir ieskaitītas ne tikai budžeta summas, bet arī dažādi citi līdzekļi un valsts manta. Pastāv fondi, kuŗu summas budžetā neparedz, un to izlietošana notiek ārpus budžeta, kā ceļu, žūpības apkaŗošanas, rezerves u. c. fondi. Daŗu fondu uzkrāšana un izlietošana iet līdztekus budžetam, bet ir arī tādi fondi, kas uzkrājas nenoteiktiem mērķiem — tos izlieto pēc vajadzības. Bez fondiem, kuŗi uzkrājuŗies brīvas naudas vai vērtspapīru veidā, valsts izdevumos vēl skaitās valsts mantas izlietošana — izdalīšana, kā meŗi, zemes u. c. manta. Valsts izdevumu galvenā sastāvdaļa ir budžeta summas, un tās sastāda paŗu kodolu. Pēdējos gados tomēr lielu lomu spēlē arī dažādu fondu līdzekļi, un to sadalīšana pa apgabaliem ir nepiecieŗama, jo bieŗi tie pēc savas būtības ir raksturīgāki nekā pārējie. Valsts manta, kā meŗi u. c., visus gadus diezgan plaŗos apmēros ir izdalīta iedzīvotājiem par brīvu, bet galvenā kārtā par pazemīnātu taksi.

Izdevumi, kas paredzēti valsts budžetā, ir jāšķiro divi daļās: 1) vienus var sadalīt

pa apgabaliem un 2) oŗus nevar dalīt pa apgabaliem, jo pēc savas būtības attiecas uz visu valsti, kā Valsts Prezidenta, ārlietu ministrijas, karaspēka uzturēšanas izdevumi u. t. t. Šādu izdevumu, kas attiecas uz visu valsti, ir diezgan daudz, bet daŗus, ar zināmiem noteikumiem, tomēr ir iespējams sadalīt, piemēram, bij. Saeimas, tiesu, policijas u. c. līdzīgus. Kaut gan, stingri ņemot, arī šie izdevumi pa atseviŗķiem apgabaliem un pilsētām nav dalāmi, vai pareizāk — tie dalāmi proporcionāli iedzīvotāju skaitam, tomēr izejot no tā viedokļa, kā izdotās summas ieplūŗ zināma apgabala un pilsētu iedzīvotājiem, tās var sadalīt.

1. Valsts izdevumu kopsumma (budžeta).

1. *Somme totale des dépenses de l'Etat (budget).*

Jau sākot ar 1928./1929. saimniecības gadu valsts izdevumi pastāvēgi samazinās; minētā gadā tie sasniedza lielāko summu, kāda ir bijuŗi — 203,7 milj. ls. 1928. gada vasarā bija katastrofāli dabas apstākļi: nemitīgais lietus pārludināja visus laukus ar ūdeni un raŗa bija niecīga. Valdība bija spiesta noslēgt ārējos aizņēumus, lai apgādātu lauksaimniekus ar sēklu un pirmās vajadzības priekŗmetiem. Tāpēc arī 1928./1929. un 1929./1930. s. g. izdevumi ir ļoti lieli. Strauŗi tie turpināja samazināties 1930./1931.—1932./1933. s. g. Vieņīgi pēdējos 2 gados izdevumu samazināšanās ir apstājusies, un pēdējā laikā izdevumu budžetiem ir tendence pat pieaugt. 1932./1933. s. g. faktiskie izdevumi bija 135,0 milj. ls, vai salīdzinot ar maksimālo gadu, mazāki par 68,7 milj. ls — 34,7%. Par pēdējiem 2 gadiem faktiskie izdevumi nav vēl zināmi, jo 1933./1934. s. g. galīgi noslēgsies 1934. gada 30. septembrī, un skaitļu sakopoŗana parasti turpinās līdz gada beigām. 1934./1935. s. g. ir tikai

№ 1. Valsts izdevumi 1918./1920.—1934./1935.

№ 1. Dépenses de l'Etat de

№	Izdevumi <i>Dépenses</i> Saimniecības gadi <i>Exercices</i>	Augstākās valsts iestādes	Ārlietas	Iekšējā drošība	Tiesas un cietumi	Izglītība	Soc. ap- gāde un darba aizsardzība	Sanitārā uzraudzība u. vesel.	Saimn. nozaļu uzraudzība u. veicin.	Sa- tiksmē	Valsts finan- ces
		<i>Institutions supérieures d'Etat</i>	<i>Affaires étran- gères</i>	<i>Affaires inté- rieures</i>	<i>Tribu- nals et prisons</i>	<i>Instruc- tion</i>	<i>Assist. soc. et souvég. du trav.</i>	<i>Contr. Sanit. et hyg.</i>	<i>Contr. d. bran- ches éconóm. et leur encour.</i>	<i>Com- munic.</i>	<i>Finan- ces de l'Etat</i>
		1 000 l s									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1918./1920.	487	673	1 701	865	1 105	1 011	412	479	1 730	1 106
2	1920./1921.	1 054	1 225	2 366	1 329	2 762	4 193	799	1 345	2 857	955
3	1921./1922.	1 226	1 784	2 539	1 773	4 720	4 512	689	2 212	1 698	1 450
4	1922./1923.	1 907	1 981	5 301	3 158	9 460	4 965	1 315	4 490	4 148	3 591
5	1923./1924.	1 814	1 898	6 936	3 880	12 183	8 592	1 757	4 754	5 935	4 446
6	1924./1925.	2 124	1 967	7 507	4 680	14 795	7 015	2 278	5 051	11 166	3 611
7	1925./1926.	2 466	2 136	8 402	5 483	17 984	9 089	2 256	6 205	9 427	5 101
8	1926./1927.	2 343	2 308	8 549	5 496	19 889	11 590	2 266	7 053	11 386	4 059
9	1927./1928.	2 353	2 232	8 283	5 609	21 220	10 649	2 704	7 054	10 280	4 076
10	1928./1929.	2 482	2 287	9 108	5 879	21 660	15 779	2 917	12 732	18 575	6 354
11	1929./1930.	2 874	2 340	9 611	6 577	21 864	21 854	2 954	12 368	14 263	4 777
12	1930./1931.	2 940	2 401	10 106	7 011	23 430	21 075	3 309	11 226	14 423	5 191
13	1931./1932.	3 076	2 242	9 671	6 940	22 358	25 025	2 949	9 311	10 905	7 476
14	1932./1933.	2 296	1 851	8 919	6 249	21 199	19 679	2 397	19 213	6 528	4 194
15	1933./1934. ^{*)}	2 352	1 781	8 744	6 155	21 131	15 828	2 568	24 999	6 337	4 307
16	1934./1935. ^{*)}	2 555	1 856	8 972	6 358	22 111	16 428	2 819	27 267	8 529	4 963

iesācies, un par to vēl grūti noteikt. Katrā ziņā faktiskie izdevumi nebūs lielāki par 1932./1933. s. g., lai gan budžetā ir paredzēts izdot 150,95 milj. ls, bet šo summu bij. Saeima stipri pārspilēja. Ja ievēro faktiskos ieņēmumus, tad izdevumi ir stipri jāsašaurina. Lai pareizi novērtētu izdevumu kopsummu, ir jāievēro dažas pārmaiņas budžeta sastādīšanā: sākot ar saimnieciskās krīzes gadiem bezdarba apkaļošanai no algoto darbinieku atalgojumiem atvelk zināmu procentu bezdarbnieku fondam, un tādēļ samazinās sociālās palīdzības izdevumi sabiedriskiem darbiem. Pensiju izmaksai tagad atvelk no darbinieku algām un valsts piemaksā tikai daļu, un arī šeit ir samazinājušies izdevumi; ir samazinātas piemaksas slimo kasēm. Ar to arī izskaidrojams, ka sociālās palīdzības izdevumi ir strauji samazinājušies: 1931./1932. s. g. tie bija 25,0 milj. ls, 1932./1933. — 19,7 un 1933./1934. — 15,8 milj. ls. Ar citu izdevumu posteņu sastādīšanu arī ir notikušas lielākas vai mazākas pārmaiņas. Tāpēc, stingri ņemot, pēdējo gadu izdevumu budžeti un faktiskie izdevumi ar iepriekšējiem gadiem nav salīdzināmi. Izdevumu samazināšana nav notikusi tik lielos apmēros, kā to uzrāda budžetu kop-

summas, jo faktiskie izdevumi, kurus tagad izdara caur dažādiem fondiem, ir lielāki.

Ar noteikumiem par krīzes laika atvilkumiem no valsts darbinieku un strādnieku atalgojumiem un no valsts izmaksājamām pensijām (Likum un Ministru kabineta noteikumu krājumā 1932. g. 8), 1932. gada 1. janvārī ievērojamā kārtā samazināja valsts izdevumus 1931./1932. s. g. No algas, kas pienākas no valsts (arī valsts autonomo uzņēmumu) līdzekļiem algojamiem darbiniekiem un strādniekiem, jāietur sevišķs krīzes laika atvilkums, kuļa apmērs, atkarībā no algas lieluma, ir šāds: no algas, kas

pārsniedz	1 400 ls mēnesī	— 20 %
"	1 300 "	— 19 %
"	1 200 "	— 18 %
"	1 100 "	— 17 %
"	1 000 "	— 16 %
"	900 "	— 15 %
"	800 "	— 14 %
"	700 "	— 13 %
"	600 "	— 12 %
"	500 "	— 11 %
"	250 "	— 10 %
"	200 "	— 9 %
"	170 "	— 8 %
"	140 "	— 7 %
"	120 "	— 6 %
"	100 "	— 5 %
"	90 "	— 4 %
"	80 "	— 3 %

saimniecības gadam.
1918/1920 à 1934/1935.

Valsts parādi	Valsts kapitālu ieguldījumi	Dažād. parvaldes iestādes	Dažādi izdev.	Apsardzība	Kopā
<i>Dettes de l'Etat</i>	<i>Placem. d. capitaux del'Etat</i>	<i>Divers. institutions</i>	<i>Dépenses diverses</i>	<i>Défense nation.</i>	<i>Total</i>
e n 1 0 0 0 l s					
13	14	15	16	17	18
264	26 084	214	177	24 309	60 617
2 397	48 473	416	3 694	23 521	97 386
2 451	19 059	391	1 545	20 438	66 487
5 274	34 091	556	3 680	32 383	116 300
11 966	26 464	782	2 817	29 867	124 091
8 637	30 772	714	1 695	45 046	147 058
1 543	33 484	1 350	1 660	44 858	151 444
3 344	34 915	655	1 842	44 851	160 546
2 368	37 066	911	3 861	40 971	159 637
2 361	59 815	704	3 756	39 267	203 696
4 295	34 572	1 194	3 388	40 352	183 283
4 341	26 916	1 016	2 943	38 720	175 048
2 482	12 395	878	2 686	32 544	150 938
2 919	9 810	634	2 108	27 042	135 038
3 583	13 325	632	1 800	27 893	141 435**)
3 449	12 986	674	1 635	30 350	150 952

Paredzētie atvilkumi no algām nav attiecināmi uz sabiedrisko darbu strādniekiem, izņemot personas ar mēneša algu. Ja attiecīgam darbiniekam vai strādniekam nav apgādājamo ģimenes locekļu, tad no viņa algas, ja tā pārsniedz 100 ls mēnesī, papildus jāatvelk 4% vairāk nekā augstāk paredzēts, bet ja alga pārsniedz 80 ls un nepārsniedz 100 ls mēnesī, tad — 2%. Šos papildu atvilkumus neizdara: 1) strādniekiem un amatniekiem ar stundas, dienas vai nedēļas algu, 2) karavīriem un 3) policijas kārtībniekiem, kas padoti prefektūrām. Par algu jāsaprot attiecīgai kategorijai (grupai) un pakāpei ar likumu, vai arī līgumā vai dienesta noteikumos noteiktā alga naudā, ierēķinot karavīriem kareivju devu un virsdienesta instruktoriem arī izdienas piemaksu un neatskaitot atvilkumus pensiju fondā un par dienesta dzīvokļiem (1/30—1/9 no algas). Turpretim atvilkums 1/12 algas apmērā dienesta pirmos 6 mēnešos un tāds pats atvilkums darbiniekiem, kas ieņem vēl otru algotu amatu valsts dienestā, kā arī algas samazināšanās slimības laikā, attiecīgi ietekmē noteikto atvilkumu. Strādniekiem ar stundas, dienas vai nedēļas algu ietilpst

algā arī izpeļņa par gabala vai akorda darbu, atlīdzība par virsstundām un attiecīgos gadījumos arī atvilkumi iemaksai slimo kasēs. Mācības spēkiem, kam ir nepilns normāla darba komplekts, atvilkumi izdarāmi tādā procentu apmērā, kādu piemērotu, ja viņiem būtu normālās algas saņemšanai paredzētais stundu skaits. Saņemamo naturāliju vērtība algā nav ierēķināma.

Neatkarīgi no augstāk minētiem atvilkumiem no papildatlīdzībām ietur 20%; tie jāietur no visāda veida papildatlīdzībām, ko naudā izsniedz virs algas, vai kā otru atalgojumu, kas neietilpst algā. 20% atvelk arī no virsstundu un citām papildatlīdzībām valsts mācības spēkiem, kā arī no atlīdzības, ko no valsts mācības iestādēm saņem lektori vai stundu pasniedzēji, kam pamatvieta ir citur valsts vai pašvaldības dienestā. Tādos pašos apmēros atvelk arī no saņemamām pensijām.

Valsts darbinieku algu samazinājumu 1931./1932. s. g. papildu budžetā paredzēja kā ārkārtējo peļņas nodokli, un šie atvilkumi deva valstij — 2,561 milj. ls lielu ietaupījumu. Nākošos saimniecības gados šos atvilkumus vairs budžetā neparedzēja un algas uzdeva netto summās. Lai būtu iespējams atsevišķos gadus salīdzināt, tad arī 1931./1932. s. g. aprēķināja, par kādu summu samazinājās atsevišķie izdevumi. Ja šis aprēķins atsevišķos posteņos arī pilnīgi nesaskan ar valsts kases grāmatvedību, tad tomēr viņš ir ļoti tuvu un katrā ziņā labāki salīdzināms ar nākošiem gadiem, kad krīzes atvilkumus budžetā vairs neparedzēja. Izdarot šādu aprēķinu, samazināja ne tikai atsevišķos izdevumu posteņus, bet daži ieņēmumu avoti bija jāpalielina, un tas bija jādara tieši ar tām valsts iestādēm, kas darbojās ar netto budžetiem, kā dzelzceļiem, pastu, tālegrāfu, tāl telefonu, radiofonu, mežu ekspluatāciju un citiem. Ieņēmumu un izdevumu starpība palika bez pārgrozībām. Grozītie ieņēmumu un izdevumu posteņi ir atzīmēti tabulā; tie nedaudz samazinās, mazākais tas bija laikā no 1931./1932.—1933./1934. s. g. Procentos no izdevumu kopsummas to nozīme ir liela: 1931./1932. s. g. tā bija samazinājusies līdz 22,2%, bet 1934./1935. s. g. atkal pavairojās līdz 29,9% no kopsummas. Salīdzinot ar budžetu, faktiskie izdevumi ir mazāki: 1929./1930. s. g. — par 1,7%, 1931./1932. — 6,5% un 1932./1933. — 9,1%, vai pēdējā gadā izdeva

*) Budžets. **) No šiem izdevumiem paredzēts ietaupīt Ls 722 372,—

№ 2. Valsts izdevumi 1918./1920—1934./1935. s. g.
№ 2. Dépenses de l'Etat de 1918/1920 à 1934/1935.

Nr.№	Izdevumi Dépen- ses Saim- niecības gadi Exercices	Augstākās valsts iestādes Institutions supérieure d'Etat	Ārlietas Affaires étrangères	Iekšējā drošība Affaires intérieures	Tiesas un cietumi Tribunaux et prisons	Izglītība Instruction	Soc. apgāde un darba aizsar- dzība — Assist. soc. et souve- garde du travail.	Sanitārā uzraudzība un vesel. Contr. sanit. et hygiène	Saimniecisko nozaru uzraudz. un veicin. — Contr. d. branch. écur. et leur encour.	Saīksme Communication	Valsts finanses Finances de l'Etat	Valsts parādi Dettes de l'Etat	Valsts kapitālu ieguldījumi Placement des capitaux de l'Etat	Dažādas pārvaldes iestādes Diverses institutions	Dažādi izdevumi Dépenses diverses	Apsardzība Défense nationale	Kopā Total
																	18
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Procentos — Pourcentage																	
1	1918./1920.	0,8	1,1	2,8	1,4	1,8	1,7	0,7	0,8	2,9	1,8	0,4	43,0	0,4	0,8	40,1	100,0
2	1920./1921.	1,1	1,3	2,3	1,4	2,8	4,3	0,8	1,4	2,9	1,0	2,5	49,8	0,4	3,8	24,2	100,0
3	1921./1922.	1,8	2,7	3,8	2,7	7,1	6,8	1,0	3,3	2,6	2,2	3,7	28,7	0,6	2,3	30,7	100,0
4	1922./1923.	1,6	1,7	4,6	2,7	8,1	4,3	1,1	3,9	3,6	3,1	4,5	29,3	0,5	3,2	27,8	100,0
5	1923./1924.	1,5	1,6	5,6	3,1	9,8	6,9	1,4	3,8	4,8	3,6	9,6	21,3	0,6	2,3	24,1	100,0
6	1924./1925.	1,4	1,3	5,1	3,2	10,1	4,8	1,5	3,4	7,6	2,5	5,9	20,9	0,5	1,2	30,6	100,0
7	1925./1926.	1,6	1,4	5,6	3,6	11,9	6,0	1,5	4,1	6,2	3,4	1,0	22,1	0,9	1,1	29,6	100,0
8	1926./1927.	1,5	1,4	5,3	3,4	12,4	7,2	1,4	4,4	7,1	2,5	2,1	21,7	0,4	1,2	28,0	100,0
9	1927./1928.	1,5	1,4	5,2	3,5	13,3	6,7	1,7	4,4	6,4	2,5	1,5	23,2	0,6	2,4	25,7	100,0
10	1928./1929.	1,2	1,1	4,5	2,9	10,6	7,8	1,4	6,3	9,1	3,1	1,2	29,4	0,3	1,8	19,3	100,0
11	1929./1930.	1,6	1,3	5,2	3,6	11,9	11,9	1,6	6,8	7,8	2,6	2,3	18,9	0,7	1,8	22,0	100,0
12	1930./1931.	1,7	1,4	5,8	4,0	13,4	12,0	1,9	6,4	8,2	2,9	2,5	15,4	0,6	1,7	22,1	100,0
13	1931./1932.	2,0	1,5	6,4	4,6	14,8	16,6	2,0	6,2	7,2	4,9	1,6	8,2	0,6	1,8	21,6	100,0
14	1932./1933.	1,7	1,4	6,6	4,6	15,7	14,6	1,8	14,2	4,8	3,1	2,2	7,3	0,5	1,5	20,0	100,0
15	1933./1934. *)	1,7	1,3	6,2	4,4	14,9	11,2	1,8	17,7	4,5	3,0	2,5	9,4	0,4	1,3	19,7	100,0
16	1934./1935. *)	1,7	1,2	5,9	4,2	14,6	10,9	1,9	18,1	4,5	3,3	2,3	8,6	0,4	1,1	20,1	100,0
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) Moyenne par habitant (en ls)																	
17	1920./1921.	0,66	0,77	1,48	0,88	1,73	2,63	0,50	0,84	1,79	0,60	1,50	30,37	0,26	2,31	14,74	61,01
18	1925./1926.	1,34	1,16	4,55	2,97	9,75	4,93	1,22	3,36	5,11	2,77	0,84	18,15	0,73	0,90	24,31	82,09
19	1930./1931.	1,55	1,26	5,32	3,69	12,33	11,09	1,74	5,91	7,59	2,73	2,28	14,17	0,54	1,55	20,38	92,13
20	1932./1933.	1,21	0,97	4,69	3,29	11,16	10,36	1,26	10,11	3,44	2,21	1,54	5,16	0,33	1,11	14,23	71,07
21	1933./1934. *)	1,24	0,94	4,60	3,24	11,12	8,33	1,35	13,16	3,34	2,27	1,88	7,01	0,33	0,95	14,68	74,44
22	1934./1935. *)	1,34	0,98	4,72	3,35	11,64	8,65	1,48	14,35	4,49	2,61	1,82	6,84	0,33	0,86	15,97	79,45
Pīcāugums 1922./1923. = 100 Augmentation 1922/1923 = 100																	
23	1920./1921.	55	62	45	42	29	84	61	30	69	27	45	142	75	100	73	84
24	1921./1922.	64	90	48	56	50	91	53	49	41	40	46	56	70	42	63	57
25	1922./1923.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
26	1923./1924.	95	96	131	123	129	173	134	106	143	124	227	78	140	77	92	107
27	1924./1925.	111	99	142	148	156	141	173	112	269	101	164	90	128	46	139	126
28	1925./1926.	129	108	158	174	190	183	172	138	227	142	29	98	243	45	139	130
29	1926./1927.	123	117	161	174	210	233	172	157	274	113	63	102	118	50	139	138
30	1927./1928.	123	113	156	178	224	214	206	157	248	114	45	109	164	105	127	137
31	1928./1929.	130	115	172	186	229	318	222	284	448	177	45	175	127	102	121	175
32	1929./1930.	151	118	181	208	231	440	225	275	344	133	81	101	215	92	125	158
33	1930./1931.	154	121	191	222	248	424	252	250	348	145	82	79	183	80	120	151
34	1931./1932.	161	113	182	220	236	504	224	207	263	208	47	36	158	73	100	130
35	1932./1933.	120	93	168	198	224	396	182	428	157	117	55	29	114	57	84	116
36	1933./1934. *)	123	90	165	195	223	319	195	557	141	120	68	39	114	49	86	122
37	1934./1935. *)	134	94	169	201	234	331	214	607	206	138	65	38	121	44	94	130

par 13,6 milj. ls mazāku summu nekā budžetā bija paredzēts. Kārtējos izdevumus izlietoja par 7,7% un ārkārtējos par 13,2%. Saimnieciskās krīzes gados bij. Saeimai bija tieksme izdevumus palielināt virs faktiskās iespējas, un dabiski, ka daļa izdevumu bija jāatliek. Desmit gadu laikā ārkārtējie izdevumi sasniedza 525 milj. ls lielu summu, bet kārtējie izdevumi

— 1.087 milj. ls, vai kopā — 1.612 milj. ls. Caurmērā ikgadus iznāk 108,7 milj. ls lieli kārtējie un 52,5 milj. ls lieli ārkārtējie izdevumi, vai 32,6%. Pēdējos 10 gados ārkārtējie izdevumi ir bijuši gandrīz 1/3 daļa no to kopsummas. Ārkārtējie ieņēmumi turpretim ir daudz mazāki: tie 10 gadu laikā bija 132 milj. ls, vai caurmērā ikgadus 13,2 milj. ls liela summa, kas bija

*) Budžets

№ 3. Valsts izdevumi 1931./1932.

№ 3. Dépenses de l'Etat en 1931/1932.

№	Valsts izdevumi	Pēc Valsts kontroles pārskata	Pārveidotais pārskats	± starpība
		1 000 l s		
1	2	3	4	5
1	Kopsumma	152 334	150 938	— 1 396
	To starpā:			
2	Augstākām valsts iestādēm	3 164	3 075	— 89
3	Valsts Prezidentam	153	150	— 3
4	Saeimai	1 605	1 565	— 40
5	Ministru kabinetam	235	228	— 7
6	Valsts kontrolei	1 171	1 132	— 39
7	Ārlietām	2 286	2 242	— 44
8	Ārlietu centrālām iestādēm	565	557	— 8
9	Pārstāvībām ārzemēs	1 721	1 685	— 36
10	Iekšējai drošībai	9 960	9 671	— 289
11	Drošības lietu centrālām iestādēm	293	285	— 8
12	Ārējai policijai	5 915	5 734	— 181
13	Kriminālpolicijai	762	740	— 22
14	Robežpolicijai	2 689	2 614	— 75
15	Aizsargu organizācijām	301	298	— 3
16	Tiesām un cietumiem	7 138	6 940	— 198
17	Tiesu centrālām iestādēm	188	184	— 4
18	Senātam	234	226	— 8
19	Tiesu Palātai	265	256	— 9
20	Apgabaltiesām	2 695	2 612	— 83
21	Miertiesām	1 024	991	— 33
22	Cietumiem	2 732	2 671	— 61
23	Izglītībai	22 680	22 358	— 322
24	Izglītības lietu centrālām iestādēm	419	407	— 12
25	Augstākām mācības iestādēm	4 256	4 143	— 113
26	Vidusskolām	3 749	3 667	— 82
27	Ārnieciskām skolām	3 681	3 608	— 73
28	Pamatskolām	9 431	9 397	— 34
29	Ārpuskolas izglītībai	683	683	—
30	Muzejiem, architekt., bibliotēkām un piemin.	410	402	— 8
31	Pabalstiem izglītības veicināšanai	51	51	—
32	Sociālai apgādei un darba aizsardzībai	25 060	25 025	— 35
33	Soc. lietu centr. iestādēm un darba inspektor.	418	405	— 13
34	Valsts darbinieku ārstēšanai	1 880	1 869	— 11
35	Patversmēm un neredzīgo institūtiem	819	808	— 11
36	Sanitārai uzraudzībai un veselībai	3 002	2 949	— 53
37	Veselības lietu centrālām iestādēm	306	296	— 10
38	Slimnīcām, sanator., leprozūr. un ambulancēm	2 231	2 201	— 30
39	Veterinārām lietām	465	452	— 13
40	Saimniecisko nozaļu uzraudzībai un veicināšanai	9 430	9 311	— 119
41	Lauksaimniecībai, mežsaimniec. un zvejniec.	9 030	8 920	— 110
42	Rūpniecībai un tirdzniecībai	373	364	— 9
43	Satiksmei	10 987	10 905	— 82
44	Zemes ceļiem	7 796	7 741	— 55
45	Ūdens ceļiem un ostām	3 191	3 164	— 27
46	Valsts finanču	7 627	7 476	— 151
47	Valsts finanču vispār. centrālām iestādēm	3 136	3 124	— 12
48	Tiešo nodokļu un nodevu ievāk. u. akcizes izd.	2 162	2 097	— 65
49	Muitas iestādēm	2 329	2 255	— 74
50	Daržādām pārvaldības iestādēm	894	878	— 16
51	Pašvaldību pārvaldei	162	156	— 6
52	Garīgo lietu pārvaldei	173	172	— 1
53	Būvvaldei	47	46	— 1
54	Statistikai pārvaldei	512	504	— 8

8,1% no visiem ieņēmumiem. Ārkārtējie izdevumi 10 gadu laikā pārsniedz ieņēmumus par 393 milj. ls. Ar kārtējiem ieņēmumiem ir izdarīti kapitālu ieguldījumi un citi ārkārtēji izdevumi; līdzīga aina ir novērojama arī pašvaldību iestādēs.

Ārkārtējie izdevumi līdz saimnieciskai krīzei bija citādi nekā pēdējos gados: līdz

1930./1931. s. g. ieskaitot lielākās summas izdeva kapitālu ieguldījumiem, bet tagad — saimniecisko nozaļu veicināšanai. Desmit gadu laikā kapitālu ieguldījumiem ir izdoti (pēdējos 2 gados tikai projektēti) 275,3 milj. ls, vai 52,4% no visiem ārkārtējiem izdevumiem, bet pēdējos 4 gados tie bija tikai 31,8% no kopsummas. At-

Nº 4. Valsts ieņēmumi 1931./1932.
Nº 4. Recettes de l'Etat en 1931/1932.

Nº	Valsts ieņēmumi	Pēc Valsts kontroles pārskata	Pārveidotais	± starpība
		1 0 0 0 l s		
1	2	3	4	5
1	Kopsumma	128 131	126 735	— 1 396
	To starpā:			
2	Valsts darbinieku algu samazināšana . .	2 561	—	— 2 561
3	Pasts, telegrafs, telefons un radiofons . .	971	1 284	+ 313
4	Valsts meži	433	625	+ 192
5	Dzelzceļi	2 218	2 878	+ 660

sevišķos gados valsts kapitālu daļa bija vēl lielāka — 1925./1926. s. g. — 62,4⁰/₀, bet 1928./1929. s. g. sasniedza gandrīz 60 milj. ls; 1932./1933. s. g. kapitālu ieguldījumiem izdotā summa bija tikai 9,8 milj. ls, vai 28,7⁰/₀ no visiem ārkārtējiem izdevumiem. Arī kapitālu ieguldījumu raksturs tagad ir citāds nekā agrāk, kad ļoti lielas summas paredzēja aizdevumiem, kurus caur valsts kredītiestādēm saņēma dažādas saimnieciskās aprindas. Tagad lielāku vērību piegriež saimnieciskiem uzņēmumiem. Saimniecisko nozaļu veicināšanai līdz 1930./1931. s. g. izdeva mazas summas, un no visiem ārkārtējiem izdevumiem tie bija ap 1/10 daļu. Stāvoklis ļoti krasi mainījās saimnieciskās krīzes gados, kad eksporta veicināšanas nolūkos bija jāpiegriež vērība tādām nozarēm, kur cenas pasaules tirgū bija ārkārtīgi samazinājušās — noslidējušas zem ražošanas pašizmaksas. Saimnieciskās krīzes gados šiem nolūkiem ārkārtējos izdevumos paredzēja 59,3 milj. ls vai 38,9⁰/₀; 1934./1935.

Nº 5. Kārtējie un ārkārtējie izdevumi 1925./1926.—1934./1935.

Nº 5. Dépenses ordinaires et extraordinaires de 1925/1926 à 1934/1935.

Nº	Izdevumi Dépen- ses Saim- niecības gadi Exercices	Kār- tējie Ordin- aires	Ārkār- tējie Extra- ordin.	Kār- tējie Ordin- aires	Ārkār- tējie Extra- ordin.
		Milj. ls En millions de Ls		Procentos Pourcentage	
		3	4	5	6
1	2	3	4	5	6
1	1925./1926.	97,8	53,7	64,5	35,5
2	1926./1927.	103,7	56,8	64,6	35,4
3	1927./1928.	103,5	56,2	64,8	35,2
4	1928./1929.	111,7	92,0	54,9	45,1
5	1929./1930.	120,3	62,9	65,7	34,3
6	1930./1931.	124,4	50,6	71,1	28,9
7	1931./1932.	117,4	33,6	77,8	22,2
8	1932./1933.	100,8	34,2	74,7	25,3
9	1933./1934. *)	101,6	39,8	71,9	28,1
10	1934./1935. *)	105,9	45,1	70,1	29,9

Nº 6. Kārtējo un ārkārtējo izdevumu realizēšanās 1925./1926.—1932./1933.

Nº 6. Réalisation des dépenses ordinaires et extraordinaires de 1925/1926 à 1932/1933.

Nº	Izdevumi Dépenses Saimniecības gadi Exercices	Kārtējie izdevumi pret budžetu + — 1000 ls Dépenses ordinaires par rapport au budget	Pro- centos Pour- centage	Ārkārtējie izdevumi pret budžetu + — 1000 ls Dépenses extraordin. par rapport au budget	Pro- centos Pour- centage	Kopā izdots pret budžetu + — 1000 ls Total des dépenses par rapport au budget	Pro- centos Pour- centage
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1925./1926.	— 7 472	92,9	— 2 033	96,4	— 9 505	94,1
2	1926./1927.	— 4 764	95,6	— 4 479	92,7	— 9 243	94,6
3	1927./1928.	— 3 661	96,6	— 298	99,5	— 3 959	97,6
4	1928./1929.	— 3 258	97,2	— 767	99,2	— 4 025	98,1
5	1929./1930.	— 2 955	97,6	— 235	99,6	— 3 190	98,3
6	1930./1931.	— 2 971	97,7	— 630	98,8	— 3 601	98,0
7	1931./1932.	— 5 167	95,8	— 5 274	86,4	— 10 441	93,5
8	1932./1933.	— 8 360	92,8	— 5 196	86,8	— 13 556	90,9

*) Budžets — Budget

Nē 7. Ārkārtējie izdevumi 1925./1926.—1934./1935.

Nē 7. Dépenses extraordinaires de 1925/1926 à 1934/1935.

№№	Saim- niecības gadi <i>Exercices</i>	Arkārtējie izdevumi <i>Dépenses extraordi- naires</i>	1 000 l s												
			Ārlietas <i>Affaires étrangères</i>	Iekšējā drošība <i>Sécurité intérieure</i>	Tiesas un cietumi <i>Tribunaux et prisons</i>	Izglītība <i>Instruction</i>	Soc. apgāde un darba aizsardz. <i>Serv. soc. et sauvegarde du travail</i>	Sanitārā uzraudz. un veselība <i>Contr. sanit. et service de santé</i>	Saimn. nozaļu uzraudz. un veic. <i>Contr. et encouragement des différentes branches économ.</i>	Saistītie <i>Communication</i>	Valsts finanses <i>Finances d'Etat</i>	Valsts kapitālu ieguldījumi <i>Dépôts des fonds d'Etat</i>	Dažādas pārvaldes iestādes <i>Div. administrations autonomes</i>	Dažādi izdevumi <i>Dépenses diverses</i>	Apsardzība <i>Défenses</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	1925./1926.	39	66	92	1 497	2 109	76	1 050	4 535	140	33 484	444	189	9 968	53 689
2	1926./1927.	182	142	3	2 341	2 364	11	1 468	5 804	65	34 915	213	—	9 332	56 840
3	1927./1928.	—	127	23	2 690	1 198	355	1 920	5 037	84	37 066	462	100	7 115	56 177
4	1928./1929.	50	120	7	2 309	2 824	348	7 317	12 517	282	59 815	212	150	6 003	91 954
5	1929./1930.	25	119	3	1 808	6 030	285	6 528	7 984	71	34 572	219	200	5 091	62 935
6	1930./1931.	—	180	165	2 013	4 864	447	5 049	7 298	111	26 916	219	150	3 243	50 655
7	1931./1932.	—	120	109	1 829	6 798	299	3 673	4 163	2 747	12 395	161	112	1 162	33 568
8	1932./1933.	—	57	9	933	5 981	5	14 166	2 818	25	9 810	107	50	248	34 209
9	1933./1934. *)	—	3	—	946	2 712	19	19 551	2 348	8	13 325	95	274	500	39 781
10	1934./1935. *)	—	40	32	1 307	1 416	215	21 950	4 366	53	12 987	95	133	2 475	45 069
Procentos — Pourcentage															
11	1925./1926.	0,1	0,1	0,2	2,9	3,9	0,1	2,0	8,4	0,3	62,4	0,8	0,4	18,5	100,0
12	1929./1930.	0,0	0,2	0,0	2,9	9,6	0,5	10,4	12,7	0,1	54,9	0,3	0,3	8,1	100,0
13	1931./1932.	—	0,4	0,3	5,4	20,3	0,9	10,9	12,4	8,2	36,9	0,5	0,3	3,5	100,0
14	1932./1933.	—	0,2	0,0	2,7	17,5	0,0	41,4	8,2	0,1	28,7	0,3	0,2	0,7	100,0
15	1934./1935. *)	—	0,1	0,1	2,9	3,1	0,5	48,7	9,7	0,1	28,8	0,2	0,3	5,5	100,0
Caurmērā — En moyenne															
16	1931./1932. —	—	0,1	0,1	3,3	11,1	0,3	38,9	9,0	1,8	31,8	0,3	0,4	2,9	100,0
17	—1934./1935.	0,1	0,2	0,1	3,4	6,9	0,4	15,7	10,8	0,7	52,4	0,4	0,3	8,6	100,0

s. g. saimniecisko nozaru veicināšanai paredzēja 22,0 milj. ls, kas ir 48,7% no visiem ārkārtējiem izdevumiem. Satiksmei no ārkārtējiem izdevumiem paredzēja izdot ap 1/10 daļu. Pārējie ārkārtējie izdevumi ir samērā mazi un svārstīgi, kā apsardzībai, sociālās palīdzības izdevumiem u. t. t. Desmit gadu laikā ārlietu ārkārtējie izdevumi bija tikai 0,3 milj. ls — 0,1%, iekšējās drošības — 1,0 milj. ls — 0,2%, tiesu un cietumu — 0,44 milj. ls — 0,1%, izglītības — 17,7 milj. ls — 3,4%, sociālās apgādes un darba aizsardzības — 36,3 milj. ls — 6,9%, sanitārās uzraudzības un veselības — 2,1 milj. ls — 0,4%, saimniecisko nozaru uzraudzības un veicināšanas — 87,7 milj. ls — 15,7%, satiksmes — 56,9 milj. ls — 10,8%, valsts finanču — 3,6 milj. ls — 0,7%, valsts kapitālu ieguldījumu — 275,3 milj. ls — 52,4%, dažādu pārvaldes iestāžu — 2,2 milj. ls — 0,4%, dažādi izdevumi —

1,4 milj. ls — 0,3% un apsardzības — 45,1 milj. ls — 8,6% no visiem ārkārtējiem izdevumiem.

**Valsts izdevumu struktūra.
Structure des dépenses de l'Etat.**

Atsevišķiem mērķiem izdevumi sadalās diezgan nevienlīdzīgi, un pa gadiem tie svārstās. Mazākās summas izdeva valsts centrālām iestādēm, kā augstākām iestādēm, ārlietām u. c. Augstākām valsts iestādēm (Valsts Prezidents, Saeima, Ministru kabinets un valsts kontrole) pēdējos 10 gados, no 1925./1926.—1934./1935. s. g., izdeva caurmērā 1,6% no kopsummas, kas ir 2,57 milj. ls. Ārlietām caurmērā pēdējos 10 gados izdeva 1,3%, vai ikgadus — 2,14 milj. ls. Atsevišķos gados šīs summas ir diezgan vienādas; ārlietu izdevumiem saimnieciskās krīzes laikā bija tendence

*) Budžets — Budget

№ 8. Valsts izdevumi
№ 8. Dépenses moyenne de l'Etat

№ №	Izdevumi Dépenses	Augstākās valsts iestādes Institutions supérieures de l'Etat	Ārlietas Affaires étrangères	Iekšēja drošība Sécurité intérieure	Tiesas un cietumi Tribunaux et prisons	Izglītība Instruction	Soc. apgāde un darba aizsardz. — Service soc. et souvegarde du travail	Sanitārā uzraudz. un veselība — Contr. sanit. et service de santé	Saimniec. nozaru uzrau- dzība un veic. — Contr. et encouragem. de dif- fer. branch. économie.	Satiksme Communication
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Caurmērā gadā 1000 ls										
1	1920./1921.—1924./1925.	1 625	1 771	4 930	2 964	8 784	5 855	1 368	3 570	5 161
2	1925./1926.—1929./1930.	2 503	2 261	8 791	5 809	20 523	13 792	2 619	9 086	12 786
3	1930./1931.—1934./1935.	2 644	2 026	9 282	6 543	22 046	19 607	2 808	18 403	9 345
Procentos										
4	1920./1921.—1924./1925.	1,5	1,6	4,5	2,7	8,0	5,8	1,3	3,2	4,7
5	1925./1926.—1929./1930.	1,5	1,3	5,1	3,4	12,0	8,0	1,5	5,3	7,4
6	1930./1931.—1934./1935.	1,8	1,3	6,2	4,3	14,6	13,0	1,9	12,2	6,2

№ 9. Valsts izdevumi pa ministrijām
№ 9. Dépenses de l'Etat par ministres des exercices

№№	Ministrijas un iestādes Ministères Saim- niecības gadi Exercices									
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
		Valsts Prezi- dents Prési- dent d'Etat	Saeima La „Sa- eima” Cabinet de Mi- nistres	Mini- stru ka- binets Con- trôle d'Etat	Valsts kon- trolle Min. des Affaires étrang.	Ārlietu mini- strija Min. de la Justice	Tieslie- tu mini- strija Min. de l'Inté- rieur	Iekšliē- tu mini- strija Min. de l'Instr. Publi- que	Izgliti- bas mi- nistrija Min. de Finan- ces	Finanču mini- strija Min. des Finan- ces
1 000 l s										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1925./1926.	163	883	296	1 000	2 148	5 483	9 391	15 965	36 865
2	1926./1927.	148	952	243	1 005	2 317	5 410	8 520	17 295	43 243
3	1927./1928.	139	971	220	1 021	2 238	5 531	8 468	18 010	44 663
4	1928./1929.	148	926	229	1 036	2 295	5 895	8 738	18 693	71 249
5	1929./1930.	163	1 281	314	1 061	2 337	6 251	9 001	18 810	52 062
6	1930./1931.	165	1 321	316	1 207	2 413	7 011	10 330	20 865	42 156
7	1931./1932.	166	1 370	282	1 132	2 259	6 940	12 295	20 116	34 731
8	1932./1933.	122	1 059	185	1 022	1 873	6 350	15 632	13 200	31 269
9	1933./1934. *)	131	1 096	204	1 014	1 804	6 249	9 076	19 234	34 362
10	1934./1935. *)	150	1 080	212	1 004	1 878	6 452	9 378	20 017	32 520
P r o c e n t o s										
11	1925./1926.	0,1	0,6	0,2	0,7	1,4	3,6	6,2	10,6	24,3
12	1926./1927.	0,1	0,6	0,2	0,6	1,4	3,4	5,3	10,8	26,9
13	1927./1928.	0,1	0,6	0,1	0,6	1,4	3,5	5,3	11,3	28,0
14	1928./1929.	0,1	0,4	0,1	0,5	1,1	2,9	4,3	9,2	35,0
15	1929./1930.	0,1	0,7	0,2	0,6	1,3	3,4	4,9	10,3	28,4
16	1930./1931.	0,1	0,8	0,2	0,7	1,4	4,0	5,9	11,9	24,1
17	1931./1932.	0,1	0,9	0,2	0,7	1,5	4,6	8,1	13,3	23,0
18	1932./1933.	0,1	0,8	0,1	0,8	1,4	4,7	11,6	9,8	23,1
19	1933./1934. *)	0,1	0,8	0,1	0,7	1,3	4,4	6,4	13,6	24,3
20	1934./1935. *)	0,1	0,7	0,1	0,7	1,3	4,3	6,2	13,3	21,5

samazināties, bet augstāko valsts iestāžu izdevumi Saeimas vēlēšanas gados bija apmēram par 0,2 milj. ls lielāki nekā pa-

rasti. Vēl mazākas summas izdeva dažādām pārvaldes iestādēm, kā: pašvaldību pārvaldei, garīgo lietu, statistiskai pār-

*) Budžets — Budget

piecgadēs.
pendant cinq années.

Valsts finanses <i>Finances d'Etat</i>	Valsts parādi <i>Dettes d'Etat</i>	Valsts kapitālu ieguld. <i>Dépôts des fonds d'Etat</i>	Daržādas pārvaldes iestādes <i>Divers. administrations autonomes</i>	Dažādi izdevumi <i>Dépenses diverses</i>	Apsardzība <i>Défenses</i>	Kopā <i>Total</i>
12	13	14	15	16	17	18
<i>Moyenne par an</i>						
2 810	6 145	31 772	572	2 686	30 251	110 264
4 873	2 782	39 971	960	2 902	42 060	171 721
5 226	3 355	15 086	767	2 234	31 310	150 682
<i>Pourcentage</i>						
2.6	5.5	28.8	0.5	2.4	27.4	100.0
2.8	1.6	23.2	0.6	1.7	24.5	100.0
3.5	2.2	10.0	0.5	1.5	20.8	100.0

1925./1926.—1934./1935.
1925/1926 à 1934/1935.

X	XI	XII	XIII	XIV	Kopā <i>Total</i>
Zemkopības ministrija <i>Min. de l'Agriculture</i>	Satiksmes ministrija <i>Min. de la Commun.</i>	Tautas labklājības ministrija <i>Min. de la Prévoyance Soc.</i>	Valsts statistiskā pārvalde <i>Bureau de Stat. de l'Etat</i>	Kaŗa ministrija <i>Minist. de la Guerre</i>	
<i>e n 1 0 0 0 l s</i>					
12	13	14	15	16	17
6 566	18 437	8 891	498	44 858	151 444
7 397	18 128	11 145	243	44 500	160 546
7 683	18 074	11 772	257	40 590	159 637
11 751	27 944	15 475	436	38 881	203 696
10 464	23 513	18 199	730	39 097	183 283
12 273	18 515	19 180	576	38 720	175 048
9 894	7 741	20 769	699	32 544	150 938
18 139	3 718	15 082	345	27 042	135 038
21 756	3 473	14 787	356	27 893	141 435**)
24 660	5 755	16 915	581	30 350	150 952
<i>Pour cents</i>					
4.3	12.2	5.9	0.3	29.6	100.0
4.6	11.3	6.9	0.2	27.7	100.0
4.8	11.3	7.4	0.2	25.4	100.0
5.8	13.7	7.6	0.2	19.1	100.0
5.7	12.8	9.9	0.4	21.3	100.0
7.0	10.6	10.9	0.3	22.1	100.0
6.6	5.1	13.8	0.3	21.6	100.0
13.4	2.7	11.2	0.3	20.0	100.0
15.4	2.5	10.5	0.2	19.7	100.0
16.3	3.8	11.2	0.4	20.1	100.0

valdei un citām, kurām pēdējā laikā izdeva 0,5% no visiem izdevumiem, vai 10 gadu caurmērā iznāca 0,865 milj. ls. Šie

izdevumi parasti pavairojās tautas un lauksaimniecības skaitīšanas gados. Lielākās summas visu laiku izdeva apsardzības vajadzībām: 10 gadu laikā tie caurmērā bija 22,8% no kopsummas un ikgadus iznāca — 36,7 milj. ls. Otrā vietā pēc izdevumu lieluma ir valsts kapitālu ieguldījumi — 17,1%, vai caurmērā ikgadus 27,5 milj. ls. Starp šiem izdevumiem ļoti liela daļa ir ārkārtējo, un tāpēc tie ir svārstīgi; pēdējā laikā kapitālu noguldījumi samazinās. Izglītībai pēdējos gados izdod — 13,2%, vai caurmērā ikgadus — 21,3 milj. ls; šo izdevumu nozīme pēdējā laikā diezgan strauji palielinās. Sociālās apgādes un darba aizsardzības izdevumi ir 10,4% no kopsummas, vai caurmērā gadā — 16,7 milj. ls. Saimnieciskās krīzes laikā šie izdevumi nav pavairojušies, jo daļu sedz ar īpašu fondu līdzekļiem. Izdevumi saimniecisko nozaŗu veicināšanai un uzraudzībai pēdējā laikā ir strauji pavairojušies; 10 gadu caurmērā tie ir 8,5%, vai ikgadus — 13,7 milj. ls. Izdevumi satiksmei bija 6,9%, vai caurmērā ikgadus — 11,1 milj. ls. Iekšējās drošības izdevumi — 5,6% apmērā ikgadus bija — 9,04 milj. ls, tiesas un cietumi bija 3,8%, vai 6,18 milj. ls, valsts finanču — 3,1% — 5,05 milj. ls, valsts parādi — 1,9%, vai 3,07 milj. ls, sanitārā uzraudzība un veselība — 1,7% — 2,71 milj. ls. Salīdzinot atsevišķo izdevumu nozīmi pa piecgadēm: 1) 1920./1921.—1924./1925. s. g., 2) 1925./1926.—1929./1930. un 3) 1930./1931.—1934./1935. s. g., ir novērojams, ka apsardzības izdevumu nozīme samazinās: 27,5%, 24,5% un 20,8%; kapitālu ieguldījumu summas ir samazinājušās vēl lielākos apmēros: 28,8%, 23,3% un 10,0%. Ar citiem posteņiem tik krasa un nepārtraukta samazināšanās nav notikusi. Palielinās galvenā kārtā saimniecisko nozaŗu veicināšanas un uzraudzības izdevumi, izglītības, sociālās apgādes un darba aizsardzības, valsts finanses u. c. izdevumi.

Caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1920./1921. s. g. izdeva 61,01 ls, 1925./1926. — 82,09, 1930./1931. — 92,13 un 1932./1933. s. g. — 71,07 ls. Pēdējos divi gados caurmēra summas pēc budžeta ir palielinājušās; faktiskie izdevumi turpretim lielu pieaugumu neuzrāda. 1928./1929. s. g. bija lielākie izdevumi — 107,21 ls apmērā. Apsardzības izdevumi caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1925./1926. s. g. bija 24,31 ls, 1932./1933. — 14,23 un 1934./1935. paredzēja izdot 15,97 ls. Apsardzības izdevumi caurmērā uz vienu iedzīvotāju pēdējos gados ir nedaudz pa-

**) No šīs summas paredzēts ietaupīt Ls 722 372,—

lielinājušies, bet salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, tie ir tomēr daudz mazāki. Saimniecisko nozaļu uzraudzībai un veicināšanai pirmajos valsts pastāvēšanas gados izdeva mazas summas, bet pēdējos gados tās ļoti strauji pavorojušās un 1934./1935. s. g. sasniedza 14,35 ls, izglītībai — 11,64 ls, sociālai apgādei un darba aizsardzībai — 8,65 ls, valsts kapitālu ieguldījumiem 1934./1935. s. g. izdeva 6,84 ls, iekšējai drošībai — 4,72 ls, satiksmei — 4,40 ls, tiesai un cietumiem — 3,35 ls; pārējie izdevumi ir samērā mazi.

Salīdzinot ar 1922./1923. s. g. (= 100), lielākais izdevumu summu pieaugums bija 1928./1929. s. g., vai 174; 1932./1933. s. g. samazinājās līdz 116; pēdējos divi gados pēc budžeta izdevumiem ir tendence pavairoties. 1934./1935. s. g. lielākā pavairošanās bija ar saimniecisko nozaļu uzraudzības, bet sevišķi veicināšanas izdevumiem, kas pret 1922./1923. s. g. bija palielinājušies 6,1 kārtīgi, sociālās apgādes un darba aizsardzības izdevumi — 3,3, izglītības — 2,3, sanitārās uzraudzības un veselības — 2,1, satiksmes — 2,1, tiesas un cietumu — 2,0,

№ 10. Valsts civiliestāžu izdevumi

№ 10. Dépenses des institutions civiles de l'Etat pour les exercices

№	Klasifikācija	1925./ 1926.	1926./ 1927.	1927./ 1928.
		3	4	5
1	Atalgojumi	30 453	31 107	30 133
2	Pārvaldes izdevumi	2 421	2 546	2 638
3	Saimniecības izdevumi	3 620	3 458	3 705
4	Inventāra jauniegādāšana	1 800	1 755	1 693
5	Eku pamatremonti	779	539	704
6	Izdevniecības izdevumi	490	438	330
7	Uztura izdevumi	1 031	1 192	1 224
8	Dienesta apģērbi	85	163	106
9	Reprezentācijas izdevumi	176	185	169
10	Informācija un propaganda	90	85	120
11	Dalības nauda un konferences	111	94	90
12	Tautas nobalsošanas izdevumi	145	—	—
14	Pieminekļu aizsardzība un kopšana	25	31	60
15	Mācības materiāli	152	128	137
16	Kursi un priekšlasījumi	106	132	118
17	Ekskursijas un izstādes	12	13	12
18	Pabalsti privātām un sabiedriskām skolām	531	685	847
19	Izglītības pabalsti pašvaldībām	506	509	511
20	Izglītības pabalsti organizācijām	261	462	569
21	Pabalsti trūcīgiem skolēniem, stipendijas un internāti	763	928	935
22	Ārpuskolas izglītības piemaksas un pabalsti	710	692	864
23	Piemaksas obligatorisko skolu skolotājiem	5 728	5 917	6 025
24	Lauksaimniecības muzeji	2	—	—
25	Sabiedriskie darbi	860	895	895
27	Kaŗā, brīvības kustībā un aizsargu dienestā cietušo pensijas	2 209	2 354	2 442
28	Civilierēdņu, skolotāju, kaŗavīru un kalpotāju pensijas	663	1 419	1 498
29	Pabalsti kaŗa invalīdiem un viņu dzimtām	13	12	16
30	Pabalsti civilierēdņiem, kaŗavīriem, invalīdiem un viņu dzimtām	76	105	103
31	Pabalsti māksliniekiem, zinātniekiem, rakstniekiem un viņu dzimtām	44	41	41
32	Pabalsti nespējniekiem un trūcīgiem pilsoņiem	59	115	112
33	Valsts piemaksa slimo kaŗēm	2 666	3 393	3 413
34	Valsts piemaksa sakroplošanas un arodslimību gadījumos	7	47	41
35	Sociāli pabalsti pašvaldībām un organizācijām	1 247	1 418	288
36	Ārstniecības pabalsti un izdevumu atmaksas	350	760	741
37	Lauku iedzīvotāju ārstēšana	—	—	—
38	Ārstniecības materiāli	42	52	66
39	Lipīgo slimību apkarošana	3	7	1,2
40	Atlidzība par sērgās kritušiem un sērgu dēļ nogalinātiem lopiem	35	39	36
41	Kaŗa zaudējumu atlīdzības	150	—	—
42	Lauksaimniecības veicināšana	328	263	90
43	Lauksaimniecības pabalsti	853	826	781
44	Lauksaimniecības raţojumu kontrole	171	230	479
46	Zvejniecības un zivkopības veicināšana	18	35	28
47	Meliorācija	781	1 059	1 355
48	Piemaksas lauksaimniecības raţojumu veicināšanai	—	—	—
49	Pabalsti kooperācijai	71	79	83

iekšējās drošības — 1,7, valsts finanses — 1,4, augstākās valsts iestādes — 1,3, dažādas pārvaldes iestādes — 1,2 kārtīgi. Pārējie izdevumi ir samazinājušies, pie kam lielākos apmēros valsts kapitālu ieguldījumi, valsts parādi, apsardzības, ārlietu un dažādi izdevumi.

Ministriju skaits pēdējos gados ir palicis bez pārmainām, kaut gan dažās ir notikusi lielāka vai mazāka pārorganizācija. Tāpēc salīdzināt atsevišķo ministriju izdevumus pa gadiem ir diezgan grūti, un

1925./1926.—1934./1935.

1925/1926 à 1934/1935.

1928./ 1929.	1929./ 1930.	1930./ 1931.	1931./ 1932.	1932./ 1933.	*) 1933./ 1934.	*) 1934./ 1935.
1 000 ls						
6	7	8	9	10	11	12
33 981	38 803	38 039	36 515	32 726	32 565	33 103
2 646	2 892	2 969	2 522	2 266	2 237	2 328
3 348	3 602	4 059	3 558	2 951	2 995	3 101
1 966	2 171	2 115	1 107	618	693	861
865	599	721	722	241	229	354
257	254	323	281	168	166	270
1 364	1 517	1 418	1 311	1 195	1 260	1 281
142	183	304	242	211	243	277
178	185	205	137	73	66	77
120	121	90	80	53	35	50
90	102	107	104	114	119	113
140	—	—	195	—	8,5	208
80	70	73	69	27	30	22
138	151	160	128	96	112	121
122	136	157	113	35	31	42
14	15	16	13	6	4	6
1 052	1 119	1 693	1 392	1 006	993	1 126
524	339	122	42	36	217	262
1,3	25	5	181	136	104	110
1 710	1 130	1 066	948	1 236	1 133	1 190
322	454	468	401	379	364	411
6 228	6 582	7 554	7 510	9 080	8 938	9 139
—	—	—	—	—	—	—
2 325	1 497	998	3 983	5 792	2 500	980
3 179	2 809	2 784	3 037	3 032	3 024	3 782
1 875	2 669	3 089	2 425	982	916	811
3	3	1	—	—	—	—
104	79	64	54	95	89	125
50	56	58	48	30	30	28
192	213	333	398	445	604	585
3 500	3 489	3 550	4 170	2 801	2 463	2 470
130	289	350	1 193	997	1 111	1 094
468	4 468	3 728	2 754	174	98	150
1 071	1 288	1 443	1 455	1 132	1 150	1 213
1 500	3 460	2 941	3 880	2 880	2 493	3 522
70	72	80	86	78	86	88
0,6	1	1	0,6	0,2	1	0,5
37	30	35	40	26	30	30
—	—	—	—	—	—	—
118	124	120	95	70	108	104
3 990	1 010	1 231	1 090	1 045	1 080	1 167
426	397	206	204	178	187	186
23	21	41	27	36	181	26
1 899	3 175	3 929	2 268	1 583	1 525	1 900
—	—	—	—	10 360	13 790	15 776
81	37	37	27	17	27	27

*) Budžets — Budget

šeit nepieciešama liela uzmanība. Izdevumu palielināšanai, vai samazināšanai atsevišķos gadījumos ir vienīgi grāmatvedības raksturs. Visos sīkumos šos pārgrupējumus nav iespējams izdarīt, un tam arī nav nekādas lielas nozīmes, jo pareizāko ainu par izdevumiem dabūjam pēc izdevumu mērķiem. Lielākie izdevumi visus gadus bija finanču ministrijai, starp kuriem lielākās summas ir kapitālu ieguldījumiem. Finanču ministrijas izdevumi pārsniedz 1/5 daļu, bet 1928./1929. s. g. tie sasniedza pat 35,0%. Otrā vietā ir kara ministrijas izdevumi; arī tie sasniedz un iepriekšējos gados pārsniedza 1/5 daļu no visu izdevumu kopsummas. Pēdējos gados ir strauji pavairojusies zemkopības ministrijas izdevumu nozīme, kas tagad sasniedz 15—16% no kopsummas. Tālāk seko izglītības ministrijas, tautas labklājības, iekšlietu un citu ministriju izdevumi. 1933./1934. s. g. iekšlietu un izglītības ministrijas izdevumos ir notikušas lielākas grāmatvedības pārgrozības: līdz 1932./1933. s. g. ieskaitot piemaksas lauku pašvaldību obligātorisko skolu skolotāju algošanai bija paredzētas iekšlietu ministrijas budžetā, bet sākot ar 1933./1934. s. g. izglītības ministrijas. Agrākos gados pusi no lauku pašvaldību obligātorisko skolu skolotāju algām maksāja pašas pašvaldības, tagad turpretim to pilnos apmēros maksā valsts.

Pēc budžeta izpildījuma civiliestāžu izdevumi ir apmēram 80% no kopsummas, apsardzībai izdoto summu nozīme pēdējos gados ir samazinājusies līdz 1/5 daļai. Iepriekšējos gados apsardzības izdevumu daļa bija lielāka, bet no maksimāliem izdevumiem 1924./1925. s. g. tagadējie apsardzības izdevumi ir tikai 3/5 daļas, vai nedaudz vairāk. Civiliestāžu izdevumos ietilpst tikai budžetā paredzētās summas, bet atsevišķo iestāžu un uzņēmumu apgrozījumi, kuru budžeti sastādīti pēc neto principa, šai civiliestāžu izdevumu savilkumā neietilpst. Dzelzceļiem, pastam, tālgrafam, tālrunim un radiofonam, mežu departamentam u. c. iestādēm ir lieli apgrozījumi, starp kuriem skaitās ne tikai komerciālie izdevumi, bet arī administratīvie un atalgojumi, kas, saprotams, neietilpst civiliestāžu izdevumos uzrādītās summās. Kopējās atalgojumu summas, kuras izdod valsts iestādes, ir ievērojami lielākas; arī valsts autonomo iestāžu darbinieku atalgojumi neietilpst šais summās.

§§	Klasifikācija	1925./ 1926.	1926./ 1927.	1927./ 1928.
		3	4	5
1	2			
51	Piemaksas dažādiem uzņēmumiem	61	49	62
52	Ieguldījumi valsts uzņēmumos	12 791	12 131	12 654
53	Ceļu remontu	1 101	1 630	1 652
54	Tiltu remontu	155	147	127
55	Ostu remontu	1 071	1 050	1 007
56	Udensceļu uzturēšana un uzlabošana	119	182	70
57	Naudas zīmju izgatavošana un viltojumu novēršana	101	23	181
58	Nodokļu zīmju izgatavošana	290	205	210
60	Atmaksājami muitas izdevumi	62	9	2
62	Iekšējie parādi un procenti	1	6	18
63	Ārējie parādi un procenti	1 509	3 303	2 259
64	Iekšējo parādu procenti	34	35	90
66	Aizņēmumu realizācijas izdevumi	1	0,4	0,4
67	Aizdevumi pašvaldībām	1 200	700	1 460
68	Pārējie aizdevumi	11 516	14 460	19 100
69	Pamatkapitāli valsts uzņēmumiem	1 764	1 675	1 446
71	Ricības kapitāli valsts iestādēm	1 850	1 778	1 768
73	Vērtspapīri	3 800	3 300	—
75	Ekas un zemes valsts iestāžu vajadzībām	564	871	638
77	Ēku jaunbūves	597	1 274	1 327
78	Ostu izbūve	771	1 943	1 655
79	Jauni ceļi un kapitālās ceļu pārbūves	1 767	1 858	1 789
80	Jauni tilti un kapitālās tiltu pārbūves	1 978	2 108	1 509
81	Dažādas jaunbūves	12	7	—
83	Skaitīšanas izdevumi	111	27	—
84	Pārštāvbūvniecības bez norēķināšanās	77	116	125
87	Ordeņu domes	11	13	9
89	Sevišķs fonds	161	—	—
92	Dažādi pabalsti	968	954	1 139
95	Nepareizi iemaksāto ieņēmumu summu atmaksas	221	285	265
99	Dažādi izdevumi	27	156	136
100	Fonds neparedzamām vajadzībām	1 252	1 544	4 851
Kopā		106 586	116 047	119 048

I. Augstākās valsts iestādes.

I. Institution supérieures de l'Etat.

Pie tām skaitās Valsts Prezidents, Saeima, Ministru kabinets un Valsts kontrole. Ar augstākām valsts iestādēm ir notikušas pārmaiņas: 1934. gada 18. maija valdības deklarācijā ir paredzēts, ka Saeimas funkcijas līdz Satversmes reformas izvešanai izpilda Ministru kabinets sākot ar 1934. gada 15. maiju plkst. 23-iem. Līdz ar to atkrit arī izdevumi, kas saistīti ar Saeimu. Daži no Saeimas izdevumiem vēl turpinās, un tie būtu tās summas, kas saistītas ar Saeimas lietu likvidēšanu, un bez tam vēl deputātiem izmaksāja algas par zināmu laiku. Augstāko valsts iestāžu izdevumi ir samērā niecīgi, un to nozīme starp pārējiem svārstās ap 1,5%, vai pēdējos 10 gados caurmērā tie bija 2,57 milj. ls. Augstāko valsts iestāžu izdevumi pavairojās tais gados, kad notika Saeimas vēlēšanas, jo mūsu sarežģītā vēlēšanu tehnika izmaksāja diezgan dārgi. Pēdējos gados augstāko valsts iestāžu izdevumi arī samazinājās. Lielākās summas izdeva Sa-

eimai, kuŗas izdevumi pēdējos gados pārsniedza 1,0 milj. ls un 1934./1935. s. g. bija paredzēti 1,27 milj. ls. Šie izdevumi tagad 15. un 16. maija pārgrozību dēļ ir atkrituši.

Valsts Prezidenta izdevumi 1931./1932. s. g. bija 0,150 milj. ls, bet 1932./1933. s. g. tie samazinājās gandrīz par 1/3 daļu līdz 0,109 milj. ls. 1934./1935. s. g. Valsts Prezidenta izdevumi ir paredzēti 0,134 milj. ls, un tie komplektējas no algām un saimniecības izdevumiem. Nekādu ārkārtēju izdevumu starp tiem nav. Ministru kabineta izdevumi dažos iepriekšējos gados bija daudz lielāki nekā tagad: 1925./1926. s. g. šie izdevumi sasniedza 0,286 milj. ls, pēc tam tie svārstoties samazinājās, bet lielākā Ministru kabineta izdevumu samazināšanās notika 1932./1933. s. g., kad tie bija tikai 0,146 milj. ls. Pēdējos 2 gados Ministru kabineta izdevumi svārstās ap minēto summu. Ministru kabineta izdevumu svārstīšanās pa lielāku daļu atkarājas no ministru biedru skaita, kuŗš iepriekšējos gados bija nevienāds, atalgojumu apmēriem un Ministru kabineta krīzēm. Otrā

1928./ 1929.	1929./ 1930.	1930./ 1931.	1931./ 1932.	1932./ 1933.	*) 1933./ 1934.	*) 1934./ 1935.
1 000 ls						
6	7	8	9	10	11	12
57	106	109	7 953	3 932	7 164	8 966
14 097	13 760	9 304	10 219	5 178	7 703	8 885
1 980	1 824	1 998	—	—	—	—
140	149	196	—	—	—	—
1 208	1 057	1 677	1 320	987	933	868
82	74	259	267	145	126	133
2 336	190	162	2 734	81	193	767
188	190	192	168	178	195	167
2	1,5	2	2	2	2,5	2,5
9	9	62	62	469	1 583	1 449
2 307	4 223	4 278	2 420	2 450	2 000	2 000
45	64	—	—	—	—	—
1	0,4	0,4	0,4	—	—	—
3 450	400	400	—	200	216	250
38 560	17 150	14 800	1 117	1 533	2 825	1 700
1 675	1 365	1 905	543	2 511	2 403	1 800
1 430	1 052	7	305	250	—	—
—	—	—	—	—	—	—
603	845	600	211	138	180	352
1 251	1 091	1 829	1 535	381	196	688
1 141	971	1 237	334	479	566	566
9 720	5 155	4 497	—	—	—	—
1 524	1 755	1 454	—	—	—	—
50	—	—	—	—	—	—
11	428	172	108	35	35	55
146	151	179	211	183	178	189
12	11	17	16	11	15	14
—	—	—	—	—	—	—
3 227	1 416	1 208	580	2 235	1 005	1 220
323	285	361	222	185	260	220
820	2 763	326	925	165	226	554
2 090	2 063	2 414	2 336	1 862	1 502	1 240
164 815	144 185	136 328	118 394	107 996	113 542	120 602

vietā ir valsts kontroles izdevumi, kuriem līdz 1930./1931. s. g. bija tendence pavairoties, bet pēdējos saimnieciskās krīzes gados tie samazinās, un 1934./1935. s. g. valsts kontroles izdevumi ir 0,989 milj. ls. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, izdevumi ir samazinājušies tikai par dažiem tūkstoš latiem. Starp valsts kontroles izdevumiem nav ārkārtēju izdevumu, un tie visi komplektējas gandrīz vienīgi no algām un citiem atalgojumiem un nelieliem saimniecības izdevumiem. Tāpēc arī nekāda lielā izdevumu samazināšanās nav iespējama.

Atsevišķo apgabalu un pilsētu iespaids uz augstāko valsts iestāžu izdevumiem nav aprēķināms, jo tie attiecas uz visu valsti, un tāpēc tos var dalīt vienīgi proporcionāli iedzīvotāju skaitam. Tomēr Saeimas izdevumus ir iespējams sadalīt pēc ievēlamo deputātu skaita. Deputātus noteica proporcionāli vēlētajiem, un tāpēc arī summas, kas iznāk atsevišķos apgabalos uz vienu iedzīvotāju, ir diezgan vie-

*) Budžets

Nº 11. I Augstākās valsts iestādes. Nº 11. I Institutions supérieures de l'Etat.

№№	Saim- niecības gadi <i>Exercices</i>	Izdevumi <i>Dépenses</i>	Valsts Prezidents <i>Président d'Etat</i>	Saeima <i>La „Saeima“</i>	Ministru kabinets <i>Cabinet de Mini- stres</i>	Valsts kontrole <i>Contrôle d'Etat</i>	Kopā <i>Total</i>	
			1 000 ls					
			1	2	3	4	5	6
1	1918./1920.	—	304	95	88	487		
2	1920./1921.	—	607	278	169	1 054		
3	1921./1922.	—	679	203	344	1 226		
4	1922./1923.	111	1 124	238	434	1 907		
5	1923./1924.	129	854	251	580	1 814		
6	1924./1925.	193	873	222	836	2 124		
7	1925./1926.	152	1 028	286	1 000	2 466		
8	1926./1927.	136	954	243	1 010	2 343		
9	1927./1928.	132	973	222	1 026	2 353		
10	1928./1929.	138	1 068	236	1 040	2 482		
11	1929./1930.	154	1 294	276	1 150	2 874		
12	1930./1931.	147	1 321	265	1 207	2 940		
13	1931./1932.	150	1 565	229	1 132	3 076		
14	1932./1933.	109	1 039	146	1 002	2 296		
15	1933./1934. *)	115	1 081	160	996	2 352		
16	1934./1935. *)	134	1 267	165	989	2 555		
Procentos no izdevumu kopsummas <i>Pourcents de la somme totale des dépenses</i>								
17	1922./1923.	0,10	0,97	0,20	0,37	1,64		
18	1925./1926.	0,10	0,68	0,19	0,66	1,63		
19	1929./1930.	0,08	0,71	0,15	0,63	1,57		
20	1932./1933.	0,08	0,77	0,11	0,74	1,70		
21	1934./1935. *)	0,09	0,84	0,11	0,65	1,69		

Pieaugums 1922./1923. = 100
Augmentation 1922/1923 = 100

22	1925./1926.	137	91	120	230	129
23	1929./1930.	139	115	116	265	151
24	1932./1933.	98	92	61	231	120
25	1934./1935. *)	121	113	69	228	134

Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls)
Moyenne par habitant (en Ls)

26	1920./1921.	—	0,38	0,17	0,11	0,66
27	1925./1926.	0,08	0,56	0,16	0,54	1,34
28	1929./1930.	0,08	0,68	0,15	0,60	1,51
29	1932./1933.	0,06	0,54	0,08	0,53	1,21
30	1934./1935. *)	0,07	0,67	0,09	0,52	1,35

nādas. Dažu apgabalu izdevumi ir mazāki, piemēram, Latgales, un tas izskaidrojams ar to, ka vēlētajū skaits, salīdzinot ar kopējo iedzīvotāju skaitu, ir mazāks nekā pārējos apgabalos. Latgalē iedzīvotāju struktūra pēc vecuma atšķiras no pārējiem apgabaliem. Bērni un nepilngadīgie šeit ir lielāka daļa no kopējā iedzīvotāju skaita nekā pārējos apgabalos. Četrus gadu caurmērā 1929./1930.—1932./1933. s. g. uz Latgali Saeimas uzturēšanai iznāca 0,61 ls liela summa, Vidzemē — 0,75 ls un vidēji visā Latvijā — 0,69 ls. Arī uz Daugavpili iznāk mazākas summas nekā uz pārējām lielākām pilsētām.

№ 12. Saeima.
№ 12. La „Saeima“.

№№	Saimniecības gadi <i>Exercices</i> Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā <i>Moyenne</i> 1929./1930.— —1932./1933.
		L s				
1	2	3	4	5	6	7
1	Rīga	262 720	268 243	322 955	217 907	267 959
2	Liepāja	41 801	42 681	50 461	33 443	42 097
3	Daugavpils	26 069	26 618	32 454	22 164	26 826
4	Jelgava	20 975	21 416	27 145	19 206	22 185
5	Ventspils	11 864	12 114	14 681	9 967	12 156
6	Vidzeme	302 128	308 480	361 724	237 749	302 520
7	Kurzeme	148 848	151 977	179 699	119 110	149 908
8	Zemgale	177 160	180 884	213 316	141 017	178 094
9	Latgale	302 331	308 688	362 386	238 462	302 966
10	Kopā Total	1 293 896	1 321 101	1 564 821	1 039 025	1 304 711
11	Pilsētās <i>Villes</i>	363 429	371 072	447 696	302 687	371 223
12	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	930 467	950 029	1 117 125	736 338	933 488
Uz vienu iedzīvotāju ls <i>Par habitant (ls)</i>						
13	Rīga	0,70	0,71	0,85	0,58	0,71
14	Liepāja	0,73	0,75	0,88	0,58	0,74
15	Daugavpils	0,60	0,62	0,75	0,51	0,62
16	Jelgava	0,63	0,65	0,82	0,58	0,67
17	Ventspils	0,69	0,70	0,85	0,58	0,70
18	Vidzeme	0,75	0,76	0,89	0,59	0,75
19	Kurzeme	0,70	0,71	0,84	0,56	0,70
20	Zemgale	0,69	0,71	0,84	0,55	0,70
21	Latgale	0,61	0,62	0,73	0,48	0,61
22	Kopā Total	0,68	0,70	0,82	0,55	0,69
23	Pilsētās <i>Villes</i>	0,69	0,70	0,85	0,57	0,70
24	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	0,68	0,69	0,81	0,54	0,68

II. Ārlietas.

II. Affaires étrangères.

Ārlietām izdotās summas valsts budžetā arī ir vienas no mazākām: no kopējiem izdevumiem tās 1921./1922. s. g. bija 2,7%, 1932./1933. — 1,4% un 1934./1935. s. g. budžetā — 1,2%, vai caurmērā pēdējos 10 gados tās bija 1,3% no visu izdevumu kopsummas. Lielākie ārlietu izdevumi bija 1930./1931. s. g. — 2,40 milj. ls apmērā, bet mazākie, atskaitot divi pirmos valsts pastāvēšanas gadus, bija 1933./1934. s. g. — 1,78 milj. ls apmērā. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju pēdējos gados iznāc mazāk par latu. Visi ārlietu izdevumi ir iedalīti divi grupās: 1) ārlietu centrālās iestādēs un 2) pārstāvības ārzemēs. Lielākie izdevumi ir pārstāvībām ārzemēs — apmēram 3/4 daļas, bet centrālām iestādēm tikai 1/4 daļa. Lielākie izdevumi ārlietu centrālām iestādēm bija 1925./1926. s. g., kad tie sasniedza 0,750 milj. ls; pēdējos gados šie izdevumi samazinājās, un 1933./1934.

s. g. paredzēja izdot tikai 0,466 milj. ls un 1934./1935. — 0,482 milj. ls. Darbinieku skaits pēdējos trīs gados paliek bez lielākām pārmaiņām: 1934./1935. s. g. ir 81 (iepriekšējā — 77). Bez atalgojumiem lielākas summas vēl ir dalību naudas tautu savienībā, kur Latvija no 1.016,5 vienībām maksā — 3; saimniecības izdevumi, ceļu naudas un reprezentācijas izdevumi ir diezgan mazi. Lielākās summas izdod pārstāvībām ārzemēs: 1930./1931. s. g. — 1,75 milj. ls, bet nākošos gados tās samazinājās, un 1933./1934. s. g. paredzēja izdot 1,32 un 1934./1935. — 1,37 milj. ls. No šiem izdevumiem lielākā daļa ir atalgojumi, vai vairāk nekā puse, reprezentācijas summas ar un bez norēķināšanās, saimniecības izdevumi un citas summas. Lielākās summas 1934./1935. s. g. paredzēja Londonas sūtniecībai — 0,140 milj. ls, Maskavas — 0,136, Berlīnes — 0,132, Varšavas — 0,093, Parīzes — 0,083, Kaupas — 0,068, Stokholmas — 0,065, Romas — 0,059, Prāgas — 0,056, Helsinku — 0,055, Briseles 0,051, Tallinas — 0,048

№ 13. II Ārlietas.
№ 13. II Affaires Etrangères.

№№	Izdevumi Dépenses	Ārlietu centrālās iestādes Institut. Centrales des Affaires Etrangères	Pārstāvi- bas ār- zemēs Représen- tations à l'Etrang.	Kopā Total
Gadi Années			1 000 ls	
1	2	3	4	5
1	1918./1920.	215	458	673
2	1920./1921.	422	803	1 225
3	1921./1922.	381	1 403	1 784
4	1922./1923.	552	1 429	1 981
5	1923./1924.	545	1 353	1 898
6	1924./1925.	574	1 393	1 967
7	1925./1926.	664	1 472	2 136
8	1926./1927.	750	1 558	2 308
9	1927./1928.	652	1 580	2 232
10	1928./1929.	643	1 644	2 287
11	1929./1930.	671	1 669	2 340
12	1930./1931.	653	1 748	2 401
13	1931./1932.	557	1 685	2 242
14	1932./1933.	499	1 352	1 851
15	1933./1934. *)	466	1 315	1 781
16	1934./1935. *)	482	1 374	1 856

Procentos no izdevumu kopsummas
Pourcents de la somme totale des dépenses

17	1922./1923.	0,47	1,23	1,70
18	1925./1926.	0,44	0,97	1,41
19	1928./1930.	0,37	0,91	1,28
20	1932./1933.	0,37	1,00	1,37
21	1934./1935. *)	0,32	0,91	1,23

Pieaugums 1922./1923. = 100
Augmentation 1922./1923 = 100

22	1925./1926.	120	103	108
23	1929./1930.	122	117	118
24	1932./1933.	90	95	93
25	1934./1935. *)	87	96	94

Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls)
Moyenne par habitant (en Ls)

26	1920./1921.	0,27	0,50	0,77
27	1925./1926.	0,26	0,80	1,16
28	1929./1930.	0,35	0,88	1,23
29	1932./1933.	0,26	0,71	0,97
30	1934./1935. *)	0,26	0,72	0,97

un delegācijai Ženēvā — 0,036 milj. ls, ģenerālkonsulātam Ņujorkā — 0,110 milj. ls, konsulātam Ļeņingradā — 0,033, Rio-dežaneiro — 0,027, ģenerālkonsulātam Dancigā — 0,025, konsulātam Bernā, Hamburgā, Karaļaučos katram 0,021 milj. ls, Klaipēdā — 0,015, šauļos — 0,010 milj. ls, Valkā — 0,005, Vitebskā — 0,003 milj. ls u. c. Dažiem goda konsulātiem algo vēl sekretārus.

Atsevišķo apgabalu loma ārlietu izdevumos ir proporcionāla iedzīvotāju skaitam, jo šie izdevumi attiecas uz visu valsti; atsevišķiem apgabaliem un pilsetām nav lielāki, vai arī mazāki ieguvumi.

*) Budžets

III. Iekšējā drošība.
III. Sécurité intérieure.

Līdz 1930./1931. s. g. iekšējās drošības izdevumiem bija gandrīz nepārtraukta tendence pavairoties un minētā gadā sasniedza 10,1 milj. ls; nākošos saimnieciskās krīzes gados izdevumi samazinājās, un 1933./1934. s. g. paredzēja izdot 8,74 un 1934./1935. — 8,07 milj. ls. 1932./1933. s. g. iekšējās drošības izdevumi bija 6,6% no kopsummas, bet 1934./1935. s. g. to nozīme samazinājās līdz 5,9%. Pēdējos 10 gados iekšējās drošības izdevumi caurmērā bija 9,04 milj. ls, vai 5,6% no visiem izdevumiem. Pēdējos gados iekšējās drošības izdevumi ir samazinājušies, tomēr mazākos apmēros par pārējiem posteņiem, un tāpēc to nozīme ir pat nedaudz palielinājusies. Iekšējās drošības izdevumus paredz tādiem mērķiem, kas katrai valstij ir jāliek vienā no pirmajām vietām, un tāpēc to samazināšana ir ierobežota. Salīdzinot ar 1922./1923. s. g. tagad iekšējās drošības izdevumi ir 1,7 kārtīgi lielāki. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1930./1931. s. g. iznāca 5,32 ls liela summa, bet 1934./1935. — 4,72 ls, kas ir diezgan ievērojama samazināšanās.

Iekšējās drošības izdevumi komplektējas no vairāk daļām, kā: centrālās drošības lietu iestādes, ārējā policija, kriminālpolicija un politiskā pārvalde, robežu apsardzība un aizsargu organizācijas. Lielākie izdevumi ir ārējai policijai, un maksimumu tie sasniedza 1930./1931. s. g. — 5,94 milj. ls apmērā. Divi krīzes gados izdevumi nedaudz samazinājās, bet 1933./1934. s. g. tie palielinājās līdz 5,45 un 1934./1935. — 5,51 milj. ls. No kopējiem izdevumiem tie ir 3,65%. No kopējās summas 82% izdod darbinieku algām, pie kurām vēl jāpieskaita dažādi ceļa izdevumi un piemaksas dienesta apģērba iegādei, kas arī ietilpst valsts budžetā. Policijas saimniecības izdevumi ir mazi, jo lielāko daļu sedz pašvaldības, kurās policistus apgādā arī ar dzīvokļiem. Policijas darbinieku skaits pēdējos gados ir palicis gandrīz bez pārmaiņām. Sākot ar 1933./1934. s. g. pie ārējās policijas skaita arī kriminālpoliciju, kurās izdevumi līdz minētam gadam bija apvienoti ar politisko pārvaldi. Kriminālpolicijas izdevumi 1932./1933. s. g. bija — 0,258 milj. ls. Ar ārējās policijas darbu ir saistīti politiskās pārvaldes uzdevumi. Politiskās pārvaldes izdevumi pēdējos divi gados

№ 14. III Iekšējā drošība
№ 14. III Sécurité intérieure.

Nr. Nr.	Saimniecības gadi Exercices	Izdevumi Dépenses	Centrālās drošības lietu iestādes Institut. Centrales du Service esécurité	Ārējā policija Police extérieure	Krimināl-policija Police criminelle	Politiskā pārvalde Administration politique	Robežu ap-sardzība Police frontière	Aizsargu organizā-cijas Organisations protec-trices	K o p ā T o t a l
			1 000 ls						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	1918./1920.	112	1 471	118	.	.	—	1 701	
2	1920./1921.	456	1 807	100	.	.	3	2 366	
3	1921./1922.	301	2 041	192	.	.	5	2 539	
4	1922./1923.	316	3 789	319	.	851	26	5 301	
5	1923./1924.	372	4 961	309	.	1 265	29	6 936	
6	1924./1925.	349	5 045	576	.	1 467	70	7 507	
7	1925./1926.	467	5 196	662	.	1 882	195	8 402	
8	1926./1927.	462	5 186	644	.	2 041	216	8 549	
9	1927./1928.	339	5 092	658	.	1 961	233	8 283	
10	1928./1929.	566	5 130	665	.	2 492	255	9 108	
11	1929./1930.	289	5 556	721	.	2 704	341	9 611	
12	1930./1931.	297	5 941	723	.	2 823	322	10 106	
13	1931./1932.	285	5 734	740	.	2 614	298	9 671	
14	1932./1933.	249	5 261	667	.	2 437	305	8 919	
15	1933./1934. *)	254	5 452**)	.	403	2 297	338	8 744	
16	1934./1935. *)	326	5 509**)	.	404	2 384	349	8 972	
Procentos no izdevumu kopsummas Pourcents de la somme totale des dépenses									
17	1922./1923.	0,27	3,26	0,28	.	0,73	0,02	4,56	
18	1925./1926.	0,31	3,43	0,44	.	1,24	0,13	5,55	
19	1929./1930.	0,16	3,03	0,39	.	1,47	0,19	5,24	
20	1932./1933.	0,19	3,90	0,49	.	1,80	0,23	6,61	
21	1934./1935. *)	0,22	3,65	.	0,26	1,58	0,23	5,94	
Pieaugums 1922./1923. = 100 Augmentation 1922/1923 = 100									
22	1925./1926.	148	137	208	.	221	750	158	
23	1929./1930.	91	147	226	.	318	1 312	181	
24	1932./1933.	79	139	209	.	286	1 173	168	
25	1934./1935. *)	103	145	.	.	280	1 342	169	
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) Moyenne par habitant (en Ls)									
26	1920./1921.	0,29	1,13	0,06	.	—	0,00	1,48	
27	1925./1926.	0,25	2,82	0,36	.	1,02	0,10	4,55	
28	1929./1930.	0,15	2,93	0,38	.	1,42	0,18	5,06	
29	1932./1933.	0,13	2,77	0,35	.	1,28	0,16	4,69	
30	1934./1935. *)	0,17	2,90	.	0,21	1,26	0,18	4,72	

bija ap 0,4 milj. ls un no kopējās budžeta summas — 0,26%. Lielākā daļa vai 3/4 daļas ir algas, pie kurām vēl jāpieskaita slepenie izdevumi. Saimniecības izdevumi politiskai pārvaldei ir niecīgi.

Robežu apsardzībai izdod prāvas summas. Līdz 1921./1922. s. g. robežu apsardzību pārzināja kara ministrija un visus izdevumus pieskaitīja pie apsardzības; sākot ar 1922./1923. s. g. robežu apsardzības izdevumus uzrāda atsevišķā postenī. Mūsu robeža pieskaņas piecām

valstīm un Baltijas jūrai: ar Igauniju robežas garums ir 375 km vai 19,8%, Padomju Savienību — 351 km vai 18,5%, Poliju — 105 km vai 5,5%, Lietuvu — 570 km vai 30,1% un Baltijas jūra — 494 km vai 26,1%; kopējais robežas garums ir 1.895 km. Robežu apsardzības izdevumu kustība ir līdzīga iekšējās drošības izdevumiem vispār: lielākās summas izdeva 1930./1931. s. g. — 2,82 milj. ls apmērā; nākošos saimnieciskās krīzes gados šie izdevumi smazinājās, bet pēdējā gadā atkal ir paredzētas lielākas robežu apsardzības

*) Budžets
**) Arī kriminālpolicija

izdevumu summas — 2,38 milj. ls apmērā. No budžeta kopsummas tās ir 1,58%. Arī robežu apsardzības izdevumi pa lielākai daļai vai ap 82% ir algas. Bez tam vēl robežpolicijas izdevumos ietilpst satiksmes līdzekļi un to uzturēšanas izdevumi. Robežpolicijas saimniecības izdevumi nav lieli. Robežu apsardzība ir iedalīta 3 apgabalos: Latvijas un Igaunijas robeža, Padomju Savienības un Latvijas, Polijas un Lietavas robeža. Atsevišķu apgabalu robežas apsargā diezgan nevienāds sargu skaits, un caurmērā iznāk 84 sargi uz katriem 100 km robežu.

Aizsargu organizācijai budžeta kārtībā izdod samērā nelielas summas: 1929./1930. s. g. tās bija 0,341 milj. ls, 1930./1931. — 0,322, 1931./1932. — 0,298 un 1934./1935. — 0,349 milj. ls. Pēc samazināšanās izdevumi aizsargu organizācijai pēdējos 2 gados ir palielinājušies. 1934./1935. s. g. aizsargu organizācija bez tiem līdzekļiem, kas paredzēti budžetā, saņēma prāvas summas ziedojumu veidā. Aizsargu lielā loma 1934. gada 15. un 16. maija notikumos radīja sabiedrībā atbalstu ziedojumu veidā. Visi iepriekšējie iekšējās drošības izdevumi komplektējās galvenā kārtā no algām, bet saimnieciskām u. c. vajadzībām bija samērā nelielas summas. Aizsargu organizācija turpretim algām izlieto tikai ap 25%, bet no pārējiem līdzekļiem lielāko daļu izlieto ieroču iegādei, municijai u. c. dažādām vajadzībām. Algas izmaksā vienīgi aizsargu štāba darbiniekiem un pulka komandieru palīgiem, bet pārējos darbiniekus atalgo tikai atsevišķos gadījumos (pulka ārsti, lektori u. c.). Centrālās drošības lietu iestādēs ietilpst administratīvais departaments ar nodaļām. To izdevumi 1930./1931. s. g. bija 0,297 milj. ls, 1932./1933. — 0,249 un 1934./1935. — 0,326 milj. ls. Pēdējā laikā centrālo drošības iestāžu izdevumi par nelielām summām ir palielinājušies.

Atsevišķo apgabalu un pilsētu daļa iekšējās drošības izdevumos ir diezgan vienāda. Ārējās policijas, kriminālpolicijas, politiskās pārvaldes iestāžu izdevumi ir diezgan vienlīdzīgi. Nelielas svārstības ir ar robežu apsardzības izdevumiem, kas atsevišķos apgabalos nav vienādi, bet pilsētās tā nemaz nav. Tomēr visumā iekšējās drošības izdevumi ir skaitāmi pie tiem, kas sadalās diezgan vienlīdzīgi. Saprotais, starpība izdevumos uz laukiem un pilsētās ir diezgan liela, bet tā novērojama ar visiem izdevumiem, un iekšējās drošības posteņi šai ziņā nav izņēmums.

Ārējai policijai ir lielākie izdevumi (sākot ar 1933./1934. s. g. tie ir kopā ar izdevumiem kriminālpolicijai). Pēdējos 4 gados (1929./1930.—1932./1933.) ārējai policijai uz vienu iedzīvotāju bija lielākie izdevumi 3,13 ls, mazākie 1932./1933. — 2,77 ls, bet caurmērā minētā laikā izdeva — 2,96 ls. Pilsētās ārējai policijai caurmērā uz vienu iedzīvotāju izdod lielākas summas nekā uz laukiem: minēto četru gadu caurmērā pilsētās izdeva 5,00 ls, bet uz laukiem — 2,17 ls. Pilsētās lielākie izdevumi bija 1930./1931. s. g. — 5,27 ls apmērā, bet mazākie 1932./1933. — 4,71 ls; uz laukiem turpretim lielākie izdevumi bija 1930./1931. — 2,30 ls, bet mazākie 1932./1933. s. g. — 2,02 ls. Atsevišķās lielākās pilsētās izdevumi nedaudz svārstās: četru gadu caurmērā (1929./1930.—1932./1933. s. g.) lielākie izdevumi uz vienu iedzīvotāju bija Daugavpilī — 6,25 ls, bet mazākie Rīgā un Jelgavā — 4,72 ls apmērā; Rīgā 1932./1933. s. g. ārējai policijai bija mazākie izdevumi — 4,46 ls apmērā. No lauku apgabaliem lielākie izdevumi bija Vidzemē un četru gadu caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāca — 2,48 ls, bet mazākie Latgalē — 1,79 ls. Noziedzība Latgalē ir lielāka nekā pārējos Latvijas apgabalos, un tomēr mazie izdevumi policijai nav pārsteigums, jo noziedzības apkarošana šeit ir vieglāka kā pārējos Latvijas apgabalos. Noziedznieki parasti paliek uz vietas un policijas izmeklēšana ir vienkāršāka. Ārējai policijai palīdz arī robežpolicija. Nelielā pagastu skaita dēļ atsevišķo policijas vienību šeit ir mazāk un līdz ar to arī vecāko kārtībnieku skaits mazāks. 1932./1933. s. g. ārējai policijai Latgalē uz vienu iedzīvotāju izdeva mazāko summu — 1,70 ls, 1930./1931. s. g. Vidzemē — 2,63 ls apmērā izdeva lielāko summu.

Robežu apsardzības izdevumi caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1929./1930. s. g. bija 1,97 ls, 1930./1931. — 2,06, 1931./1932. — 1,91 un 1932./1933. — 1,78 ls, vai minēto četru gadu caurmērā iznāca — 1,93 ls. Salīdzinot ar ārējās policijas izdevumiem tie ir ievērojami mazāki, bet tomēr caurmēra summas ir diezgan augstas, un sevišķi tas sakāms par atsevišķiem apgabaliem. Mazākie izdevumi četru gadu caurmērā iznāk uz Vidzemi 0,27 ls uz vienu iedzīvotāju, bet lielākās summas uz Latgali — 4,10 ls. Robežu apsardzības izdevumi Latgalē uz vienu iedzīvotāju ir daudz lielāki nekā ārējās policijas izdevumi. Robežpolicijas dienestā ir nodarbi-

№ 15. Ārējā policija.
№ 15. Police extérieure.

№№	Saimniecības gadi		1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā Moyenne 1929./1930.— —1932./1933.
	Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	<i>Exercices</i>					
			L s				
1	2	3	4	5	6	7	
1	Rīga	1 766 410	1 882 990	1 815 247	1 685 905	1 787 638	
2	Liepāja	328 630	358 553	346 090	319 950	338 306	
3	Daugavpils	267 344	286 014	275 793	250 851	270 001	
4	Jelgava	148 238	161 321	163 476	151 262	156 074	
5	Ventspils	89 231	95 768	90 134	80 846	88 995	
6	Vidzeme	995 938	1 066 165	1 028 266	928 520	1 004 722	
7	Kurzeme	469 874	503 203	487 513	450 042	477 658	
8	Zemgale	610 078	652 012	618 773	549 065	607 482	
9	Latgale	880 257	934 678	908 857	844 272	892 016	
10	Kopā Total	5 556 000	5 940 704	5 734 149	5 260 713	5 622 892	
11	Pilsētās Villes	2 599 853	2 784 646	2 690 740	2 488 814	2 641 014	
12	Uz laukiem A la campagne	2 956 147	3 156 058	3 043 409	2 771 899	2 981 878	
Uz vienu iedzīvotāju ls Par habitant (ls)							
13	Rīga	4,67	4,98	4,80	4,46	4,78	
14	Liepāja	5,74	6,26	6,03	5,59	5,91	
15	Daugavpils	6,18	6,62	6,38	5,80	6,25	
16	Jelgava	4,49	4,88	4,95	4,58	4,72	
17	Ventspils	5,17	5,55	5,22	4,69	5,16	
18	Vidzeme	2,46	2,65	2,54	2,29	2,48	
19	Kurzeme	2,20	2,36	2,28	2,11	2,24	
20	Zemgale	2,39	2,56	2,43	2,15	2,38	
21	Latgale	1,77	1,88	1,83	1,70	1,79	
22	Kopā Total	2,92	3,13	3,02	2,77	2,96	
23	Pilsētās Villes	4,92	5,27	5,09	4,71	5,00	
24	Uz laukiem A la campagne	2,16	2,30	2,22	2,02	2,17	

nāts liels policiju ierēdņu skaits. Lielākie izdevumi uz vienu iedzīvotāju Latgalē iznāca 1930./1931. s. g. — 4,46 ls apmērā;

nākošos gados tie nepārtraukti samazinājās. Robežu apsardzības izdevumi iznāk vienīgi uz lauku apgabaliem.

№ 16. Robežu apsardzība.
№ 16. Police frontière.

№№	Saimniecības gadi		1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā Moyenne 1929./1930. —1932./1933.
	Apgabali Provinces	Exercices					
L s							
1	2	3	4	5	6	7	
1	Vidzeme	121 089	112 088	105 401	99 708	109 571	
2	Kurzeme	184 276	157 865	148 446	140 428	157 754	
3	Zemgale	403 233	331 223	311 461	294 637	335 139	
4	Latgale	1 995 399	2 222 389	2 048 138	1 901 880	2 041 952	
5	Kopā Total	2 704 000	2 823 565	2 613 446	2 436 653	2 644 416	
Uz vienu iedzīvotāju ls Par habitant (ls)							
6	Vidzeme	0,30	0,28	0,26	0,25	0,27	
7	Kurzeme	0,86	0,74	0,70	0,66	0,74	
8	Zemgale	1,58	1,30	1,22	1,16	1,31	
9	Latgale	4,01	4,46	4,11	3,82	4,10	
10	Kopā Total	1,97	2,06	1,94	1,78	1,93	

N° 17. Kriminālpolicija un politiskā pārvalde.
N° 17. Police criminelle et administration politique.

№№	Saimniecības gadi Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	Exercices	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā <i>Moyenne</i> 1929./1930.— —1932./1933.
			L s				
1	2		3	4	5	6	7
1	Rīga		364 047	366 220	372 879	372 053	363 799
2	Liepāja		61 575	61 617	62 687	56 277	60 539
3	Daugavpils		64 164	64 207	67 294	61 494	64 290
4	Jelgava		50 762	50 797	51 721	48 650	50 483
5	Ventspils		3 507	3 510	3 574	3 361	3 488
6	Vidzeme		65 806	65 860	67 048	63 068	65 446
7	Kurzeme		17 370	17 373	17 698	16 647	17 272
8	Zemgale		24 752	24 768	25 219	23 721	24 615
9	Latgale		69 017	69 064	72 223	41 677	62 995
10	Kopā Total		721 000	723 416	740 343	666 948	712 927
11	Pilsētās Villes		544 055	546 351	558 155	521 835	542 599
12	Uz laukiem A la campagne		176 945	177 065	182 188	145 113	170 328
			Uz vienu iedzīvotāju ls Par habitant (ls)				
13	Rīga		0,96	0,97	0,99	0,98	0,96
14	Liepāja		1,08	1,08	1,10	0,98	1,06
15	Daugavpils		1,48	1,49	1,56	1,42	1,49
16	Jelgava		1,54	1,54	1,57	1,47	1,53
17	Ventspils		0,20	0,20	0,21	0,19	0,20
18	Vidzeme		0,16	0,16	0,17	0,16	0,16
19	Kurzeme		0,08	0,08	0,08	0,08	0,08
20	Zemgale		0,10	0,10	0,10	0,09	0,10
21	Latgale		0,14	0,14	0,15	0,08	0,13
22	Kopā Total		0,88	0,88	0,89	0,88	0,88
23	Pilsētās Villes		1,08	1,08	1,06	0,99	1,08
24	Uz laukiem A la campagne		0,18	0,18	0,18	0,11	0,12

Kriminālpolicijas un politiskās pārvaldes izdevumi 1929./1930.—1932./1933. s. g. vidēji bija — 713.000 ls un caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāca — 0,38 ls; pēdējos gados šie izdevumi nedaudz samazinājās. Liela starpība ir izdevumos uz laukiem un pilsētās: pēdējās uz vienu iedzīvotāju iznāk — 1,03 ls, bet uz laukiem — 0,12 ls. Ir jāievēro, ka šeit nav visa kriminālpolicija, jo aprinķu priekšniekiem bez tam vēl ir padoti daži kriminālpolicijas aģenti. Tomēr nenoliedzami, ka pilsētās kriminālpolicijas un politiskās pārvaldes izdevumi caurmērā uz vienu iedzīvotāju ir nesalīdzināmi lielāki. No atsevišķām pilsētām lielākie izdevumi kriminālpolicijai un politiskai pārvaldei vidēji 4 gados bija Jelgavai — 1,53 ls apmērā un Daugavpilij — 1,49 ls, bet mazākie Rīgai — 0,96 ls un Ventspilij — 0,20 ls uz katru iedzīvotāju.

Aizsargu organizācijai izdotās summas nav lielas, un vidēji 4 gados tās bija 316.000

ls, vai uz katru lauku iedzīvotāju iznāca — 0,23 ls. Izdevumi aizsargiem ir aprēķināti tikai pret lauku iedzīvotājiem, jo, izņemot dažas mazākas daļas, tie pastāv vienīgi uz laukiem. Kaut arī aizsargu organizācijas štābs un augstākā priekšniecība atrodas Rīgā, tomēr to darbība attiecas galvenā kārtā uz laukiem, un tāpēc izdevumu summas ir skaitītas lauku iedzīvotājiem. Mazākās summas iznāk uz Latgali.

Iekšējās drošības centrālām iestādēm, kā administratīvais departaments ar nodaļām, vidēji 4 gados izdeva 280.000 ls; šī summa ir sadalīta arī pa apgabaliem un lielākām pilsētām proporcionāli visiem pārejiem iekšējās drošības izdevumiem.

Iekšējās drošības kopējie izdevumi vidēji 4 gados bija 9,58 milj. ls ar tendenci samazināties pēdējā laikā. Minētā laikā caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāca 5,04 ls liela summa, pie kam pilsētās tā bija ievērojami lielāka — 6,20 ls nekā uz lau-

№ 18. Iekšējā drošība.
№ 18. Sécurité intérieure.

№№	Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	Saimniecības gadi <i>Exercices</i>	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā <i>Moyenne</i> 1929./1930.— —1932./1933.
			L s				
1	2	3	4	5	6	7	
1	Rīga	2 196 506	2 317 254	2 254 618	2 096 640	2 216 255	
2	Liepāja	402 302	432 881	421 199	387 058	410 860	
3	Daugavpils	341 785	360 816	353 513	321 339	344 363	
4	Jelgava	205 169	218 535	221 737	205 669	212 777	
5	Ventspils	95 613	102 282	96 556	86 632	95 271	
6	Vidzeme	1 330 526	1 386 535	1 334 191	1 221 728	1 318 245	
7	Kurzeme	775 605	777 554	746 263	698 855	749 570	
8	Zemgale	1 153 515	1 117 086	1 057 232	966 657	1 073 623	
9	Latgale	3 109 979	3 393 586	3 185 947	2 934 109	3 155 904	
10	Kopā <i>Total</i>	9 611 000	10 106 529	9 671 256	8 918 687	9 576 868	
11	Pilsētās <i>Villes</i>	3 241 375	3 431 768	3 347 623	3 097 338	3 279 526	
12	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	6 369 625	6 674 761	6 323 633	5 821 349	6 297 342	
Uz vienu iedzīvotāju <i>ls</i> <i>Par habitant (ls)</i>							
13	Rīga	5,81	6,13	5,97	5,55	5,86	
14	Liepāja	7,03	7,56	7,86	6,76	7,18	
15	Daugavpils	7,91	8,35	8,18	7,43	7,97	
16	Jelgava	6,21	6,61	6,71	6,22	6,44	
17	Ventspils	5,34	5,93	5,60	5,02	5,52	
18	Vidzeme	3,29	3,43	3,30	3,02	3,26	
19	Kurzeme	3,63	3,64	3,49	3,27	3,51	
20	Zemgale	4,52	4,38	4,15	3,79	4,21	
21	Latgale	6,25	6,82	6,40	5,89	6,34	
22	Kopā <i>Total</i>	5,06	5,32	5,09	4,69	5,04	
23	Pilsētās <i>Villes</i>	6,13	6,49	6,33	5,86	6,20	
24	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	4,64	4,87	4,61	4,24	4,59	

kiem — 4,59 ls. No atsevišķām pilsētām sevišķi spilgti atšķiras Daugavpils ar 7,97 ls lieliem izdevumiem, bet no apgabaliem — Latgale — 6,34 ls uz katru iedzīvotāju. Attiecībā uz Daugavpili — lielākie izdevumi iznāk ārējai policijai un kriminālpolicijai ar politisko pārvaldi. Latgale turpretim lielas summas izdod robežu apsardzībai, kas izskaidrojams ar robežas garumu gar Padomju Savienības teritoriju. Mazākie izdevumi ir Ventspilī un Rīgā, bet no apgabaliem — Vidzemē un Kurzemē. Uz iekšējās drošības izdevumiem nenoliedzamu iespaidu ir atstājuši robežu apsardzības izdevumi.

IV Tiesas un cietumi.

IV Tribunaux et prisons.

Izdevumi tiesām un cietumiem pēdējos gados seko vispārējai kustībai. 1930./1931. s. g. tie sasniedza maksimālos apmērus, bet nākošos gados samazinājās: 1931./1932. — 6,94 milj. ls un 1932./1933. — 6,25

milj. ls. Pēdējā gada budžetā tiesu un cietumu izdevumi nedaudz pavairojās. No visu izdevumu kopsummas tie tomēr ir samērā maza daļa: lielākā nozīme šiem izdevumiem bija 1931./1932. un 1932./1933. s. g. — 4,6% apmērā. Pēdējos divi budžeta gados tiesu un cietumu izdevumu nozīme samazinās. Caurmērā pēdējos 10 gados tiesām un cietumiem izdeva 6,18 milj. ls, vai 3,8% no visiem izdevumiem. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju tiesu un cietumu izdevumu summas svārstās ap 3 ls — pārsniedzot tos. Salīdzinot ar 1922./1923. s. g. tiesu un cietumu izdevumi ir divkārtšojusies.

Tiesām izdod lielākās summas; pie šīm iestādēm skaitās: senāts, palāta, apgabaltiesas un miertiesas. Lielākās summas izdod apgabaltiesām, kurās 1932./1933. s. g. bija 2,33 milj. ls, vai 1,72% no izdevumu kopsummas. Iepriekšējos gados minētie izdevumi bija lielāki, turpretim nākošos gados izdotās vai budžetā paredzētās summas ir mazākas. Pie mums darbojas 4

№ 19. IV Tiesas un cietumi.

№ 19. IV Tribunaux et prisons.

№№	Saim- niecības gadi Exercices	Izdevumi Dépenses	Tieslietu centrālās iestādes Institut. Centrales Judiciair.	Senāts Senat	Tiesu palāta Cour d'Appel	Apgabal- tiesas Tribu- naux d'Arron- dissement	Miertiesas Tribun. de Paix	Cietumi Prisons	Kopā Total
1 000 ls									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	1918./1920.	38	22	33	331	51	390	865	
2	1920./1921.	65	29	31	436	190	578	1 329	
3	1921./1922.	91	41	46	633	221	741	1 773	
4	1922./1923.	91	91	82	1 198	400	1 296	3 158	
5	1923./1924.	147	121	129	1 441	452	1 590	3 880	
6	1924./1925.	156	159	151	1 618	555	2 041	4 680	
7	1925./1926.	163	201	210	2 014	737	2 158	5 483	
8	1926./1927.	117	194	216	2 107	751	2 111	5 496	
9	1927./1928.	165	192	215	2 142	799	2 096	5 609	
10	1928./1929.	119	207	225	2 225	854	2 249	5 879	
11	1929./1930.	167	229	230	2 479	952	2 500	6 577	
12	1930./1931.	240	244	261	2 679	1 019	2 568	7 011	
13	1931./1932.	184	226	256	2 612	991	2 671	6 940	
14	1932./1933.	116	198	299	2 329	909	2 468	6 249	
15	1933./1934. *)	155	199	254	2 282	895	2 370	6 155	
16	1934./1935. *)	169	217	236	2 349	933	2 454	6 358	

Procentos no izdevumu kopsummas
Pourcents de la somme totale des dépenses

17	1922./1923.	0,08	0,08	0,07	1,03	0,34	1,12	2,72
18	1925./1926.	0,11	0,13	0,14	1,33	0,49	1,42	3,62
19	1929./1930.	0,09	0,13	0,14	1,35	0,52	1,36	3,59
20	1932./1933.	0,09	0,15	0,17	1,72	0,67	1,83	4,63
21	1934./1935. *)	0,11	0,13	0,16	1,56	0,62	1,63	4,21

Pieaugums 1922./1923. = 100
Augmentation 1922/1923 = 100

22	1925./1926.	179	221	256	168	184	167	174
23	1929./1930.	184	252	305	207	238	193	208
24	1932./1933.	127	218	279	194	227	190	198
25	1934./1935. *)	186	238	288	196	233	189	201

Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls)
Moyenne par habitant (en Ls)

26	1920./1921.	0,04	0,02	0,02	0,27	0,12	0,36	0,88
27	1925./1926.	0,02	0,11	0,11	1,09	0,40	1,17	2,97
28	1929./1930.	0,09	0,12	0,13	1,30	0,50	1,32	3,46
29	1932./1933.	0,06	0,10	0,12	1,23	0,48	1,30	3,29
30	1934./1935. *)	0,09	0,11	0,12	1,24	0,49	1,29	3,34

apgabaltiesas kā pirmās un apellācijas instances. Katrā apgabalā ir viena apgabaltiesa; darbības rajoni apgabaltiesām ir citādi nekā apgabaliem: pie Jelgavas apgabaltiesas skaitās — Ventpils un Talsu apriņķis, bet pie Latgales — Ilūkstes apriņķis. No tiesu iestādēm tālākie lielākie izdevumi ir miertiesām, un 1932./1933. s. g. tie bija 0,900 milj. ls, kas ir 0,67% no visiem budžeta izdevumiem. Iepriekšējos gados miertiesu izdevumi arī bija lielāki, bet nākošos gados tie samazinājās. Miertiesas seko apgabaltiesu rajoniem. Tiesu palātas izdevumi ir ievērojami mazāki par apgabaltiesām un

miertiesām: 1932./1933. s. g. tai izdeva 0,229 milj. ls, vai tikai 0,17% no kopsummas. Senāta izdevumi 1932./1933. s. g. bija 0,108 milj. ls vai 0,15% no kopsummas. Salīdzinot ar 1922./1923. s. g. lielākais pieaugums absolūtos skaitļos bija apgabaltiesām un miertiesām, bet straujuma ziņā ļoti intensīvi ir pavairojušies tiesu palātas izdevumi.

Lielas summas izdod cietumu uzturēšanai, bet arī tās krīzes gados samazinās, kas noticis sakarā ar atvilkumiem valsts darbiniekiem un ieslodzīto uzturēšanas izdevumu samazināšanu. 1931./1932. s. g. cietumiem izdeva lielāko summu — 2,67 milj. ls apmērā — 1,83% no kopsummas, 1932./1933. s. g.

*) Budžets.

№ 20. Apgabaltiesas.
№ 20. Tribunaux d'Arrondissement.

№№	Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	Saimniecības gadi <i>Exercices</i>	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā <i>Moyenne</i> 1929./1930.— —1932./1933.
			L s				
1	2		3	4	5	6	7
1	Rīga		556 399	589 014	587 102	533 126	566 410
2	Liepāja		126 928	149 520	143 447	115 159	133 764
3	Daugavpils		91 576	106 806	82 080	86 889	91 838
4	Jelgava		72 053	84 492	92 893	100 067	87 376
5	Ventspils		41 908	43 252	26 453	33 022	36 158
6	Vidzeme		479 514	531 959	479 276	435 215	481 492
7	Kurzeme		277 937	276 503	263 067	223 273	260 195
8	Zemgale		275 509	303 024	313 613	244 793	284 234
9	Latgale		557 176	593 862	623 806	557 624	583 117
10	Kopā <i>Total</i>		2 479 000	2 678 432	2 611 737	2 329 168	2 524 584
11	Pilsētās <i>Villes</i>		888 864	973 084	931 975	868 263	915 546
12	Uz laukiem <i>A la campagne</i>		1 590 136	1 705 348	1 679 762	1 460 905	1 609 038
Uz vienu iedzīvotāju ls <i>Par habitant (ls)</i>							
13	Rīga		1,47	1,56	1,55	1,41	1,50
14	Liepāja		2,22	2,61	2,51	2,01	2,34
15	Daugavpils		2,12	2,47	1,90	2,01	2,12
16	Jelgava		2,18	2,56	2,81	3,03	2,64
17	Ventspils		2,43	2,51	1,53	1,91	2,10
18	Vidzeme		1,18	1,31	1,18	1,08	1,19
19	Kurzeme		1,30	1,29	1,23	1,05	1,22
20	Zemgale		1,08	1,19	1,23	0,96	1,11
21	Latgale		1,12	1,19	1,23	1,12	1,17
22	Kopā <i>Total</i>		1,30	1,41	1,37	1,23	1,33
23	Pilsētās <i>Villes</i>		1,68	1,84	1,76	1,64	1,73
24	Uz laukiem <i>A la campagne</i>		1,16	1,24	1,22	1,07	1,17

tā samazinājās līdz 2,47 milj. ls, bet nākošo gadu budžetos paredzēja izdot vēl mazākas summas, pie kam sevišķi tas sakāms par 1933./1934. s. g., bet 1934./1935. s. g. izdevumi cietumiem ir paredzēti lielāki. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju cietumiem 1932./1933. s. g. iznāca 1,30 ls liela summa. Tieslietu centrālām iestādēm izdod samērā mazas summas, un 1932./1933. s. g. tās bija 0,116 milj. ls, vai 0,09% no valsts izdevumu kopsummas. Iepriekšējos un nākošos gados tieslietu centrālo iestāžu izdevumi ir ievērojami lielāki.

Tiesu un cietumu izdevumus ir iespējams sadalīt pa apgabaliem, jo tie parasti darbojas zināma apgabala vai pilsētas vajadzībām. Dažas tiesu un cietumu iestādes darbojas visas Latvijas mērogā, kā piemēram, tieslietu centrālās iestādes, senāts un palāta, tomēr arī šo iestāžu izdevumus ir iespējams sadalīt pa apgabaliem un pilsētām, aprēķinot tos pēc lietu skaita. Izdevumi minētām tiesu iestādēm nav lieli un kopsummā ir 0,651

milj. ls (4 gadu caurmērā). Tieslietu centrālās iestādes caurmērā uz vienu iedzīvotāju vidēji četros gados izmaksā 0,09 ls, pie kam ir novērojams, ka šie izdevumi pēdējos gados uz vienu iedzīvotāju samazinās. Atsevišķos apgabalos ir novērojamas svārstības, bet ievērojot vispār mazos izdevumu apmērus, tās nekādu lielu iespaidu neatstāj. Lielākie izdevumi iznāk Daugavpilī un Jelgavā — 0,13 ls uz katru iedzīvotāju, bet no lauku apgabaliem lielākie izdevumi bija Latgalē — 0,14 ls, kas izskaidrojams ar dažiem ārkārtējiem izdevumiem Latgalē.

Senāta uzturēšanai izdotās summas arī ir samērā mazas: vidēji 4 gados caurmērā uz vienu iedzīvotāju senāta uzturēšanai izdeva 0,12 ls, pie kam pilsētās šīs summas bija ievērojami augstākas, sasniedzot — 0,15, bet uz laukiem tikai — 0,10 ls. Pilsētās ir ne tikai vairāk lietu, bet arī sūdzēšanas procedūra bieži ir garāka un neatlaidīgāka, kad abas strīdus puses izmanto visas iespējas, lai panāktu labvē-

№ 21. Miertiesas.
№ 21. Tribunaux de Paix.

№№	Saimniecības gadi		1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā Moyenne 1929./1930.— —1932./1933.
	Pilsētas un apgabali Villes et provinces	Exercices					
			L s				
1	2	3	4	5	6	7	
1	Rīga	238 375	250 911	242 373	249 429	245 272	
2	Liepāja	32 190	40 624	30 771	29 488	33 268	
3	Daugavpils	63 143	44 675	27 342	19 901	38 765	
4	Jelgava	16 846	27 259	33 013	30 290	26 852	
5	Ventspils	9 224	8 465	4 454	7 119	7 316	
6	Vidzeme	182 040	199 623	204 049	155 893	185 401	
7	Kurzeme	99 294	95 047	98 358	88 189	95 225	
8	Zemgale	112 874	112 557	109 055	98 660	108 287	
9	Latgale	198 014	239 474	241 436	229 546	227 117	
10	Kopā Total	952 000	1 018 635	990 861	908 515	967 503	
11	Pilsētās Villes	359 778	371 934	337 953	336 227	351 473	
12	Uz laukiem A la campagne	592 222	646 701	652 908	572 288	616 030	
Uz vienu iedzīvotāju ls Par habitant (ls)							
13	Rīga	0,63	0,66	0,64	0,66	0,65	
14	Liepāja	0,56	0,71	0,54	0,52	0,58	
15	Daugavpils	1,46	1,03	0,63	0,46	0,90	
16	Jelgava	0,51	0,82	1,00	0,92	0,81	
17	Ventspils	0,53	0,49	0,26	0,41	0,42	
18	Vidzeme	0,45	0,49	0,50	0,39	0,46	
19	Kurzeme	0,46	0,45	0,46	0,41	0,45	
20	Zemgale	0,44	0,44	0,43	0,39	0,42	
21	Latgale	0,40	0,48	0,48	0,46	0,46	
22	Kopā Total	0,50	0,54	0,52	0,48	0,51	
23	Pilsētās Villes	0,68	0,70	0,64	0,64	0,66	
24	Uz laukiem A la campagne	0,43	0,47	0,48	0,42	0,45	

līgu spriedumu. Atsevišķās pilsētās lielākie izdevumi ir Jelgavā — 0,22 ls, bet mazākie Rīgā — 0,14 ls caurmērā uz vienu iedzīvotāju; absolūtos skaitļos lielākās summas, saprotams, iznāk Rīgai. Lauku apgabalos izdevumi sadalās vienlīdzīgāk un uz vienu iedzīvotāju iznāk ap 0,11 ls.

Tiesu palātas uzturēšanas izdevumi nedaudz pārsniedz kā tieslietu centrālo iestāžu, tā arī senāta izdevumus. Pēdējos gados tie ir samazinājušies un vidēji četros gados iznāk 249.000 ls liela summa. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju ir 0,13 ls, pie kam uz laukiem šī summa — 0,12 ls apmērā ir mazāka, bet pilsētās — 0,17 ls lielāka. No atsevišķām pilsētām Jelgava ir pirmā vietā — 0,26 ls apmērā; pa apgabaliem turpretim izdevumi sadalās vienmērīgāk.

Apgabaltiesu uzturēšanas izdevumi ir ievērojami lielāki par visiem pārējiem, un

vidēji četros gados (1929./1930.—1932./1933) tie bija 2,52 milj. ls lieli. Arī, tāpat kā visi pārējie, tie pēdējos gados samazinās. Apgabaltiesu darbības rajoni nesakrīt ar mūsu apgabalu robežām, un iedzīvotāju ērtības labā tie ir pārkārtoti: pie Jelgavas apgabaltiesas ir arī Ventspils un Talsu apriņķis, bet pie Latgales ir Ilūkstes apriņķis. Caurmērā visā valstī apgabaltiesām ir izdots 1,33 ls, pie kam pilsētās — 1,73 ls un uz laukiem — 1,17 ls. Lielākie izdevumi apgabaltiesām caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāca Jelgavā, kas izskaidrojams ar lielāku noziedzības koeficientu, jo Jelgavā tas pārsniedz pat Daugavpili un Latgali. Pa daļai tas izskaidrojams ar noziedzības sīvāku vai glīvāku vajāšanu. Uz vienu Jelgavas iedzīvotāju apgabaltiesām iznāk 2,64 ls lieli izdevumi, bet Rīgā tikai — 1,50 ls. No laukiem mazākie izdevumi bija Zemgalē — 1,11 ls (vidēji četros gados); iespējams, ka šie mazie izdevumi pa daļai kompensējas ar Jelgavas lielajiem izdevumiem.

N° 22. Cietumi.

N° 22. Prisons.

№№	Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	Saimniecības gadi <i>Exercices</i>	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā <i>Moyenne</i> 1929./1930.— —1932./1933.
			L s				
1	2	3	4	5	6	7	
1	Rīga	678 113	641 278	602 117	633 881	638 847	
2	Liepāja	76 751	94 986	75 482	76 138	80 839	
3	Daugavpils	128 411	119 091	96 426	81 345	106 318	
4	Jelgava	47 232	58 472	79 846	77 933	65 871	
5	Ventspils	26 568	22 195	15 708	21 728	21 550	
6	Vidzeme	543 165	537 223	512 235	435 277	506 975	
7	Kurzeme	218 658	202 861	202 670	193 935	204 531	
8	Zemgale	259 774	244 626	285 787	238 109	257 074	
9	Latgale	520 814	647 483	800 640	709 480	669 605	
10	Kopā <i>Total</i>	2 499 486	2 568 215	2 670 911	2 467 826	2 551 610	
11	Pilsētās <i>Villes</i>	957 075	936 022	869 579	891 025	913 425	
12	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	1 542 411	1 632 193	1 801 332	1 576 801	1 638 185	
Uz vienu iedzīvotāju ls <i>Par habitant (ls)</i>							
13	Rīga	1,70	1,70	1,59	1,68	1,69	
14	Liepāja	1,34	1,66	1,32	1,33	1,41	
15	Daugavpils	2,97	2,76	2,23	1,88	2,46	
16	Jelgava	1,43	1,77	2,42	2,36	1,99	
17	Ventspils	1,54	1,29	0,91	1,26	1,25	
18	Vidzeme	1,34	1,33	1,27	1,08	1,25	
19	Kurzeme	1,02	0,95	0,95	0,91	0,96	
20	Zemgale	1,02	0,96	1,12	0,93	1,01	
21	Latgale	1,05	1,30	1,61	1,42	1,34	
22	Kopā <i>Total</i>	1,32	1,35	1,41	1,30	1,34	
23	Pilsētās <i>Villes</i>	1,81	1,77	1,64	1,69	1,73	
24	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	1,12	1,19	1,31	1,15	1,19	

Miertiesām izdotās summas vidēji četros gados iznāca 0,968 milj. ls, pie kam iepriekšējos gados tās bija lielākas nekā pēdējos. Uz laukiem mirtiesām ir izdots 0,616 milj. ls, bet pilsētās — 0,351 milj. ls. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju vidēji 4 gados izdeva 0,51 ls, pie kam lauku mirtiesām — 0,45, bet pilsētu — 0,66 ls, vai par 50% vairāk. No atsevišķām pilsētām lielākie izdevumi iznāca uz Daugavpili — 0,90 ls un Jelgavu — 0,81 ls, bet Liepāju — 0,58 un Rīgu — 0,65 ls. Caurmēra summas uz vienu iedzīvotāju pēdējos gados samazinās, un tās ir ievērojami mazākas nekā piemēram 1930./1931. s. g.

Cietumu uzturēšanai izdotās summas vidēji četros gados bija 2,55 milj. ls un caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāca 1,34 ls, pie kam pilsētās — 1,73, bet uz laukiem — 1,19 ls. Cietumu izdevumi pa atsevišķiem apgabaliem un pilsētām ir aprēķināti pēc ieslodzītiem, bet nevis pēc cietumu atrašanās vietām. Liela starpība

parasti nav, tomēr dažos gadījumos tā ir jūtama. No atsevišķām pilsētām ar lielākiem izdevumiem tālu pirmā vietā ir Daugavpils ar 2,46 ls uz katru iedzīvotāju, mazākie izdevumi ir Ventspilī. Arī no lauku apgabaliem Latgalē cietumiem izdod ievērojami lielākas summas nekā pārējos apgabalos. Caurmērā uz katru iedzīvotāju Latgalē iznāk 1,34 ls, bet Kurzemē tikai — 0,96 ls un Zemgalē — 1,01 ls. Izdevumi cietumiem pa atsevišķiem apgabaliem un pilsētām pilnīgi atbilst mūsu nojautai. Tiesām un cietumiem kopā vidēji četros gados izdeva 6,69 milj. ls, vai caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāca 3,52 ls, pie kam šī summa 1930./1931. un 1931./1932. s. g. bija ievērojami lielāka. Pilsētās tiesām un cietumiem caurmērā uz vienu iedzīvotāju izdeva 4,54 ls, vai lielāku summu nekā uz laukiem — 3,13 ls. No atsevišķām pilsētām lielākie izdevumi bija Jelgavā — 6,06 ls un Daugavpilī — 6,01 ls. Jelgavā lielākās summas iznāca tiesu iestādēm, bet Daugavpilī cietumiem.

N° 23. Tiesas un cietumi.
N° 23. Tribunaux et prisons.

№№	Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	Saimniecības gadi <i>Exercices</i>	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā <i>Moyenne</i> 1929./1930.— —1932./1933.
			L s				
1	2	3	4	5	6	7	
1	Rīga	1 623 256	1 623 043	1 577 261	1 544 938	1 592 123	
2	Liepāja	266 082	317 767	281 115	245 436	277 600	
3	Daugavpils	310 533	296 278	225 930	206 989	259 932	
4	Jelgava	153 244	189 134	227 969	230 308	200 164	
5	Ventspils	87 578	82 963	52 344	68 828	72 929	
6	Vidzeme	1 331 061	1 393 729	1 315 505	1 125 894	1 291 547	
7	Kurzeme	666 037	637 036	626 897	556 566	621 635	
8	Zemgale	720 154	730 016	783 637	638 297	718 026	
9	Latgale	1 418 682	1 740 730	1 849 579	1 631 729	1 660 181	
10	Kopā <i>Total</i>	6 576 627	7 010 696	6 940 237	6 248 985	6 694 137	
11	Pilsētās <i>Villes</i>	2 440 693	2 509 185	2 364 619	2 296 499	2 402 748	
12	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	4 135 934	4 501 511	4 575 618	3 952 486	4 291 389	
		Uz vienu iedzīvotāju <i>ls</i> <i>Par habitant (ls)</i>					
13	Rīga	4,30	4,29	4,17	4,09	4,21	
14	Liepāja	4,65	5,55	4,91	4,29	4,85	
15	Daugavpils	7,18	6,85	5,23	4,79	6,01	
16	Jelgava	4,64	5,72	6,90	6,97	6,06	
17	Ventspils	5,08	4,81	3,03	3,99	4,23	
18	Vidzeme	3,29	3,44	3,25	2,78	3,19	
19	Kurzeme	3,12	2,98	2,93	2,61	2,91	
20	Zemgale	2,82	2,86	3,07	2,50	2,82	
21	Latgale	2,85	3,50	3,71	3,28	3,33	
22	Kopā <i>Total</i>	3,46	3,69	3,65	3,29	3,52	
23	Pilsētās <i>Villes</i>	4,62	4,75	4,47	4,34	4,54	
24	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	3,02	3,26	3,34	2,88	3,13	

Mazākās summas tiesām un cietumiem izdeva Rīgā — 4,21 ls un Ventspilī — 4,23 ls. Atsevišķos apgabalos uz laukiem izdevumi tiesām un cietumiem svārstās starp Kurzemi — 2,91 ls un Latgali — 3,33 ls uz vienu iedzīvotāju. Izdevumi tiesām un cietumiem Latgalē no apgabaliem un Daugavpili no atsevišķām pilsētām ir lielāki nekā pārējā Latvijā.

V Izglītība.
V Instruction.

Izdevumi izglītībai ir viens no lielākiem izdevumu posteņiem; pēdējos gados tos pārsniedz vienīgi apsardzības un saimniecisko nozaļu uzraudzības un veicināšanas izdevumi. Arī izglītības izdevumu pieaugums ir straujš, un tas noticis vairākiem periodiem: ikgadus ļoti strauji pavairojās izglītības izdevumi laikā no 1921./1922. līdz 1926./1927. s. g., bet sākot ar 1927./1928. līdz pat pēdējiem gadiem izglītības

izdevumi vairs tik strauju pieaugumu neuzrāda. 1927./1928. s. g. izglītības izdevumi bija 21,2 milj. ls, 1932./1933. — 21,2, bet 1934./1935. s. g. ir paredēts izdot 22,1 milj. ls. Vienīgi 1930./1931. s. g. izglītības izdevumi bija lielāki, sasniedzot — 23,4 milj. ls. Visu laiku izdevumi izglītībai bija diezgan ievērojama daļa no izdevumu kopsummas, kas saimnieciskās krīzes gados ir pavairojušies, jo izdevumi izglītībai ir samazinājušies nelielos apmēros un, katrā ziņā, pārējo posteņu samazināšanās bija straujāka. 1932./1933. s. g. izglītības izdevumu nozīme sasniedza 15,7%; nākošos gados tā jau nedaudz samazinās, kaut gan ir lielāka nekā pirms saimnieciskās krīzes. Vidēji pēdējos 10 gados izglītībai ikgadus ir izdoti 21,3 milj. ls, vai 13,2% no visiem izdevumiem. Daļa no šīs summas bija nozīmēta ārkārtējiem izdevumiem: līdz 1931./1932. s. g. ārkārtējie izdevumi svārstījās ap 2,0 milj. ls, bet pēdējos gados tikai ap 1,0 milj. ls; no ārkārtējo izdevumu kopsummas tie ir tikai — 2,9%.

№ 24. V Izglītība.
№ 24. V Instruction.

№№	Izdevumi Dépenses Saimniecības gadi Exercices	Izglītības lietu centrālās iestādes Institutions centrales pour les Affaires d'Instruction	Augstākās mācības iestādes Institutions d'Instruction supérieure	Vidusskolas Ecoles moyennes	Arodnieciskās skolas Ecoles professionnelles	Pamatskolas Ecoles primaires	Ārpuskolas izglītība Instruction postcolaire	Muzeji, archivi, bibliotēkas un pieminekļi Musées, archives, bibliothèques et monuments	Pabalsti izglītības veicināšanai Subsides pour l'encouragement de l'Instruction	Kopā Total
1 000 ls										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1918./1920.	422	310	16	21	11	117	32	176	1 105
2	1920./1921.	157	759	195	119	1 052	329	89	62	2 762
3	1921./1922.	173	968	432	148	2 325	309	144	221	4 720
4	1922./1923.	426	1 560	1 694	566	4 231	515	185	283	9 460
5	1923./1924.	388	2 553	2 035	1 043	4 921	736	250	257	12 183
6	1924./1925.	248	2 889	2 462	1 361	6 190	850	298	497	14 795
7	1925./1926.	313	4 078	2 631	2 101	6 944	834	316	767	17 984
8	1926./1927.	321	3 885	3 371	2 307	7 738	825	331	1 111	19 889
9	1927./1928.	339	4 290	3 050	2 438	7 853	983	412	1 855	21 220
10	1928./1929.	361	3 999	3 485	2 838	8 752	544	422	1 259	21 660
11	1929./1930.	395	4 274	3 532	3 019	8 729	692	431	792	21 864
12	1930./1931.	414	4 342	3 774	3 846	9 603	845	470	136	23 430
13	1931./1932.	407	4 143	3 667	3 608	9 398	683	401	51	22 358
14	1932./1933.	300	3 421	2 844	3 021	10 760	414	403	36	21 199
15	1933./1934. *)	283	3 310	2 801	3 024	10 602	395	297	419	21 131
16	1934./1935. *)	303	3 482	2 863	3 238	11 097	451	395	282	22 111
Procentos no izdevumu kopsummas Pourcents de la somme totale des dépenses										
17	1922./1923.	0,37	1,34	1,45	0,49	3,64	0,44	0,16	0,24	8,13
18	1925./1926.	0,21	2,60	1,74	1,39	4,58	0,55	0,21	0,51	11,88
19	1929./1930.	0,22	2,33	1,93	1,65	4,76	0,38	0,23	0,43	11,93
20	1932./1933.	0,22	2,53	2,10	2,24	7,97	0,31	0,30	0,03	15,70
21	1934./1935. *)	0,20	2,31	1,90	2,14	7,35	0,30	0,26	0,19	14,65
Pīcaugums 1922./1923. = 100 Augmentation 1922/1923 = 100										
22	1925./1926.	73	261	155	371	164	162	171	271	190
23	1929./1930.	93	274	209	533	206	134	233	280	231
24	1932./1933.	70	219	168	534	254	80	218	13	224
25	1934./1935. *)	71	223	169	572	262	88	214	100	234
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) Moyenne par habitant (en Ls)										
26	1920./1921.	0,10	0,47	0,12	0,07	0,66	0,21	0,06	0,04	1,78
27	1925./1926.	0,17	2,21	1,43	1,14	3,76	0,45	0,17	0,42	9,75
28	1929./1930.	0,21	2,25	1,86	1,59	4,59	0,36	0,23	0,42	11,51
29	1932./1933.	0,16	1,80	1,59	1,59	5,66	0,22	0,21	0,02	11,16
30	1934./1935. *)	0,16	1,83	1,51	1,70	5,84	0,24	0,21	0,15	11,64

Caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1930./1931. s. g. iznāca 12,33 ls liela summa, bet 1932./1933. — 11,16 un pēc 1934./1935. s. g. projekta — 11,64 ls. Salīdzinot ar 1922./1923. s. g. izdevumi izglītībai ir palielinājušies 2,34 kārtīgi.

Pamatskolām valsts izdod lielākās summas. Valstij gan pamatskolas nav jāuztur, to dara pašvaldības, kuŗu pārziņā ir obligātorisko skolu uzturēšana. Valstij bija jāpiemaksā puse no obligātorisko

skolu skolotāju algām; atsevišķos gadījumos valsts piemaksāja vairāk. Pēc 1930. gadā izdarītiem papildinājumiem aprinķu pašvaldību likumā, lauku pašvaldību obligātorisko skolu skolotāju atalgošanu uzņēmās valsts. Pilsētās turpretim pēc 1934./1935. s. g. budžeta 500 skolotājus valsts algo pilnos apmēros un 1.908 pusalgas apmērā, bet pārējo piemaksā attiecīgā pašvaldība. Lauku skolotājus skaitā — 3.610 atalgo valsts pilnos apmēros.

*) Budžets. Budget.

**№ 25. Augstākās mācības iestādes
1925./1926.—1934./1935.**

№ 25. *Institution d'instruction supérieure
de 1925/1926 à 1934/1935.*

№№	Augstākās māc. iestādes <i>Institutions d'instruct. supér.</i>	Saimniec. gadi	Latvijas universitāte <i>Université de Lettonie</i>	Latvijas konservatorijs <i>Conservatoire de Lettonie</i>	Mākslas akadēmija <i>Académie des arts</i>	Kopā <i>Total</i>
			1 000	1 s		
1	2	3	4	5	6	
1	1925./1926.	3 594	242	241	4 077	
2	1926./1927.	3 358	247	257	3 862	
3	1927./1928.	3 742	258	267	4 267	
4	1928./1929.	3 426	284	266	3 976	
5	1929./1930.	3 674	306	294	4 274	
6	1930./1931.	3 781	279	282	4 342	
7	1931./1932.	3 610	257	276	4 143	
8	1932./1933.	3 112	151	158	3 421	
9	1933./1934. *)	2 966	152	159	3 277	
10	1934./1935. *)	3 163	157	162	3 482	

Piemaksa pilsētu obligātorisko skolu skolotāju algošanai pēc 1934./1935. s. g. budžeta bija 2,49 milj. ls un lauku skolotājiem — 5,93 milj. ls. Bez algām vēl jāskaita ģimenes piemaksas, valsts piemaksa pensiju fondam u. c. izdevumi. Latgalē un pierobežas apgabalos valsts uztur pati pamatskolas, kurām paredzēja izdot ap 1,5 milj. ls. Pie šīm pamatskolām skaitās arī kurlmēmo, palīgskolas, nepilngadīgo kolonijas un patversmes pamatskolas, un šādu iestāžu 1934./1935. s. g. budžetā bija paredzētas 45. Kopā pamatskolām 1934./1935. s. g. paredzēja izdot 11,1 milj. ls. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, summa ir palielinājusies, un vispār tā ir lielāka, kāda jebkad pamatskolām paredzēta. 1929./1930. s. g. pamatskolām izdeva tikai 8,73 milj. ls, 1930./1931. — 9,60, un 1932./1933. — 10,8 milj. ls, vai pēdējos gados, sakarā ar lauku obligātorisko skolu skolotāju algošanu pilnos apmēros, šie izdevumi pastāvīgi pieaug. Tas notiek vienīgi ar kārtējiem, bet ārkārtējie turpretim uzrāda tendenci pat samazināties. No

№ 26. Augstākās mācības iestādes.

№ 26. *Institution d'instruction supérieure.*

№№	Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	Saimniecības gadi <i>Exercices</i>	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā <i>Moyenne</i> 1929./1930.— —1932./1933
			L s				
1	2	3	4	5	6	7	
1	Rīga	1 468 166	1 486 810	1 417 287	1 161 872	1 383 534	
2	Liepāja	96 646	97 594	93 174	75 121	90 634	
3	Daugavpils	30 816	31 387	29 937	24 999	29 285	
4	Jelgava	96 877	98 513	93 962	77 998	91 837	
5	Ventspils	26 370	26 929	25 709	21 588	25 149	
6	Vidzeme	1 451 963	1 477 779	1 410 723	1 170 796	1 377 815	
7	Kurzeme	331 583	336 698	321 917	263 329	313 382	
8	Zemgale	501 493	510 786	487 619	405 712	476 402	
9	Latgale	270 028	275 310	262 663	219 858	256 965	
10	Kopā <i>Total</i>	4 273 942	4 341 806	4 142 991	3 421 273	4 045 003	
11	Pilsētās <i>Villes</i>	1 718 875	1 741 233	1 660 069	1 361 578	1 620 439	
12	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	2 555 067	2 600 573	2 482 922	2 059 695	2 424 564	
Uz vienu iedzīvotāju <i>ls Par habitant (ls)</i>							
13	Rīga	3,88	3,93	3,75	3,07	3,66	
14	Liepāja	1,69	1,71	1,63	1,31	1,58	
15	Daugavpils	0,71	0,73	0,69	0,58	0,68	
16	Jelgava	2,93	2,98	2,84	2,36	2,78	
17	Ventspils	1,53	1,56	1,49	1,25	1,46	
18	Vidzeme	3,59	3,65	3,48	2,89	3,40	
19	Kurzeme	1,55	1,58	1,51	1,23	1,47	
20	Zemgale	1,97	2,00	1,91	1,59	1,87	
21	Latgale	0,54	0,55	0,53	0,44	0,52	
22	Kopā <i>Total</i>	2,25	2,29	2,18	1,80	2,13	
23	Pilsētās <i>Villes</i>	3,25	3,29	3,14	2,58	3,07	
24	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	1,86	1,90	1,81	1,50	1,77	

*) Budžets. Budget.

№ 27. Vidusskolas.
№ 27. Icoles moyennes.

№№	Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	Saimniecības gadi	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā <i>Moyenne</i> 1929./1930.— —1932./1933.
		<i>Exercices</i>	<i>L s</i>				
1	2	3	4	5	6	7	
1	Rīga	513 878	667 352	650 432	433 816	566 370	
2	Liepāja	170 440	168 468	140 157	121 878	150 236	
3	Daugavpils	269 028	289 165	309 221	248 403	278 954	
4	Jelgava	370 701	358 825	324 525	279 119	333 292	
5	Ventspils	90 949	85 007	71 237	54 985	75 544	
6	Vidzeme	986 561	942 413	871 203	762 046	890 556	
7	Kurzeme	196 787	175 156	198 399	169 850	185 048	
8	Zemgale	355 125	337 205	316 854	227 208	309 098	
9	Latgale	578 531	749 946	785 257	547 190	665 231	
10	Kopā <i>Total</i>	3 532 000	3 773 537	3 667 285	2 844 495	3 454 329	
11	Pilsētās <i>Villes</i>	1 414 996	1 568 817	1 495 572	1 138 201	1 404 396	
12	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	2 117 004	2 204 720	2 171 713	1 706 294	2 049 933	
Uz vienu iedzīvotāju <i>ls</i> <i>Par habitant (ls)</i>							
13	Rīga	1,86	1,77	1,72	1,15	1,50	
14	Liepāja	2,98	2,94	2,45	2,13	2,62	
15	Daugavpils	6,22	6,69	7,15	5,75	6,45	
16	Jelgava	11,22	10,86	9,82	8,45	10,09	
17	Ventspils	5,27	4,93	4,13	3,19	4,38	
18	Vidzeme	2,44	2,33	2,15	1,88	2,20	
19	Kurzeme	0,92	0,82	0,93	0,80	0,87	
20	Zemgale	1,39	1,32	1,24	0,89	1,21	
21	Latgale	1,16	1,51	1,58	1,10	1,34	
22	Kopā <i>Total</i>	1,86	1,99	1,93	1,50	1,82	
23	Pilsētās <i>Villes</i>	2,68	2,97	2,83	2,15	2,66	
24	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	1,59	1,61	1,58	1,24	1,50	

kopsummas pamatskolām 1932./1933. s. g. izdeva 7,97%, bet 1934./1935. s. g. paredzēja 7,35%. Izdevumi pamatskolām, salīdzinot ar 1922./1923. s. g., ir palielinājušies 2,6 kārtīgi.

Ģimnazijas un vidusskolas vispār uz tur valsts, un tikai atsevišķos gadījumos tās atrodas pilsētu pašvaldību pārziņā. Vienīgi Rīgā lielākā daļa vidusskolu ir pilsētas pārziņā; provinces pilsētās vidusskolas uzturēšanas gadījumos saņem pabalstus no valsts. 1930./1931. s. g. ģimnaziju uzturēšanai valsts izdeva 3,77 milj. ls; nākošos gados tie samazinājās un nokrita 1933./1934. s. g. budžetā līdz 2,80 milj. ls; pēdējā gadā ir novērojams neliels izdevumu pieaugums. Pēc 1934./1935. s. g. budžeta latviešu ģimnazijām paredzēja izdot 1,935 milj. ls, pabalstiem privātām un sabiedriskām skolām 0,275 milj. ls un ģimnazijas ēku būvei — 25.000 ls. Mazākumtautību vidusskolām paredzēja izdot 0,6 milj. ls un 27.000 ls lielu pie maksu privātām un sabiedriskām mazā-

kumtautību vidusskolām. 1934./1935. s. g. bija paredzēts sekošs skaits mazākumtautību valsts vidusskolās: 2 valsts vācu ģimnazijas, 5 krievu, 2 poļu, 2 žīdu un 1 baltkrievu. Bez šiem izdevumiem ģimnazijām, valsts vēl uzturēja mazākumtautību izglītības pārvaldi, kas skaitās pie izglītības centrālām iestādēm.

Izdevumi ģimnazijām (vidusskolām) 1932./1933. s. g. bija 2,10% no izdevumu kopsummas un 1934./1935. — 1,90%. Salīdzinot ar 1922./1923. s. g., šie izdevumi nav pavairojušies, kā tas noticis ar pamatskolām un arodskolām.

Arodskolām pēdējos gados izdod pat lielākas summas nekā ģimnazijām. Par arodskolām skaitās: skolotāju institūti (1934./1935. s. g. — 4), teknikumi (3), zemākās arodskolas (6), komerc- un arodskolas (2), arodu un dzelzceļu tehniskā skola (1), komercskolas (6), angļu valodas institūts (1), lietišķās mākslas skolas (2) un Kr. Barona tautas augstskola; bez tam

№ 28. Arodnieciskās skolas.
№ 28. Ecoles professionnelles.

№№	Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	Saimniecības gadi <i>Exercices</i>	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā <i>Moyenne</i> 1929./1930.— —1932./1933.
			L s				
1	2	3	4	5	6	7	
1	Rīga	920 355	1 011 212	887 246	736 315	888 782	
2	Liepāja	263 068	261 508	283 250	230 785	259 653	
3	Daugavpils	268 263	349 958	336 164	266 587	305 243	
4	Jelgava	323 859	255 909	208 925	172 267	240 240	
5	Ventspils	83 694	85 095	79 233	71 796	79 954	
6	Vidzeme	372 201	692 060	628 836	568 878	565 494	
7	Kurzeme	38 706	154 636	159 812	122 808	118 991	
8	Zemgale	102 765	350 406	331 384	318 734	275 822	
9	Latgale	646 089	685 284	692 958	532 397	639 182	
10	Kopā <i>Total</i>	3 019 000	3 846 068	3 607 808	3 020 567	3 373 361	
11	Pilsētās <i>Villes</i>	1 859 240	1 963 682	1 794 818	1 477 750	1 773 872	
12	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	1 159 760	1 882 386	1 812 990	1 542 817	1 599 489	
Uz vienu iedzīvotāju <i>ls Par habitant (ls)</i>							
13	Rīga	2,44	2,68	2,35	1,95	2,35	
14	Liepāja	4,60	4,57	4,95	4,03	4,54	
15	Daugavpils	6,21	8,10	7,78	6,17	7,06	
16	Jelgava	9,80	7,74	6,32	5,21	7,27	
17	Ventspils	4,85	4,93	4,59	4,16	4,63	
18	Vidzeme	0,92	1,71	1,55	1,41	1,40	
19	Kurzeme	0,18	0,72	0,75	0,57	0,56	
20	Zemgale	0,40	1,37	1,30	1,25	1,08	
21	Latgale	1,30	1,38	1,39	1,07	1,28	
22	Kopā <i>Total</i>	1,59	2,02	1,90	1,59	1,78	
23	Pilsētās <i>Villes</i>	3,52	3,71	3,39	2,80	3,36	
24	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	0,85	1,37	1,32	1,13	1,17	

vēl ir rokdarbu darbnīcas un subsidējamas arodskolas. Bez tām arodskolām, kas pastāv pie izglītības ministrijas, arī citas iestādes uztur arodskolas: jūrnīcības un kuģu mācīšanas skolas pie jūrnīcības departamenta, lauksaimniecības skolas pie zemkopības departamenta, pabalsti arodskolām no ārkārtējā budžeta, pabalsti arī mazākumtautību arodskolām, Romas katoļu teoloģiskajai augstskolai un garīgām augstskolām. Līdz 1929./1930. s. g. izdevumi ģimnazijām bija lielāki nekā arodskolām, bet sākot ar minēto gadu arodskolu izdevumi pārsniedz ģimnaziju uzturēšanas izdevumus. 1930./1931. s. g. arodskolām izdeva 3,85 milj. ls, 1932./1933. — 3,02 un 1934./1935. — 3,24 milj. ls; krīzes gados izdevumi arodskolām bija nedaudz samazinājušies, bet pēdējos gados tām paredz atkal izdot lielākas summas. 1932./1933. s. g. arodskolu izdevumi bija 2,24% no kopsummas un 1934./1935. — 2,14%. Neviens no pārējiem izglītības izdevumu posteņiem nav pārvairojies tik lielos ap-

mēros, kā tas noticis ar arodskolām; pēdējā 1934./1935. s. g. budžetā tie 5,7 kārtīgi pārsniedz 1922./1923. s. g. izdotās summas. No arodskolām pēdējos gados sevišķi pārvairojas lauksaimniecības skolu izdevumi.

Augstāko mācības iestāžu izdevumiem, tāpat kā pārējiem, ir tendence svārstīties, pie kam pirmajos krīzes gados tie diezgan strauji samazinājās, bet 1934./1935. s. g. ir novērojams jau neliels izdevumu pieaugums. Lielākie augstāko mācības iestāžu izdevumi bija 1930./1931. s. g. — 4,34 milj. ls apmērā, 1932./1933. s. g. tie samazinājās līdz 3,42 milj. ls, bet 1934./1935. s. g. budžetā paredzēja jau izdot 3,48 milj. ls. No valsts izdevumu kopsummas 1932./1933. s. g. tie bija 2,53% un 1934./1935. — 2,31%. Salīdzinot ar 1922./1923. s. g., augstāko mācības iestāžu izdevumi ir palielinājušies 2,2 kārtīgi. Kā augstākās mācības iestādes ir paredzētas: universitāte, konservātorija un mākslas akadēmija. 1934./1935. s. g. lielākie izdevumi

№ 29. Pamatskolas.
№ 29. Ecoles primaires.

№№	Saimniecības gadi <i>Exercices</i> Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.		Caurmērā
					Kopā	Total To starpā budžeta kārtībā <i>Dont per ordre budget.</i>	<i>Moyenne</i>
							1929./1930.— —1932./1933.
L s							
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Rīga	1 200 799	1 198 707	1 227 990	1 224 151	1 224 151	1 212 912
2	Liepāja	225 763	256 390	266 415	223 010	223 010	242 895
3	Daugavpils	292 108	335 477	344 197	338 112	338 112	327 473
4	Jelgavas	171 893	183 325	178 228	93 383	93 383	156 707
5	Ventspils	74 156	80 505	77 740	69 324	69 324	75 431
6	Vidzeme	1 825 974	1 911 114	1 765 639	2 567 182	2 429 135	2 017 477
7	Kurzeme	773 459	795 233	763 502	1 204 268	1 134 908	884 116
8	Zemgale	1 139 275	1 293 653	1 340 794	1 905 575	1 817 747	1 419 824
9	Latgale	3 025 573	3 548 224	3 433 166	3 618 367	3 430 525	3 406 333
10	Kopā Total	8 729 000	9 602 628	9 397 671	11 243 372	10 760 295	9 743 168
11	Pilsētās <i>Villes</i> . . .	1 964 719	2 054 404	2 094 570	1 947 980	1 947 980	2 015 418
12	Uz lauk. <i>A la camp.</i>	6 764 281	7 548 224	7 303 101	9 295 392	8 812 315	7 727 750
Uz vienu iedzīvotāju ls <i>Par habitant (ls)</i>							
13	Rīga	3,18	3,17	3,25	3,24	3,24	3,21
14	Liepāja	3,94	4,48	4,65	3,90	3,90	4,24
15	Daugavpils	6,76	7,76	7,96	7,82	7,82	7,58
16	Jelgava	5,20	5,55	5,39	2,83	2,83	4,74
17	Ventspils	4,30	4,67	4,51	4,02	4,02	4,37
18	Vidzeme	4,51	4,72	4,56	6,34	6,00	4,98
19	Kurzeme	3,62	3,72	3,57	5,64	5,31	4,14
20	Zemgale	4,47	5,07	5,26	7,47	7,13	5,57
21	Latgale	6,08	7,13	6,90	7,27	6,89	6,84
22	Kopā Total	4,59	5,05	4,95	5,92	5,66	5,13
23	Pilsētās <i>Villes</i> . . .	3,72	3,89	3,96	3,68	3,68	3,81
24	Uz lauk. <i>A la camp.</i>	4,93	5,50	5,33	6,78	6,43	5,64

bija universitātei, kurai budžetā paredzēja 3,17 milj. ls, vai 91% no visiem izdevumiem augstākām mācības iestādēm. Konservātorijas izdevumi bija 0,158 milj. ls vai 4,5%, bet mākslas akadēmijas — 0,161 milj. ls, vai arī 4,5% no visas augstāko mācības iestāžu izdevumu summas. Konservātorijas un mākslas akadēmijas izdevumi, salīdzinot ar universitāti, ir niecīgi.

Ārpusskolas izglītības izdevumi dažos iepriekšējos gados bija ļoti lieli un sniedzās līdz 1,0 milj. ls (1927./1928. s. g.). Saimnieciskās krīzes laikā tie ir samazinājušies vairāk nekā pārējie izdevumi, vai par pusi: 1930./1931. s. g. izdeva 0,845 milj. ls, 1932./1933. — 0,414 un 1934./1935. s. g. paredzēja izdot 0,451 milj. ls, vai nedaudz palielinājušies. No ārpusskolas izglītības izdevumiem lielākā daļa ir piemaksas Nacionālai operai — 0,28 milj. ls un Nacionālam teātrim — 0,096 milj. ls, tad dažādiem kursiem un priekšlasīju-

miem, lauksaimniecības literatūras izdošanai un citiem mērķiem.

Mūzejiem, archīviem, bibliotēkām un pieminekļiem ikgadus pēdējā laikā izdod ap 0,4 milj. ls; priekš saimnieciskās krīzes šīs summas bija nedaudz lielākas, bet tagad tās ir samazinājušās. Lielākās summas izdod Valsts bibliotēkai, starp kuriem lielā pārsvarā ir algas, bet zinātnes un mākslas priekšmetu iegādei ir paredzēta tikai apmēram 1/3 daļa. Pieminekļu valdes, Latviešu Folkloras krātuves, Valsts vēsturiskā mūzeja, kā arī Valsts archīva un Valsts mākslas mūzeja izdevumi ir nedaudz mazāki. Tomēr arī šīm iestādēm pa lielākai daļai pārsvarā ir atalgojumi. Mākslas un zinātnes priekšmetiem, kā arī materiālās un garīgās kultūras piemiņekļiem, izdod samērā mazas summas.

Pabalstus izglītības veicināšanai dažos iepriekšējos gados izsniedza ļoti lielos apmēros: 1927./1928. s. g. tie sasniedza 1,855

№ 30. Ārpuskolas izglītība.
№ 30. Instruction postcolaire.

№.№	Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	Saimniecības gadi <i>Exercices</i>	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā <i>Moyenne</i> 1929./1930.— —1932./1933.
			<i>L s</i>				
1	2		3	4	5	6	7
1	Rīga		543 215	552 870	473 771	356 252	481 527
2	Liepāja		3 668	25 873	25 490	947	13 995
3	Daugavpils		2 770	23 802	17 867	715	11 289
4	Jelgava		2 118	23 025	17 730	547	10 855
5	Ventspils		1 105	9 818	7 370	285	4 645
6	Vidzeme		41 979	57 114	41 156	17 432	39 420
7	Kurzeme		23 795	48 672	27 576	11 617	27 915
8	Zemgale		27 004	36 969	22 005	9 852	23 957
9	Latgale		46 346	66 876	50 251	16 638	45 027
10	Kopā <i>Total</i>		692 000*)	845 019*)	683 216*)	414 285	658 630
11	Pilsētās <i>Villes</i>		552 876	635 388	542 228	358 746	522 311
12	Uz laukiem <i>A la campagne</i> . . .		139 124	209 631	140 988	55 539	136 319
<i>Uz vienu iedzīvotāju ls Par habitant (ls)</i>							
13	Rīga		1.44	1.46	1.25	0.94	1.27
14	Liepāja		0.06	0.45	0.45	0.02	0.24
15	Daugavpils		0.06	0.55	0.41	0.02	0.26
16	Jelgava		0.06	0.70	0.54	0.02	0.33
17	Ventspils		0.06	0.57	0.43	0.02	0.27
18	Vidzeme		0.10	0.14	0.10	0.04	0.10
19	Kurzeme		0.11	0.23	0.13	0.05	0.13
20	Zemgale		0.11	0.14	0.09	0.04	0.09
21	Latgale		0.09	0.13	0.10	0.03	0.09
22	Kopā <i>Total</i>		0.36	0.44	0.36	0.22	0.35
23	Pilsētās <i>Villes</i>		1.05	1.20	1.03	0.68	0.99
24	Uz laukiem <i>A la campagne</i> . . .		0.10	0.15	0.10	0.04	0.10

milj. ls. Minētā gadā lielākās pabalstu summas bija — skolu ēku jaunbūvē un kapitāliem remontiem (pašvaldībām) — 0,5 milj. ls, ārpuskolas organizācijām, teātriem un operai (Liepājas) — 0,563, tautas namiem — 0,4 un lauksaimniecības skolām — 0,379 milj. ls. Saimnieciskās krīzes gados šie pabalsti ir strauji samazinājušies, un 1932./1933. s. g. tie bija tikai 36.000 ls. Pēdējo divi gadu budžetos pabalstu summas izglītības veicināšanai ir palielinājušās un 1934./1935. s. g. paredzēja — 0,282 milj. ls: pašvaldību skolu ēku jaunbūvē un remontiem 0,25 milj. ls, bet pārējās sīkākās summas biedrību namu būvē un Jaunatnes pētišanas institūtam.

Izglītības lietu centrālām iestādēm izdod samērā mazas summas, un krīzes gados tās vēl vairāk samazinājās, tā kā pēdējos gados izdod ap 0,3 milj. ls pret 0,4 milj. ls priekš krīzes. Šie izdevumi ir

par izglītības ministrijas vispārējo nodaļu un skolas departamentu un galvenā kārtā atalgojumi.

Ārkārtējie izdevumi izglītības veicināšanai nav bijuši sevišķi lieli, tomēr ikgadus tos paredzēja, un pirms saimnieciskās krīzes tie svārstījās ap 2,0 milj. ls, nesasniedzot tomēr 3,0 milj. ls. Saimnieciskās krīzes laikā tie samazinājās par pusi, un 1932./1933. s. g. izglītības ārkārtējie izdevumi bija 0,933 milj. ls. 1934./1935. s. g. budžetā paredzēja izdot 0,31 milj. ls, vai 2,0% no visiem ārkārtējiem izdevumiem. Starp ārkārtējiem izglītības izdevumiem lielākas summas paredz jaunu skolas ēku būvē un kapitāliem remontiem (arī pašvaldību skolām), kā arī tur skaitās visi pabalsti privātām un pašvaldību skolām. Ārkārtējos izglītības veicināšanas izdevumos ir ieskaitīti pabalsti dažādām izglītības un kultūras organizācijām.

*) Ietilpst arī pabalsti provinces, privātiem un sabiedriskiem teātriem.
Y compris aussi les subsides aux théâtres de province, privés et de sociétés.

№ 31. Pabalsti izglītības veicināšanai.
№ 31. Subsidies à l'encouragement de l'instruction.

№№	Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	Saimniecības gadi <i>Exercices</i>	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā <i>Moyenne</i> 1929./1930. — —1932./1933.
			<i>L s</i>				
1	2	3	4	5	6	7	
1	Rīga	56 076	42 895	20 421	10 800	32 548	
2	Liepāja	5 075	136	121	—	1 333	
3	Daugavpils	25 057	102	92	—	6 313	
4	Jelgava	43	78	2 695	—	704	
5	Ventspils	23	41	2 287	—	588	
6	Vidzeme	266 866	51 234	12 398	10 000	85 125	
7	Kurzeme	93 521	2 924	2 769	—	24 803	
8	Zemgale	211 006	2 362	3 449	—	54 204	
9	Latgale	134 333	36 728	6 795	15 000	48 214	
10	Kopā <i>Total</i>	792 000	135 500	51 027	35 800	253 832	
11	Pilsētās <i>Villes</i>	86 274	43 252	25 616	10 800	41 486	
12	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	705 726	93 248	25 411	25 000	212 346	
<i>Uz vienu iedzīvotāju ls Par habitant (ls)</i>							
13	Rīga	0,15	0,11	0,05	0,03	0,09	
14	Liepāja	0,09	0,00	0,00	—	0,02	
15	Daugavpils	0,58	0,00	0,00	—	0,15	
16	Jelgava	0,00	0,00	0,08	—	0,02	
17	Ventspils	0,00	0,00	0,13	—	0,03	
18	Vidzeme	0,66	0,13	0,03	0,02	0,21	
19	Kurzeme	0,44	0,01	0,01	—	0,12	
20	Zemgale	0,88	0,01	0,01	—	0,21	
21	Latgale	0,27	0,07	0,01	0,03	0,10	
22	Kopā <i>Total</i>	0,42	0,07	0,03	0,02	0,13	
23	Pilsētās <i>Villes</i>	0,16	0,08	0,05	0,02	0,08	
24	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	0,51	0,07	0,02	0,02	0,15	

Izglītības veicināšanas izdevumus ir iespējams sadalīt pa atsevišķām pilsētām un apgabaliem. Augstāko mācības iestāžu uzturēšanai laikā no 1929./1930. līdz 1932./1933. s. g. ikgadus izdeva 4,05 milj. ls. No šiem līdzekļiem lielāko daļu izdeva universitātes uzturēšanai, vai apmēram 9/10 daļas no visiem augstāko mācības iestāžu izdevumiem. Augstāko mācības iestāžu izdevumu sadalīšanu pa apgabaliem izdarīja proporcionāli studējošo piederībai. Caurmērā visā valstī uz vienu iedzīvotāju iznāk 2,13 ls liela summa, pie kam uz laukiem 1,77 ls, bet pilsētās — 3,07 ls. Pilsētniekiem studēšana ir pieejamāka, un tāpēc par tiem ir lielāki izdevumi. No atsevišķām pilsētām lielākie izdevumi iznāk Rīgai; arī no Jelgavas nāk samērā liels studējošo skaits. Vidzemei iznāk daudz lielāki izdevumi augstākām mācības iestādēm nekā pārējiem apgabaliem. Sevišķi mazi tie ir Latgalē, vai 4-kārtīgi mazāki nekā caurmērā visā Latvijā.

Vidusskolām pēdējos 4 gados caurmērā izdeva 3,45 milj. ls, pie kam 1932./1933. s. g. tie bija mazāki nekā iepriekšējos. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāk 1,82 ls, pie kam pilsētās šī summa ir 2,66 ls, bet uz laukiem — 1,50 ls. Rīgā vidusskolām uz vienu iedzīvotāju valsts izdod 1,50 ls, vai daudz mazāku summu nekā pārējās lielākās pilsētās. Tas izskaidrojams ar to, ka Rīgas pilsētas pašvaldība uztur lielāko daļu vidusskolu, un tāpēc valsts izdod samērā maz. Jelgavā vidusskolu uzturēšanai valsts izdod lielākās summas — 10,09 ls apmērā, kas izskaidrojams ar lielo vidusskolu skaitu. No lauku apgabaliem Vidzemē iznāk 2,20 ls uz katru iedzīvotāju, bet Kurzēmē tikai 0,87 ls. Arī Liepājā valsts izdevumi vidusskolām ir samērā mazi. Izdevumi arodnieciskām skolām ir gandrīz tikpat lieli kā vidusskolām, un 4 gadu caurmērā (1929./1930.—1932./1933.) tie bija 3,37 milj. ls. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāca 1,78 ls, pie kam uz laukiem šīs summas bija 1,17 ls, bet pilsētās

№ 32. Mūzeji, archīvi, bibliotēkas un pieminekļi.
№ 32. Musées, archives, bibliothèques et monuments.

№№	Saimniecības gadi Pilsētas un apgabali Villes et provinces	Exercices	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā Moyenne 1929./1930.— —1932./1933.
			L s				
1	2		3	4	5	6	7
1	Rīga		429 000	466 890	399 589	288 482	395 990
2	Liepāja		—	—	—	7 350	1 838
3	Daugavpils		—	—	—	7 350	1 838
4	Jelgava		2 000	3 000	2 025	8 869	3 973
5	Ventspils		—	—	—	2 445	611
6	Vidzeme		—	—	—	48 461	12 115
7	Kurzeme		—	—	—	11 035	2 759
8	Zemgale		—	—	—	12 303	3 076
9	Latgale		—	—	—	16 206	4 051
10	Kopā Total		431 000	469 890	401 614	402 501	426 251
11	Pilsētās Villes		431 000	469 890	401 614	314 496	404 250
12	Uz laukiem A la campagne		—	—	—	88 005	22 001
Uz vienu iedzīvotāju ls Par habitant (ls)							
13	Rīga		1,14	1,24	1,06	0,76	1,03
14	Liepāja		—	—	—	0,13	0,03
15	Daugavpils		—	—	—	0,17	0,04
16	Jelgava		0,06	0,09	0,06	0,27	0,12
17	Ventspils		—	—	—	0,14	0,04
18	Vidzeme		—	—	—	0,12	0,03
19	Kurzeme		—	—	—	0,05	0,01
20	Zemgale		—	—	—	0,05	0,01
21	Latgale		—	—	—	0,03	0,01
22	Kopā Total		0,23	0,25	0,21	0,21	0,22
23	Pilsētās Villes		0,82	0,89	0,76	0,59	0,76
24	Uz laukiem A la campagne		—	—	—	0,06	0,02

— 3,36 ls. No atsevišķām pilsētām lielākās summas iznāca Jelgavā — 7,27 ls apmērā un Daugavpilī — 7,06 ls, bet Rīgā izdeva mazākās summas — 2,35 ls. No atsevišķiem apgabaliem lielākās summas bija Vidzemē — 1,40 ls apmērā un Latgalē — 1,28 ls, bet mazākās — Kurzemē — 0,56 ls. Parasti vidus- un arodniecisko skolu izdevumi ir sadalīti pēc to atrašanās vietām, kā izņēmumi ir lauksaimniecības un jūrskolas.

Pamatskolu izdevumi ir divējādi — valsts uztur tās (sevišķi Latgalē) un piemaksā pašvaldībām obligātorisko skolu skolotāju algošanai. Pilsētās piemaksā pusi algas, dažos gadījumos valsts maksā arī pilnu algu. Lauku pašvaldībās obligātorisko skolu skolotāju algošanai valsts pēdējos gados maksā pilnos apmēros. 1932./1933. s. g. bez summām, kas bija paredzētas budžetā, izsniedza no rezerves fonda līdzekļiem 0,483 milj. ls. Caurmērā laikā no 1929./1930.—1932./1933. s. g.,

ieskaitot arī rezerves fonda līdzekļus, valsts pamatskolām ikgadus vidēji izdeva 9,74 milj. ls. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāca 5,13 ls, pie kam uz laukiem 5,64 ls un pilsētās — 3,81 ls. Sevišķi liela izšķirība ir pēdējos gados: 1932./1933. s. g. uz vienu pilsētas iedzīvotāju iznāca 3,68 ls, bet lauku — 6,78 ls, vai divkārti lielāka summa. Lielākie izdevumi uz vienu iedzīvotāju ir Daugavpilī — 7,58 ls (vidēji 4 gados), bet mazākie Rīgā. No lauku apgabaliem lielākie izdevumi ir Latgalē, bet mazākie Kurzemē. Kaut gan izdevumi pamatskolām pilsētās un apgabalos ir svārstīgi, tomēr tas nav novērojams tik lielos apmēros, kā ar citiem posteņiem, un pati svārstīšanās ir vienmērīga bez pārsiteigumiem, kas izskaidrojams ar to, ka šie izdevumi ir noteikti ar likumu. Ārpusskolas izglītībai pēdējo četru gadu caurmērā izdeva 0,659 milj. ls; 1932./1933. s. g. šī summa ir krasi samazinājusies, jo iepriekšējos gados tur skaitīja arī pabalstus provinces un sabie-

№ 33. Izglītība.
№ 33. Instruction.

№№	Saimniecības gadi <i>Exercices</i> Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.		Caurmērā <i>Enmoyenne</i> 1929./1930.— —1932./1933.
					Kopā	Total To starpā budžeta kārtībā <i>Dont par ordre budgét.</i>	
L s							
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Rīga	5 225 902	5 524 431	5 170 819	4 270 838	4 270 838	5 047 998
2	Liepāja	778 729	824 551	823 592	668 347	668 347	773 805
3	Daugavpils	904 381	1 048 432	1 056 705	898 612	898 612	977 032
4	Jelgava	985 291	939 285	843 436	641 062	641 062	852 269
5	Ventspils	281 381	292 569	268 461	223 518	223 518	266 482
6	Vidzeme	5 036 534	5 224 098	4 817 611	5 217 049	5 079 002	5 073 823
7	Kurzeme	1 484 674	1 540 563	1 501 291	1 807 947	1 738 587	1 583 619
8	Zemgale	2 379 660	2 576 952	2 548 474	2 919 823	2 831 995	2 606 227
9	Latgale	4 787 390	5 458 905	5 328 033	5 035 395	4 847 553	5 152 431
10	Kopā Total	21 863 942	23 429 786	22 358 422	21 682 591	21 199 514	22 333 686
11	Pilsētās <i>Villes</i> . . .	8 175 684	8 629 267	8 163 013	6 702 377	6 702 377	7 917 586
12	Uz lauk. <i>A la camp.</i>	13 688 258	14 800 519	14 195 409	14 980 214	14 497 137	14 416 100
Uz vienu iedzīvotāju ls <i>Par habitant (ls)</i>							
13	Rīga	13,83	14,62	13,68	11,30	11,30	13,90
14	Liepāja	13,61	14,41	14,39	11,68	11,68	13,52
15	Daugavpils	20,92	24,25	24,45	20,79	20,79	22,60
16	Jelgava	29,81	28,42	25,52	19,40	19,40	25,79
17	Ventspils	16,31	16,96	15,56	12,96	12,96	15,45
18	Vidzeme	12,44	12,90	11,90	12,89	12,55	12,53
19	Kurzeme	6,95	7,21	7,03	8,46	8,14	7,41
20	Zemgale	9,33	10,10	9,99	11,45	11,10	10,22
21	Latgale	9,62	10,96	10,70	10,11	9,74	10,35
22	Kopā Total	11,51	12,33	11,77	11,41	11,16	11,75
23	Pilsētās <i>Villes</i> . . .	15,46	16,32	15,44	12,68	12,68	14,98
24	Uz lauk. <i>A la camp.</i>	9,98	10,79	10,35	10,92	10,57	10,51

driskiem teātriem, kas tagad ir pārvietoti un pieskaitīti mūzejiem, arhīviem, bibliotēkām un pieminekļiem. Vispār, pabalstus provinces teātru uzturēšanai pārvieto no viena posteņa uz otru — nav noteiktības, bet izdevumi tādēļ ir grūti salīdzināmi. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju ārpuskolas izglītības izdevumi 4 gadu caurmērā iznāk — 0,35 ls, lauku — 0,10, bet pilsētu — 0,99 ls. Pabalsti izglītības veicināšanai ir samērā mazi, tikai 1929./1930. s. g. tie ir lielāki, bet minētā gadā starp tiem bija pieskaitīti arī pabalsti privātām un sabiedriskām skolām — 445.500 ls apmērā (lauksaimniecības). Parasti tos skaita pie arodskolām, bet minētā gadā tie ievietoti starp pabalstiem izglītības veicināšanai. Mūzejiem, arhīviem, bibliotēkām un pieminekļiem 4 gados caurmērā ikgadus izdeva 0,426 milj. ls. Šais izdevumos 1932./1933. s. g. ieskaitīja arī summas, nodotās provinces teātriem — 135.000 ls apmērā. Izdevumi ir skaitīti

pēc iestāžu atrašanās vietām. Caurmērā 4 gados uz vienu iedzīvotāju iznāk 0,22 ls liela summa, pie kam pilsētās tā ir 0,76, bet uz laukiem — 0,02 ls. Izglītības centrālo iestāžu izdevumi ir sadalīti proporcionāli izglītības izdevumiem: vispār un caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāk 0,20 ls, pilsētās — 0,26 un uz laukiem — 0,3 ls.

Izglītībai valsts izdod ļoti lielas summas, kuras pēdējos gados nesamazinājās tik strauji, kā pārējie izdevumi. Pirmajos saimnieciskās krīzes gados izglītības izdevumu nozīme pat palielinājās. Salīdzinot uz laukiem un pilsētās izdotās summas, iznāk, ka caurmērā uz vienu iedzīvotāju pilsētās ir lielākas summas — 14,98 ls apmērā nekā uz laukiem — 10,51 ls (caurmērā 4 gados), bet visā Latvijā — 11,75 ls. Pilsētās gandrīz visi izglītības izdevumi ir lielāki nekā uz laukiem, vienīgais ievērojamākais izņēmums ir izdevumi pamatskolām.

No atsevišķām pilsētām ar saviem lielajiem izdevumiem izglītībai izceļas Jelgava, vai tai izdod gandrīz divkārtīgi lielākas summas nekā uz vienu Rīgas iedzīvotāju. Samērā lieli izdevumi uz vienu Jelgavas iedzīvotāju ir izskaidrojami ar to, ka tā ir ļoti tuvu saistīta ar Zemgali, un iespējams, ka daļa no Jelgavas izdevumiem tieši vai netieši krīt uz Zemgali. Daugavpili uz vienu iedzīvotāju izglītības veicināšanai izdeva 22,60 ls, bet Rīgā tikai 13,36 ls. No lauku apgabaliem lielākie izdevumi izglītībai bija Vidzemē — 12,53 ls, bet mazākie Kurzemē — 7,41 ls.

VI Sociālā apgādība un darba aizsardzība.

VI Assistance sociale et sauvegarde du travail.

Šiem izdevumiem mūsu valsts saimniecībā ir ļoti redzama vieta. Sevišķi tas sakāms par krīzes gadiem, kad sociālās palīdzības izdevumus nav iespējams samazināt, bet tie, bieži, ir jāpalielina. Sekojot sociālās apgādības un darba aizsardzības izdevumiem pēc valsts budžeta, pēdējos gados ir novērojami vairāki lūzumi. Atsevišķos gados strauji samazinās bezdarba apkarošanas izdevumi, pensijas, piemaksas slimo kasēm un citi izdevumi. Tas tādēļ, ka ir notikušas šo izdevumu pārkārtošanas. Daži ir samazināti, bet lielākā daļa tā pārveidoti, ka nav vairs paredzēti valsts budžetā, bet gan atsevišķos fondos, kas budžetā neietilpst. Tāpēc arī sociālās apgādības un darba aizsardzības summas pēdējos gados stipri svārstās ar tendenci samazināties. 1931./1932. s. g. bija lielākie sociālās palīdzības izdevumi 25,0 milj. ls apmērā, 1932./1933. s. g. tie samazinājās līdz 19,7, 1933./1934. — 15,8 un 1934./1935. — 16,4 milj. ls. Pēdējo 10 gadu caurmērā sociālai palīdzībai ir izdoti 16,7 milj. ls — 10,4% no valsts izdevumu kopsummas. Lielākā daļa tie bija 1931./1932. — 16,6%. Pēdējos gados sociālās palīdzības izdevumu nozīme strauji samazinās, un 1934./1935. s. g. tā bija tikai — 10,9%. Vēlāk būs iespējams norādīt, kādi izdevumi vairs nav paredzēti budžetā, bet gan fondos, kā arī — cik lielā mērā tādēļ samazinās valsts izdevumi. Lai gan izdevumi sociālai palīdzībai ir daudz svārstījušies, tomēr salīdzinot ar 1922./1923. s. g. tie pavairojušies 3,3 kārtīgi (1931./1932. s. g. — 5

kārtīgi); arī caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1934./1935. s. g. iznāca 8,65 ls liela summa. Starp atsevišķiem sociālās palīdzības izdevumiem ir jāatzīmē sekošie: bezdarba apkarošana, kas pēdējos gados stipri svārstās ar tendenci samazināties, jo līdzekļus nem no īpaša fonda, pabalsti, piemaksas slimo kasēm — valsts darbinieku ārstēšana, lauku iedzīvotāju ārstēšana, patversmes u. c. Lielākās summas visu laiku tomēr ir izdotas pensijām, kuŗas arī pēdējos gados nedaudz samazinājās.

Likums par pensijām¹⁾ ir iedalīts trīs daļās: pirmajā daļā paredz pensiju tiesību iegūšanu — 1) Valsts Prezidentam, 2) Saeimas deputātiem, 3) Ministru kabineta locekļiem, 4) Valsts kontrolierim, 5) virsniekiem, sanitārvirsniekiem, administratīviem virsniekiem, kara ierēdņiem, virsdienesta karavīriem un kara resora brīva līguma darbiniekiem ar algu pēc katēgorijām, 6) valsts civilresoru darbiniekiem (ierēdņiem un kalpotājiem), kas saņem atalgojumu pēc katēgorijas vai tiesu darbinieku amatu grupas, 7) kara un civilresoru brīva līguma darbiniekiem, kas saņem noteiktu mēneša algu, bet ne pēc katēgorijas, 8) valsts un valsts autonomo uzņēmumu darbiniekiem, kas saņem noteiktu mēneša algu, 9) pašvaldību un to savienību darbiniekiem, kas saņem noteiktu mēneša algu, neatkarīgi no tam, vai viņi iecelti vai ievēlēti savos amatos, vai darbojas pēc brīva līguma, ja attiecīgai pašvaldībai nav savas pensiju kases, 10) valsts un pašvaldības mācības un audzināšanas iestāžu skolotājiem (ieskaitot arī augstskolu mācības spēkus, to starpā arī ārzemniekus), 11) privātskolu skolotājiem, 12) valsts, pašvaldību un privātu ārstniecības iestāžu žēlsirdīgām māsām, kas reģistrētas Latvijas Sarkanā Krustā, 13) garīdzniekiem, kas ir administratīvos amatos garīgās pārvaldēs, vai kas apkopj draudzes un ir attiecīgā kārtā apstiprināti, resp. reģistrēti amatā: ev. luteriskie — no baznīcas virsvaldes, pareizticīgie — no sinodes, katoļi — no archibiskapa un pārējo konfesiju garīdznieki — no garīgo lietu pārvaldes; šo tiesību uz pensiju bauda tikai tādi garīdznieki, kuŗu apkopšanā ir ne mazāk par 500 draudzes locekļiem un kuŗi pēc likuma ved dzimstssarakstus, 14) aizsargu nodaļu un saimniecības priekšniekiem, vadu, rotu, eskadronu, bataljonu un pulku komandier-

¹⁾ Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājumā 1931.g. 169., 170. un 171. Papildināti un grozīti: 1932. g. 195., 1933. g. 117., 1933. g. 118., 1933. g. 119., 1934. g. 18.

riem un to palīgiem, adjutantiem un kapelmeistariem. Minētiem darbiniekiem, kas nesamēn atalgojumu par aizsargu dienesta pienākumu pildīšanu, ir tiesība uz pensiju tikai tad, ja viņi iesniedz caur sava pulka komandieri tautas labklājības ministrijai rakstisku paziņojumu, ka apņemas izdarīt iemaksas pensiju fondā pēc likuma. Otrā daļā paredz valsts un valsts autonomo uzņēmumu pastāvīgo amatnieku un strādnieku pabalstus un pensijas, un trešā daļā paredz zinātnieku, literātu, mākslinieku un saimniecisko un sabiedrisko organizāciju algoto darbinieku pensijas. Tiesību uz pensiju bauda arī minēto darbinieku ģimenes locekļi.

Pensiju likuma pirmā daļā minētās personas bauda tiesību uz pensiju neatkarīgi no darba spēju zaudēšanas, ja viņas atbrīvotas no sava amata, nostrādājušas no vietas vai arī ar pārtraukumiem ne mazāk par 25 gadiem tādās amatos, kas dod tiesību uz pensiju un sasniegušas 55 gadu vecumu. Personas, kas pēc 25 gadu nostrādāšanas atstāj dienestu, nesasniegušas maksimālo vecumu (55 gadus), pensijas tiesības iegūst šī vecuma sasniegšanas dienā, bet ja pēc minētā laika nostrādāšanas no dienesta aizgājušas personas un, nesasniegušas 55 gadus, zaudē vispārīgās darba spējas vairāk par 40%, tad pensijas tiesības tās iegūst tai dienā, kad ārstu komisija tādu darba spēju zaudēšanu konstatē. Šais gadījumos minēto personu miršanas gadījumā pensijas tiesību bauda viņu ģimenes locekļi, neatkarīgi no mirušā vecuma. Karavīri un robežsargi, kas atvaļināti no kara dienesta maksimālā vecuma dēļ, kā arī Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībnieki un bij. latviešu strēlnieki, bauda tiesību uz pensiju arī pirms 55 gadu vecuma sasniegšanas, ja viņi nostrādājuši vismaz 20 pensijas izdienā ieskaitāmus gadus. Ja iestādes likvidešanas, pārorganizēšanas vai darbinieku skaita samazināšanas gadījumā darbinieks paliek ārpus dienesta, vai ja pēc likuma iecelto darbinieku no jauna nepieņem, vai amatā neapstiprina, tad minētiem darbiniekiem ir tiesība uz pensiju neatkarīgi no darba spēju zaudēšanas un vecuma pēc 15 izdienā ieskaitāmo gadu nostrādāšanas. Ja personas, kas nostrādājušas ne mazāk par 10 izdienā ieskaitāmiem gadiem un zaudējušas vispārīgās darba spējas dienesta laikā ne mazāk par 40%, atstāj dienestu, tad viņas bauda pensijas tiesības

neatkarīgi no vecuma. Pensiju tiesības bauda arī personas, kas nostrādājušas ne mazāk par 5 pensijas izdienā ieskaitāmiem gadiem un nedziedināmas slimības dēļ dienesta laikā zaudējušas darba spējas tādā apmērā, ka nepieciešama pastāvīga apkopšana. Pensijas tiesības bauda neatkarīgi no vecuma un nostrādātiem gadiem, ja, izpildot dienesta pienākumus, nelaimes gadījumā zaudē darba spējas.

Pensiju fonds pastāv pie tautas labklājības ministrijas. Sākot ar 1933. gada 1. jūniju no darbinieku algām par to laiku, kuŗu ieskaita pensijas izdienā, tā iestāde, kuŗa izmaksā darbiniekam algu, izdara atvilkumus par labu pensiju fondam tautas labklājības ministrijas noteiktos apmēros, ievērojot budžeta gadā pensiju izmaksām nepieciešamās summas. Valsts iestādes, valsts un valsts autonomie uzņēmumi, pašvaldības, privātu mācības un privātu ārstniecības iestāžu uzturētāji, baznīcu draudzes un aizsargu pulku komandieri iemaksā pensiju fondā par darbiniekiem algu atvilkumu un savu piemaksu 1,5% apmērā no darbinieku algas.

Pensiju aplēs pēc tām algu normām, kādas bijušas dienesta atstāšanas laikā, un pie tam no augstākā amata algas, kādu pensionējamā persona saņēmusi Latvijas pastāvēšanas laikā. Pensiju aplēs no summas, ko dabū divu gadu algu saskaitot un dalot ar divi. Ja dzīves dārdzība pavairojas un valsts darbinieku algas paaugstina, pensijas paaugstināmas par tādu pašu caurmēra procentu, par kādu paaugstinātas algas. Pensiju apmērs pēc 25 nostrādātiem gadiem, sasniedzot 55 gadu vecumu, līdzinās 50% no algas, un par katru nākošo nostrādāto gadu pensijas norma pavairojas par 3% līdz 80% no algas; karavīriem un robežsargiem pensijas apmērs pēc 20 nostrādātiem gadiem līdzinās 50% no algas, un par katru nākošo nostrādāto gadu pensijas norma pavairojas par 3% līdz 80% no algas. Personām, kas iegūst pensijas tiesības štātu samazināšanas vai darba spēju zaudēšanas dēļ, pensijas apmērs pēc 10 nostrādātiem gadiem līdzinās 30% no algas, un par katru nākošo nostrādāto gadu pensijas norma pavairojas par 2% līdz 80% no algas.

Valsts Prezidenta, Saeimas deputātu, Ministru kabineta locekļu un valsts kontroliera ģimenes locekļi bauda pensijas tiesības, ja minētie darbinieki nomirst pēc

vismaz 5 gadu nostrādāšanas. Pēc pārējo darbinieku nāves pensijas tiesības pāriet uz darbinieku ģimenes locekļiem: sievu, bērniem un vecākiem, ja darbinieks nostrādājis vismaz 10 pensijas izdienā ieskaitāmus gadus, vai arī īsāku laiku, kas darbiniekam dod tiesību uz pensiju, vai ja iestājušies citi likumā paredzēti apstākļi, kas piešķir pensijas tiesības. Tādas pašas tiesības bauda pensionētās personas minētie ģimenes locekļi, ja pensionētai personai piespriests ar tiesību zaudēšanu savienots sods, pa visu soda izciešanas laiku un līdz zaudēto tiesību atgūšanai. Pensijas tiesības bauda darbinieku bērni neatkarīgi no tam, vai viņi dzimuši laulībā vai ārliulībā, vai adoptēti pirms darbinieku izstāšanās no dienesta. Ja mirušais darbinieks nav atstājis atraitni, vai ja atraitne mirusi, bet ir palikusi šķirta sieva ar bērniem no viņa agrākās laulības, tad šķirtā sieva bauda atraitnes tiesības, ja laulību šķirot bērni atstāti viņas audzināšanā. Bērni bauda tiesību uz pensiju līdz 16 gadu vecuma sasniegšanai, bet ja viņi apmeklē skolu, tad līdz skolas beigšanai, tomēr ne ilgāk kā līdz 20 gadu vecumam. Augstāko darbinieku (Valsts Prezidenta, Ministru kabineta locekļu u. t. t.) ģimenes locekļiem visu ģimenes locekļu kopējais pensijas lielums pēc darbinieka 5 gadu nostrādāšanas līdzinās 50% no algas, un par katru darbinieka vairāk nostrādāto gadu pensijas norma pavairojas par 2% līdz 80% no algas. No pensijas, kuŗu saņēmusi pensionējamā persona, vai kuŗa pienāktos darbiniekam, dabū: 1) atraitne — pusi, 2) bērni: a) atraitnei dzīvai esot — $\frac{1}{6}$ daļu katrs, ja to nav vairāk par trim, pretējā gadījumā visi kopā otru pusi līdzīgās daļās un b) atraitnei dzīvai neesot, vai nebaudot tiesību uz pensiju: ja viens bērns — pusi no pensijas, ja divi bērni — katrs $\frac{1}{3}$ daļu no pensijas, ja vairāk par divi bērniem — pilnu pensiju, sadalītu līdzīgās daļās, 3) vecāki — katrs $\frac{1}{6}$ daļu, bet ja viņi ir vienīgie pensijas ieguvēji — tad $\frac{1}{2}$ no pensijas, sadalot to līdzīgās daļās starp tēvu un māti, pie kam ja ir dzīvs tikai viens no vecākiem, tas saņem abiem vecākiem paredzēto daļu. Ģimenes locekļu pensijas kopsumma nevar pārsniegt paša darbinieka attiecīgo pensiju. Ģimenes locekļiem pensijas izsniedz šādā priekšrocību kārtībā: 1) sievai, 2) bērniem, 3) vecākiem — a) mātei, b) tēvam. Mirušās darbinieces vīrs, kas ir darba nespējīgs un trūcīgs un kuŗu viņa apgādājusi, bauda pēc viņas nāves tiesību uz pusi no

viņas pensijas. Sieva nebauda tiesību uz cietušā vīra pensiju par nelaimes gadījumu, ja viņa apprecējusies ar pensionāru pēc notikušā nelaimes gadījuma.

Pensijas izmaksu pensionējamai personai pārtrauc, ja tā iestājas tādā dienestā, kuŗu pēc likuma ieskaita pensijas izdienā, vai ja tā iestājas citas valsts vai pašvaldības dienestā, vai arī ja to uzņem kādā valsts vai pašvaldības iestādē pilnā apgādībā, vai tiesību zaudēšanas gadījumā par to laiku, kamēr tā izcieš sodu ieslodzījumā, un pensionējamajiem bērniem par to laiku, kamēr viņu māte, atradāmās valsts vai pašvaldību dienestā, vēlas saņemt par tiem ģimenes piemaksu. Minētie nosacījumi neattiecas uz Latvijas nacionālās armijas bijušo virspavēlnieku. Pensijas izmaksu pensionējamai personai izbeidz, ja viņa nomirst vai vairs nav Latvijas pilsonis. Pensionējamai atraitnei un meitām pensijas izmaksu izbeidz arī tad, kad viņas apprecas. Tiesību uz pensiju, ja tā piešķirta par personīgu dienestu, atraitne apprecoties nezaudē.

Otrā daļā likumā par pensijām ir paredzētas un noteiktas valsts un valsts autonomo uzņēmumu pastāvīgo amatnieku un strādnieku pabalsti un pensijas. Tiesības saņemt pabalstus un pensijas bauda valsts un valsts autonomo uzņēmumu pastāvīgie amatnieki un strādnieki un dzelzceļu publiskas apkalpojošie bagāžas nesēji dzelzceļu stacijās. Par pastāvīgiem amatniekiem un strādniekiem uzskatāmi tādi, kas šajos uzņēmumos nostrādājuši bez pārtraukuma vismaz vienu gadu vai 20 mēnešus divu gadu laikā. Pabalstu un pensiju izsniegšanai nodibināmas divi pensiju kases: viena satiksmes ministrijas — tās amatniekiem un strādniekiem un otra — tautas labklājības ministrijas — visu pārējo valsts un valsts autonomo uzņēmumu amatniekiem un strādniekiem. Par kases dalībniekiem ieskaita visus minētos amatniekus un strādniekus, kas nav sasnieguši 60 gadu vecumu. Pabalstus vai pensijas saņem kases dalībnieki izstājoties no dienesta, kā arī mirušo kases dalībnieku atraitnes un bērni. No kases dalībnieku algām ikmēnešus atvelk 6,5% (līdz 1933. gada 1. jūnijam atvilka tikai — 4%) kasei par labu, ieskaitot algā arī saņemto naturāliju vērtību un piemaksas, kas atkarīgas no padarītā darba daudzuma — akorda darbiem, virsstundām un kilometru naudām. Valsts un valsts autonomie uzņēmumi iemaksā par katru pagājušo mēnesi pensiju kasē līdz 1,5%

no kases dalībnieku algas (līdz 1933. gada 1. janvārim iemaksāja tikpat lielu daļu kā dalībnieki, vai valsts ir samazinājusi savas iemaksas uz kases dalībnieku rēķinu). Katram kases dalībniekam atver personīgu kontu, kurā ieraksta atsevišķi visus ikmēneša atvilkumus un gada beigās, vai kontu slēdzot, procentus par pagājušā gada atvilkumiem. Personas, kas bijušas par kases dalībniekiem ne vairāk par 5 gadiem, bauda šādas tiesības: 1) ja tās atstāj darba vietu veselās vai ar darba spēju zaudējumu mazāku par 40%, saņem atpakaļ visus atvilkumus līdz ar procentiem, 2) ja tās atstāj darbu slimības dēļ un ir zaudējušas ne mazāk par 40% darba spējas, vai ja kases dalībnieku atlaiž no dienesta darba samazināšanas dēļ, saņem atpakaļ visus atvilkumus līdz ar procentiem un visas uzņēmuma iemaksas, 3) ja tās atstāj darbu, zaudējušas pilnīgi un pastāvīgi darba spējas, saņem atpakaļ visus atvilkumus līdz ar procentiem un visas uzņēmuma iemaksas un bez tam vienreizēju pabalstu viena mēneša algas apmērā par katru ieskaitāmo gadu, bet ne mazāk par trīs mēnešu algas apmēru, 4) ja kases dalībnieks nomirst, tad viņa ģimenes locekļi — sieva un bērni līdzīgās daļās, bet ja tādu nav, tad viņa vecāki iemaksas un pabalstu, kā arī atvilkumus līdz ar procentiem, pēdējos tikai tad, ja mirušais nav devis citādus norādījumus. Personas, kas bijušas par kases dalībniekiem 5—15 gadus un atstājušas darbu aiz augstāk minētiem 4 iemesliem, bauda tiesības attiecīgi augstākiem pabalstiem un pensijām; augstākās pabalstu un pensiju normas ir tām personām, kas par kases dalībniekiem ir bijuši vairāk par 15 gadiem.

Trešā daļā likumā par pensijām nosaka — zinātnieku, literātu, mākslinieku, saimniecisko un sabiedrisko organizāciju algoto darbinieku pensijas. Tiesību uz pensiju bauda šādi Latvijas pilsoņi: 1) zinātnieki, literāti (rakstnieki un žurnālisti) un skatuves mākslinieki (skatuves tēlojošo mākslu un skaņu mākslinieki), kuri arodnieciski nodarbojušies Latvijas zinātnes, literatūras, žurnālistikas vai mākslas laukā un kā tādi ar savu darbību veicinājuši Latvijas kultūras attīstību, 2) lauksaimniecības, lopkopības un piensaimniecības organizāciju, kā arī kooperācijas, slimo kasu un to savienību algotie darbinieki, neatkarīgi no tam, vai viņi iecelti vai ievēlēti savos amatos. Tiesību uz pensiju bauda arī darbinieku ģimenes

locekļi. Šo darbinieku pensionēšanas vajadzībām tautas labklājības ministrijā ir pensiju fonds. Fonda līdzekļi sastāv no 3% darbinieku algu atvilkumiem un tikpat lielām darba devēju piemaksām. Ja pensiju izmaksāšanai vajadzīgā summa pārsniedz pensiju fonda atvilkumus kopā ar darba devēja piemaksām, tad tautas labklājības ministrija paaugstina atvilkuma procentu līdz 4%, bet izņēmuma gadījumos tos var paaugstināt līdz 6%. Tāpat tautas labklājības ministrijai ir tiesības šos atvilkumus un piemaksas pazemināt līdz 2%.

Pirms 1931. gada likuma par pensijām bija atsevišķi likumi, kas noteica karavīru, valsts ierēdņu un kalpotāju pensijas, vai arī skolotāju pensijas un darba nespējīgu mākslinieku, zinātnieku, rakstnieku un skolotāju pabalstus. Ārpus šī likuma ir cietušo karavīru un viņu ģimenes locekļu pensijas un bijušo Krievijas pensionāru pensijas. Kopējais pensionēto skaits 1932./1933. s. g. bija 17.322 personas, no kurām kara invalidu un viņu ģimenes locekļu bija 8.065 vai 46,6%, karā cietušo ģimenes — 3.257 vai 18,8%, valsts iestāžu un uzņēmumu bij. darbinieki un viņu ģimenes — 3.250 vai 18,8%, pašvaldību un privātu iestāžu bij. darbinieki un viņu ģimenes — 384 vai 2,2%, valsts, pašvaldību un privāto skolu bijušie skolotāji — 1.130 vai — 6,5%, bijušie zinātnieki, literāti, mākslinieki un viņu ģimenes — 52 vai 0,3%, lauksaimniecības, lopkopības u. c. privātu organizāciju bij. darbinieki un viņu ģimenes — 38 vai — 0,2% un bij. Krievijas pensionāri un viņu ģimenes — 1.146 vai — 6,6%. Līdz 1929./1930. s. g. visiem šiem pilsoņiem pensijas pilnos apmēros izmaksāja no valsts līdzekļiem, kurus paredzēja budžeta kārtībā; sākot ar 1930./1931. s. g. budžeta kārtībā paredzēja tikai daļu no izmaksājamām summām, bet lielu daļu pensijas sedza no 1931. gada pensiju likumā paredzētām valsts darbinieku un citu personu iemaksām — par ko jau atzīmēts augstāk. Šīs iemaksas 1931./1932. s. g. bija 2,45 milj. ls un 1932./1933. — 483 milj. ls. Lielākās summas iemaksāja darbinieki, kas bauda tiesības uz pensiju pēc pensiju likuma I daļas: 1931./1932. — 1,18 un 1932./1933. — 2,06 milj. ls; 1932./1933. s. g. darbinieki, paredzēti pensiju likuma II daļā, iemaksāja 0,232 milj. ls un III daļā — 0,469 milj. ls. Valsts izdevumi pensijām tādēļ samazinās. Likums gan nosaka, ka arī valsts iemaksā pensiju fondā, bet tam ir

vienīgi formāla nozīme. Lielākās summas pensijām budžeta kārtībā izmaksāja 1930./1931. s. g. — 5,87 milj. ls apmērā; nākošos gados šie līdzekļi samazinājās un 1932./1933. s. g. nokrita līdz 4,01 milj. ls, 1933./1934. b. g. — 3,94, bet pēdējā gadā tās nedaudz pavairojās sasniedzot 4,59 ls. Lai gan summas svārstās, tomēr pēdējos gados tās bija ap 3% no visiem valsts izdevumiem.

Bezdarba apkaļošanai līdz saimnieciskai krīzei visus līdzekļus sagādāja budžeta kārtībā. Skaitījās gan, ka to pārzina pašvaldības un tās gadā arī par bezdarba novēršanu. Valsts pašvaldībām, galvenā kārtā pilsētu, izsniedza pabalstus vai arī aizdeva naudu. Sākot ar 1931./1932. s. g. pilsētu pašvaldību ieņēmumi strauji samazinājās, un tās vairs nebija spējīgas cinīties ar bezdarba postu, kas jau 1931. gadā strauji pavairojās. No tā laika šo uzdevumu pārņēma valsts.

Līdzekļu sagādāšanu bezdarba apkaļošanai izdara pēc īpaša likuma.¹⁾ Visi algotie darbinieki — slimo kasu dalībnieki un viņu darba devēji, izņemot lauku pašvaldības, kā arī visi algotie darbinieki, kas saņem atalgojumu no valsts vai pašvaldībām, neatkarīgi no tā, vai viņi ir vai nav slimo kasu dalībnieki, apliekami ar nomaksām bezdarba apkaļošanai: vienu procentu apmērā, ja viņu alga dienā nepārsniedz 8 ls, nedēļā — 48 ls, divi nedēļās — 96 ls, vai mēnesī — 200 ls, bet divu procentu apmērā, ja viņu alga pārsniedz minētās summas. No nomaksām atsvabināti tie algotie darbinieki, kuļi pēc likuma par slimo kasēm atsvabināti no iemaksām slimo kasei. Katrs darba devējs, kas nodarbina algotus darbiniekus — slimo kasu dalībniekus, algu izmaksājot ietur no slimo kasu dalībniekiem vienu procentu, resp. divus no algas un kopā ar tikpat lielām savām nomaksām iemaksā attiecīgai slimo kasei. Slimo kases bezdarba apkaļošanai iemaksātās summas vienas nedēļas laikā iemaksā tautas labklājības ministrijas bezdarba apkaļošanas fondā. Visi pārējie izdara iemaksas bezdarba apkaļošanas fondā pēc tautas labklājības ministrijas izstrādātās instrukcijas. Valsts un pašvaldību iestādes paredzētos algu atvilkumus no tiem darbiniekiem, kas nav slimo kasu dalībnieki, vienas nedēļas laikā iemaksā bezdarba apkaļošanas fondā.

Brīvo profesiju darbiniekus, akciju, paju un citu līdzīgu uzņēmumu administrācijas locekļus un pilnvarotos, kā arī pilsētu nekustamas mantas īpašniekus, arī apliek ar iemaksām bezdarba apkaļošanai. Brīvo profesiju darbinieki, kas aplikti ar ienākuma nodokli, iemaksā bezdarba apkaļošanai vienu procentu, ja viņu profesijas ienākumu summa nepārsniedz — 2.400 ls gadā, bet ja tā pārsniedz — 2.400 ls, tad iemaksā divus procentus no ienākuma nodokļa komisiju konstatētās brīvās profesijas ienākumu summas. Akciju, paju un citu uz dalību vai savstarpējiem pamatiem dibināto uzņēmumu administrācijas locekļi un pilnvarotie iemaksā bezdarba apkaļošanai četrus procentus no visām atalgojuma summām (algas, tantjēmas, gratifikācijas, atalgojuma par virsstundām, summām provizijas veidā un citām), izņemot tās summas, kas apliekamas kā slimo kasu dalībnieku. Nekustamas mantas īpašnieki iemaksā bezdarba apkaļošanai piecus procentus no pilsētu nekustamas mantas nodokļu kopsummas. Minētās personas ir atsvabinātas no šīs iemaksas, ja par attiecīgu nodokļa gadu uzliktais pilsētu nekustamas mantas nodoklis nepārsniedz — 40 ls, vai ja nekustama manta maksāšanas gadā atsvabināta no pilsētu nekustamas mantas nodokļa.

Valsts iemaksas bezdarba apkaļošanas fondā nosaka budžeta kārtībā pēc vajadzības.

Bezdarba apkaļošanas fondā ieskaita līdzekļus, kuļi ienāk pēc minētā likuma par līdzekļu sagādāšanu bezdarba apkaļošanai, kā arī tās summas, kuļas Ministru kabinets atļauj tautas labklājības ministrijai no valsts budžetā paredzētiem kreditiem. Bezdarba apkaļošanas fonda līdzekļus izlieto bezdarba novēršanai vai mazināšanai, novietojot bezdarbniekus darbā, sarīkojot derīgus sabiedriskos darbus, nepieciešamos gadījumos izsniedzot viņiem vai viņu ģimenes locekļiem pabalstu, sedzot sabiedrisko darbu sarīkošanas administratīvos, kā arī bezdarbnieku ārstēšanas izdevumus un izsniedzot tiem pabalstus slimības un nelaimes gadījumos. Darba sarakstu apspriež un saskaņo starpresoru komisija pie tautas labklājības ministrijas ar finanču ministrijas, Valsts kontroles un citu ieinteresēto resoru pārstāvju piedalīšanos. Tautas labklājības ministrs sniedz ziņojumu Mi-

¹⁾ Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājumā 1931. g. 258., 1932. g. 239. un 1933. g. 231.; bez tam vēl 1932. g. 156.

nistru kabinetam par sarīkojamo sabiedrisko darba plānu un par paredzamo bezdarba fonda līdzekļu izlietošanu un rīkojas pēc Ministru kabineta norādījumiem.

Budžeta kārtībā bezdarba apkarošanai pēdējos gados paredz arvien mazākas summas, jo lielāko daļu saņem krīzes atvilkumu ceļā. Bezdarba apkarošanai paredzētie līdzekļi visu laiku ir stipri svārstījušies, piemēram, 1930./1931. s. g. tie bija 0,998 milj. ls, bet 1931./1932. — 3,98 un 1932./1933. s. g. sasniedza maksimumu — 5,79 milj. ls apmērā. 1934./1935. b. g. sabiedrisko darbu sarīkošanai ir paredzēti 0,98 milj. ls. Lielas summas tagad bezdarba apkarošanai ienāk no valsts darbinieku, slimo kasu dalībniekiem, brīvo profesiju un namsaimnieku iemaksām.

Iemaksas bezdarba apkarošanas fondā ļoti strauji pavairojās un 1933./1934. s. g. sasniedz jau ļoti lielu summu — 5,91 milj. ls. Bez šīm iemaksām bezdarba apkarošanas fonds ikgadus saņem vēl valsts piemaksu. 1932. gadā fondā līdzekļi bija mazi, un tam bija nauda jāaizņemas no Ministru kabineta un Latvijas Bankas. Tiklīdz saņēma iemaksas, šos aizņēmumus atmaksāja. Bez tikko minētiem līdzekļiem starp fonda ieņēmumiem diezgan lielas summas ir „dažādas gadījumu iemaksas.“

N° 34. Iemaksas bezdarba apkarošanas fondā.)*

N° 34. Versements dans le fonds de la lutte contre le chômage.

№№	Saim- niecības gadi Années scolaires	Iemaksas Versements	Valsts darbinieku	Slimo kasu dalībnieku	Namsaimn. un brīvās	Kopā — Total
			Fonctionnaires d'Etat	Membres des caisses- maladie	propriétaires, de maison et professions libres	
			1 000 ls En 1000 de ls			
1	2	3	4	5	6	
1	1932. g. 3 mēn. 3 mois	199	229	—	428	
2	1932./1933.	929	2 618	173	3 720	
3	1933./1934.	1 175	3 989	748	5 912	
			Procentos		En %	
4	1932. g. 3 mēn. 3 mois	46,5	53,5	—	100,0	
5	1932./1933.	25,0	70,4	4,6	100,0	
6	1933./1934.	19,0	67,5	12,6	100,0	

*) Provīzoriski skaitļi pēc Tautas labklājības ministrijas ziņām.

Piemaksas slimo kasēm līdz 1931./1932. s. g. uzrādīja augošu tendenci un minētā gadā sasniedza — 4,17 milj. ls; nākošos gados tās strauji samazinājās. Pa daļai tas izskaidrojams ar slimo kasu dalībnieku skaita samazināšanos: 1927. gadā caurmērā bija 148.300 dalībnieki, 1930. — 179.600, 1931. — 168.200, 1932. — 141.000 un 1933. — 149.900, vai 1932. gadā slimo kasu dalībnieku skaits samazinājās par 27.200 personām — 16,1%; arī strādnieku un citu algoto darbinieku algas nokrita. Tomēr lielāka samazināšanās notika piemaksas normas samazināšanas dēļ. Noteikumos par slimo kasēm (Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājumā 1930. g. 114) ir paredzēts, ka slimo kases dalībnieki iemaksā 1%—2% no algas, pie kam darba devēji piemaksā pie kases dalībnieku iemaksām līdzīgu summu. Valsts pamatojoties uz minētiem noteikumiem arī piemaksā par katru kases dalībnieku tikpat, cik maksā darba devēji, atskaitot iemaksas dalībnieku ārstēšanai un vīrsmaksu. Pēc 1933. gada grozījumiem — valsts piemaksā slimo kasēm par katru dalībnieku 1,5% no tās summas, no kādas jānomaksā darba devējiem (Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājumā 1933. g. 121). Grozījumi stājās spēkā 1933. gada 1. maijā. Sakarā ar visu sacīto slimo kasu ieņēmumi ievērojamā kārtā ir samazinājušies: 1931. gadā tie bija 17,5 milj. ls, 1932. — 13,6 un 1933. — 13,6 milj. ls, vai pēdējā gadā, salīdzinot ar 1931., par 3,9 milj. ls — 22,3% mazāk.

Pabalstiem arī izsniedz diezgan lielas summas, un tie ir vieni no lielākajiem sociālās apgādības un darba aizsardzības izdevumiem. Pabalstu summas ir diezgan svārstīgas, un saimnieciskās krīzes laikā tās ievērojami samazinājās: 1929./1930. s. g. tās bija 5,16 milj. ls, 1931./1932. — 4,45, 1932./1933. — 1,74 un 1933./1934. b. g. paredzēja — 2,24 milj. ls. 1929./1930. s. g. starp pabalstiem lielākie izdevumi bija lauku pašvaldību budžetu iztrūkuma segšanai sakarā ar nodokļu atlaišanu (un vispār budžetu iztrūkuma segšanai) — 4,15 milj. ls apmērā. Pārējie izdevumi bija samērā sīki, kā pensijas un pabalsti nelaimes gadījumos cietušiem darbiniekiem valsts uzņēmumos — 0,212 milj. ls, pabalsti trūcīgiem un nespējīgiem pilsoņiem (ārstēšanas un apgādības — 0,155 milj. ls, uztura — 0,02 milj. ls, karavīru dzimtu apgādāšana ar brīvmaizi, malku, trūcīgiem Latvijas pilsoņiem ārzemēs u. c.),

№ 35. VI Sociālā apgādība un darba aizsardzība.
№ 35. VI. Service social et sauvegarde du travail

№№	Izdevumi Dépenses	Saimniecības gadi Exercices	Sociālo lietu centrālās īestād. u. darba inspekc. Institutions centrales du service social et in- spection du travail	Bezdarba apkarošana Campagne contre le chômage	Pensijas Pensions de retraite	Pabalsti Assistances	Piemaksas slimo kāšēm Contributions aux caisses-malades	Valsts darbinieku ār- stēšana Traitement med. des fonctionnaires d'Etat	Patversmes un neregulāro institūtu Asiles et institution des aveugles	Lauku iedzīvotāju ār- stēšana Traitement des habi- tants ruraux	Kopā Total
1 000 l s											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	1918./1920.	29	—	.	982	.	—	—	—	1 011	
2	1920./1921.	363	121	.	3 633	.	51	25	—	4 193	
3	1921./1922.	77	284	.	4 011	.	83	57	—	4 512	
4	1922./1923.	166	759	.	3 618	.	248	174	—	4 965	
5	1923./1924.	219	1 286	2 237	1 658	2 473	477	242	—	8 592	
6	1924./1925.	212	743	1 606	1 473	2 047	568	366	—	7 015	
7	1925./1926.	269	860	2 872	1 439	2 673	528	448	—	9 089	
8	1926./1927.	275	895	3 772	1 738	3 393	1 089	428	—	11 590	
9	1927./1928.	269	895	3 966	576	3 413	1 098	432	—	10 649	
10	1928./1929.	310	2 325	5 054	952	3 500	1 443	695	1 500	15 779	
11	1929./1930.	337	1 497	5 478	5 158	3 489	1 724	711	3 460	21 854	
12	1930./1931.	405	998	5 874	4 535	3 550	1 922	850	2 941	21 075	
13	1931./1932.	405	3 983	5 462	4 448	4 170	1 869	808	3 880	25 025	
14	1932./1933.	326	5 792	4 014	1 741	2 801	1 471	654	2 880	19 679	
15	1933./1934.**)	337	2 500	3 941	1 932	2 463	1 498	664	2 493	15 828	
16	1934./1935.**)	346	980	4 593	2 242	2 470	1 582	693	3 522	16 428	
Procentos no izdevumu kopsummas — Pourcents de la somme totale d. dépenses											
17	1922./1923.	0,14	0,65	.	3,11	.	0,22	0,15	—	4,27	
18	1925./1926.	0,18	0,57	1,90	0,95	1,76	0,35	0,29	—	6,00	
19	1929./1930.	0,18	0,82	2,99	2,81	1,90	0,94	0,39	1,89	11,92	
20	1932./1933.	0,24	4,29	2,97	1,29	2,07	1,09	0,49	2,13	14,57	
21	1934./1935.**)	0,23	0,65	3,04	1,49	1,64	1,03	0,46	2,32	10,88	
Pieaugums 1922./1923. = 100. — Augmentation 1922/1923 = 100.											
22	1925./1926.	162	113	128*)	87*)	108*)	213	257	—	183	
23	1929./1930.	203	197	245*)	311*)	141*)	695	409	—	440	
24	1932./1933.	196	763	179*)	105*)	113*)	593	376	—	396	
25	1934./1935.**)	208	129	205*)	135*)	100*)	638	398	—	331	
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant											
26	1920./1921.	0,28	0,07	.	2,28	.	0,03	0,02	—	2,63	
27	1925./1926.	0,14	0,47	1,56	0,78	1,45	0,29	0,24	—	4,93	
28	1929./1930.	0,18	0,79	2,88	2,71	1,84	0,91	0,37	1,82	11,50	
29	1932./1933.	0,17	3,05	2,11	0,92	1,47	0,77	0,35	1,52	10,36	
30	1934./1935.**)	0,18	0,52	2,42	1,18	1,30	0,83	0,37	1,85	8,65	

piemaksas agrākām pensijām, pašvaldībām skolu ēku celšanai un kapitāliem remontiem, tautas namiem u. c. izdevumiem. Nākošos gados pabalstu summas mainās: samazinās izdevumi lauku pašvaldībām izstrādātuma segšanai, un 1931./1932. s. g. tie bija 2,41 milj. ls; lauku pašvaldībām ārstniecības ēku būvēm un kapitāliem remontiem pavairojās līdz 0,18 milj. ls; visvairāk palielinās valsts piemaksas sakroplošanas un arodslimību gadījumiem —

līdz 1,19 milj. ls. Pabalsti nespējniekiem un trūcīgiem pilsoņiem 1931./1932. s. g. bija 0,38 milj. ls. Pabalstu summas diezgan lielos apmēros samazinājās 1932./1933. s. g.; lauku pašvaldībām budžetu deficita segšanai iepriekšējos gados izsniedza lielas summas, bet minētā gadā šo izdevumu vairs nav, bet gan ārstniecības ēku būvēm un kapitālremontiem 0,12 milj. ls. Lieļākie pabalsti ir izsniegti pensijās un pabalstos nelaimes gadījumos cietušiem dar-

*) Pieaugums aprēķināts pret 1923./1924. — Augmentation calculée p. rap. à 1923/24.

**) Budžets. — Budget.

№ 36. Valsts darbinieku ārstēšana.
№ 36. Traitement med. des fonctionnaires d'Etat.

№№	Saimniecības gadi <i>Exercices</i> Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.		Caurmērā
					Kopā	Total	Budžeta
							kārtībā <i>Dont par ordre budgét.</i>
L s							
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Rīga	760 988	848 409	825 224	660 800	649 323	773 856
2	Liepāja	92 292	102 908	100 083	80 142	78 750	93 857
3	Daugavpils	73 354	81 789	79 545	63 695	62 589	74 595
4	Jelgava	44 794	49 945	48 575	38 897	38 221	45 552
5	Ventspils	23 951	26 804	25 972	20 797	20 436	24 381
6	Vidzeme	246 815	275 201	267 648	214 320	210 598	250 996
7	Kurzeme	150 113	167 377	162 784	130 350	128 086	152 656
8	Zemgale	169 554	189 053	183 866	147 231	144 674	172 426
9	Latgale	162 139	180 785	175 825	140 792	138 347	164 885
10	Kopā Total	1 724 000	1 922 271	1 869 522	1 497 024	1 471 024	1 753 204
11	Pilsētās <i>Villes</i> . . .	995 379	1 109 855	1 079 399	864 331	849 319	1 012 241
12	Uz lauk. <i>A la camp.</i>	728 621	812 416	790 123	632 693	621 705	740 963
Uz vienu iedzīvotāju <i>ls Par habitant (ls)</i>							
13	Rīga	2,01	2,24	2,18	1,75	1,72	2,05
14	Liepāja	1,61	1,80	1,75	1,40	1,38	1,64
15	Daugavpils	1,70	1,89	1,84	1,47	1,45	1,73
16	Jelgava	1,36	1,51	1,47	1,18	1,16	1,38
17	Ventspils	1,39	1,55	1,51	1,21	1,18	1,41
18	Vidzeme	0,61	0,68	0,66	0,53	0,52	0,62
19	Kurzeme	0,70	0,78	0,76	0,61	0,60	0,71
20	Zemgale	0,66	0,74	0,72	0,58	0,57	0,68
21	Latgale	0,33	0,36	0,35	0,28	0,28	0,33
22	Kopā Total	0,91	1,01	0,98	0,79	0,77	0,92
23	Pilsētās <i>Villes</i> . . .	1,88	2,10	2,04	1,63	1,61	1,91
24	Uz lauk. <i>A la camp.</i>	0,53	0,59	0,58	0,46	0,45	0,54

biniekiem valsts uzņēmumos, lauksaimniecībā, zvejniecībā, māsaimniecībā u. c. — 0,929 milj. ls; nespējnieku un trūcīgo pilsoņu ārstēšanai un apgādei ir 0,308 milj. ls, bet pārējie pabalsti ir samērā mazi. Arī 1933./1934. un 1934./1935. s. g. pabalsti sadalās līdzīgā kārtā, pie kam 1934./1935. b. g. paredzēja arī tautas namiem un 18. marta likuma cietušie.

Valsts darbinieku ārstēšanai līdz saimnieciskai krīzei izdeva ikgadus pilnhus 2,0 milj. ls; sākot ar 1932./1933. s. g. tie samazinājās līdz 1,47 milj. ls, bet 1934./1935. b. g. paredzēja 1,58 milj. ls. 1931. gadā izdeva īpašus noteikumus par valsts darbinieku ārstēšanas piemaksām (Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājumā 1931. g. 239), kur paredz par valsts darbinieku un viņu ģimenes locekļu ārstēšanu īpašas piemaksas, kādēļ arī samazinājās valsts izdevumi.

Lauku iedzīvotāju ārstēšanas izdevumi valstij jāsedz pēc 1928. gada likuma par lauku iedzīvotāju nodrošināšanu slimības gadījumos (Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājumā 1928. g. 127), un 1931./1932. s. g. šim nolūkam izdeva — 3,88 milj. ls. Nākošā gadā lauku iedzīvotāju ārstēšanas izdevumi samazinājās līdz 2,88 milj. ls, jo 1931. gadā minēto likumu grozīja (Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājumā 1931. g. 44) tādā veidā, kā valsts izdevumi samazinājās. Minēto likumu vēl grozīja 1933. gadā (Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājumā 1933. g. 122 un 232). Pēdējā laikā lauku iedzīvotāju ārstēšanai paredzētās summas ir palielinājušās, un 1934./1935. b. g. tās paredzēja 3,52 milj. ls apmērā, vai 2,32% no visiem izdevumiem. Lielāko daļu izdod ārstēšanai — 2/3 un 1/3 daļu algās.

Patversmēm un Neredzīgo institūtam izdotās summas nav lielas: 1930./1931.

№ 37. Valsts piemaksas slimo kasēm.
№ 37. Paiement de sus de l'Etat aux caisses-maladie.

№№	Saimniecības gadi	1930./1931.			1932./1933.		Caurmēra <i>Moyenne</i> 1929./1930.— —1932./1933.	
	<i>Exercices</i> Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	1929./1930.	Kopā <i>Total</i>	Budžeta kārtībā <i>P. ordre budžēt.</i>	1931./1932.	Kopā <i>Total</i>		Budžeta kārtībā <i>P. ordre budžēt.</i>
			L s					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Rīga	2 372 149	3 032 686	2 411 842	2 813 938	2 840 739	1 879 662	2 764 879
2	Liepāja	257 513	319 628	254 194	289 312	275 081	182 016	285 383
3	Daugavpils	94 123	123 263	98 029	128 198	129 549	85 720	118 783
4	Jelgava	100 243	127 305	101 243	159 576	134 882	89 249	130 502
5	Ventspils	72 604	78 942	62 781	53 821	47 116	31 176	63 120
6	Vidzeme	293 802	372 727	296 423	323 328	329 494	218 018	329 838
7	Kurzeme	117 222	154 653	122 987	138 339	144 331	95 501	138 636
8	Zemgale	116 067	153 259	121 884	112 239	149 154	98 692	132 680
9	Latgale	65 490	101 360	80 610	151 243	182 940	121 048	125 258
10	Kopā <i>Total</i>	3 489 213	4 463 823	3 549 993	4 169 994	4 233 286	2 801 082	4 089 079
11	Pilsētās <i>Dans les villes</i>	2 896 632	3 681 824	2 928 089	3 444 845	3 427 367	2 267 823	3 362 667
12	Uz lauk. <i>A la camp.</i>	592 581	781 999	621 904	725 149	805 919	533 259	726 412
Uz vienu iedzīvotāju <i>ls Par habitant (ls)</i>								
13	Rīga	6,28	8,02	6,88	7,43	7,52	4,97	7,32
14	Liepāja	4,50	5,58	4,44	5,05	4,82	3,18	4,99
15	Daugavpils	2,18	2,85	2,27	2,97	3,00	1,98	2,75
16	Jelgava	3,03	3,85	3,06	4,83	4,08	2,70	3,95
17	Ventspils	4,21	4,58	3,64	3,12	2,73	1,81	3,66
18	Vidzeme	0,73	0,92	0,73	0,80	0,81	0,54	0,81
19	Kurzeme	0,55	0,72	0,58	0,65	0,68	0,45	0,65
20	Zemgale	0,46	0,60	0,48	0,44	0,58	0,39	0,52
21	Latgale	0,13	0,20	0,16	0,30	0,37	0,24	0,25
22	Kopā <i>Total</i>	1,84	2,35	1,87	2,19	2,23	1,46	2,15
23	Pilsētās <i>Dans les villes</i>	5,48	6,96	5,54	6,52	6,48	4,29	6,36
24	Uz lauk. <i>A la camp.</i>	0,43	0,57	0,45	0,53	0,59	0,39	0,53

s. g. — 0,85 milj. ls, 1932./1933. — 0,654 un 1934./1935. b. g. paredzēja izdot 0,693 milj. ls. Starp patversmēm ir minami zidaiņu nami (Rīgā, Liepājā un Latgalē), Majoru bērnu nams un Neredzīgo institūts. Lielākie izdevumi ir algām un pārtikai, samērā mazāki citi saimniecības izdevumi. Starp sociālās apgādības un darba aizsardzības izdevumiem tikko minētie ir mazākie.

Sociālo lietu centrālām iestādēm izdevumi nav sevišķi lieli, un saimnieciskās krīzes gados tie samazinās līdz ar visiem pārējiem: 1931./1932. s. g. tie bija 0,405 milj. ls, 1932./1933. — 0,326 un 1934./1935. b. g. paredzēja izdot 0,346 milj. ls. Lielākos līdzekļus izdod atalgojumiem, bet pārējie izdevumi ir samērā mazi.

Ārkārtējie sociālās palīdzības izdevumi sociālās apgādības un darba aizsardzības lietām ir diezgan lieli: 1931./1932. s. g. tās sasniedza 6,80 milj. ls, bet nākošos, kaut

arī samazinājās, tomēr vēl arvien bija lieli: 1932./1933. — 5,98 milj. ls. Vienīgi 1934./1935. s. g. budžetā sociālās apgādības un darba aizsardzības lietām paredzēja samērā mazus ārkārtējos izdevumus — 1,42 milj. ls apmērā. Lielākās summas ir izdotas sabiedriskiem darbiem, bet pēdējos gados, bezdarbam samazinoties un līdzekļus sagādājot citādā ceļā, izdevumi sabiedriskiem darbiem strauji samazinās. Pārējie ārkārtējie izdevumi sociālai apgādībai un darba aizsardzībai nav lieli, un tie ir galvenā kārtā dažādi pabalsti u. c. izdevumi.

Atsevišķos apgabalos un pilsētās sociālās apgādības un darba aizsardzības izdevumi sadalās diezgan nevienlīdzīgi. Valsts darbinieku ārstēšanai, kurai pēdējos četros gados izdeva vidēji ik gadus 1,75 milj. ls, caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāk 0,92 ls liela summa, pie kam pilsētās tā bija 1,91 ls, bet uz laukiem — 0,54 ls.

№ 38. Lauku iedzīvotāju ārstēšana.
 № 38. Traitement medical des habitants ruraux.

№№	Saimniecības gadi <i>Exercices</i> Apgabali <i>Provinces</i>	1929./1930.	1930./1931.		1931./1932.	1932./1933.		Caurmērā <i>Moyenne</i> 1929./1930.— —1932./1933.
		Kopā <i>Total</i>	Kopā <i>Total</i>	Budžeta kārtībā <i>P. ordre</i> <i>budget.</i>	Kopā <i>Total</i>	Kopā <i>Total</i>	Budžeta kārtībā <i>P. ordre</i> <i>budget.</i>	
		L s						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Vidzeme	1 356 328	1 259 693	1 059 857	1 315 306	1 278 180	1 019 055	1 304 877
2	Kurzeme	531 332	604 659	505 521	596 339	586 649	467 718	579 744
3	Zemgale	649 119	672 806	560 652	748 901	728 182	580 558	699 752
4	Latgale	923 635	987 000	814 640	1 219 339	1 019 285	812 646	1 037 315
5	Kopā <i>Total</i>	3 460 414	3 534 158	2 940 670	3 879 885	3 612 296	2 879 977	3 621 688
Uz vienu iedzīvotāju <i>ls Par habitant (ls)</i>								
6	Vidzeme	3,35	3,14	2,62	3,25	3,16	2,52	3,22
7	Kurzeme	2,49	2,83	2,37	2,79	2,75	2,19	2,71
8	Zemgale	2,55	2,64	2,20	2,94	2,86	2,28	2,74
9	Latgale	1,86	1,98	1,64	2,45	2,05	1,63	2,08
10	Kopā <i>Total</i>	2,52	2,58	2,14	2,83	2,63	2,10	2,64

Valsts darbinieku ārstēšanai pilsētās uz katru iedzīvotāju izdeva gandrīz 4 kārtīgi lielāku summu nekā uz laukiem. No atsevišķām pilsētām lielākie izdevumi bija Rīgā — 2,05 ls apmērā uz katru iedzīvotāju, pie kam 1930./1931. s. g. tie sasniedza pat 2,24 ls. Jelgavā uz katru iedzīvotāju valsts darbinieku ārstēšanai iznāca tikai 1,38 ls un Ventspilī — 1,41, pie kam 1932./1933. s. g. tie bija ievērojami mazāki. Latgalē valsts darbinieku ārstēšanai uz katru iedzīvotāju 0,33 ls apmērā iznāca mazākie izdevumi, bet Kurzēmē lielākie.

Valsts piemaksas slimo kasēm arī ir iespējams sadalīt pa atsevišķām pilsētām un apgabaliem, jo lielākās pilsētās un apgabalos darbojas atsevišķas slimu kases. Tais gadījumos, kad slimu kases darbība attiecas uz vairākiem apgabaliem vai pilsētām, valsts piemaksas dalīja proporcionāli kases dalībnieku skaitam. Valsts piemaksas slimo kasēm ir paredzētas valsts budžetā, tomēr gandrīz ikgadus valsts paliek slimu kasēm parādā, jo budžetā paredzētās summas nepietiek, lai segtu visus izdevumus. Tāpēc 1930./1931. s. g., bez budžeta summām, daļu piemaksas sedza ar rezerves fonda līdzekļiem, vai, pareizāk, 1929./1930. s. g. atlikumiem (Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājumā 1931. g. 37). No 1929./1930. s. g. budžetā vēl neizlietotā atlikuma Ministru kabineta ir tiesība pēc sevišķa likuma vai noteikuma izlietot tautas labklājības ministrijas agrākā un budžeta gadā ar likumiem noteikto izdevumu segšanai

līdz 2,114 milj. ls. No šīs summas valsts piemaksām slimo kasēm saņēma 0,914 milj. ls. Tāpēc valsts piemaksas slimo kasēm 1930./1931. s. g. nebija vis 3,55 milj. ls, kā tas bija paredzēts budžetā un valsts kontroles pārskatā, bet gan 4,46 milj. ls, resp. pieskaitot vēl minēto summu — 0,914 milj. ls no rezerves fonda. Arī 1932./1933. s. g. slimu kasēm piemaksāja no rezerves fonda 1,43 milj. ls. Likumā par valsts nenokārtoto saistību likvidēšanu paredzēts, ka zināmas prasības pret valsti, kuras radušās un juridiski nodibinātas līdz 1933. g. 1. aprīlim un kuru kārtošana valsts budžetā nav bijusi atvēlēti pietiekoši līdzekļi, sedzamas no valsts rezerves fonda, bet kopsummā ne vairāk par 6,72 milj. ls (Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājumā 1933. g. 172). Bez slimu kasu piemaksām no minētās summas vēl saņēma: piemaksas bekonam un sviestam, obligātorisko skolu skolotāju algošanai, lauku iedzīvotāju ārstēšanai, ārstniecības pabalstus, pabalstus trūcīgiem pilsoņiem un nespējniekiem un piemaksas sakroplošanas un arodslimības gadījumos.

Vidēji 4 gados 1929./1930.—1932./1933. s. g. valsts piemaksas slimo kasēm kopā ar rezerves fonda summām ikgadus bija 4,09 milj. ls, vai caurmērā uz katru Latvijas iedzīvotāju iznāca 1,96 ls. Valsts piemaksas slimo kasēm uz katru pilsētas iedzīvotāju bija ievērojami lielākas — 5,81 ls nekā uz laukiem — 0,48 ls. Lielākās piemaksas visus gadus ir saņēmuši Rīgas iedzīvotāji, kur iznāca 6,68 ls liela summa, bet 1930./1931.

№ 39. Patversmes un Neredzīgo institūts.

№ 39. Asiles et institutions des aveugles.

№№	Saimniecības gadi		1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā Moyenne 1929./1930.— —1932./1933.
	Pilsētas un apgabali Villes et provinces	Exercices					
			L s				
1	2		3	4	5	6	7
1	Rīga		227 955	246 242	300 628	193 267	242 024
2	Liepāja		66 685	62 210	60 840	63 653	63 347
3	Daugavpils		52 676	58 410	56 687	53 760	55 383
4	Jelgava		39 970	60 009	36 643	38 359	43 745
5	Ventspils		6 500	3 154	1 911	—	2 891
6	Vidzeme		93 541	140 409	118 028	92 751	111 182
7	Kurzeme		51 403	65 105	63 142	60 198	59 962
8	Zemgale		111 607	130 579	101 836	100 194	111 054
9	Latgale		60 663	84 176	68 090	51 957	66 222
10	Kopā Total		711 000	850 294	807 805	654 139	755 810
11	Pilsētās Villes		393 786	430 025	456 709	349 039	407 390
12	Uz laukiem A la campagne		317 214	420 269	351 096	305 100	348 420
Uz vienu iedzīvotāju ls Par habitant (ls)							
13	Rīga		0,60	0,65	0,80	0,51	0,64
14	Liepāja		1,17	1,09	1,06	1,11	1,11
15	Daugavpils		1,22	1,35	1,31	1,24	1,28
16	Jelgava		1,21	1,82	1,11	1,16	1,32
17	Ventspils		0,38	0,18	0,11	—	0,17
18	Vidzeme		0,23	0,35	0,29	0,23	0,27
19	Kurzeme		0,24	0,30	0,30	0,28	0,28
20	Zemgale		0,44	0,51	0,40	0,39	0,44
21	Latgale		0,12	0,17	0,14	0,10	0,13
22	Kopā Total		0,37	0,45	0,43	0,34	0,40
23	Pilsētās Villes		0,74	0,81	0,86	0,66	0,77
24	Uz laukiem A la campagne		0,23	0,31	0,26	0,22	0,23

s. g. uz katru Rīgas iedzīvotāju iznāca pat 8,02 ls. Mazākās piemaksas summas ir Daugavpilī, un vidēji 4 gados tās bija 2,49 ls. Uz laukiem jau vispār valsts piemaksas slimo kasēm ir daudz mazākas nekā pilsētās. Tās būtu vēl mazākas — pavisam niecīgas, ja starp lauku iedzīvotājiem neskaitītos mūsu mazās pilsētas (skaitā — 55), kur bieži mēdz būt lielāki un mazāki rūpniecības uzņēmumi. No atsevišķiem apgabaliem mazākās summas ir Latgalē — 0,22 ls apmērā, pie kam 1929./1930. s. g. tās bija tikai 0,13 ls.

Lauku iedzīvotāju ārstēšanai lielākā daļa līdzekļu ir paredzēta valsts budžetos, tomēr dažos gados tā nepietika un papildus kārtā vēl atvēlēja no valsts rezerves fonda. To darīja divi gadījumi: 1930./1931. un 1932./1933. s. g.; pirmo reizi šim nolūkam atvēlēja 594.000 ls, bet otrreiz — 732.000 ls. Četrus gadus laikā lauku iedzīvotāju ārstēšanai vidēji ikgadus izdeva 3,62 milj. ls, vai caurmērā uz vienu iedzī-

votāju 2,64 ls. Šeit ir jāievēro, ka aprēķināšanas labā lauku iedzīvotāju skaits ir ņemts kopā ar lauku mazpilsētiņām, jo tā tas ir darīts ar visiem aprēķiniem, un tāpēc dalīt šos izdevumus tikai ar iedzīvotāju skaitu, kāds ir lauku pašvaldību administratīvās robežās, sagādātu lielas neērtības galīgiem (summāriem) aprēķiniem. Liela starpība no šāda aprēķina nerodas. Lauku iedzīvotāju ārstēšanas izdevumi atsevišķos apgabalos sadalās diezgan vienlīdzīgi, un vienīgais izņēmums ir Vidzeme, kur izdeva 3,22 ls un Latgale — 2,08 ls uz katru iedzīvotāju. Pārējos apgabalos izdevumi ir gandrīz pilnīgi vienādi un ļoti tuvu caurmēram.

Patversmēm un Neredzīgo institūtam izdotās summas visas ir paredzētas budžetā, un vidēji četrus gadus laikā tās ikgadus bija 0,756 milj. ls lielas, vai caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāk 0,40 ls liela summa. Sadalot šos izdevumus pa atsevišķām pilsētām un apgabaliem, pie-

№ 40. Pabalsti.
№ 40. Subsidies.

№№	Saimniecības gadi <i>Exercices</i> Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	1929./1930.	1930./1931.		1931./1932.	1932./1933.		Caurmērā <i>Moyenne</i> 1929./1930.— —1932./1933.
			Kopā <i>Total</i>	Budžeta kārtībā <i>P. ordre</i> budžēt.		Kopā <i>Total</i>	Budžeta kārtībā <i>P. ordre</i> budžēt.	
			L s					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Rīga	494 513	605 918	577 892	657 598	846 953	630 865	651 246
2	Liepāja	27 277	35 611	26 130	54 445	48 796	37 363	41 532
3	Daugavpils	15 300	14 155	13 959	11 288	20 863	15 792	15 402
4	Jelgava	8 698	10 037	8 051	13 800	18 769	14 368	12 826
5	Ventspils	2 925	4 694	3 379	7 600	12 550	9 058	6 942
6	Vidzeme	1 545 955	1 467 350	1 354 127	1 476 111	580 300	407 327	1 267 429
7	Kurzeme	657 149	581 738	513 016	731 644	415 402	283 901	596 483
8	Zemgale	889 935	765 883	741 298	645 807	162 809	117 556	616 109
9	Latgale	1 516 631	1 329 104	1 296 938	849 495	280 920	224 904	994 037
10	Kopā <i>Total</i>	5 158 383	4 814 490	4 534 790	4 447 788	2 387 362	1 741 134	4 202 006
11	Pilsētās <i>Villes</i>	548 713	670 415	629 411	744 731	947 931	707 446	727 948
12	Uz laukiem <i>A la camp.</i>	4 609 670	4 144 075	3 905 379	3 703 057	1 439 431	1 033 688	3 474 058
Uz vienu iedzīvotāju <i>ls Par habitant (ls)</i>								
13	Rīga	1,81	1,60	1,53	1,74	2,24	1,67	1,72
14	Liepāja	0,48	0,62	0,46	0,95	0,85	0,65	0,73
15	Daugavpils	0,35	0,33	0,32	0,26	0,48	0,37	0,36
16	Jelgava	0,26	0,30	0,24	0,42	0,57	0,43	0,39
17	Ventspils	0,17	0,27	0,20	0,44	0,73	0,53	0,40
18	Vidzeme	3,82	3,62	3,34	3,65	1,43	1,01	3,13
19	Kurzeme	3,08	2,72	2,40	3,43	1,94	1,33	2,79
20	Zemgale	3,49	3,00	2,91	2,53	0,64	0,46	2,42
21	Latgale	3,05	2,67	2,60	1,71	0,56	0,45	2,00
22	Kopā <i>Total</i>	2,71	2,53	2,39	2,34	1,26	0,92	2,21
23	Pilsētās <i>Villes</i>	1,04	1,27	1,19	1,41	1,79	1,34	1,38
24	Uz laukiem <i>A la camp.</i>	3,36	3,02	2,85	2,70	1,05	0,75	2,53

turējās pie šādiem principiem: Neredzīgo institūta izdevumi ir sadalīti proporcionāli pēc to dzīves vietām, un zīdaiņu patversmju — pēc zīdaiņu vecāku dzīves vietām un atrašanās atrašanās vietām. Pilsētās iznāk 0,77 ls un uz laukiem — 0,25 ls lieli patversmju un Neredzīgo institūta uzturēšanas izdevumi. No atsevišķām pilsētām lielākās summas iznāk Jelgavā, bet sevišķi mazas tās Ventspilī. Arī Zemgalē ir lielākas, bet Latgalē mazākas nekā pārējos valsts apgabalos.

Pabalstiem izsniegtās summas arī saņem budžeta ceļā un no rezerves fonda. No rezerves fonda tās saņemtas 1930./1931. s. g. 0,28 milj. ls un 1932./1933. — 0,646 milj. ls. Vidēji 4 gadu laikā 1929./1930.—1932./1933. s. g. ikgadus pabalstiem izdeva 4,2 milj. ls, pie kam pēdējos gados šīs summas samazinājās. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju minētā laikā iznāca 2,21 ls liela summa, pie kam pilsētās — 1,38 ls

un uz laukiem — 2,53 ls. 1929./1930. s. g. pabalsti uz vienu iedzīvotāju iznāca 2,71 ls, bet 1932./1933. — 1,26 ls (kopā ar rezerves fonda summām). No pilsētām lielākās summas iznāk Rīgā, kur vidēji 1929./1930.—1932./1933. s. g. ikgadus caurmērā uz vienu iedzīvotāju izdeva 1,72 ls, bet Daugavpilī tikai — 0,36 ls. No lauku apgabaliem lielākās summas saņēma Vidzeme — 3,13 ls apmērā, bet mazākās Latgale — 2,00 ls. Sevišķi mazas summas uz vienu iedzīvotāju saņēma Latgale 1932./1933. s. g. — 0,56 ls apmērā, bet Kurzeme tai pašā laikā — 1,94 ls.

Pensijas līdz 1929./1930. s. g. izmaksāja vienīgi no budžeta līdzekļiem, bet sākot ar nākošo gadu, daļa nāk no darbinieku iemaksām (pensiju fondā), un vienu gadu ņēma līdzekļus arī no rezerves fonda. Četru gadu caurmērā pensijām ir izmaksāts 6,11 milj. ls, pie kam pēdējā gadā tās diezgan strauji pavaļojās. No 7,19 milj.

№ 41. Pensijas.
№ 41. Pensions de retraite.

№№	Saimniec. gadi <i>Exercices</i> Pilsētās un apgab. <i>Villes et prov.</i>	1929./1930.	1930./1931.		1931./1932.		1932./1933.		Caurmēra <i>Moyenne</i> 1929./1930.— —1932./1933.
			Kopā <i>Total</i>	Budžeta summas <i>Sommes</i> budgēt.	Kopā <i>Total</i>	Budžeta summas <i>Sommes</i> budgēt.	Kopā <i>Total</i>	Budžeta summas <i>Sommes</i> budgēt.	
L s									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Rīga	1 722 485	2 006 384	1 900 663	1 625 121	1 575 893	2 302 714	1 108 083	1 914 176
2	Liepāja	337 776	383 411	363 210	264 580	259 710	349 172	187 338	333 735
3	Daugavpils	255 727	289 487	274 234	179 958	177 125	215 022	105 801	235 048
4	Jelgava	257 779	292 132	276 740	194 700	190 885	278 109	135 874	255 680
5	Ventspils	113 564	123 707	117 189	66 228	65 185	94 860	49 964	99 590
6	Vidzeme	1 242 099	1 385 350	1 312 349	1 260 868	1 231 854	1 634 584	941 437	1 380 725
7	Kurzeme	392 101	444 663	421 234	486 907	478 178	629 141	363 900	488 203
8	Zemgale	430 240	487 737	462 039	548 173	538 151	686 687	412 290	538 209
9	Latgale	726 049	787 342	745 855	960 375	945 255	1 002 245	709 131	869 003
10	Kopā <i>Total</i>	5 477 820	6 200 213*	5 873 513	5 586 910**	5 462 236	7 192 534**	4 013 818	6 114 369
11	Pilsētās <i>Villes</i> .	2 687 331	3 095 121	2 932 036	2 330 587	2 268 798	3 239 877	1 587 060	2 838 229
12	Uz lauk. <i>A la camp.</i>	2 790 489	3 105 092	2 941 477	3 256 323	3 193 438	3 952 657	2 426 758	3 276 140
Uz vienu iedzīvotāju <i>ls</i> <i>Par habitant (ls)</i>									
13	Rīga	4,56	5,31	5,03	4,30	4,17	6,09	2,93	5,07
14	Liepāja	5,90	6,70	6,35	4,62	4,54	6,10	3,27	5,83
15	Daugavpils	5,92	6,70	6,34	4,16	4,10	4,97	2,45	5,44
16	Jelgava	7,80	8,84	8,37	5,89	5,78	8,42	4,11	7,74
17	Ventspils	6,58	7,17	6,79	3,84	3,78	5,50	2,90	5,77
18	Vidzeme	3,07	3,42	3,24	3,11	3,04	4,04	2,33	3,41
19	Kurzeme	1,84	2,08	1,97	2,28	2,24	2,95	1,70	2,29
20	Zemgale	1,69	1,91	1,81	2,15	2,11	2,69	1,62	2,11
21	Latgale	1,46	1,58	1,50	1,93	1,90	2,01	1,42	1,75
22	Kopā <i>Total</i>	2,88	3,26	3,09	2,94	2,87	3,79	2,11	3,22
23	Pilsētās <i>Villes</i> .	5,08	5,85	5,55	4,41	4,29	6,13	3,00	5,37
24	Uz lauk. <i>A la camp.</i>	2,03	2,26	2,14	2,37	2,33	2,88	1,77	2,39

№ 42. Pensiju fonda (kases) ieņēmumi.
№ 42. Recettes du fonds des retraites.

№№	Saimniecības gadi Pensiju likuma daļas	1931./1932.	1932./1933.	Exercices
		L s		Loi sur les retraites
1	2	3	4	5
1	I daļa			I partie
2	Valsts iestāžu darbinieki .	1 176 583	2 057 291	Personnel des départements
3	Valsts uzņēmumu darbin. .	688 088	1 510 621	Personnel des entreprises d'Etat
4	Pašvaldību darbinieki . . .	213 138	423 577	Person. d. adm. municip. et com.
5	Privātu iestāžu darbinieki	49 444	141 380	Personnel des entreprises privées
6	I daļa kopā	2 127 253	4 132 869	Total
7	II. daļa*)	138 156	231 646	II partie
8	III daļa			III partie
9	Kultūralie darbinieki . . .	.	39 681	Travailleurs indépendants
10	Saimnieciskie darbinieki .	.	429 282	Travailleurs d. l. inst. économiques
11	III daļa kopā	184 383	468 963	Total

*) Ls 326 700 no rezerves fonda pēc Valsts kontroles pārskata. **) Skaitļi ņemti pēc pensiju fonda ziņām, kas saskan ar „Darba statistikas skaitliem un tie jāuzskata kā iepriekšējie.

*) Eemaksāts kasē. — Versé dans la caisse.

№ 43. Bezdarba apkaŗošana.*)

№ 43. Lutte contre le ch mage.

Nr№	Saimn. gadi Exercices Pils. u. apg. Villes et prov.	1929./1930.		1930./1931.		1931./1932.		1932./1933. ^{1*)}		Caurmēra Moyenne 1929./1930.— —1932./1933.
		Kopā Total	Budžeta kārtībā P. ordre budžēt.	Kopā Total	Budžeta kārtībā P. ordre budžēt.	Kopā Total	Budžeta kārtībā P. ordre budžēt.	Kopā Total	Budžeta kārtībā P. ordre budžēt.	
L s										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Rīga	250 313	205 254	658 123	409 562	1 349 697	944 498	2 628 333	1 866 701	1 221 617
2	Liepāja	224 888	197 336	214 269	75 554	315 221	206 565	557 207	378 174	327 896
3	Daugavpils	86 807	80 123	51 075	18 590	168 976	116 128	263 796	189 345	142 664
4	Jelgava	40 394	35 523	142 600	66 453	103 506	61 845	185 058	121 970	117 889
5	Ventspils	18 274	14 634	50 233	15 205	132 698	89 411	151 995	105 495	88 300
6	Vidzeme	694 500	279 140	330 320	124 152	1 255 991	844 243	1 478 175	934 300	939 746
7	Kurzeme	700 300	176 488	307 544	98 730	817 344	549 108	1 229 421	737 018	763 652
8	Zemgale	829 078	278 555	300 561	92 571	838 207	565 343	927 006	591 143	723 713
9	Latgale	3 195 148	230 009	274 117	97 572	905 953	605 808	1 309 721	867 830	1 421 235
10	Kopā Total	6 039 702	1 497 062	2 328 842	998 389	5 887 593	3 982 949	8 730 712	5 791 976	5 746 712
11	Pilsētās Villes .	620 676	532 870	1 116 300	585 364	2 070 098	1 418 447	3 786 389	2 661 685	1 898 366
12	Uz lauk. A la camp.	5 419 026	964 192	1 212 542	413 025	3 817 495	2 564 502	4 944 323	3 130 291	3 848 346
Uz vienu iedzīvotāju ls Par habitant (ls)										
13	Rīga	0,66	0,54	1,74	1,08	3,57	2,50	6,95	4,94	3,23
14	Liepāja	3,93	3,45	3,74	1,32	5,51	3,61	9,73	6,61	5,73
15	Daugavpils	2,01	1,85	1,18	0,43	3,91	2,69	6,10	5,73	3,50
16	Jelgava	1,22	1,07	4,31	2,01	3,13	1,87	5,60	3,69	3,57
17	Ventspils	1,06	0,85	2,91	0,88	7,69	5,18	8,81	6,11	5,12
18	Vidzeme	1,72	0,69	0,82	0,31	3,10	2,09	3,65	2,31	2,32
19	Kurzeme	3,28	0,83	1,44	0,46	3,83	2,57	5,76	3,45	3,58
20	Zemgale	3,25	1,09	1,18	0,56	3,29	2,22	3,63	2,32	2,84
21	Latgale	6,43	0,46	0,55	0,20	1,82	1,22	2,63	1,74	2,85
22	Kopā Total	3,18	0,79	1,23	0,53	3,10	2,10	4,60	3,05	3,02
23	Pilsētās Villes .	1,17	1,01	2,11	1,11	3,92	2,68	7,16	5,03	3,59
24	Uz lauk. A la camp.	3,95	0,70	0,88	0,30	2,78	1,87	3,61	2,28	2,81

ls, kas izmaksātas 1932./1933. s. g., no budžeta l dzek jiem iznāk 4,01 milj. ls, bet pārējā nāk no darbinieku iemaksām — 3,18 milj. ls. Atvilkumi pensijām pēc I pensiju likuma da as pēdējā laikā ir 6% apmērā, pie kam darbinieki maksāja 4,5%, bet uz n m ji — 1,5%; pēc II da as atvilka darbiniekiem — 4% un uz n m jiem arī 40%; pēc III daļas — 20% un 20%. Lie kie ie n mumi bija pēc pensiju likuma I da as, bet mazākie — pēc II da as. Pensijas, kas iznāk atsevi kos apgabalos un pilsētās, ir aprēķinātas pēc pension to dzīves vietām. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju 4 gadu laikā iznāca — 3,22 ls, pie kam uz vienu lauku iedzīvotāju — 2,39 ls apmērā —    summa bija ievērojami mazāka nekā pilsētās — 5,37 ls. No pilsētām lielākā summa iznāca Jelgavā — 7,74 ls

apmērā; no apgabaljiem mazākās summas izdeva Latgalē — 1,75 ls.

Bezdarba apkaŗ šanai pēdējos gados izdeva diezgan lielas summas, un tās nāca, kā jau zināms, no dažādiem l dzek ju avotiem: 1) budžeta summām, 2) rezerves fonda un 3) algoto darbinieku u. c. atvilkumiem (daļa no bezdarba apkaŗ šanas fonda l dzek jiem). Šos līdzekļus vispār pārzina tautas labklājības ministrija. Visi materiāli, kas attiecas uz bezdarba apkaŗ šanu, ir sapemti no tautas labklājības ministrijas (sadalījums pa apgabaliem un pilsētām ir papildināts ar attiecīgo resoru ziņām, kas šīs summas izlieto  sas). Tautas labklājības ministrijas uzdotie skait ji nav galīgie, bet tikai iepriekšējie, un tāpēc tie atsevi kos gadījumos

^{1*)} Bez tam vēl no ceļu aizp r muma —  oseju un zemes ceļu departamentam Ls 1 500 000 — kas ieskaitīts šos. un zemes ceļu d-ta ārkārtējos izdevumos un Ls 3 000 000 aizdevumos no Latv. Bankas mežu darbiem.

^{*)} Kopējā savilkumā ietilpst tikai daļa no šīs tabulas, jo da as summas, kā zemes ceļu būvei un meliorācijai, ir pievienotas attiecīgiem izdevumiem.

Nº 44. Zemes ceļiem un meliorācijai (no sabiedrisko darbu līdzekļiem).

Nº 44. Routes et améliorations (des moyens des travaux publics).

№№	Saimniecības gadi		1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā Moyenne 1929./1930.— —1932./1933.
	Apgabali Provinces	Exercices					
1	2	3	4	5	6	7	
1	Vidzeme	435 114	150 677	697 054	981 566	566 103	
2	Kurzeme	563 658	217 228	541 686	744 897	516 748	
3	Zemgale	653 658	137 726	376 238	562 590	432 553	
4	Latgale	2 944 488	89 369	360 022	765 947	1 039 957	
5	Kopā Total	4 596 442	595 000	1 975 000	3 055 000	2 555 361	
		Uz vienu iedzīvotāju ls Par habitant (ls)					
6	Vidzeme	1,07	0,37	1,72	2,42	1,40	
7	Kurzeme	2,64	1,02	2,54	3,49	2,42	
8	Zemgale	2,56	0,54	1,48	2,21	1,70	
9	Latgale	5,91	0,18	0,72	1,54	2,09	
10	Kopā Total	3,35	0,43	1,44	2,23	1,86	

var mainīties. Līdzekļi, izdoti bezdarba apkaŗoŗanai, bieŗi bija tādium mērķium, kas pēc mūŗ budŗeta nomenklātūras ierindojami citās izdevumu grupās. Lielākās summas no bezdarba apkaŗoŗanas līdzekļium izlietoja zemes ceļu būvēm, meliorācijai u. c. vajadzībām. Tāpēc daļa izdevumu bezdarba apkaŗoŗanai ir ierindota minētās izdevumu grupās, un summas, kas izdotas tieŗi bezdarba apkaŗoŗanai, ir ievērojami mazākas. Lai būtu pārskats, cik lieli līdzekļi ir izlietoti bezdarba apkaŗoŗanai, tad ir ievietotas divas tabulas: 1) vienā ir uzrādītas visas summas, kas atvēlētas un izlietotas bezdarba apkaŗoŗanai (arī tās, kas tabulas savilkumā ir ievie-

totas pie zemesceļu būvju un meliorācijas izdevumiem), un 2) otrā tabulā ir tikai tās summas, kas pārskaitītas citās izdevumu grupās. Pirmā tabula dod pārskatu par bezdarba apkaŗoŗanai izlietotium līdzekļium vispār, bet otrā tabulā sakopotas ziņas par ceļu būvēm un meliorācijai izdotium līdzekļium.

Līdzekļi bezdarba apkaŗoŗanai pēdējos gados bija no šādiem avotium: 1) valsts budŗeta un bezdarba apkaŗoŗanas fonda līdzekļium vispār, 2) fonda neparedzētām vajadzībām, 3) rezerves fonda un 4) no kreditiem, kas paredzēti likumā par valsts pabalstium plūdos un no neraŗas cietušium iedzīvotājiem.

Bezdarba apkaŗoŗanai pavisam izdotas šādas summas:

Nº 45. Vienreizējs pabalsts valsts darbiniekiem 1930./1931. s. g.

Nº 45. Subside d'une fois aux fonctionnaires d'Etat par l'exercice 1930/1931.

NºNº	Pilsētās un apgabali Villes et provinces	Ls
1	2	3
1	Rīga	485 667
2	Liepāja	95 972
3	Daugavpils	129 360
4	Jelgava	51 606
5	Ventspils	16 173
6	Vidzeme	236 966
7	Kurzeme	73 891
8	Zemgale	99 980
9	Latgale	141 566
10	Kopā Total	1 331 181
11	Pilsētās Villes	778 778
12	Uz laukiem A la campagne	552 403

Pārskaitītas
citos
Pavisam izdevumos
1 000 ls

1929./1930. s. g.	6 040	4 596
1930./1931. " "	2 329	595
1931./1932. " "	5 888	1 975
1932./1933. " "	8 731	3 055

Četrū gadu caurmērā bezdarba apkaŗoŗanai ikgadus izdeva 3,02 ls lielas summas, pie kam uz vienu lauku iedzīvotāju iznāca 2,81 ls, bet pilsētās bija lielāka summa — 3,59 ls. No atsevišķām pilsētām lielākās summas iznāca Liepājā — 5,73 ls un Ventspilī — 5,12 ls; Vidzemē izdeva mazākas summas — 2,32 ls apmērā.

Pie sociālās palīdzības un darba aizsardzības izdevumiem vēl skaitās vienreizējs pabalsts valsts darbiniekiem, kuŗu

Nē 46. Sociālā apgādība un darba aizsardzība.*)

Nē 46. Service social et sauvegarde du travail.

№№	Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	Saimniecības gadi <i>Exercices</i>	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā <i>Moyenne</i> 1929./1930.— —1932./1933.
			L s				
1	2		3	4	5	6	7
1	Rīga		5 895 362	8 008 356	7 659 455	9 578 258	7 785 358
2	Liepāja		1 023 833	1 177 138	1 104 026	1 391 784	1 174 195
3	Daugavpils		579 457	757 123	643 767	764 252	686 150
4	Jelgava		494 145	739 143	571 048	707 481	627 954
5	Ventspils		238 482	299 969	293 908	332 138	291 124
6	Vidzeme		5 041 513	5 408 741	5 407 687	4 695 134	5 138 269
7	Kurzeme		2 028 960	2 225 179	2 499 407	2 489 403	2 310 737
8	Zemgale		2 514 212	2 693 367	2 841 220	2 368 303	2 604 276
9	Latgale		3 669 928	3 828 722	4 013 997	3 251 721	3 691 092
10	Kopā Total		21 485 892	25 137 738	25 034 515	25 578 474	24 309 155
11	Pilsētās <i>Villes</i>		8 231 279	10 981 729	10 272 204	12 773 913	10 564 781
12	Uz laukiem <i>A la campagne</i>		13 254 613	14 156 009	14 762 311	12 804 561	13 744 374
Uz vienu iedzīvotāju ls <i>Par habitant (ls)</i>							
13	Rīga		15,60	21,19	20,27	25,34	20,60
14	Liepāja		17,89	20,56	19,29	24,31	20,51
15	Daugavpils		13,41	17,51	14,89	17,68	15,87
16	Jelgava		14,95	22,36	17,28	21,41	19,00
17	Ventspils		13,82	17,39	17,03	19,25	16,87
18	Vidzeme		12,45	13,36	13,36	11,60	12,69
19	Kurzeme		9,50	10,42	11,70	11,65	10,82
20	Zemgale		9,86	10,56	11,14	9,29	10,21
21	Latgale		7,37	7,69	8,06	6,53	7,41
22	Kopā Total		11,31	13,23	13,18	13,46	12,79
23	Pilsētās <i>Villes</i>		15,57	20,77	19,43	24,16	19,98
24	Uz laukiem <i>A la campagne</i>		9,67	10,32	10,76	9,34	10,02

no rezerves fonda līdzekļiem izsniedza 1930./1931. s. g. Izsniegtā summa — 1,33 milj. ls nebija liela. Ar īpašu likumu paredzēja (Lik. kr. 1930. g. 195) izmaksāt pirms Ziemassvētkiem valsts iestāžu un uzņēmumu un valsts autonomo uzņēmumu IX līdz XX kategorijas darbiniekiem un strādniekiem, kas līdz 1931. g. 1. janvārim nokalpojuši valsts vai valsts autonomo uzņēmumu dienestā vismaz 6 mēnešus, vienreizēju pabalstu, sadalot izmaksājamo summu vienlīdzīgās daļās darbiniekiem un viņu ģimenes locekļiem.

Sociālās apgādības un darba aizsardzības izdevumi četrus gadu caurmērā bija 24,3 milj. ls, pie kam mazākā summa bija 1929./1930. s. g. — 21,5 milj. ls apmērā, bet lielākā 1932./1933. — 25,6 milj. ls (šais summās ir ieskaitīti arī tie līdzekļi, kas nāk no ārpus budžeta stāvošiem avotiem, bet neietilpst sabiedrisko darbu summās,

kas izlietotas zemes ceļiem un meliorācijai). Pilsētu iedzīvotājiem no sociālās apgādības un darba aizsardzības summām ir izdoti lielākie līdzekļi, jo caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāk — 19,98 ls, bet uz laukiem — 10,02 un caurmērā visā valstī — 12,79 ls. No atsevišķām pilsētām lielākās summas bija Rīgā — 20,60 ls un Liepājā — 20,51 ls, bet mazākās Daugavpilī un Ventspilī. Starp apgabaliem pirmā vietā ir Vidzeme, kur uz katru iedzīvotāju iznāca 12,69, bet Latgalē — 7,41 ls. Absolūtos skaitļos laukiem izdotās summas — 13,7 milj. ls ir lielākas nekā pilsētās — 10,6 milj. ls.

VII Sanitārā uzraudzība un veselība.

VII Contrôle sanitaire et service de santé.

Šie izdevumi palielinājās līdz 1930./1931. s. g., kad sasniedza 3,31 milj. ls; saimnie-

*) Budžetu un ārpus budžetu summas, atskaitot izdevumus zemes ceļiem un meliorācijai no sabiedrisko darbu līdzekļiem.

N° 47. VII Sanitārā uzraudzība un veselība.
N° 47. VII Contrôle sanitaire et service de santé.

N ^o N ^o	Izdevumi Dépenses Saimniecības gadi Exercices	Veselības lietu centrālās iestādes Institutions centrales du service de santé	Karantēnas un emigrā- cijas nami Maisons de quarant. et d'émigrat.	Slimnīcas, sanātorijas, leprozori- jas un ambu- lātorijas Hôpitaux, sanatori- ums, lépro- series et am- bulances	Veselības avoti un kūrvietas Sources de santé et stations balnéaires	Veterinār- lietas Service vé- terinaire	Kopā Total
		1 000		l s			
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1918./1920.	31	—	314	—	67	412
2	1920./1921.	54	326	314	25	80	799
3	1921./1922.	58	189	319	35	88	689
4	1922./1923.	117	163	650	8	377	1 315
5	1923./1924.	145	218	962	6	426	1 757
6	1924./1925.	209	242	1 480	103	244	2 278
7	1925./1926.	255	37	1 646	15	303	2 256
8	1926./1927.	262	24	1 636	2	342	2 266
9	1927./1928.	284	—	2 068	6	246	2 704
10	1928./1929.	272	—	2 280	—	365	2 917
11	1929./1930.	290	—	2 221	—	443	2 954
12	1930./1931.	314	—	2 528	—	467	3 309
13	1931./1932.	296	—	2 201	—	452	2 949
14	1932./1933.	294	—	1 692	—	411	2 397
15	1933./1934. *)	303	—	1 826	—	439	2 568
16	1934./1935. *)	305	—	2 059	—	455	2 819
Procentos no izdevumu kopsummas Pourcents de la somme totale d. dépenses							
17	1922./1923.	0,10	0,14	0,56	0,00	0,33	1,13
18	1925./1926.	0,17	0,02	1,09	0,01	0,20	1,49
19	1929./1930.	0,16	—	1,21	—	0,24	1,61
20	1932./1933.	0,22	—	1,25	—	0,31	1,78
21	1934./1935. *)	0,20	—	1,36	—	0,31	1,87
Pieaugums 1922./1923. = 100. — Augmentation 1922/1923 = 100.							
22	1925./1926.	218	23	253	188	80	172
23	1929./1930.	248	—	342	—	118	225
24	1932./1933.	251	—	260	—	109	182
25	1934./1935. *)	260	—	317	—	121	214
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) — Moyenne par habitant							
26	1920./1921.	0,03	0,20	0,20	0,02	0,05	0,50
27	1925./1926.	0,14	0,02	0,89	0,01	0,16	1,22
28	1929./1930.	0,15	—	1,17	—	0,23	1,55
29	1932./1933.	0,15	—	0,89	—	0,22	1,26
30	1934./1935. *)	0,16	—	1,08	—	0,24	1,48

ciskās krīzes gados sanitārās uzraudzības un veselības izdevumi samazinājās un 1932./1933. s. g. izdeva tikai 2,40 milj. ls. Pēdējo gadu budžetos sanitārās uzraudzības un veselības summas atkal ir palielinājušās. Starp pārējiem izdevumiem sanitārai uzraudzībai un veselības aizsardzībai izdotās summas ir niecīgas un ir tikai ap 1,60—1,90% no visiem. Lielākās summas izdod slimnīcām, sanātorijām, leprozoriem un ambulātorijām; arī veterinārlietu izdevumi ir diezgan lieli, bet nedaudz mazāki ir veselības lietu centrālo iestāžu izdevumi.

Slimnīcām, sanātorijām, leprozoriem un ambulātorijām 1930./1931. s. g. izdeva 2,53 milj. ls; saimnieciskās krīzes laikā šīs summas samazinājās un 1932./1933. s. g. izdeva 1,60 milj. ls; pēdējo gadu budžetos šie izdevumi nedaudz palielinās. Lielākās summas izdod psihiatrisko slimnīču uzturēšanai (Strenču, Aleksandra augstumu, Ģinternužas un Daugavpils), starp kuriem lielas summas ir darbinieku algas, uztura izdevumi, saimnieciskie izdevumi, kā ēku un telpu uzturēšana u. c. Leprozoriem (Rīgas un Talsu) izdod samērā

*) Budžets. — Budget.

№ 48. Slimnīcas, sanātorijas, leprozorijas un ambulātorijas.

№ 48. Hôpitaux, sanatoirums, leproseries et ambulances.

№№	Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	Saimniecības gadi	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā <i>Moyenne</i> 1929./1930.— —1932./1933.
		<i>Exercices</i>					
		L s					
1	2	3	4	5	6	7	
1	Rīga	417 584	412 912	367 726	329 626	381 963	
2	Liepāja	19 099	19 771	14 823	28 343	20 509	
3	Daugavpils	83 830	105 899	139 640	101 582	107 737	
4	Jelgava	149 439	206 655	148 526	89 785	148 601	
5	Ventspils	24 822	14 155	21 143	10 440	17 640	
6	Vidzeme	571 416	598 367	511 829	398 261	519 968	
7	Kurzeme	141 465	167 368	186 813	138 905	158 638	
8	Zemgale	349 075	455 056	297 704	257 809	339 911	
9	Latgale	464 270	548 001	512 885	336 925	465 520	
10	Kopā Total	2 221 000	2 528 184	2 201 089	1 691 676	2 160 487	
11	Pilsētās <i>Villes</i>	694 774	759 392	691 858	559 776	676 450	
12	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	1 526 226	1 768 792	1 509 231	1 131 900	1 484 037	
Uz vienu iedzīvotāju ls Par habitant (ls)							
13	Rīga	1,11	1,09	0,97	0,87	1,01	
14	Liepāja	0,83	0,85	0,26	0,50	0,36	
15	Daugavpils	1,94	2,45	3,23	2,35	2,40	
16	Jelgava	4,52	6,25	4,49	2,72	4,50	
17	Ventspils	1,44	0,82	1,23	0,61	1,02	
18	Vidzeme	1,41	1,48	1,26	0,98	1,28	
19	Kurzeme	0,66	0,78	0,87	0,65	0,74	
20	Zemgale	1,87	1,78	1,17	1,01	1,33	
21	Latgale	0,98	1,10	1,03	0,68	0,98	
22	Kopā Total	1,17	1,33	1,16	0,89	1,14	
23	Pilsētās <i>Villes</i>	1,31	1,44	1,31	1,06	1,28	
24	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	1,11	1,29	1,10	0,83	1,08	

mazākas summas. Ēku jaunbūvēm arī parasti paredz diezgan lielas summas.

Veterinārlietām lielākie izdevumi bija 1930./1931. s. g. — 0,467 milj. ls apmērā. Saimnieciskās krīzes gados šie izdevumi diezgan ievērojamos apmēros samazinājās un 1932./1933. s. g. izdeva tikai 0,411 milj. ls. No veterinārlietām lielākie izdevumi bija veterinārpārvaldei, kas pastāv pie zemkopības ministrijas. Šīs iestādes uzturēšanai kopā ar atlīdzībām par sērgās kritušiem un sērgu dēļ nogalinātiem lopiem izdeva minētās summas.

Veselības lietu centrālām iestādēm izdotās summas pēdējos gados svārstās ap 0,3 milj. ls. Pēc būtības tie ir veselības departamenta izdevumi, un lielākās summas ir nozīmētas algām. Iepriekšējos gados pie sanitārās uzraudzības un veselības izdevumiem skaitījās arī karantēnas un emigrācijas namu uzturēšana. Sevišķi lieli izdevumi bija tai laikā, kad atgriezās bēgļi no Padomju Savienības un kad bija

emigrantu kustība. Tagad šādu izdevumu vairs nav. Tāpat vairs nav izdevumu veselības avotiem un kūrvieta. Pēdējos gados veselības avotu izbūvei (Kemeriem) izdod diezgan lielas summas, kā pašu kūrvieta un veselības iestāžu izbūvei, tā arī dažādām blakus labierīcībām (viesnīcām u. c. uzņēmumiem). Pēc mūsu valsts izdevumu klasifikācijas šie izdevumi ir skaitāmi pie kapitālu ieguldījumiem. Tāpēc arī veselības avotiem un kūrvieta pēdējos gados izdevumu nav.

Ārkārtējie sanitārās uzraudzības un veselības izdevumi ir samērā mazi: 1930./1931. s. g. tie bija 0,447 milj. ls, 1931./1932. — 0,299, 1932./1933. — 0,005 milj. ls un 1934./1935. s. g. paredzēja izdot 0,215 milj. ls. No visiem ārkārtējiem izdevumiem tie ir ļoti niecīga daļa. Arī nevienā iepriekšējā gadā sanitārās uzraudzības un veselības aizsardzības izdevumiem nav bijusi cik necik ievērojama loma, kas izskaidrojams ar to, ka lielākie izdevumi, kurus iz-

№ 49. Veterinārlietas.
№ 49. Service vétérinaires.

№№	Saimniecības gadi <i>Exercices</i> Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā <i>Moyenne</i> 1929./1930.— —1932./1933.
		L s				
1	2	3	4	5	6	7
1	Rīga	10 122	9 660	8 623	5 511	8 480
2	Liepāja	7 066	6 744	6 020	5 511	6 335
3	Daugavpils	7 066	6 744	6 020	5 511	6 335
4	Vidzeme	164 142	165 135	166 056	157 554	163 222
5	Kurzeme	78 155	86 281	81 785	68 181	78 600
6	Zemgale	100 121	109 805	104 525	98 736	103 297
7	Latgale	76 362	82 361	78 324	70 033	76 770
8	Kopā <i>Total</i>	443 034	466 730	451 353	411 037	443 039
9	Pilsētās <i>Villes</i>	24 254	23 148	20 663	16 533	21 150
10	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	418 780	443 582	430 690	394 504	421 889
Uz vienu iedzīvotāju ls <i>Par habitant (ls)</i>						
11	Rīga	0,03	0,03	0,02	0,01	0,02
12	Liepāja	0,12	0,12	0,11	0,10	0,11
13	Daugavpils	0,16	0,16	0,14	0,13	0,15
14	Vidzeme	0,41	0,41	0,41	0,39	0,40
15	Kurzeme	0,37	0,40	0,38	0,32	0,37
16	Zemgale	0,40	0,43	0,41	0,39	0,41
17	Latgale	0,15	0,17	0,16	0,14	0,15
18	Kopā <i>Total</i>	0,23	0,25	0,24	0,22	0,23
19	Pilsētās <i>Villes</i>	0,05	0,04	0,04	0,03	0,04
20	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	0,31	0,32	0,31	0,29	0,31

dod šiem mērķiem, ir paredzēti citos izdevumu posteņos.

Sanitārās uzraudzības un veselības aizsardzības izdevumus ir iespējams sadalīt pa pilsētām un atsevišķiem apgabaliem. Lielākie izdevumi bija slimnīcām, sanatorijām un leprozoriem, kam 1929./1930.—1932./1933. s. g. caurmērā izdeva 2,16 milj. ls, vai uz vienu iedzīvotāju — 1,14 ls. Dablot šos izdevumus pa apgabaliem, ievēroja nevis iestāžu atrašanās vietu, bet gan slimojošo sastāvu — no kādām pilsētām un apgabaliem ir slimnieki. Sadalot šādā veidā, ir iespējams iegūt daudz pareizāku ainu. Caurmērā minētā laikā uz pilsētas iedzīvotājiem iznāca 1,28 ls, bet uz lauku — 1,08 ls. Ir novērojams, ka pēdējo 4 gadu laikā šie izdevumi bija diezgan svārstīgi, un lielākās summas izdeva 1930./1931. s. g. No atsevišķām pilsētām lielākās summas iznāca Jelgavai — 4,50 ls apmērā, un tās izdeva galvenā kārtā Ģintermuižas slimnīcai pie Jelgavas. Uzņemtie slimnieki ir galvenā gārta no Zemgales un Jelgavas — līdz 60% no visiem slimniekiem. Psihiatrisko slimnīcu Latvijā ir maz — skaitā 7 ar 2.500 gultām, no kurām viena

ir privāta un divas ir pilsētu pašvaldību, kas ir nepietiekoši, un visus psihiski slimos mūsu iestādes nespēj uzņemt. Daļa no tiem, kas apdraud pat apkārtējos iedzīvotājus, atrodas ārpus slimnīcām. Jelgavā un Zemgalē šādu slimnieku ir mazāk, jo, pateicoties Ģintermuižas tuvumam, tos var ievietot slimnīcā. Tāpēc arī Jelgavai un Zemgalei iznāk samērā lieli izdevumi. Arī Daugavpilī to pašu iemeslu dēļ — tuvu psihiatriskā slimnīca, izdevumi caurmērā uz vienu iedzīvotāju ir lielāki nekā pārējās pilsētās (izņemot Jelgavu). No atsevišķiem apgabaliem lielākie izdevumi ir Zemgalē, bet nākošā vietā ir Vidzeme. Strenču psihiatriskā slimnīcā ap 90%, bet dažos gados gandrīz visi slimnieki, ir no Vidzemes. Mazākie izdevumi šiem mērķiem ir Kurzēmē, kur caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāk tikai ap 0,74 ls.

Veterinārlietām lielākie izdevumi bija uz laukiem: četru gadu caurmērā uz katru iedzīvotāju iznāca 0,31 ls, bet pilsētās — 0,04 ls un visā Latvijā — 0,23 ls. No atsevišķiem apgabaliem lielākās summas ir Zemgalei, bet mazākās — Latgalei. Pil-

№ 50. Sanitārā uzraudzība un veselība.
№ 50. Contrôle sanitaire et service de santé.

№№	Saimniecības gadi Exercices Pilsētas un apgabali Villes et provinces	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā Moyenne 1929./1930.— —1932./1933.
		L s				
		2	3	4	5	6
1	Rīga	464 096	461 241	413 352	370 425	427 280
2	Liepāja	34 865	35 653	29 481	44 117	36 029
3	Daugavpils	92 394	114 741	147 342	109 216	115 922
4	Jelgava	151 158	208 486	150 155	91 213	150 253
5	Ventspils	25 486	14 647	21 733	10 866	18 183
6	Vidzeme	803 809	836 268	745 941	623 408	752 357
7	Kurzeme	277 609	316 503	327 811	259 660	295 396
8	Zemgale	508 434	630 034	462 690	410 789	502 987
9	Latgale	596 183	691 638	650 062	477 027	603 727
10	Kopā Total	2 954 034	3 309 211	2 948 567	2 396 721	2 902 134
11	Pilsētās Villes	767 999	834 768	762 063	625 837	747 667
12	Uz laukiem A la campagne	2 186 035	2 474 443	2 186 504	1 770 884	2 154 467
Uz vienu iedzīvotāju ls Par habitant (ls)						
13	Rīga	1,23	1,22	1,09	0,98	1,13
14	Liepāja	0,61	0,62	0,52	0,77	0,63
15	Daugavpils	2,14	2,65	3,41	2,53	2,68
16	Jelgava	4,57	6,31	4,54	2,76	4,55
17	Ventspils	1,48	0,85	1,26	0,63	1,05
18	Vidzeme	1,99	2,07	1,84	1,54	1,86
19	Kurzeme	1,30	1,48	1,53	1,22	1,38
20	Zemgale	1,99	2,47	1,81	1,61	1,97
21	Latgale	1,20	1,39	1,31	0,96	1,21
22	Kopā Total	1,55	1,74	1,55	1,26	1,53
23	Pilsētās Villes	1,45	1,58	1,44	1,18	1,41
24	Uz laukiem A la campagne	1,59	1,80	1,59	1,29	1,57

sētās veterinārlietām izdod mazas summas. Četrus gadus caurmērā veselības centrālām iestādēm izdeva 0,3 milj. ls, un šīs summas ir sadalītas proporcionāli pārējiem sanitārās uzraudzības un veselības aizsardzības izdevumiem. Caurmērā uz katru iedzīvotāju veselības centrālām iestādēm izdod 0,16 ls, pie kam pilsētās — 0,4, bet uz laukiem — 0,18 ls. Lielākie izdevumi bija Jelgavā un Zemgalē, bet mazākie — Liepājā un Latgalē. Visi sanitārās uzraudzības un veselības aizsardzības izdevumi kopā pa pilsētām un laukiem sadalās diezgan vienlīdzīgi: minēto četrus gadus caurmērā uz katru Latvijas iedzīvotāju izdeva 1,53 ls, pie kam uz laukiem — 1,57 ls apmērā šī summa bija nedaudz lielāka kā pilsētās — 1,41 ls. No atsevišķām pilsētām lielākās summas iznāca Jelgavai — 4,55 ls apmērā, bet mazākās Liepājai — 0,63 ls. Atsevišķos apgabalos tik liela svārstīšanās nav novērojama, jo lielākās summas — 1,97 ls bija Zemgalē, bet mazākās Latgalē — 1,21 ls.

VIII Saimniecisko nozaļu uzraudzība un veicināšana.

VIII Contrôle et encouragement de différentes branches économiques.

Saimnieciskās krīzes gados jautājums par saimniecisko nozaļu veicināšanu ir bijis viens no svarīgākajiem. Ārkārtīgi straujā cenu krišana mūsu eksportpriekšmetiem, sevišķi lauksaimniecības ražojumiem, kas nokrita zem pašizmaksas, atsaucās ļoti nelabvēlīgi uz visām mūsu ražošanas nozarēm. Bez valsts atbalsta daudzu priekšmetu eksports būtu jāizbeidz, un tāpēc valsts nāk šīm nozarēm palīgā, garantējot eksportpriekšmetiem noteiktas cenas. Izdevumu budžetā tas izpaužas piemaksu veidā. Lielākās piemaksas ir lauksaimniecības ražojumiem, kas paredzēti starp ārkārtējiem izdevumiem. Tādēļ arī saimniecisko nozaļu uzraudzības un veicināšanas ārkārtējie izdevumi ir lieli: 1931./1932. s. g. tie bija 3,67 milj. ls, 1932./1933. — 14,2, 1933./1934. — 19,6 un

Nº 51. VIII Saimniecisko nozaļu uzraudzība un veicināšana.

Nº 51. VIII Contrôle et encouragement de différentes branches économiques.

Nº	Izdevumi Dépenses	Saimniecības gadi Exercices	Lauksaimniec., mežsaimn., zvejniecība — Agriculture, sylviculture et pisciculture	Rūpniecība un tirdzniecība Industrie et commerce	Kooperācija Coopération	Kopā Total
			1 000	l s		
1	2	3	4	5	6	
1	1918./1920.	267	212	—	479	
2	1920./1921.	1 041	304	—	1 345	
3	1921./1922.	2 031	181	—	2 212	
4	1922./1923.	4 323	167	—	4 490	
5	1923./1924.	4 641	113	—	4 754	
6	1924./1925.	4 802	176	73	5 051	
7	1925./1926.	5 900	234	71	6 205	
8	1926./1927.	6 566	408	79	7 053	
9	1927./1928.	6 721	250	83	7 054	
10	1928./1929.	12 292	379	81	12 752	
11	1929./1930.	11 996	335	37	12 368	
12	1930./1931.	10 827	362	37	11 226	
13	1931./1932.	8 920	364	27	9 311	
14	1932./1933.	18 800	396	17	19 213	
15	1933./1934. *)	24 502	470	27	24 999	
16	1934./1935. *)	26 733	507	27	27 267	
Procentos no izdevumu kopsummas						
Pourcentos de la somme totale des dépenses						
17	1922./1923.	3,72	0,14	—	3,86	
18	1925./1926.	3,90	0,15	0,05	4,10	
19	1929./1930.	6,55	0,18	0,02	6,75	
20	1932./1933.	13,92	0,29	0,01	14,22	
21	1934./1935. *)	17,70	0,34	0,02	18,06	
Pieaugums 1922./1923. = 100						
Augmentation 1922./1923 = 100						
22	1925./1926.	136	140	—	138	
23	1929./1930.	277	201	—	275	
24	1932./1933.	435	237	—	428	
25	1934./1935. *)	618	304	—	607	
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls)						
Moyenne par habitant						
26	1920./1921.	0,65	0,19	—	0,84	
27	1925./1926.	3,20	0,13	0,03	3,36	
28	1929./1930.	6,31	0,18	0,02	6,51	
29	1932./1933.	9,89	0,21	0,01	10,11	
30	1934./1935. *)	14,07	0,27	0,01	14,35	

1934./1935. — 22,0 milj. ls, vai samērā īsā laikā tie pavairojušies 6—7-kārtīgi. Kārtējo izdevumu summas ir samērā mazas un nav padotas tik lielām svārstībām. Ko-

pā ņemot saimniecisko nozaļu uzraudzības un veicināšanas summas 1932./1933. s. g. bija 14,2%, bet 1934./1935. — 18,1% no visiem valsts izdevumiem. Starp tiem lielākais svars ir lauksaimniecības, mežsaimniecības un zvejniecības veicināšanas izdevumiem. Pārējo nozaļu izdevumiem ir samērā niecīgas summas, piemēram, kooperācijai — ikgadus ap 27.000 ls, bet rūpniecības un tirdzniecības veicināšanai — ap 0,4 milj. ls. Starp pēdējiem lielākās summas izdod tirdzniecības un rūpniecības departamenta uzturēšanai; pēdējos gados ir nākušas klāt arī dažas jaunas iestādes, kā valūtas komisija u. c. Tāpēc arī novērojams, ka šie izdevumi pēdējos gados palielinājas, un 1934./1935. s. g. budžetā ir paredzēts izdot 0,507 milj. ls. Gandrīz visu šo summu izlieto dažādu iestāžu uzturēšanai.

Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zvejniecības izdevumi ir ļoti lieli, un, kā jau norādīts, tie pēdējos gados pavairojušies, kas ir sakarā ar ārkārtīgu cenu krišanu mūsu lauksaimniecības eksportpriekšmetiem. Šie izdevumi bija jau diezgan lieli 1928./1929.—1930./1931. s. g. 1931./1932. s. g. budžeta kārtībā lauksaimniecībai paredzētās un izdotās summas bija mazas — 8,92 milj. ls apmērā, un tās bija jāpapildina ar rezerves fonda līdzekļiem. Pēdējos 3 gados izdotās un budžetā paredzētās summas ļoti strauji palielinājas, un 1934./1935. s. g. tās sasniedz 26,7 milj. ls, kas ir 17,7% no visa izdevumu budžeta. Lielā izdevumu pavairošanās, kas paredzēta lauksaimniecības nozaļu veicināšanai, ir izskaidrojama ar eksportpriekšmetu cenu krišanu, un lielākās summas pēdējos gados izdeva piemaksām. Budžeta kārtībā piemaksas lauksaimniecības ražojumiem pirmo reizi paredzēja 1925./1926. s. g. — 35.000 ls izvedprēmijām cukurbietēm. Nākošās piemaksas budžetā ir paredzētas 1929./1930. s. g.: liniem — 2,0 milj. ls apmērā, bet lielākās piemaksas bija 1932./1933. s. g. — 10,4 milj. ls, un tās izdeva sviestam (9,25 milj. ls), bekonam un olām. Pēdējo saimniecības gadu budžetos piemaksām ir paredzēts 17,3 un 18,8 milj. ls, pie kam lielāko daļu paredzēts izdot sviestam, bet arī linu un bekona piemaksas ir lielas. Bez tikko minētām piemaksām pastāv vēl ievēdlēses. Tās budžetu iespaido netieši, jo samazinās muitas nodokļa ienēmumi. Ievēdlēses ir 1929. gada likumā (Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājumā 1929. g. 24, 1930. g. un

*) Budžets. — Budget.

№ 52. Piemaksas lauksaimniecības ražojumiem (budžeta kārtībā).

№ 52. *Païement du Gouvernement pour produits agricoles (par ordre budgétaire).*

№№	Ražojumi Produits Saimniec. gadi Exercices	Sviests	Siers	Bekons	Olas	Aitkopība	Lini	Izvedprē- mijas cukur- bietēm	Kopā
		Beurre	Fromage	Bacons	Oeufs	Élévage des moutons	Lin	Primes de culture des betteraves à sucre	Total
		1 000 l s							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1925./1926.	—	—	—	—	—	—	35	35
2	1926./1927.	—	—	—	—	—	—	—	—
3	1927./1928.	—	—	—	—	—	—	—	—
4	1928./1929.	—	—	—	—	—	—	—	—
5	1929./1930.	—	—	—	—	—	2 000	—	2 000
6	1930./1931.	—	—	149**)	—	—	—	—	149
7	1931./1932.	—	—	475	—	—	—	—	475
8	1932./1933.	9 250	—	1 100	10	—	—	—	10 360
9	1933./1934. *)	12 200	—	1 570	20	—	3 483	—	17 273
10	1934./1935. *)	13 536	50	2 100	40	50	3 000	—	18 776

1934. g. „V. V.“ № 165.) paredzētā kārtībā izsniegtās apliecības, kuŗas par tur apzīmētas naudas summas pilnu vērtību muitas iestādes pieņem naudas vietā, nomaksājot ievadmuitu par zināmām (likumā minētām) precēm. Ievadlēses izsniedz muitas iestādes pēc rakstiska pieprasījuma katram miežu un auzu, miežu miltu, putrainu, grūbu, ābolīna un timoteja sēklu, kā arī vistu olu izvedējam. Ievadlēsēs

atzīmējams izvesto ražojumu nosaukums un daudzums, kā arī šo ražojumu ievadmuitas tarifa minimālās likmes. Pēc šiem diviem skaitļiem aplēstā summa ir ievadlēses naudas vērtība. Ievadlēses muitas iestādes pieņem kā maksājumu naudas vietā ievadmuitu nomaksājot par kviešiem, cukuru, tabaku, svaigiem un žāvētiem augļiem, dzelzi un tēraudu, dzelzs un tērauda izstrādājumiem un lauksaimniecības maši-

№ 53. Muitas iestāžu izsniegtās ievadlēses.

№ 53. *Comptes d'importation délivrés des institutions douanières.*

№№	Saimniecības gadi Exercices Apgabali Provinces	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	1933./1934.	Caurmērā Moyenne 1929./1930.— —1932./1933.
		L s					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Vidzeme	28 370	366 460	238 377	251 945	371 572	221 288
2	Kurzeme	23 641	243 218	197 617	299 400	273 688	190 969
3	Zemgale	54 374	397 189	453 452	554 954	609 549	364 992
4	Latgale	9 456	273 799	79 718	105 228	118 068	117 050
5	Kopā Total	115 841	1 280 666	969 164	1 211 527	1 372 877	894 299
Uz vienu iedzīvotāju l s Par habitant (ls)							
6	Vidzeme	0.07	0.90	0.59	0.62	0.92	0.55
7	Kurzeme	0.11	1.14	0.92	1.40	1.28	0.89
8	Zemgale	0.21	1.56	1.78	2.17	2.39	1.43
9	Latgale	0.02	0.55	0.16	0.21	0.24	0.23
10	Kopā Total	0.08	0.93	0.70	0.88	1.00	0.65

*) Budžets. — Budget.

**) Izlietots kūts būvēm. — Utilisé à la construction d'établissements.

Nº 54. Piemaksas lauksaimniecības ražojumiem. (Ārpus budžeta.)

Nº 54. Paiement du Gouvernement pour produits agricoles (en dehors du budget).

№	Saim- niec. gadi Exercices	Ražojumi Produits	Sviests	Bekons	Lini	Kop.
			Beurre	Bacons	Lin	Total
			1 000 l s			
1	2	3	4	5	6	
1	1929./1930.	—	—	3 424 ²⁾	3 424	
2	1930./1931.	2 500 ¹⁾	600 ¹⁾	6 102 ²⁾	9 202	
3	1931./1932.	—	—	1 635 ⁴⁾	1 635	
4	1932./1933.	2 520 ¹⁾	842 ¹⁾	750 ⁵⁾	4 112	

nām. Ar 1930. gada grozījumiem ievēlēs palika tikai uz āboliņa un timotiņa sēklām un uz vistu olām. 1934. gada 1. augustā stājās spēkā jauni pārgrozījumi likumā par ievēlēsēm, un tās izsniedz uz: 1) sarkanā āboliņa, bastarda, baltā āboliņa un timotiņa sēklām un 2) vistu olām. Ievēlēs naudas vērtības aprēķināšanai ņemama: a) noteiktas šķirnes vai tipa sarkanā āboliņa sēklām — 50% no ievēlēmuitas tarifa minimālās likmes; b) nenoteiktas šķirnes vai tipa sarkanā āboliņa sēklām, kā arī bastarda āboliņa, baltā āboliņa un timotiņa sēklām — 25% no ievēlēmuitas tarifa minimālās likmes. Lie-

Nº 55. Piemaksas lauksaimniecības ražojumiem (kopā).

Nº 55. Paiement du Gouvernement pour des produits agricoles (total).

№№	Ražojumi Produits Saimniec. gadi Exercices	Sviests	Siers	Bekons	Olas	Aitkopība	Lini	Izvedprē- mijas cukur- bietēm	K o p ā
----	--	---------	-------	--------	------	-----------	------	--	---

Nº 56. Lauksaimniecības ražojumu eksporta kontrole.

Nº 56. Contrôle d'exportation des produits agricoles.

№№2	Saim- niecības gadi Exercices	Ražojumi Produits	Sviests Beurre	Gaļa Viande	Zivis Poissons	Olas Oeufs	Kar- tupeļi Pommes de terre	Augļi Fruits	Kopā Total
		1 000 ls							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	1925./1926.	156	11	—	3,2	1,1	—	171	
2	1926./1927.	185	33	—	4,1	3,7	3,4	229	
3	1927./1928.	451 ¹⁾	16	—	4,0	4,9	2,9	479	
4	1928./1929.	392 ¹⁾	22	—	3,7	5,9	3,1	427	
5	1929./1930.	362 ¹⁾	18	3,7	4,0	5,7	3,4	397	
6	1930./1931.	156 ¹⁾	29	7,9	4,2	4,8	4,0	206	
7	1931./1932.	.	24	.	.	.	.	203	
8	1932./1933.	145	18	4,2	3,1	4,2	3,0	178	
9	1933./1934. *)	147	24	3,9	3,8	4,9	3,5	187	
10	1934./1935. *)	147	22	4,7	3,8	5,2	3,3	186	

¹⁾ Segts no rezerves fonda. ²⁾ Ls 2 208 000 no 1927./1928. s. g. virspelnas, pārējais no linu monopola rīcības kapitāla. ³⁾ Ls 500 000 no rezerves fonda, pārējais no rīcības kapitāla. ⁴⁾ No rīcības kapitāla. ⁵⁾ Ls 483 000 segti ar 1933./1934. s. g. budžetu, pārējais krit uz ražotāju parādu dēdēšanu (sēklas fonds un lopbarības aizdevumi).

¹⁾ 1927./1928. s. g. saldētava atradās organizēš, stāvokli. 1928./1929. s. g. saldētavai izdots 264 390 ls, laboratorijai — 44 797 ls un sviesta kontrolei — 82 584 ls. 1929./1930. s. g. saldētavai izdoti 219 248 ls, laboratorijai 58 814 ls un sviesta kontrolei 84 189 ls. 1930./1931. s. g. saldētavai ieviests neto budžets, ar ko arī izskaidrojama minētā postēja samazināšanās, jo paliek tikai izdevumi sviesta kontrolei un laboratorijai. *) Budžets. — Budget.

№ 57. Lauksaimniecības veicināšana.

Nr.	Izdevumi Dépenses Saimniecības gadi Exercices	K ā r t ē j i e								
		Lauksaimniecības veicināšana Encouragement de la con- struction agricole	Izmēģinājumi un pētījumi Essais et investigations	Izstādes un sacensības Expositions et concours	Meteoroloģiskā tīkla uzturēš. Entretien du réseau météoro- logique	Vaislas lopu iegādāšana Acquisition du bétail repro- ducteur	Vaislas ērzelu reģistrācija un cilvēkgrāmatu sastādīšana Enregistrement des étalons et dressement des livres généalo- giques	Rīgas centrālā vaislas punkta uzturēšana Entretien du point central de reproduction à Riga	Atlidzība par tranšeju noli- dzināšanu Indemnisation pour l'égali- sation des tranchées	Kaitēkļu apkarošana Lutte contre les insectes nuisibles
		1 000	l s							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1925./1926.	—	86	40	14	60	10	15	60	—
2	1926./1927.	8,8	124	20	17	24	11	14	35	—
3	1927./1928.	8,5	7,0	20	15	13	6,6	—	20	—
4	1928./1929.	5,6	7,3	14	17	24	5,5	—	40	2,5
5	1929./1930.	6,0	5,4	19	19	24	7,4	—	40	3,8
6	1930./1931.	5,0	10	22	19	24	7,4	—	30	3,1
7	1931./1932.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	1932./1933.	0,1	7,0	7,0	18	18	5,8	—	12	—
9	1933./1934. *)	35	5,7	8,0	20	19	5,4	—	5,0	0,2
10	1934./1935. *)	36	4,4	8,5	20	15	5,3	—	5,0	0,2

**№ 58. Parādu dzēšana ar piemaksām
1932./1933.**

№ 58. Amortissement des dettes par paie-
ment de sus en 1932/1933.

Nr.	Atvilkumi Décomptes Apgabali Provinces	L s		
		No sviesta piemaksām Des paiement de sus pour le beurre	No bekona piemaksām Des paiement de sus pour le bacon	Kopā Total
		3	4	5
1	2	3	4	5
1	Vidzeme	1 178 076	49 983	1 228 059
2	Kurzeme	139 274	11 767	151 041
3	Zemgale	408 066	8 382	416 448
4	Latgale	165 249	24 020	189 269
5	Kopā Total	1 890 665	94 152	1 984 817
Uz vienu iedzīvotāju (Ls) Par habitant (en Ls)				
6	Vidzeme	2,91	0,12	3,03
7	Kurzeme	0,65	0,06	0,71
8	Zemgale	1,60	0,03	1,63
9	Latgale	0,33	0,05	0,38
10	Kopā Total	1,38	0,07	1,45

lākā daudzumā visu laiku ir izvestas ābo-
liņa sēklas: 1929. gadā — 599 t, 1930. —

1.201, 1931. — 1.399, 1932. — 1.456 un
1933. — 2.434 t, vai kopsummā par 8,124
milj. ls. Timotiņa sēklas ir samērā maz
izvestas, kuru vērtība 5 gadu laikā bija
0,384 milj. ls un olas par 0,214 milj. ls.
1930. gadā, kamēr pastāvēja ievēlēs uz
miežiem, putrainiem u. t. t., tos izveda par
lielām summām: auzas izveda 7.441 t par
0,851 milj. ls, miežu miltus — 674 t —
0,052 milj. ls un putrainus — 4.777 t par
0,667 milj. ls. No muitas iestādēm izsniegtās
ievēlēs bija sekošas: 1929./1930. s. g. —
0,116 milj. ls (tikai āboliņa sēklām),
1930./1931. s. g. — 1,281 milj. ls (āboliņa
sēklas, putraini, auzas u. t. t.), 1931./1932.
— 0,969 (āboliņa sēklas un olas), 1932./1933.
— 1,212, 1933./1934. — 1,373 milj. ls un
1934./1935. s. g. 3 mēn. — 0,042 milj. ls.
Piecu gadu laikā ievēlēs ir izsniegtas
par 4,95 milj. ls. Laikā no 1929./1930. —
1932./1933. s. g. caurmērā ikgadus iznāk
0,894 milj. ls liela summa. Sadalot atse-
višķos apgabalos, lielākās summas iznāca
Zemgalē — 1,43 ls apmērā uz katru iedzī-
votāju, bet mazākās Latgalē — 0,23 ls
un caurmērā — 0,65 ls. Atsevišķos gados
ievēlēs ir aplēstas proporcionāli attiecī-
go laukaugu ražošanai. Zemgale un pa-
daļai arī Kurzeme ir lielākās āboliņa sēklu
ražotājas, un tās arī iegūst lielākos labu-
mus no ievēlēs.

*) Budžets. — Budget.

N° 57. Encouragement de l'agriculture.

O r d i n a i r e s							Ārkārtējie — Extraordinaires						
Sēkļkopības veicināšana Encouragement de la culture de semences	Lauksaimniec. ražojumu pro- pagandai un reklāmai ārzemēs Propagande et reclame des produits agricoles à l'étranger	Piedalīšanās starptautiskās lauksaimniecības organizācijās Participation aux organisati- ons internationales agricoles	Ekskursijas un ārzemju ko- mandējumi Excursions et détachement à l'étranger	Lauksaimniecības ražojumu eksporta veicināšana Encouragement de l'exporta- tion des produits agricoles	Paraugu plānu un aprēķinu izdošana Détournement des plans et des calculs exemplaires	Kopā Total	Lauku būvniecībai Construction rurale	Pastiprinātai lauksaimniecības veicināšanai — Renforcement de l'encouragement agricole	Atbildība par atsavināto zemi un mantu — Indemnisation p. des terres et d. biens expropriés	Kadastrs u. c. Cadastré et autres	Pārējie Autres	Kopā Total	Pavisam kopā Total général
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
—	—	—	6,0	—	2,5	294	—	—	—	—	—	—	294
—	—	7,1	2,0	—	—	263	—	—	—	—	0,5	0,5	264
—	—	—	—	—	—	90	20	—	—	29	—	49	139
—	—	—	—	1,8	—	118	126	—	—	—	3,6	130	248
—	—	—	—	—	—	125	129	—	—	—	—	129	254
—	—	—	—	—	—	121	142	—	—	—	—	142	263
—	—	—	—	—	—	93	132	—	—	—	—	132	225
—	—	—	—	—	—	68	61	—	—	—	—	61	129
4,0	5,0	—	—	—	—	107	89	—	20	25	0,5	135	242
4,0	5,0	—	—	—	—	103	72	200	11	—	0,5	284	387

Piemaksām lauksaimniecības ražojumiem vēl sagādāja līdzekļus no citiem avotiem, vispirms izmantoja rezerves fondu un, otrs, agrākos gados uzkrātos rīcības kapitālus, piemēram, linu monopola. Atsevišķos gados šīs summas bija ļoti lielas, un 1930./1931. s. g. tās sasniedza 9,20 milj. ls. Pēdējā laikā, līdz ar rezerves fonda un rīcības kapitālu izsīkšanu, izdevumi piemaksām ārpus budžeta samazinās. Līdz 1932./1933. s. g. ieskaitot budžeta kārtībā izmaksātās piemaksas bija 13,0 milj. ls, bet no ārpus budžeta līdzekļiem — 18,4 milj. ls, vai kopā — 31,4 milj. ls; pēdējos divi gados — 1933./1934. un 1934./1935. s. g. piemaksām budžetos ir paredzēts 36,1 milj. ls, kas ievērojami pārsniedz iepriekšējos gadus. Līdz šim lielākās summas paredzēja un arī izdeva sviesta, linu un bekona piemaksām, bet pārējās bija mazas, pat niecīgas.

Sviesta piemaksām līdz 1932./1933. s. g. kopsummā izdeva 14,3 milj. ls, vai 45,6% no visām piemaksām. Pēdējos divi gados sviesta piemaksas ļoti strauji pavairojušās, un līdz 1934./1935. s. g. izdotās vai budžetā paredzētās summas sasniedza 40,0 milj. ls vai 59,2%. Summu palielināšanās ir sakarā ar cenu krišanu. Tagad ražotājiem ir noteiktas cenas, kādas tie saņem par eksportēto sviestu. Noteikumos

par sviesta ražošanas veicināšanu (Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājumā 1930. g. 129) paredzēja piemaksu tikai I šķiras sviestam, kuŗa Vidzemē, Kurzemē un Zemgalē bija 20 santimi par kg, bet Latgalē par I un II šķiras sviestu piemaksāja 30 sant. 1932. gadā izdeva jaunu likumu par sviesta ražošanas veicināšanu (Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājumā 1932. g. 130), kuŗš piemaksas veidu grozīja — nosakot par katru uz ārzemēm pārdoto kg sviesta noteiktu cenu: I šķiras sviestam tā bija 2,50 ls, bet II — 2,40 ls. Piemaksas izsniedzot paredzēja atvilkt sēklu un lopbarības parādus. 1933. gadā likumu grozīja (Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājumā 1933. g. 177), pazeminot cenu un nosakot to I šķiras eksportsviestam 2,25 ls un II — 2,15 ls par kg. Izsniedzot minētās piemaksas, zemkopības ministrija pakāpeniski atvelk no izmaksājamām summām izsniegtos sēklas, lopbarības, Valsts Zemes bankas kapitāla aizdevumus un Latvijas Bankas no valsts rezerves fonda caur krājaizdevu sabiedrībām pret vekseļiem izsniegtos aizdevumus, kā arī lauku nekustamas mantas nodokļa valsts daļas parādu. Piena ražotāji par katru kg sviesta saņem piemaksu skaidrā naudā 80 sant., bet pārējo piemaksu atvelk no minētiem aizdevumiem.

№ 59. Zvejniecība un zivkopība.

№ 59. Pêcherie et pisciculture.

№№	Izdevumi Dépenses Saimniecības gadi Exercices	Kārtējie — Ordinaires								Ārkārtējie Extraordinaires				
		Izmēģinājumi zivkopībā un zvejniecībā Expérimentation en piscicul- ture et pêche	Pabalsti zivkopības un zvej- niecības veicināšanai Subsides à l'encouragement de la pisciculture et de la pêche	Zivju vairošana Foissonnement de poissons	Zvejniecības statistika Statistique de la pêche	Zvejniecības veicināšana Encouragement de la pêche	Vētras bridinājumu punkti Points d'atterrissement de tempête	Zvejniec. kooperāc. veicināšana Encouragement à la coopéra- tion de pêche	Zvejniecības fondam Fonds de pêche	Kopā Total	Zivju vairošana Foissonnement de poissons	Zvejniec. kooperāc. veicināšana Encouragement à la coopéra- tion de pêche	Kopā Total	Pavisam kopā Total général
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	1925./1926.	4,0	10	2,1	1,6	—	—	—	—	18	—	—	—	18
2	1926./1927.	9,0	7,1	10,0	2,4	—	7,0	—	—	36	—	—	—	36
3	1927./1928.	7,0	0,3	—	2,4	—	8,2	—	—	18	10	—	—	28
4	1928./1929.	4,8	0,3	5,0	1,8	11	—	—	—	23	—	—	10	23
5	1929./1930.	5,6	1,2	2,7	2,4	9,2	—	—	—	21	—	—	—	21
6	1930./1931.	5,6	15	7,8	2,4	9,6	—	—	—	40	—	—	—	40
7	1931./1932.	—	—	—	—	—	—	—	—	27	—	—	—	27
8	1932./1933.	5,0	10	3,0	2,4	8,2	—	7,1	—	36	—	34	34	70
9	1933./1934. *)	4,3	6,6	2,5	2,4	7,7	—	7,5	150	181	—	25	25	206
10	1934./1935. *)	4,3	2,0	2,5	2,4	7,7	—	7,5	—	26	—	150	150	176

Linu piemaksas iesākās 1929./1930. s. g., kad budžetā šim nolūkam paredzēja 2,0 un no rezerves fonda — 3,42 milj. ls. Linu piemaksām līdz 1932./1933. s. g. izdeva 13,9 milj. ls vai 44,30%, bet pieskaitot arī 2 pēdējos saimniecības gadus, piemaksas 6 gadu laikā sasniedz 20,4 milj. ls, vai 30,20% no piemaksu kopsummas. Ļoti lielu daļu šīs piemaksas sedza no rezerves fonda un linu monopōla uzkrātā ricības kapitāla. Sākot ar 1928. gadu, kad izdeva īpašu likumu par piemaksām pie atlīdzības par valdībai nodotiem liniem (Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājumā 1928. g. 32), rēgulēja virspelnu no linu monopōla. Ja valsts par pārdotiem liniem ieņemtū vairāk, kā budžetā paredzēts, tad visiem linu ražotājiem izmaksājamas sevišķas piemaksas samērā ar nodoto linu vērtību. Šis likums tomēr vēl neparedzēja linu piemaksas, kas izdarāmas budžeta kārtībā. Tāds likums parādās 1931. gadā — likums par linu iepirkšanas cenām 1930. gada ražai (Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājumā 1930. g. 55), kas paredz, ka linu cenas paliek tādas pašas kā 1929. gadā, publicētas 4. oktobra „Valdības Vēstneša” 225. numurā. Maksājot par vienu kg baltgalvjiem (krona liniem) un zaļgalvjiem (Hofa liniem) 1,40 ls (R vai + R +). Ja tirgus apstākļu dēļ finanču ministrijai

nāktos pārdot linus un pakulas zem pašizmaksas, tad zaudējumi pagaidām sedzami no valsts linu monopōla ricības kapitāla, kas attiecīgi papildināms nākošā budžetā. Pēc šī likuma grozījumiem 1931. g., paredzēja zaudējumu segšanu budžeta kārtībā (Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājumā 1931. g. 100). 1932. gadā linu cenas noteica 82 sant. par kg (Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājumā 1932. g. 127). Pēc jaunā likuma (Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājumā 1933. g. 56) paredzēja, ka par visiem liniem, kas nodoti valstij caur valsts linu monopōlu laikā no 1932. gada 1. oktobra līdz 1933. g. 15. septembrim, valsts piemaksā 25% no linu un pakulu iepirkšanas cenām. Aplēstās piemaksas apmēros zīmes īpašniekam ir tiesība nolīdzināt savus parādus sēklas fondam un 1929. gadā saņemtos aizdevumus lopbarības iegādāšanai. 1933. g. ražas liniem sākumā noteica tikai vienu latu par kg (augstākās kvalitātes), tomēr šo likumu grozīja un cenu paaugstināja līdz 1,40 ls. Likumā par 1933. g. linu ražas iepirkšanas cenām un piemaksām linu kultūras veicināšanai (Likumu kr. 1933. g. 151) ir paredzēts, ka par liniem, kas nodoti valstij, maksās skaidrā naudā par vienu kg 1,15 ls (augstākā labuma), bet bez tam valsts izsniegs linu

№ 60. Zemkopības departaments un izmēģinājumu iestādes.
№ 60. Département d'Agriculture et institutions d'expérimentations.

№№	Izdevumi Dépenses Saimniecības gadi Exercices	Kārtējie — Ordinaires				Ārkārtējie — Extraordinaires			
		Zemkopības departaments Département d'Agriculture	Starp tiem atalgojumi Dont: appointements	Valsts izmēģinājumu un citas iestādes Institutions d'expérimentations d'Etat et autres	Starp tiem atalgojumi Dont: appointements	Zemkopības departaments Département d'Agriculture	Starp tiem — Dont:		
							Eku pamatremonti Réparation fondamentale des bâtiments	Eku jaunbūves Nouvelles constructions	Inventāra jauniegādāj. Acquisition nouvelle d'inventaire
1 000 l s									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1925./1926.	3 186	2 475	.	.	160	145	15	—
2	1926./1927.	3 251	2 527	.	.	138	75	63	—
3	1927./1928.	3 260	2 586	.	.	86	—	61	25
4	1928./1929.	3 068	2 494	142	105	7,5	—	—	7,5
5	1929./1930.	3 346	2 854	221	175	28	—	11	17
6	1930./1931.	3 660	3 069	218	156	211	—	188	23
7	1931./1932.	3 331	2 640	238	178	192	—	152	40
8	1932./1933.	2 835	2 245	214	166	50	—	50	—
9	1933./1934. *)	2 693	2 170	230	182	44	—	44	—
10	1934./1935. *)	2 821	2 187	264	204	36	—	36	—

kultūras veicināšanai piemaksas 25 santimu apmērā par vienu kg nodoto linu, pie kam šīs piemaksas pirmā kārtā izlietojamas Valsts Zemes bankas parādu kapitāla, mākslīgo mēslu, lopbarības un sēklas fonda aizdevumu parādu segšanai un to aizņēmumu samaksai, kurus linu ražotāji saņēmuši caur krājaizdevu s-bām un Latvijas Banku pret vekseliem. Ražotājiem, kuriem parādu nav, piemaksas izsniegs skaidrā naudā. Ja tirgus apstākļu dēļ finanču ministrijai nāktos pārdot linus un pakulas zem pašizmaksas, tad vajadzīgie līdzekļi zaudējumu segšanai paredzami 1934./1935. s. g. budžetā. Pēc likuma par 1934. g. linu ražas iepirkšanas cenām (Likuma kr. 1934. g. 62) tās ir noteiktas augstākai šķirnei 1,40 ls par kg — skaidrā naudā.

Bekona piemaksas līdz 1932./1933. s. g. sasniedza 3,17 milj. ls, bet pieskaitot arī divus pēdējos gadus — 6,84 milj. ls — 10,10%. Pirmās piemaksas izsniedza 1930./1931. s. g. Noteikumos par cūkkopības veicināšanu (Lik. kr. 1930. g. 122) ir paredzēts, ka par eksportkautuvēm nodotām pirmo trīs augstāko labuma pakāpju bekona cūkām valsts izsniedz cūku audzē-

№ 61. Meliorācijas izdevumi.

№ 61. Dépenses d'amélioration.

№№	Izdevumi Dépen- ses Saim- niecības gadi Exercices	Kār- tējie Ord- naires	Ārkārtējie Extraordinaires		Kopā Total
		Meliorācijas departa- ments Département d'améli- oration	Udens regulēšana Régulation d'eau	Novadu sistēmas un ne- kultivēto zemju kultiv. Système de décharge et cultivat. d. terres incult.	
1 000 l s					
1	2	3	4	5	6
1	1925./1926.	.	470	311 ¹⁾	883
2	1926./1927.	.	559	500 ¹⁾	1 165
3	1927./1928.	.	856	500	1 462
4	1928./1929.	.	900	999	2 080
5	1929./1930.	.	900	2 275	3 510
6	1930./1931.	.	929	3 000	4 237 ²⁾
7	1931./1932.	244	479	1 789	2 512
8	1932./1933.	219	454	1 129	1 802
9	1933./1934. *)	218	400	1 125	1 743
10	1934./1935. *)	224	450	1 450	2 124

¹⁾ Kārtējie pēc kontroles pārskata. ²⁾ Laikā no 1925./1926. s. g. līdz 1930./1931. s. g. kultūrtechniskās daļas izdevumi, kas atvietoja meliorācijas departamentu, ir aplēsti pēc budžetiem.

^{*)} Budžets. — Budget.

№ 62. Lauksaimniecības pabalsti.

№.№.	Pabalsti Subsides Saimniecības gadi Exercices	K ā r t ē j i e									
		Agronomiskā palīdzība Subsides agronomique	Laukopības pārraudzības biedrībām Sociétés de contrôle de la culture des champs	Lauksaimniecības kooperācijas un biedrību veicināšanai Encouragement des sociétés et corporations agricoles	Linkopības veicināšanai Encouragement de la culture de lin	Sēklkopības veicināšanai Encouragem. de la culture de semences	Dārkopības veicināšanai Encouragement de l'horticulture	Biškopības veicināšanai Encouragement de l'apiculture	Cukurbiešu ražošanas veicināšanai Encouragem. de la culture de betteraves	Lopu audzētāju un pārraudzības biedrībām — Sociétés de contrôle et d'élevage du bétail	Vaišlas lopu iegādāšanai Acquisition du bétail reproducteurs
		1 0 0 0 l s									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	1925./1926.	439	—	—	—	29	10	2,5	—	120	50
2	1926./1927.	413	—	—	—	23	10	1,1	—	120	50
3	1927./1928.	411	—	—	—	20	16	1,8	—	126	40
4	1928./1929.	413	—	—	—	15	16	1,8	—	126	88
5	1929./1930.	434	10	49	—	10	17	1,8	—	126	100
6	1930./1931.	502	50	48	—	19	21	1,8	—	132	130
7	1931./1932.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	1932./1933.	425	83	36	—	1,0	16	1,2	—	200	78
9	1933./1934. ¹⁾	425	109	35	24	—	22	1,0	5,0 ^{*)}	197	95
10	1934./1935. ¹⁾	460	132	—	12	6,0	23	1,0	5,0 ^{*)}	227	103

tājiem piemaksu, ja cena Latvijas bekonam Londonas tirgū ir mazāka par 86 šilingiem, bet ja tā ir augstāka par 82 šilingiem centnerā, tad piemaksā par katru cūku 15 ls, bet ja cenas noslīd līdz 82 šilingiem vai zemāk, tad 20 ls. Jau nākamā gadā minētās piemaksas samazināja — par katru apmierinoša labuma bekona cūku dzīvsvārā no 75 līdz 100 kg piemaksāja 10 ls, ja bekona cūku pārdošanas un pirkšanas laikā I labuma Latvijas bekona cena Londonas tirgū ir mazāka par 75 šilingiem centnerā un 15 ls, ja cena mazāka par 70 šilingiem centnerā. Pēc 1932. gada likuma par cūkkopības veicināšanu (Lik. kr. 1932. g. 132), sākot ar 1932. gada 1. jūliju valsts garantē lauksaimniekiem par eksportkautuvēm pārdotām bekonam derīgām cūkām, skatoties pēc labuma, cenu no 0,75 līdz 0,85 ls par kilogramu dzīvsvārā. Cenu starpību samaksā zemkopības ministrija. Izniedzot piemaksas cūku audzētājiem, zemkopības ministrija pakāpeniski atvelk no izmaksājamām summām neatmaksātos sēklas un lopbarības aizdevumus, kas izsniegti līdz 1932. gada 1. jūnijam.

1933. gadā papildināja vēl ar lauku nekustamas mantas nodokļa valsts daļas parādu dzēšanu (Lik. kr. 1933. g. 138).

Piemaksas sieram un aitkopības ražojumiem paredzēja tikai 1934./1935. s. g. budžetā, pie kam summas — 50.000 ls apmērā ir ļoti mazas. Šo nozaru veicināšanai 1934. gadā izdeva īpašus likumus, kuŗos paredzēja šo priekšmetu eksporta veicināšanai uzņemt budžetā ikgadus attiecīgus līdzekļus piemaksām ražotājiem (Lik. kr. 1934. g. 65, 66, 122 un 132). Olu ražošanas veicināšanai līdzekļus paredz jau vairāk gadus no vietas. Pēdējos gados piemaksas lauksaimniecības ražojumiem bija ļoti liela daļa no lauksaimniecības veicināšanas izdevumiem vispār, un tāpēc pārējie izdevumi, starp tiem arī administratīvie, bija samērā mazi.

Bez piemaksām par sviestu un bekonu, kuŗas izsniedz skaidrā naudā, vēl dzēš parādus. 1932./1933. s. g. no piemaksām ir dzēsti parādi par 1,985 milj. ls, vai no sviesta piemaksām — 1,891 un bekona — 0,094 milj. ls. Parādi, kas dzēsti no sviesta

*) Latgale. **) No tiem — mājrupniecības veicināšanai 2000 ls. ***) No tiem — krusas cietušām Latgales lauksaimniecībām 50 000 ls. ¹⁾ Budžets. — Budget.

N° 62. Subsidies à l'agriculture.

O r d i n a i r e s

Vaislu lopu reģistrēšanai un ciltsgām. sastādīšanai — Enregistrement du bétail reprod. et dressm. des bêtes génalog.	Māšinu koplietošanas punktiem Points d'utilisation communes de machines	Izmēģinājumu iestādēm un atsevišķiem mēģinājumiem — Etablissements d'ex- périmentat. et expérimentat. spéciales	Piensaimniecības veicināšanai Encouragement des laiteries	Būvtechniskā palīdzība Assistance à la technique constructive	Mājūtiņas pārraudzības biedrībām Sociétés de contrôle de l'économie domestique	Ciņa ar kaiteklīm Lutte contre les insectes nuisibles	Izstādes un sacensības Expositions et concours	Parauglaucīņu un plavu ierīkošana Organisations de champs et de prairies d'expérimentation	Prēmijas bulļu turētājiem Primes aux propriétaires de taureaux reproducteurs	Lauksaimniecības un zvejniecības ražo- jumu propagandai — Propagande des produits agricoles et de pêches	Molu izbūvei Erection de moles	Pārējie Autres	Kopā Total
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
6,0	60	37	—	—	—	27	12	—	—	—	—	—	793
6,0	60	46	—	46	—	26	4,0	—	—	—	—	—	806
7,0	30	30	30*	46	—	21	2,0	—	—	—	—	—	782
7,0	19	31	30*	60	—	21	1,0	—	—	—	—	102***	931
10	40	44	30*	59	—	22	6,6	—	—	—	—	50	1 009
12	40	60	35	60	10	24	7,0	24	8,0	—	—	50	1 234
9,5	13	53	22	36	20	19	1,5	8,0	—	1,9	—	22	1 090
9,0	12	63	18	—	18	18	1,0	8,0	1,0	0,3	2,0	19	1 046
9,0	11	66	18	—	35**	21	1,0	8,0	2,0	4,0	2,0	23	1 082
													1 169

piemaksām, sadalās sekoši: sēklu — 1,659 milj. ls, lopbarības — 0,210 un lopbarības aizdevumu procentu — 0,22 milj. ls. Caurmērā uz vienu lauku iedzīvotāju iznāk 1,45 ls, pie kam lielākās summas ir Vidzemē — 3,03 ls un Zemgalē — 1,63 ls, bet mazākās Latgalē — 0,38 ls. Šais atvilkumos nav ieskaitīta parādu nomaksa pagastiem u. c. kreditoriem, jo šīs summas ietilpst tais piemaksās, kuras izsniegtas skaidrā naudā. Instrukcijā pie likuma par sviesta ražošanas veicināšanu (Lik. kr. 1933. g. 207) paredz, ka piena ražotājiem zemkopības ministrija izmaksā par vienu kilogramu eksportētā sviesta ne vairāk par 0,80 ls, bet pārējo piemaksas daļu atstāj neizmaksātu aizdevuma un nodokļu parādu atvilkumiem. Visu piemaksu izmaksā tikai tad, ja nav sēklu, lopbarības parādu un aizņēmumu Valsts Zemes bankā un Latvijas Bankā no valsts rezerves fonda (3% aizdevums caur krāj-aizdevu s-bām).

Lauksaimniecības ražojumu eksporta kontrole ir saistīta ar piemaksām, un pēc būtības šiem izdevumiem ir vienādi uzdevumi — veicināt lauksaimniecības ražojumu eksportu. Atsevišķo lauksaimniecības ražojumu kontrole ir ierīkota un to

izdara pēc īpaša likuma. Lielākie izdevumi ir sviesta kontrolei, pie kam dažos gados bez kārtējiem tiešiem izdevumiem ir ierīdoti dažī ārkārtēji, kurus izlietoja saldētavai. Bez šādiem ārkārtējiem izdevumiem sviesta kontroles izdevumi bija ap 150.000 ls. Pārējie lauksaimniecības ražojumu kontroles izdevumi ir samērā mazi.

Lauksaimniecības veicināšanai un pabalstīšanai izdotie līdzekļi pēc valsts izdevumu klasifikācijas ir sadalīti diezgan sīkos posteņos. Lielākie nodalījumi ir sekoši: 1) lauksaimniecības veicināšana (kārtējie un ārkārtējie izdevumi), 2) zvejniecība un zivjkopība, 3) zemkopības departaments, 4) izmēģinājumu iestādes, 5) meliorācija, 6) lauksaimniecības pabalsti un 7) pārējie. Summas, kuras izdod lauksaimniecības veicināšanai (vārda šaurākā nozīmē), nav lielas, un kaut gan dažādie mērķi, kādiem tās izlieto, ir daudz, tomēr kārtējie un ārkārtējie izdevumi svārstās tikai ap 0,2—0,4 milj. ls. Vēl reiz jāatkārto, ka lauksaimniecības veicināšanas jēdziens šeit ir ļoti ierobežots. Zvejniecības un zivjkopības veicināšanai paredzētās summas, vārda šaurākā nozīmē, ir vēl mazākas, un vienīgi divu pēdējo gadu budžetos tās ir ap 0,2 milj. ls, pie kam lielākās summas pē-

№ 63. Lauksaimniecības pabalsti.

Nr. Nr.		Ā r k ā r t ē j i e							
		Pabalsti							
		Subsides							
Saimniecības gadi		Exercices							
		Karā izpostītām saimniecībām ēku celšanai Construction de bâtiments dans les exploitations dévastées par la guerre							
		Jaunsaimniecībām un viensēlām uz nekultivētām zemiem ēku celšanai Construction de bâtiments dans les exploitations nouvelles ou séparées sur des terres non cultivées							
		Inventāra iegādāšanai saimniecībām, kurām kritīs vienīgais zirgs vai govs Acquisition de l'inventaire aux exploitations ou un cheval ou une vache sont tombés							
		Inventāra iegādāšanai izpostītām saimniecībām Acquisit. de l'inventaire aux exploitations dévastées							
		Lauku būvniecībai pēc būvniecības likuma (caur zemkop. min.) A la construction rurale selon la loi des constructions (par int. du Min. de l'Agric.)							
		Cukurbiešu ražošanas veicināšanai Encouragement de la culture de betteraves							
		Centrālo pienotavu izbūvei Latgalē Construction de la centrale des laiteries en Latgale							
		Izpostīto apgabalu kongresa padomei Au conseil du congrès des provinces dévastées							
		1 000 l s							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1925./1926.	300	—	—	—	—	—	—	—
2	1926./1927.	300	300	—	20	—	—	—	—
3	1927./1928.	100	300	—	—	—	—	—	—
4	1928./1929.	150	400	—	10	—	157	—	4,5
5	1929./1930.	140	400	—	30	—	302 ¹⁾	—	4,5
6	1930./1931.	60	500	40	—	—	—	—	5,0
7	1931./1932.	20	190	61	—	—	308 ²⁾	—	3,8
8	1932./1933.	30	370	110	—	150	5,0	80	4,5
9	1933./1934. *)	—	250	65	—	300	—	20	4,0
10	1934./1935. *)	30	300	100	—	300	—	20	4,0

dējos gados ir paredzētas zvejniecības fondam un zvejniecības kooperācijas veicināšanai.

Zemkopības departamenta izdevumi ir lielāki par iepriekš minētām summām; bez departamenta pie tiem vēl pieskaitītas 11 izmēģinājumu iestādes, kuŗu izdevumi kopā ar pensijām bija šādi:

Valsts izmēģinājumu iestādes
1932./1933. s. g.

Institutions d'expérimentations d'Etat
en 1932/1933.

	Ls
Stendes selekc. stacija	35 160
Jaungulbenes izmēģinājumu stacija	26 018
Vidsmuižas izmēģinājumu stacija	16 024
Mārcienas linkopības izmēģinājumu stac.	20 737
Jaunpēteru purvu kult. izmēģinājumu stac.	20 204
Sēklu kontroles stacija, Rīgā	31 127
Rīgas centr. vaislas punkts	13 224
Valsts zivju audzētava, Tomē	11 944
Dārzkopības izmēģinājumu stac., Pūre	17 827
Valmieras sēklu audzētava	10 460
Lauks. darbu pētīt. institūts	14 684

Kopā Total 217 409

Pārējie zemkopības departamenta izdevumi pēdējos saimnieciskās krīzes gados ir nedaudz samazinājušies un svārstās ap 3,0 milj. ls. Lielākās zemkopības departamenta summas izdod atalgojumiem — 2,2 milj. ls apmērā. Bez kārtējiem izdevumiem šeit ir pieskaitīti arī dažādi ārkārtējie, kā, piemēram, ēku jaunbūves, pamatremonti un inventāra iegādāšana.

Meliorācijai valsts ar katru gadu piegriež lielāku vērību, un 1930./1931. s. g. meliorācijas izdevumi sasniedza gandrīz 4,0 milj. ls. Saimnieciskās krīzes laikā tie samazinājās, bet pēdējos gados tiem atkal ir tendence pavairoties. Ir izdots īpašs likums par meliorācijas fondu (Lik. kr. 1934. g. 52), kuŗā paredz, ka meliorācijas darbu plānveidīgai izvešanai, kūdras purvu nosusināšanai un izmantošanai, kā arī šo darbu veicināšanai dibināms zemkopības ministrijas meliorācijas fonds. Fonda ienākumi sastāv no: 1) budžeta asignējumiem, kas, sākot ar 1934./1935.

№ 63. Subsidies à l'agriculture.

E x t r a o r d i n a i r e s

Lopbarības trūkuma novēršanai Pour détourner le manque de fourrage	Makslīgo mēslu iegādāšanai Acquisition des engrais artificiels	Lopu audzētāju un pārraudzības biedrībām Sociétés de contrôle et de l'élevage du bétail	Vaišas lopu uzturēšanai Au propriétaire du bétail reproducteurs	Labības tirgus regulēšanai A la régularisation des marchés de blé	Linu kultūras pacelšanai Elevation de la culture du lin	Latvijas dārzkopības centrālbiedrībai Société centrale d'horticulture de Lettonie	Augu aizsardzības institūta laboratorijas būvei Construction d'un laboratoire à l'institution de protection des plantes	Partikas priekšmetu iegādāš., vistrūcīgāko iedzīvotāju uzturam plūdos un no neražas cietušos apgabalos Acquisition des denrées alimentaires à l'entretien des habitants indigents dans les provinces ayant souffert par des inondations et des disettes	Māšinu koplietošanas punktiem Points d'utilisation communes de machines	Pārējie Autres	Kopā Total
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	—	360
—	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	620
2 658	300	57	45	—	—	—	—	500	—	1 000 ³⁾	420
—	—	—	—	300	—	—	—	—	—	20	5 281
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 197
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	605
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	583
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 248 ⁴⁾	1 997
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	639
—	—	—	—	—	—	10	4,0	—	—	—	768

s g., turpmākos 10 gados nevar būt zemāki par 3,0 milj. ls gadā, 2) bezdarba apkaņošanas fonda līdzekļiem meliorācijas darbu izvešanai atvēlētam summām, 3) zemes īpašnieku piemaksām par izdarītiem meliorācijas darbiem, 4) fonda līdzekļu noguldījumu procentiem, 5) ienākumiem no meliorācijas departamenta saimnieciskiem pasākumiem, 6) dažādiem ienākumiem. Meliorācijas fondā ieskaitāmas arī tās zemes īpašnieku vēl nesamaksātās piemaksas, kuŗas pienākas zemkopības ministrijai par agrākos gados izdarītiem meliorācijas darbiem līdz ar procentiem un soda naudām. Fonda līdzekļi izlietojami: 1) upju regulēšanai meliorācijas nolūkos, 2) ūdensnovadu regulēšanas un

citu meliorācijas darbu pabalstīšanai un veicināšanai, 3) valsts zemju meliorācijai, 4) piemaksām lauksaimniekiem drenu materiālu iegādāšanai, 5) meliorācijas departamenta purvu saimniecību un izmēģinājumu lauku ekspluatācijas un meliorācijas pētījumiem, 6) kūdras purvu nosusināšanai, kūdras ražošanai, pakaišu kūdras izlietošanas veicināšanai un pabalstīšanai. Ar šo speciālo likumu, to ievērojot, meliorācijas lieta ir nostādīta uz stingriem pamatiem.

Pabalsti lauksaimniecības veicināšanai ir paredzēti kārtējos un ārkārtējos izdevumos. Kārtējie pabalsti, kas komplektējas galvenā kārtā no agronomiskās palī-

¹⁾ Jelgavas cukurfabrikai iztrūkuma segšanai. ²⁾ Jelgavas cukurfabrikai iztrūkuma segšanai 300 000 ls. ³⁾ 1928./1929. g. cietušām pašvaldībām 1 000 000 ls. ⁴⁾ 1932./1933. g. pabalsti pašvaldībām plūdos gados atlaisto nodokļu segšanai 1 246 000 ls., 1928./1929. s. g. 2,8 milj. ls, kuŗus arī izsniedza lauku pašvaldībām budžetu iztrūkuma segšanai, ierindoti pie aizdevumiem. Nākošos s. g. šim pašam nolūkam izsniegtās summas ir ierindotas pie pabalstiem: 1929./1930. s. g. — 4,0 milj. ls, 1930./1931. — 3,0 un 1931./1932. — 2,41 milj. ls, bet pēdējā gadā pie lauksaimniecības veicināšanas summām.

^{*)} Budžets. — Budget.

№ 64. Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zvejniecība (kopā).

№ 64. Agriculture, sylviculture et pêche (total).

№№	Izdevumi Dépenses	Saimn. gadi Exercices	Zemkopības departaments un valsts izmēģinājumu iestādes Départem. de l'agriculture et établis. d'expér. d'Etat	Piemaksas lauksaimniecības ražojumiem Paiement de sus pour les pro- duits agricoles	Lauksaimniecības ražojumu eksporta kontrole Contrôle de l'exportation des produits agricoles	Lauksaimniecības veicināšana Encouragement de l'agriculture	Zvejniecība un zivkopība Pêche et pisciculture	Lauksaimniecības pabalsti Subsides à l'agriculture	Meliiorācija Amélioration	Pārējie Autres	Kopā Total
			1 0 0 0 l s								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	1925./1926.	3 346	35	171	294	18	1 153	883	—	5 900	
2	1926./1927.	3 389	—	229	264	36	1 426	1 165	—	6 509	
3	1927./1928.	3 346	—	479	139	28	1 202	1 462	—	6 656	
4	1928./1929.	3 217	—	427	248	23	6 212	2 080	16	12 223	
5	1929./1930.	3 595	2 000	397	254	21	2 206	3 510	14	11 997	
6	1930./1931.	4 088 ¹⁾	149	206	263	40	1 839	4 237	6,0	10 828	
7	1931./1932.	3 761	475	203	225	27	1 673	2 512	45	8 921	
8	1932./1933.	3 098	10 359	178	129	70	3 043	1 802	122	18 801	
9	1933./1934. *)	2 967	17 272	187	242	206	1 721	1 743	166	24 504	
10	1934./1935. *)	3 121	18 775	186	387	176	1 937	2 124	28	26 734	

dzības summām, ir diezgan stabili, un pēdējos gados tie svārstās ap 1,0 milj. ls. Turpretim ārkārtējie izdevumi ir svārstīgi, sevišķi tas sakāms par 1928./1929. s. g., kad pabalsti lauksaimniecībai bija lieli katastrofālo dabas apstākļu dēļ (lietaina vasara, kuņas dēļ ārkārtīgi cieta

mūsu lauksaimniecība). Starp ārkārtējiem pabalstiem 1932./1933. s. g. ir ieskaitīti arī izdevumi pašvaldībām plūdu gados atlaisto nodokļu segšanai — 1,246 milj. ls. Iepriekšējos gados šos izdevumus ierindoja starp pabalstiem un aizdevumiem. Kārtējie pabalsti lauksaimniecībai ir pa-

№ 65. Lauksaimniecība, mežsaimniecība

№ 65. Agriculture, sylviculture et

№№	Apgabali Provinces	Saimniecības gadi Exercices	1929./1930.		1930./1931.	
			Kopā Total	Budžeta kārtībā P. ordre budget.	Kopā Total	Budžeta kārtībā P. ordre budget.
			L s			
1	2	3	4	5	6	
1	Vidzeme	5 724 229	4 060 308	8 118 051	4 088 405	
2	Kurzeme	2 249 817	2 037 412	3 348 699	2 136 595	
3	Zemgale	3 119 137	2 373 156	4 193 431	2 062 509	
4	Latgale	7 738 784	3 525 124	7 918 217	2 539 017	
5	Kopā Total	18 831 967	11 996 000	23 578 398	10 826 526	
U z vienu iedzīvotāju ls						
6	Vidzeme	14,14	10,03	20,05	10,10	
7	Kurzeme	10,55	9,54	15,68	10,00	
8	Zemgale	12,33	9,31	16,44	8,09	
9	Latgale	15,54	7,08	15,90	5,10	
10	Kopā Total	13,73	8,75	17,19	7,89	

¹⁾ No zemkopības departamenta izdevumiem ir izslēgti aplēstie kultūrtechniskās daļas izdevumi (laikā no 1925./1926.—1930./1931.). *) Budžets. — Budget.

redzēti daudz un dažādām organizācijām. To skaits ir ļoti liels, un starp tām ir sastopamas arī mazas organizācijas, kam izsniegtas nelielas summas. Starp pārējiem izdevumiem, kuri ir samērā niecīgi, lielākās summas izlietoja piemaksām dažādiem lauksaimniecības uzņēmumiem (ieskaitot arī muižas). Bez tam vēl pēdējos gados izdevumus trūcīgo pilsoņu pabalstīšanai — 18. marta likuma cietušiem, bet arī šīs summas ir mazas, un 1932./1933. s. g. izdeva tikai 80.000 ls.

Kopsummā lauksaimniecībai, mežsaimniecībai un zvejniecībai izdotās summas pēdējos gados palielinās gandrīz vienīgi uz piemaksu rēķina, turpretim visi pārējie lielākie izdevumi, kā zemkopības departamenta uzturēšana, meliorācija un agronomiskā palīdzība, paliek bez pārmaiņām, vai arī ir tendence samazināties. Piemaksu palielināšanās ir vēl straujāka, ja ievēro arī tās summas, kas izdotas no ārpus budžeta līdzekļiem, kā rezerves fonda, rīcības kapitāliem un citiem līdzekļu avotiem.

Rūpniecības un tirdzniecības veicināšanai izdotās summas pēdējos gados svārstās ap 0,4—0,5 milj. ls, un tās izlieto tirdzniecības un rūpniecības departamenta uzturēšanai, piemaksām dažādiem uzņēmumiem (Liepājas un Ventspils brīvostai un valūtas komisijai) un dažiem citiem izdevumiem. Vēl mazāki ir izdevumi kooperācijas veicināšanai, kurus izsniedz galvenā kārtā kooperatīvām centrālām organizācijām.

un zvejniecība. pêcherie.

1931./1932.		1932./1933.		Caurmērā <i>Moyenne</i> 1929./1930.— —1932./1933.
Kopā <i>Total</i>	Budžeta kārtībā <i>P. ordre</i> <i>budžēt.</i>	Kopā <i>Total</i>	Budžeta kārtībā <i>P. ordre</i> <i>budžēt.</i>	
L s				
7	8	9	10	11
3 693 986	3 402 223	10 625 681	8 683 616	7 040 487
2 084 031	2 050 876	3 786 079	3 063 568	2 867 156
1 915 879	1 839 044	5 300 863	4 300 577	3 632 328
3 006 016	1 627 752	3 934 565	2 752 427	5 649 395
10 699 912	8 919 895	23 647 188	18 800 188	19 189 366
<i>Par habitant (ls)</i>				
9,12	8,40	26,25	21,45	17,39
9,76	9,60	17,73	14,34	13,42
7,51	7,21	20,78	16,86	14,24
6,04	3,27	7,90	5,33	11,35
7,78	6,50	17,24	13,71	13,99

№ 66. Sviesta eksporta veicināšana.

№ 66. Encouragement de l'exportation de
beurre.

№№	Saimn. gadi Exerc. Apgabali Provinces	1932./1933.		
		1930./1931.	Kopā Total	Budžeta kārtībā P.ordre budžēt.
			L s	
1	2	3	4	5
1	Vidzeme	1 305 159	6 353 493	4 993 189
2	Kurzeme	317 421	1 576 680	1 239 106
3	Zemgale	652 878	3 294 867	2 589 424
4	Latgale	224 542	544 960	428 281
5	Kopā Total	2 500 000	11 770 000	9 250 000
Uz 1 iedzīvotāju ls Par habitant (ls)				
6	Vidzeme	3,22	15,69	12,33
7	Kurzeme	1,49	7,38	5,80
8	Zemgale	2,56	12,92	10,15
9	Latgale	0,45	1,09	0,86
10	Kopā Total	1,82	8,58	6,75
Uz 1 govī ls Par vache (ls)				
11	Vidzeme	4,94	22,29	17,52
12	Kurzeme	2,53	11,68	9,18
13	Zemgale	3,91	18,22	14,32
14	Latgale	1,31	2,97	2,33
15	Kopā Total	3,43	15,01	11,79

Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zvejniecības izdevumi ir sadalīti arī pa atsevišķiem apgabaliem. Tāpat kā iepriekšējos dalījumos, arī šeit pie lauku apgabaliem ir skaitītas mazās pilsētas; tāpēc faktiskie izdevumi uz vienu iedzīvotāju, ja tos dalītu tikai uz lauku iedzīvotājiem, iznāktu nedaudz lielāki. Tomēr tas radītu lielas grūtības galīgi savēlot visus izdevumus, jo tad, saskaitot atsevišķos posteņus, neiznāktu kopsumma. Lai nepadarītu šos aprēķinus par daudz sarežģītus, tad arī pie lauku apgabaliem ir skaitītas lauku pilsētas; vēl jo vairāk to var darīt arī tāpēc, ka mazo pilsētu iedzīvotāji ļoti bieži nodarbojas ar lauksaimniecību, un minētie izdevumi tādēļ attiecas arī par tiem. Jau augstāk ir minēts, ka bez budžeta izdevumiem ir izlietoti arī rezerves fonda, rīcības kapitālu un citu līdzekļu avoti. Šiem pēdējiem starp izdevumiem lauksaimniecībai ir ļoti liela loma, un 1929./1930. s. g. tie bija 6,84 milj. ls, 1930./1931. — 12,8, 1931./1932. — 1,78 un 1932./1933. — 4,85 milj. ls. Pēdējo 4 gadu caurmērā šīs summas, kas nāk no citiem līdzekļu avotiem (ārpus bu-

№ 67. Linu eksporta veicināšana.
№ 67. Encouragement de l'exportation de lin.

№№	Apgabali Provinces	Saimniecības gadi Exercices	1929./1930.		1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā Moyenne 1929./1930. —1932./1933.
			Kopā Total	Budžeta kārtībā P.ordre budgét.				
					Ārpus budžeta En dehors du budget			
					L s			
1	2	3	4	5	6	7	8	
1	Vidzeme	1 543 757	569 215	1 470 454	274 180	99 504	846 974	
2	Kurzeme	1 966	725	1 369	—	—	834	
3	Zemgale	311 318	114 789	332 293	39 965	7 307	172 720	
4	Latgale	3 567 115	1 315 271	4 297 756	1 320 872	643 189	2 457 233	
5	Kopā Total	5 424 156	2 000 000	6 101 872	1 635 017	750 000	3 477 761	
Uz vienu iedzīvotāju ls Par habitant (ls)								
6	Vidzeme	3,81	1,41	3,63	0,68	0,25	2,09	
7	Kurzeme	0,01	0,00	0,01	—	—	0,00	
8	Zemgale	1,22	0,45	1,30	0,16	0,03	0,68	
9	Latgale	7,16	2,64	8,63	2,65	1,29	4,94	
10	Kopā Total	3,96	1,46	4,45	1,19	0,55	2,54	

džeta), bija 6,57 milj. ls, vai 52% no budžeta summām. Caurmērā 4 gadu laikā lauksaimniecības izdevumi bija 19,2 milj. ls, starp tiem budžeta kārtībā — 12,6 milj. ls. Sadalījumā pa atsevišķiem apgabaliem ir uzdotas izdevumu kopsummas un budžeta kārtībā izdotie līdzekļi. Tā kā lauksaimniecības veicināšanas un pabalstīšanas izdevumu ir ļoti daudz un dažādi, tad apskatīs tikai dažus — lielākos vai raksturīgākos. Lai būtu skaidrāka aina, tad iesāks ar to kopsummu — pārējot uz atsevišķiem izdevumiem. Caur-

mērā pēdējo 4 gadu laikā ikgadus caurmērā uz vienu iedzīvotāju izdeva gandrīz 14,0 ls. Atsevišķos gados šīs summas ir diezgan svārstīgas, jo, piemēram, 1931./1932. s. g. bija 7,78 ls, bet 1932./1933. — 17,24 ls. Atsevišķos apgabalos izdevumi lauksaimniecībai ir diezgan svārstīgi, jo Vidzemē 4 gadu caurmērā bija 17,39 ls, bet mazākie Latgalē — 11,35 ls, Kurzēmē — 13,42 ls un Zemgalē — 14,24 ls. Atsevišķos gados ir novērojamas vēl lielākas svārstības, piemēram, 1932./1933. s. g. Vidzemē uz vienu iedzīvotāju iznāca —

№ 68. Bekona eksporta veicināšana.
№ 68. Encouragement de l'exportation de bacons.

№№	Apgabali Provinces	Saimniecības gadi Exercices	1930./1931.		1931./1932.	1932./1933.		Caurmērā
			Kopā Total	Budžeta kārtībā P.ordre budget.	Budžeta kārtībā P.ordre budget.	Kopā Total	Budžeta kārtībā P.ordre budget.	Moyenne 1930./1931. —1932./1933.
L s								
1	2	3	4	5	6	7	8	
1	Vidzeme	373 531	64 988	155 439	911 005	516 017	479 992	
2	Kurzeme	217 923	15 862	217 632	550 186	311 640	328 580	
3	Zemgale	90 335	14 787	88 603	292 846	165 876	157 261	
4	Latgale	67 618	53 770	13 321	187 963	106 467	89 634	
5	Kopā Total	749 407	149 407	474 995	1 942 000	1 100 000	1 055 467	
U z vienu iedzīvotāju ls Par habitant (ls)								
6	Vidzeme	0,92	0,16	0,38	2,25	1,27	1,19	
7	Kurzeme	1,02	0,07	1,02	2,58	1,46	1,54	
8	Zemgale	0,35	0,06	0,35	1,15	0,65	0,62	
9	Latgale	0,14	0,11	0,03	0,38	0,21	0,18	
10	Kopā Total	0,55	0,11	0,35	1,42	0,80	0,77	

№ 69. Lauksaimniecības pabalsti.

№ 69. Subsidés à l'agriculture.

№№	Saimniecības gadi		1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā Moyenne 1929./1930. — —1932./1933.
	Apgabali	Exercices					
	Provinces						
Budžeta kārtībā — Par ordre budgétaire							
L s							
1	2	3	4	5	6	7	
1	Vidzeme	346 982	425 721	428 957	402 892	401 138	
2	Kurzeme	224 675	295 368	225 201	226 769	243 003	
3	Zemgale	186 122	206 082	209 411	203 568	201 296	
4	Latgale	252 081	303 621	225 989	212 051	248 436	
5	Kopā Total	1 009 860	1 230 792	1 089 558	1 045 280	1 093 873	
Uz vienu iedzīvotāju ls Par habitant (ls)							
6	Vidzeme	0.86	1.05	1.06	1.00	0.99	
7	Kurzeme	1.05	1.38	1.05	1.06	1.14	
8	Zemgale	0.73	0.81	0.82	0.80	0.79	
9	Latgale	0.51	0.61	0.45	0.43	0.50	
10	Kopā Total	0.74	0.90	0.79	0.76	0.80	

26,25 ls, bet Latgalē tikai — 7,90 ls; turpretim 1929./1930. s. g. Latgalē bija lielākie lauksaimniecības izdevumi, jo uz vienu iedzīvotāju iznāca 15,54 ls, un pārējos apgabalos summas bija ievērojami mazākas. Minētā gadā Latgalē izdevumus pavairoja, galvenā kārtā, linu piemaksas, un lai gan Latgalē ir samērā ļoti liels iedzīvotāju skaits (ierindojot viņu starpā arī zīdaiņus un bērnus), tomēr šeit izdevumi pārsniedza pārējos apgabalus. Pēdējos gados lielākās piemaksas ir sviestam un bekonom, bet šos priekšmetus Latgalē ražo samērā maz,

un tāpēc arī lauksaimniecības izdevumi ir stipri mazāki. Vidzemē, kur lielā daudzumā ražo sviestu un arī bekonu, lauksaimniecības izdevumi uz vienu iedzīvotāju ir lielākie. Iespējams, ka nākotnē, sakarā ar rudzu pārdošanu uz ārzemēm, būs jāpieņem budžeta kārtībā cenu starpība arī labībai, kas būs galvenā kārtā Zemgalei, un līdz ar to izdevumi palielināsies. Kaut gan tas attieksies arī par 1932.—1934.gadu, tomēr šos izdevumus varēs noskaidrot vēlāk. Tagadējās kalkulācijas būtu patvaļīgas, un tāpēc no tām ir jāatturas.

№ 70. Meliorācija.

№ 70. Amélioration.

№№	Saimn. gadi Exercices Apgabali Provinces	1929./1930.		1930./1931.	1931./1932.		1932./1933.		Caurmērā Moyenne 1929./1930. —1932./1933.
		Kopā Total	Budžeta kārtībā P.ordre budgēt.		Kopā Total	Budžeta kārtībā P.ordre budgēt.	Kopā Total	Budžeta kārtībā P.ordre budgēt.	
		L s							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Vidzeme	1 622 134	1 382 690	1 897 710	1 130 104	1 112 521	922 848	835 579	1 393 199
2	Kurzeme	850 817	753 897	630 170	741 797	708 642	369 633	223 242	648 104
3	Zemgale	949 358	702 602	957 025	429 844	392 974	432 019	271 453	692 062
4	Latgale	1 487 970	671 090	752 886	354 727	297 335	811 858	471 084	851 860
5	Kopā Total	4 910 279	3 510 279	4 237 791	2 656 472	2 511 472	2 536 358	1 801 358	3 585 225
		Uz vienu iedzīvotāju ls Par habitant (ls)							
6	Vidzeme	4,01	3,42	4,69	2,79	2,75	2,28	2,06	3,44
7	Kurzeme	3,98	3,53	2,95	3,47	3,32	1,73	1,05	3,03
8	Zemgale	3,72	2,75	3,75	1,69	1,54	1,69	1,06	2,71
9	Latgale	2,99	1,85	1,81	0,71	0,60	1,63	0,95	1,71
10	Kopā Total	3,58	2,56	3,09	1,94	1,83	1,85	1,31	2,61

№ 71. Cenu starpība par labu lauksaimniekiem
№ 71. Différence des prix des matériaux du bois

№№	Saimniec. gadi Exercices Apgabali Provinces	1922./1923.	1923./1924.	1924./1925.	1925./1926.	1926./1927.	1927./1928.	1928./1929.
		L s						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Vidzeme	.	.	.	1 379 425	1 926 572	2 008 424	2 706 795
2	Kurzeme	.	.	.	1 232 666	1 847 896	2 325 729	2 273 860
3	Zemgale	.	.	.	1 605 403	1 856 342	2 419 247	3 864 661
4	Latgale	.	.	.	604 359	1 071 372	1 156 482	1 359 629
5	Kopā Total	6 218 802	14 195 155	6 800 848	4 821 853	6 702 182	7 909 882	10 204 945
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju ls						
6	Vidzeme	.	.	.	3,41	4,76	4,06	6,69
7	Kurzeme	.	.	.	5,77	8,65	10,89	10,65
8	Zemgale	.	.	.	6,29	7,28	9,49	15,15
9	Latgale	.	.	.	1,21	2,15	2,32	2,73
10	Kopā Total	4,53	10,35	4,96	3,52	4,89	5,77	7,44

Piemaksām lauksaimniecības ražoju-
miem, kā jau zināms, valsts izdod lielas
summas, bet sevišķi sviestam, liniem, un
bekonam. Sviesta piemaksas 1930./1931.
s. g. bija 2,5 milj. ls un 1932./1933. — 11,8
milj. ls. Lielākās summas izdeva Vidzemei,
un pēdējā gadā tās bija 6,35 milj. ls lielas,
vai vairāk nekā puse. Caurmērā uz vienu
Vidzemes iedzīvotāju iznāk 15,69 ls liela
piemaksa sviestam, bet Latgales — 1,09 ls
un caurmērā visā Latvijā — 8,58 ls (skai-
tot lauku un mazo pilsētu iedzīvotājus).
Caurmērā uz vienu slaucamo govī piemak-
sāja 15,01 ls, bet Vidzemē — 22,29 ls. Pie-
maksas liniem turpinās jau ilgāku laiku,
pie kam atsevišķos gados šīs summas ir
diezgan svārstīgas. Pēdējos gados pie-
maksas samazinās, un 1932./1933. s. g. tās
bija tikai 0,750 milj. ls. Lielākās piemak-
sas bija 6,10 milj. ls. Piemaksas liniem
nāk galvenā kārtā uz Latgali — galveno
linu ražotāju. Ja vēl pirmajos pēckara
gados tos ražoja arī citos apgabalos, tad
tagad, linu cenām ārkārtīgi samazinoties,
ražo gandrīz vienīgi Latgalē — ap 70%
un Vidzemē — 25%. Tāpēc arī lielākās
piemaksas liniem ir Latgalei, kur 1929/
1930. s. g. uz vienu iedzīvotāju iznāca 7,16
ls liela summa, bet Kurzemē tikai — 0,01
ls. Bekonam ir mazākas piemaksas kā
sviestam un liniem, tomēr arī šīs summas
pavairojas; 1932./1933. s. g. tās sasniedza
1,94 milj. ls, vai uz katru iedzīvotāju —
1,42 ls, pie kam Kurzemē — 2,58 ls apmērā
tās bija lielākas nekā pārējos apgabalos,
bet sevišķi Latgalē.

Agronomiskai palīdzībai, salīdzinot ar
citiem lauksaimniecības izdevumiem, iz-

sniedz samērā mazas summas, kas visus
gadus ir svārstījušās ap 1,0 milj. ls.
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāk 0,80 ls
lieli agronomiskās palīdzības izdevumi.
Lielākie bija Kurzemē — 1,14 ls apmērā,
bet mazākie Latgalē — 0,58 ls.

Meliorācijai pēdējo 4 gadu caurmērā
ikgadus izdeva 3,585 milj. ls. Daļa no šīm
summām nāca no ārpus budžeta līdzekļu
avotiem: 1929./1930. s. g. no rezerves fonda
līdzekļiem — sabiedriskiem darbiem — 1,4
milj. ls, 1931./1932. s. g. no sabiedrisko
darbu līdzekļiem — 0,145 milj. ls (starp
tiem 0,105 milj. ls no attiecīgām budžeta
summām), 1932./1933. s. g. no sabiedrisko
darbu līdzekļiem — 0,735 milj. ls (starp
tiem 0,530 milj. ls budžeta kārtībā pare-
dzētie). Jāpiezīmē, ka meliorācijas izde-
vumi, kas izdarīti sabiedrisko darbu kārti-
bā, nav vis ieskaitīti tautas labklājības
ministrijas izdevumos, bet pārvietoti pie
meliorācijas. Parastais uzskats, kas bieži
attaisnojas, ir tas, ka sabiedrisko darbu
saimnieciskā vērtība ir maza, turpretim
meliorācijai izdotie līdzekļi ir lietderīgi
izlietoti, un tādēļ pie sabiedrisko darbu
summām tie nav atstāti. Caurmērā 4 gadu
laikā ikgadus uz katru lauku iedzīvotāju
izdeva 2,61 ls lielu summu. Meliorācijas
izdevumiem no 1929./1930.—1932./1933. s. g.
bija tendence samazināties, jo minētā laika
sākumā uz iedzīvotāju izdeva 3,58 ls lielu
summu, bet beigās — 1,85 ls. No atse-
višķiem apgabaliem četru gadu caurmērā
uz vienu iedzīvotāju lielākās summas ir
izdotas Vidzemē — 3,44 ls un Kurzemē —
3,03 ls, bet mazākās Latgalē — 1,71 ls.

uz koku materiāliem.
en faveur des agriculteurs.

1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā Moyenne 1929./1930.— —1932./1933.
L s				
10	11	12	13	14
2 691 763	1 023 470	1 091 345	1 200 955	1 501 883
2 634 659	1 500 152	1 207 001	629 532	1 492 836
3 932 248	1 127 772	1 770 518	1 362 998	2 048 384
1 409 511	1 105 055	823 345	975 841	1 078 438
10 668 181	4 756 449	4 892 209	4 169 326	6 121 541
Moyenne par habitant en Ls				
6,65	2,53	2,70	2,97	3,71
12,33	7,02	5,65	2,95	6,99
15,42	4,43	6,94	5,34	8,03
2,88	2,22	1,65	1,96	2,17
7,78	3,47	3,57	3,04	4,46

Pie lauksaimniecības veicināšanas izdevumiem vēl ir jāskaita lauksaimnieku ap-

gādāšana ar koku materiāliem un malku. To dažas lauksaimnieku grupas saņem no valsts mežiem uz atvieglotiem noteikumiem, vai pat par brīvu. Aprēķinot tirgus un pārdošanas cenu starpību, var konstatēt, kādas summas lauksaimnieki ir saņēmuši no valsts šādu pabalstu veidā. Tie nav mazi, jo sākot ar 1922./1923.—1932./1933. s. g. šī cenu starpība sasniedza 81,3 milj. ls. Saprotašs, šī summa nav izsniegta skaidrā naudā, bet koku materiālos; līdzekļu avots ir valsts bagātības — meži. Tomēr šo pabalstu lauksaimniecībai nevar ignorēt, jo tas lauksaimniekiem deva iespēju sabūvēt visas saimniecības un dzīvojamās ēkas, kā arī izdarīt dažādus uzlabojumus. Pēdējos 4 gados caurmēra cenu starpība bija — 6,12 milj. ls, vai uz katru iedzīvotāju iznāca — 4,46 ls. Raksturīgi, ka lielākās summas saņēma katrs Zemgales iedzīvotājs — 8,03 ls, bet mazākās Latgales — 2,17 ls. Zemgaļieši lielākās summas ir saņēmuši sakarā ar straujo būvēšanas, jo jaunsaimnieku labās zemes deva tiem iespēju strauji pa-

№ 72. Tirdzniecība un rūpniecība.

№ 72. Commerce et industrie.

№№	Saimniecības gadi Exercices Pilsētas un apgabali Villes et provinces	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā Moyenne 1929./1930.— —1932./1933.
		L s				
1	2	3	4	5	6	7
1	Rīga	215 502	236 265	236 893	248 537	234 298
2	Liepāja	24 196	27 049	41 316	40 103	33 166
3	Daugavpils	10 138	8 529	9 905	13 956	10 632
4	Jelgava	13 616	14 001	13 877	15 150	14 161
5	Ventspils	6 756	13 487	4 041	14 346	9 658
6	Vidzeme	40 437	33 598	29 773	32 046	33 964
7	Kurzeme	10 653	11 732	12 008	13 438	11 958
8	Zemgale	10 256	12 704	11 059	11 012	11 258
9	Latgale	3 446	4 839	5 371	7 105	5 190
10	Kopā Total	335 000	362 204	364 243	395 693	364 285
11	Pilsētās Villes	270 208	299 331	306 032	332 092	301 915
12	Uz laukiem A la campagne	64 792	62 873	58 211	63 601	62 370
Uz vienu iedzīvotāju ls Par habitant (ls)						
13	Rīga	0,57	0,63	0,63	0,66	0,62
14	Liepāja	0,42	0,47	0,72	0,70	0,58
15	Daugavpils	0,23	0,20	0,23	0,32	0,25
16	Jelgava	0,41	0,42	0,42	0,46	0,43
17	Ventspils	0,39	0,78	0,23	0,83	0,56
18	Vidzeme	0,10	0,08	0,07	0,08	0,08
19	Kurzeme	0,05	0,05	0,06	0,06	0,06
20	Zemgale	0,04	0,05	0,04	0,04	0,04
21	Latgale	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
22	Kopā Total	0,18	0,19	0,19	0,21	0,19
23	Pilsētās Villes	0,51	0,57	0,58	0,63	0,57
24	Uz laukiem A la campagne	0,05	0,05	0,04	0,05	0,05

№ 73. Saimniecisko nozaļu uzraudzība
№ 73. Contrôle et encouragement des

№№	Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	Saimniecības gadi <i>Exercices</i>	1929./1930.		1930./1931.	
			Kopā <i>Total</i>	Budžeta kārtībā <i>P. ordre budget.</i>	Kopā <i>Total</i>	Budžeta kārtībā <i>P. ordre budget.</i>
			L s			
1	2	3	4	5	6	
1	Rīga	22 028	222 028	243 080	243 080	
2	Liepāja	24 822	24 822	27 613	27 613	
3	Daugavpils	10 753	10 753	9 201	9 201	
4	Jelgava	14 411	14 411	14 822	14 822	
5	Ventspils	7 294	7 294	13 898	13 898	
6	Vidzeme	5 778 567	4 114 646	8 165 047	4 135 401	
7	Kurzeme	2 265 743	2 053 338	3 365 791	2 153 687	
8	Zemgale	3 136 367	2 390 386	4 213 456	2 082 534	
9	Latgale	7 744 182	3 530 522	7 924 894	2 545 694	
10	Kopā <i>Total</i>	19 204 167	12 368 200	23 977 802	11 225 930	
11	Pilsētās <i>Villes</i>	279 308	279 308	308 614	308 614	
12	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	18 924 859	12 088 892	23 669 188	10 917 316	
Uz vienu iedzīvotāju <i>ls</i>						
13	Rīga	0,59	0,59	0,64	0,64	
14	Liepāja	0,43	0,43	0,48	0,48	
15	Daugavpils	0,25	0,25	0,21	0,21	
16	Jelgava	0,44	0,44	0,45	0,45	
17	Ventspils	0,42	0,42	0,81	0,81	
18	Vidzeme	14,27	10,16	20,17	10,22	
19	Kurzeme	10,61	9,61	15,76	10,08	
20	Zemgale	12,30	9,37	16,82	8,17	
21	Latgale	15,65	7,09	15,92	5,11	
22	Kopā <i>Total</i>	10,11	6,51	12,62	5,91	
23	Pilsētās <i>Villes</i>	0,53	0,53	0,58	0,58	
24	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	13,80	8,82	17,26	7,96	

plašināt saimniecību, būvējot arī visas nepieciešamās ēkas. Kara laikā Zemgale bija ārkārtīgi cietusi, un tāpēc koku materiālus uz atvieglotiem noteikumiem saņēma plašākas iedzīvotāju grupas.

Tirdzniecības un rūpniecības veicināšanai izdotie līdzekļi ir nesamērojami mazāki nekā lauksaimniecībai. Nerunājot jau par to, ka lauksaimniecība ir galvenā mūsu ražošanas nozare un ka tā arī visvairāk ir jāatbalsta, ir jāievēro, ka tirdzniecību un rūpniecību var atbalstīt, ko arī dara, citiem līdzekļiem. Lielās aizsargu un fiskālās muitas, bet pēdējos gados — importa rēgulēšana, dod iespēju ļoti sekmīgi attīstīties daudzām rūpniecības nozarēm, resp. tām, kuŗas ražo šejienes vajadzībām. Tāpēc arī rūpniecību pabalsta citādā, netiešā veidā. Summas, kas ir paredzētas budžetā tirdzniecības un rūpniecības veicināšanai, izlieto galvenā kārtā dažu centrālo iestāžu uzturēšanai. Šīs summas nav lielas, un pēdējos 4 gados

caurmērā svārstījās ap 0,364 milj. ls, bet uz vienu iedzīvotāju — 0,19 ls, pie kam pilsētās — 0,57 ls, bet uz laukiem 0,05 ls.

Saimniecisko nozaļu uzraudzībai un veicināšanai pēdējos 4 gados caurmērā izdeva ap 19,6 milj. ls, vai caurmērā uz vienu iedzīvotāju — 10,31 ls. Lauku iedzīvotājiem iznāca — 14,05 ls, bet pilsētu — 0,59 ls. Lielākās summas saņēma Vidzeme un Zemgale, bet Latgale samērā mazāk.

IX Satiksme.

IX Communication.

Pēckara gados visu laiku satiksmei ir piegriezta sevišķa vērība. Šai nodalījumā ietilpst sekoši satiksmes izdevumi: 1) zemes ceļi un 2) ūdensceļi un ostas. Dzelzceļi paliek ārpusē, jo tos uzskata par uzņēmumu, kas darbojas ar neto budžetu, tas ir, valsts ieņēmumus uzrāda tikai at-

un veicināšana.
branches économiques.

1931./1932.		1932./1933.		Caurmēra <i>Moyenne</i> 1929./1930.— —1932./1933.
Kopā <i>Total</i>	Budžeta kārtībā <i>P. ordre budžēt.</i>	Kopā <i>Total</i>	Budžeta kārtībā <i>P. ordre budžēt.</i>	
L s				
7	8	9	10	11
242 277	242 277	251 892	251 892	239 818
41 655	41 655	40 313	40 313	33 601
10 572	10 572	14 371	14 371	11 224
14 489	14 489	15 531	15 531	14 813
4 313	4 313	14 515	14 515	10 005
3 733 253	3 441 490	10 663 737	8 721 672	7 085 152
2 099 818	2 066 663	3 801 904	3 079 393	2 883 314
1 932 033	1 855 198	5 315 103	4 314 817	3 649 241
3 012 515	1 634 251	3 942 378	2 760 240	5 655 991
11 090 925	9 310 908	24 059 744	19 212 744	19 583 159
313 306	313 306	336 622	336 622	309 461
10 777 619	8 997 602	23 723 122	18 876 122	19 273 698
<i>Par habitant (ls)</i>				
0,64	0,64	0,67	0,67	0,63
0,73	0,73	0,70	0,70	0,59
0,24	2,24	0,33	0,33	0,26
0,44	0,44	0,47	0,47	0,45
0,25	0,25	0,84	0,84	0,58
9,22	8,50	26,34	21,54	17,50
9,83	9,68	17,80	14,42	13,50
7,58	7,27	20,84	16,92	14,31
6,05	3,28	7,92	5,54	11,36
5,84	4,90	12,66	10,11	10,31
0,59	0,59	0,64	0,64	0,59
7,88	6,56	17,30	13,76	14,05

likumu no dzelzceļu ekspluatācijas. Dzelzceļu jaunbūves turpretim paredz kapitālu ieguldījumus. Tas pats ir ar pasta, tālgrāfa, tālruna, radio satiksmes uzņēmumiem. Izdevumi satiksmei, arī šādā sašaurinātā nozīmē, visu laiku bija stipri lieli: 1928./1929. s. g. tie sasniedza maksimumu — 18,6 milj. ls apmērā; nākošos, sevišķi saimnieciskās krīzes gados, izdevumi satiksmei strauji samazinājās un 1932./1933. s. g. izdeva tikai 6,53 milj. ls; 1934./1935. b. g. tie ir palielinājušies jau līdz 8,53 milj. ls un no visiem izdevumiem — 5,65%. Tikko minētās summas vēl neraksturo satiksmes izdevumus, jo bez minētiem ir arī vēl citi, kurus budžetā neparedz vai arī, kurus uzrāda citos budžeta posteņos. No tiem jāmin ceļa fonds un sabiedriskie darbi. Noteikumi par ceļa fondu stājās spēkā 1929. gada 1. aprīlī, bet dažus ienēumus ieskaitīja jau agrāk. Sabiedriskiem

darbiem līdzekļi rodas no bezdarba apkaļrošanas fonda.

Zemes ceļiem izdod lielākās summas, un 1928./1929. s. g. tās sasniedza 14,4 milj. ls. Gluži dabiski, ka saimnieciskās krīzes gados tās samazinājās, kaut gan faktiski tas notika mazākos apmēros, nekā tas redzams pēc valsts budžeta, jo, kā jau norādīts, zemes ceļu izdevumus sedza vēl ar citiem līdzekļiem. Pēc likuma zemes ceļu labošanai un būvei ir paredzēts īpašs

№ 74. IX Satiksme.

№ 74. IX Communication.

№№	Izdevumi Dépenses Saimniecības gadi Exercices	53	54	Kopā Total
		Zemes ceļi Routes	Ūdens- ceļi un ostas Voies d'eau et ports	
		1 000 l s		
1	2	3	4	5
1	1918./1920.	712	1 018	1 730
2	1920./1921.	1 400	1 457	2 857
3	1921./1922.	476	1 222	1 698
4	1922./1923.	1 269	2 879	4 148
5	1923./1924.	2 029	3 906	5 935
6	1924./1925.	4 784	6 382	11 166
7	1925./1926.	5 778	3 649	9 427
8	1926./1927.	6 507	4 879	11 386
9	1927./1928.	5 865	4 415	10 280
10	1928./1929.	14 386	4 189	18 575
11	1929./1930.	10 405	3 858	14 263
12	1930./1931.	9 681	4 742	14 423
13	1931./1932.	7 741	3 164	10 905
14	1932./1933.	3 718	2 810	6 528
15	1933./1934. *)	3 473	2 864	6 337
16	1934./1935. *)	5 755	2 774	8 529
Procentos no izdevumu kopsummas Pourcents de la somme totale des dépenses				
17	1922./1923.	1,09	2,48	3,57
18	1925./1926.	3,81	2,41	6,22
19	1929./1930.	5,68	2,10	7,78
20	1932./1933.	2,75	2,08	4,83
21	1934./1935. *)	3,81	1,84	5,65
Pīcaugums 1922./1923. = 100 Augmentation				
22	1925./1926.	455	127	227
23	1929./1930.	820	134	344
24	1932./1933.	293	98	157
25	1934./1935. *)	454	96	206
Caurmēra uz vienu iedzīvotāju (ls) Moyenne par habitant				
26	1920./1921.	0,88	0,91	1,79
27	1925./1926.	3,13	1,98	5,11
28	1929./1930.	5,48	2,03	7,51
29	1932./1933.	1,96	1,48	3,44
30	1934./1935. *)	3,03	1,46	4,49

*) Budžets. — Budget.

№ 75. Ceļa fonda ieņēmumi.
№ 75. Recettes du fonds des chemins de communication.

№№	Saimniecības gadi Exercices	Ieņēmumi Recettes	3% nodoklis no dzelzceļu pārvadājumiem Impôts de 3% du transport par chemin de fer	3% nodoklis no alkoholistiem dzērieniem Impôt de 3% des boissons alcooliques	Nodoklis no automobiļiem, motocikliem un velosipēdiem Impôt sur automobiles, motocyclettes et vélocipèdes	Dažādas nodevas un soda naudas Diverses contributions et amendes	Kopā Total	Valsts piemaksa Paiement supplém. de l'Etat
1	2	3	4	5	6	7	8	
1	1928./1929.	—	—	330	—	330	—	
2	1929./1930.	943	1 138	892	35	3 008	1 000*	
3	1930./1931.	1 014	1 040	559	315	2 928	1 000*	
4	1931./1932.	836	785	699	503	2 823	—	
5	1932./1933.	696	580	604	479	2 359	—	
6	1933./1934**)	719	794	596	401	2 510	—	

fonds, kuŗa līdzekļi uzkrājas ārpus budžeta ieņēmumiem. Izdevumi zemes ceļiem ir izdarīti arī sabiedrisko darbu kārtībā, tā kā līdzekļi, kas izdoti zemes ceļu būvēm un labojumiem, ir daudz lielāki nekā tie, kas izdoti pēc budžeta. Ceļa fonda ieņēmumi pēdējos gados svārstās ap 2,5 milj. ls; lielas summas ir dabūtas no sabiedrisko darbu līdzekļiem. Izdevumi zemes ceļiem pēdējos 4 gados caurmērā bija 13,8 milj. ls, pie kam lielākās summas izdeva 1929./1930. s. g. — 18,0 milj. ls apmērā. Visi šie izdevumi ir sadalīti pa apgabaliem. Zemes ceļi ir aprēķināti vienīgi uz lauku iedzīvotājiem, jo galvenā kārtā tie ir zemes ceļu lietotāji. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju no 1929./1930.—

1932./1933. s. g. ikgadus izdeva 10,09 ls, pie kam 1929./1930. s. g. šie izdevumi sasniedza 13,11 ls, bet 1932./1933. — 6,34 ls. No atsevišķiem apgabaliem lielākās summas 4 gadu caurmērā iznāca Vidzemei — 13,70 ls apmērā, bet mazākās Latgalei — 6,22 ls. Līdzīgākas summas izdeva Kurzēmē — 11,96 ls un Zemgalē — 10,35 ls. Arī atsevišķos gados šīs attiecības pa apgabaliem paliek tās pašas. Zemes ceļu izdevumu summas sedza no šādiem līdzekļu avotiem: 1929./1930. s. g. — sabiedrisko darbu līdzekļiem — 3,10 milj. ls, meža departamenta — 1,0, ceļa fonda — 3,48 milj. ls un budžeta līdzekļiem — 10,4 milj. ls; 1930./1931. — no sabiedrisko darbu līdzekļiem — 0,595 milj. ls, (budžeta

№ 76. Zemes ceļi.

№№	Apgabali Provinces	Saimniecības gadi Exercices	1929./1930.		1930./1931.	
			Kopā Total	Budžeta kārtībā P. ordre budgét.	Kopā Total	Budžeta kārtībā P. ordre budgét.
1	2	3	4	5	6	
1	Vidzeme	7 434 802	5 536 478	6 136 231	4 179 705	
2	Kurzeme	2 889 718	1 388 205	3 158 016	1 695 039	
3	Zemgale	3 452 428	1 918 553	3 177 854	1 775 466	
4	Latgale	4 204 810	1 561 764	3 199 989	2 031 363	
5	Kopā Total	17 981 758	10 405 000	15 672 090	9 681 573	
			Uz vienu iedzīvotāju ls			
6	Vidzeme	18,37	13,68	15,16	10,32	
7	Kurzeme	13,53	6,50	14,78	7,94	
8	Zemgale	13,54	7,52	12,46	6,96	
9	Latgale	8,45	3,14	6,43	4,08	
10	Kopā Total	13,11	7,59	11,43	7,06	

*) Ietilpst šosepu un zemes ceļu dep-ta izdevumos. **) Budžets. — Budget.

№ 77. Ūdensceļi un ostas.

№ 77. Voies d'eau et ports.

№№	Saimniecības gadi Exercices Pilsētas un apgabali Villes et provinces	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā Moyenne 1929./1930.— —1932./1933.
		L s				
1	2	3	4	5	6	7
1	Rīga	2 626 539	2 784 952	2 112 908	1 580 249	2 276 162
2	Liepāja	343 268	579 520	214 801	207 859	336 362
3	Ventspils	528 824	826 168	422 694	447 172	556 215
4	Vidzeme	78 284	131 022	155 485	262 265	156 764
5	Kurzeme	223 860	361 346	203 928	264 225	263 340
6	Zemgale	45 648	49 825	29 353	45 931	42 689
7	Latgale	11 577	8 816	25 075	2 482	11 987
8	Kopā Total	3 858 000	4 741 649	3 164 244	2 810 183	3 643 519
9	Pilsētās Villes	3 498 631	4 190 640	2 750 403	2 235 280	3 168 739
10	Uz laukiem A la campagne	359 369	551 009	413 841	574 903	474 780
Uz vienu iedzīvotāju ls Par habitant (ls)						
11	Rīga	6,95	7,37	5,59	4,18	6,02
12	Liepāja	6,00	10,12	3,75	3,08	5,88
13	Ventspils	30,65	47,89	24,50	25,92	32,24
14	Vidzeme	0,19	0,32	0,38	0,65	0,39
15	Kurzeme	1,05	1,69	0,95	1,24	1,23
16	Zemgale	0,18	0,20	0,12	0,18	0,17
17	Latgale	0,02	0,02	0,05	0,01	0,02
18	Kopā Total	2,03	2,50	1,67	1,48	1,92
19	Pilsētās Villes	6,62	7,93	5,20	4,23	5,99
20	Uz laukiem A la campagne	0,26	0,40	0,30	0,42	0,35

kārtībā — 0,195 un rezerves fonda — 0,4 milj. ls), mežu departamenta — 1,0 milj. ls, ceļa fonda — 4,40 milj. ls un no budžeta līdzekļiem — 9,68 milj. ls; 1931./1932. s. g. —

№ 76. Routes.

1931./1932.		1932./1933.		Caurmērā <i>Moyenne</i> 1929./1930.— —1932./1933.
Kopā <i>Total</i>	Budžeta kārtībā <i>P. ordre budžét.</i>	Kopā <i>Total</i>	Budžeta kārtībā <i>P. ordre budžét.</i>	
L s				
7	8	9	10	11
5 464 494	3 306 287	3 142 810	1 142 772	5 544 584
2 473 712	1 290 830	1 700 140	556 564	2 555 397
2 404 504	1 407 355	1 522 893	591 438	2 639 420
2 662 258	1 736 317	2 325 257	1 427 326	3 098 078
13 004 968	7 740 789	8 691 100	3 718 100	13 837 479
<i>Par habitant (ls)</i>				
13,50	8,17	7,76	2,82	13,70
11,68	6,04	7,96	2,61	11,96
9,43	5,52	5,97	2,32	10,35
5,35	3,49	4,67	2,87	6,22
9,48	5,64	6,34	2,71	10,09

no mežu departamenta — 0,605 milj. ls, ceļa fonda — 2,76, sabiedrisko darbu — 1,83, no budžeta līdzekļiem — 7,74 milj. ls un neliela summa dažādu; 1932./1933. s. g. — no ceļa fonda — 2,33 milj. ls, sabiedrisko darbu — 2,32, mežu departamenta — 0,293, no budžeta līdzekļiem — 3,72 milj. ls un nelielas summas dažādu. Zemes ceļu būves un labošanas izdevumus sedz no diezgan dažādiem līdzekļu avotiem. Kopsummā tie tomēr dod lielus līdzekļus, ar kuriem ikgadus ļoti ievērojamā kārtā uzlabo mūsu zemes ceļus.

Ūdensceļiem un ostām arī izdod lielas summas: 1930./1931. s. g. — 4,74 milj. ls un 1932./1933. — 2,81 milj. ls, vai pēdējos saimnieciskās krīzes gados šie izdevumi ir samazinājušies. Caurmērā pēdējos 4 gados ikgadus ūdensceļiem un ostām izdoti 3,64 milj. ls, vai uz katru iedzīvotāju 1,92 ls. Lielākos līdzekļus izlietoja ostu būvē, un tādēļ pilsētām iznāk ievērojami lielākas summas nekā uz laukiem — 5,99 un 0,35 ls. Sevišķi lielas summas ir izdotas Ventspilij — 32,24 ls apmērā, Rīgai — 6,02 un Liepājai — 5,88 ls. Ļoti necīgi izdevumi ir Latgalē, vai 0,02 ls uz katru iedzīvotāju.

№ 78. Satiksme.

№№	Pilsētas un apgabali Villes et provinces	Saimniecības gadi Exercices	1929./1930.		1930./1931.	
			Kopā Total	Budžeta kārtībā P. ordre budget.	Kopā Total	Budžeta kārtībā P. ordre budget.
L s						
1	2	3	4	5	6	
1	Rīga	2 626 539	2 626 539	2 784 952	2 784 952	
2	Liepāja	343 268	343 268	579 520	579 520	
3	Ventspils	528 824	528 824	826 168	826 168	
4	Vidzeme	7 513 086	5 614 762	6 267 253	4 310 727	
5	Kurzeme	3 113 578	1 612 065	3 519 362	2 056 385	
6	Zemgale	3 498 076	1 964 201	3 227 679	1 825 291	
7	Latgale	4 216 387	1 573 341	3 208 805	2 040 179	
8	Kopā Total	21 839 758	14 263 000	20 413 739	14 423 222	
9	Pilsētās Villes	3 498 631	3 498 631	4 190 640	4 190 640	
10	Uz laukiem A la campagne	18 341 127	10 764 369	16 223 099	10 232 582	
Uz vienu iedzīvotāju ls						
11	Rīga	6,95	6,95	7,37	7,37	
12	Liepāja	6,00	6,00	10,12	10,12	
13	Ventspils	30,65	30,65	47,89	47,89	
14	Vidzeme	18,56	13,87	15,48	10,65	
15	Kurzeme	14,58	7,55	16,48	9,63	
16	Zemgale	13,72	7,70	12,66	7,16	
17	Latgale	8,47	3,16	6,44	4,10	
18	Kopā Total	11,49	7,51	10,74	7,60	
19	Pilsētās Villes	6,62	6,62	7,93	7,93	
20	Uz laukiem A la campagne	13,37	7,85	11,83	7,46	

Satiksmes izdevumu kopējā aina ir diezgan raiba. Zemes ceļu izdevumi ir vienīgi uz laukiem, bet ūdensceļu un ostu izdevumi gandrīz vienīgi 3 mūsu lielākām ostu pilsētām. Iznāk, ka satiksmei pēdējā laikā ikgadus ir izdoti 17,5 milj. ls, vai uz vienu iedzīvotāju — 9,20 ls. Uz lauku iedzīvotājiem iznāk lielākas summas — 10,44 ls apmērā, bet uz pilsētu — 5,99 ls. Tādā kārtā satiksmes izdevumi ir vairāk izlīdzinājušies. No atsevišķām pilsētām ar ļoti lieliem izdevumiem ir minama Ventspils, bet uz laukiem lielākie satiksmes izdevumi ir Vidzemē, bet mazākie — Latgalē. Sadalot satiksmes izdevumus pa apgabaliem un pilsētām, rodas lielas grūtības. Ja arī var aprēķināt, cik lieli izdevumi iznāk par katra atsevišķa apgabala ceļu labošanu, tad tomēr rodas jautājums, vai šādas izdevumus var pieskaitīt atsevišķam apgabalam, vai tie nav jādala uz visiem iedzīvotājiem, jo ceļus lieto visi. No tik plaša viedokļa tomēr ir jāatsakās, jo tiešais un lielākais labums ir zināma apgabala iedzīvotājiem. Ja šeit ceļu izmantošanu uzskatītu no tik plaša viedokļa, tad tāds jālieto arī citos gadījumos. Tad pa-

liktu ļoti maz izdevumu, kurus varētu sadalīt pa apgabaliem. Bez tam vēl ir arī citi motīvi, kāpēc ceļu izdevumi jāpieskaita tikai zināmam apgabalam.

X Valsts finanses.

X *Finances d'Etat.*

Izdevumi valsts financēm ir galvenā kārtā par mūsu finanču iestāžu uzturēšanu. Parasti šie izdevumi svārstās ap 4—5 milj. ls, tomēr atsevišķos gados tie ir ievērojami lielāki, un tas notiek tai laikā, kad kaļ metālnaudu, jo starp valsts finanču izdevumiem skaitās arī metālnaudas kalšanas izdevumi. Valsts finanču izdevumi 1931./1932. s. g. bija 7,48 milj. ls, 1932./1933. — 4,19 un 1934./1935. b. g. paredzēja izdot — 4,96 milj. ls. No valsts izdevumu kopsummas tie bija 3,29%. Izdevumi valsts financēm, salīdzinot ar 1922./1923. s. g., tagad ir pavairojušies 1,4 kārtīgi, vai tādos pašos apmēros ir pavairojušies arī valsts izdevumu kopsumma.

№ 78. Communication.

1931./1932.		1932./1933.		Caurmērā <i>Moyenne</i> 1929./1930.— —1932./1933.
Kopā <i>Total</i>	Budžeta kārtībā <i>P. ordre budžēt.</i>	Kopā <i>Total</i>	Budžeta kārtībā <i>P. ordre budžēt.</i>	
L s				
7	8	9	10	11
2 112 908	2 112 908	1 580 249	1 580 249	2 276 162
214 801	214 801	207 859	207 859	336 362
422 694	422 694	447 172	447 172	556 215
5 619 979	3 461 772	3 405 075	1 405 037	5 701 348
2 677 640	1 494 758	1 964 365	820 789	2 818 736
2 433 857	1 436 708	1 568 824	637 369	2 682 109
2 687 333	1 761 392	2 327 739	1 429 808	3 110 066
16 169 212	10 905 033	11 501 283	6 528 283	17 480 998
2 750 403	2 750 403	2 235 280	2 235 280	3 168 739
13 418 809	8 154 630	9 266 003	4 293 003	14 312 259
<i>Par habitant (ls)</i>				
5.59	5.59	4.18	4.18	6.02
3.75	3.75	3.63	3.63	5.88
24.50	24.50	25.92	25.92	32.24
13.88	8.55	8.41	3.47	14.08
12.54	7.00	9.20	3.84	13.20
9.54	5.63	6.15	2.50	10.52
5.40	3.54	4.68	2.87	6.25
8.51	5.74	6.05	3.44	9.20
5.20	5.20	4.23	4.23	5.99
9.79	5.95	6.76	3.13	10.44

Tiešo nodokļu, nodevu ievākšanai un akcizes izdevumiem izdod lielākās summas. Šie izdevumi ir galvenā kārtā nodokļu departamenta darbinieku atalgojumi. 1930./1931. s. g. tiem izdeva 2,15 milj. ls, kas līdz ar krīzes atvilkumiem 1932./1933. s. g. samazinājās līdz 1,955 milj. ls, un tādi paši tie ir arī nākošos gados. No visiem valsts izdevumiem tie ir samērā maza daļa — 1,29% apmērā.

Muitas iestāžu uzturēšanai izdod gandrīz līdzīgu summu, tikai tā vairāk svārstās: 1930./1931. s. g. šie izdevumi bija 2,47 milj. ls, 1932./1933. — 1,81 un 1934./1935. — 1,85 milj. ls. Visvairāk ir svārstījušies atalgojumi, kas ievērojamā kārtā samazinājušies. No visiem valsts izdevumiem muitas iestāžu uzturēšanas daļa ir maza.

Valsts finanču vispārējo centrālo iestāžu uzturēšanai izdod ap 0,4 milj. ls, bet lielā izdevumu svārstīšanās ir izskaidrojama ar metālnaudas kalšanas un naudas zīmju izgatavošanas izdevumiem.

*) Budžets. — Budget.

Viltojumu novēršanai un metālnaudas apmaiņai izdod samērā mazas summas. Valsts finanču vispārējo centrālo iestāžu uzturēšanai 1931./1932. s. g. izdeva 3,12 milj. ls, no kuriem metālnaudas kalšanai izdeva — 2,72 milj. ls; 1934./1935. b. g. šie izdevumi ir 1,16 milj. ls, no kuriem 0,76 milj. ls ir paredzēti naudas zīmju izgatavošanai. Ar metālnaudas kalšanas izde-

№ 79. X Valsts finances.

№ 79. X Finances d'Etat.

Nr.	Izdevumi Dépen- ses Saim- niec. gadi Exercices	56	57	59	Kopā Total
		Valsts finanču vispārējās centrālās iestādes Institut. central. générales des finances d'Etat	Tiešo nod., nodevu ievāk- šana un akcizes izdevumi Encaus, des impôts et d. con- trib. direct., dépens. d'accise	Muitas iestādes Institutions douanières	
		1 000 ls			
1	2	3	4	5	6
1	1918./1920.	822	201	83	1 106
2	1920./1921.	381	319	255	955
3	1921./1922.	428	602	420	1 450
4	1922./1923.	1 408	1 039	1 144	3 591
5	1923./1924.	1 757	1 328	1 361	4 446
6	1924./1925.	489	1 513	1 609	3 611
7	1925./1926.	1 481	1 703	1 917	5 101
8	1926./1927.	374	1 691	1 994	4 059
9	1927./1928.	413	1 711	1 952	4 076
10	1928./1929.	2 512	1 867	1 975	6 354
11	1929./1930.	595	1 965	2 217	4 777
12	1930./1931.	572	2 154	2 465	5 191
13	1931./1932.	3 124	2 097	2 255	7 476
14	1932./1933.	431	1 955	1 808	4 194
15	1933./1934. *)	565	1 954	1 778	4 307
16	1934./1935. *)	1 158	1 952	1 853	4 963
Procentos no izdevumu kop- summas Pourcents de la somme totale des dépenses					
17	1922./1923.	1,21	0,89	0,99	3,09
18	1925./1926.	0,98	1,12	1,27	3,37
19	1929./1930.	0,32	1,07	1,22	2,61
20	1932./1933.	0,32	1,45	1,34	3,11
21	1934./1935. *)	0,77	1,29	1,23	3,29
Picaugums 1922./1923. = 100 Augmentation					
22	1925./1926.	105	164	168	142
23	1929./1930.	42	189	194	133
24	1932./1933.	31	188	158	117
25	1934./1935. *)	82	188	162	138
Caurmērā uz vienu iedzīv. (ls) Moyenne par habitant					
26	1920./1921.	0,24	0,20	0,16	0,60
27	1925./1926.	0,80	0,92	1,04	2,76
28	1929./1930.	0,31	1,03	1,17	2,51
29	1932./1933.	0,23	1,03	0,95	2,21
30	1934./1935. *)	0,61	1,03	0,97	2,61

№ 80. Nodokļu un nodevu izdevumi.
№ 80. Dépenses des impôts et des contributions.

№№	Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	Saimniecības gadi <i>Exercices</i>	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā <i>Moyenne</i> 1929./1930.— —1932./1933.
			L s				
1	2		3	4	5	6	7
1	Rīga		1 046 268	1 168 429	1 170 655	1 113 618	1 124 742
2	Liepāja		112 208	115 793	122 026	114 599	116 157
3	Daugavpils		63 938	69 306	73 415	63 852	67 628
4	Jelgava		63 444	68 578	74 347	68 707	68 769
5	Ventspils		28 478	28 281	27 974	25 634	27 592
6	Vidzeme		251 575	268 727	240 820	214 840	243 991
7	Kurzeme		116 001	121 011	116 991	106 141	115 036
8	Zemgale		140 411	156 818	146 518	136 317	145 016
9	Latgale		142 116	157 004	124 016	111 204	133 584
10	Kopā <i>Total</i>		1 964 439	2 153 947	2 096 762	1 954 912	2 042 515
11	Pilsētās <i>Villes</i>		1 314 336	1 450 387	1 468 417	1 386 410	1 404 888
12	Uz laukiem <i>A la campagne</i>		650 103	703 560	628 345	568 502	637 627
			Uz vienu iedzīvotāju ls				Par habitent (ls)
13	Rīga		2,77	3,09	3,10	2,95	2,98
14	Liepāja		1,96	2,02	2,13	2,00	2,03
15	Daugavpils		1,48	1,60	1,70	1,48	1,56
16	Jelgava		1,92	2,08	2,23	2,08	2,08
17	Ventspils		1,63	1,64	1,62	1,49	1,60
18	Vidzeme		0,62	0,66	0,59	0,53	0,60
19	Kurzeme		0,54	0,57	0,55	0,50	0,54
20	Zemgale		0,55	0,61	0,57	0,53	0,57
21	Latgale		0,29	0,32	0,25	0,22	0,27
22	Kopā <i>Total</i>		1,03	1,13	1,10	1,03	1,07
23	Pilsētās <i>Villes</i>		2,49	2,74	2,78	2,62	2,66
24	Uz laukiem <i>A la campagne</i>		0,47	0,51	0,46	0,41	0,46

vumu un naudas zīmju izgatavošanas izdevumu palielināšanos ir saistīta valsts finanču izdevumu svārstīšanās vispār.

Valsts finanču izdevumi ir sadalīti pa atsevišķiem apgabaliem un lielākām pilsētām. Šis izdevumu sadalījums ir sa-

№ 81. Muitas iestādes. № 81. Institutions douanières.

№№	Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	Saimniecības gadi <i>Exercices</i>	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā <i>Moyenne</i> 1929./1930.— —1932./1933.
			L s				
1	2		3	4	5	6	7
1	Rīga		1 110 566	1 247 240	1 111 625	907 571	1 094 251
2	Liepāja		161 831	174 999	162 360	133 821	158 252
3	Daugavpils		75 372	88 722	92 466	74 145	82 676
4	Jelgava		55 432	71 504	76 693	65 072	67 175
5	Ventspils		31 027	34 529	29 303	21 665	29 131
6	Vidzeme		290 402	305 636	279 572	215 161	272 693
7	Kurzeme		128 572	145 409	139 786	101 284	128 763
8	Zemgale		188 431	209 527	191 661	159 083	187 176
9	Latgale		175 112	187 324	171 402	130 145	165 996
10	Kopā <i>Total</i>		2 216 745	2 464 890	2 254 868	1 807 947	2 186 113
11	Pilsētās <i>Villes</i>		1 434 228	1 616 994	1 472 447	1 202 274	1 431 485
12	Uz laukiem <i>A la campagne</i>		782 517	847 896	782 421	605 673	754 628

№№	Saimniecības gadi		1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā Moyenne 1929./1930.— —1932./1933.
	Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	<i>Exercices</i>					
			L s				
1	2	3	4	5	6	7	
			Uz vienu iedzīvotāju ls Par habitant (ls)				
13	Rīga	2.94	3.30	2.94	2.40	2.90	
14	Liepāja	2.83	3.06	2.84	2.84	2.76	
15	Daugavpils	1.74	2.05	2.14	1.72	1.91	
16	Jelgava	1.68	2.16	2.32	1.97	2.03	
17	Ventspils	1.80	2.00	1.70	1.26	1.69	
18	Vidzeme	0.72	0.75	0.69	0.53	0.67	
19	Kurzeme	0.60	0.68	0.65	0.47	0.60	
20	Zemgale	0.74	0.82	0.75	0.62	0.73	
21	Latgale	0.35	0.38	0.34	0.26	0.33	
22	Kopā Total	1.17	1.30	1.19	0.95	1.15	
23	Pilsētās Villes	2.71	3.06	2.79	2.27	2.71	
24	Uz laukiem A la campagne	0.57	0.62	0.57	0.44	0.55	

skatots ar iepēmumiem, jo tais apgabalos un pilsētās, kur lielākie iepēmumi, ir arī lielākie izdevumi attiecīgo iestāžu uzturēšanai un ierēdņu algošanai. Nodokļu un nodevu iekasēšanai pēdējo četru gadu

caurmērā izdeva 2,04 milj. ls, pie kam pēdējos saimnieciskās krīzes gados šīm summām bija tendence samazināties. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāca 1,07 ls, pie kam uz vienu lauku iedzīvotāju — 0,46

№ 82. Valsts finances. № 82. Finances d'Etat.

№№	Saimniecības gadi		1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā Moyenne —1929./1930.— —1932./1933.
	Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	<i>Exercices</i>					
			L s				
1	2	3	4	5	6	7	
1	Rīga	2 275 179	2 529 534	2 903 772	2 106 956	2 453 860	
2	Liepāja	291 963	308 038	378 515	261 410	309 981	
3	Daugavpils	152 846	171 052	236 967	147 807	177 168	
4	Jelgava	129 225	150 039	205 388	141 279	156 482	
5	Ventspils	64 908	68 008	85 650	51 214	67 445	
6	Vidzeme	668 748	696 335	1 186 131	521 874	768 273	
7	Kurzeme	311 462	330 778	608 048	255 901	376 548	
8	Zemgale	408 707	443 187	757 594	353 280	490 693	
9	Latgale	473 146	494 344	1 114 225	354 346	609 014	
10	Kopā Total	4 776 184	5 191 315	7 476 290	4 194 067	5 409 464	
11	Pilsētās Villes	2 914 121	3 226 671	3 810 292	2 708 666	3 164 936	
12	Uz laukiem A la campagne	1 862 063	1 964 644	3 665 998	1 485 401	2 244 528	
Uz vienu iedzīvotāju ls Par habitant (ls)							
13	Rīga	6,02	6,69	7,68	5,58	6,49	
14	Liepāja	5,10	5,38	6,61	4,57	5,42	
15	Daugavpils	3,34	3,96	5,48	3,42	4,10	
16	Jelgava	3,91	4,54	6,21	4,27	4,73	
17	Ventspils	3,76	3,94	4,96	2,97	3,91	
18	Vidzeme	1,65	1,72	2,93	1,29	1,90	
19	Kurzeme	1,46	1,55	2,65	1,20	1,76	
20	Zemgale	1,60	1,74	2,97	1,39	1,92	
21	Latgale	0,93	0,99	2,24	0,71	1,22	
22	Kopā Total	2,51	2,73	3,93	2,21	2,85	
23	Pilsētās Villes	5,51	6,10	7,21	5,12	5,99	
24	Uz laukiem A la campagne	1,36	1,43	2,67	1,08	1,64	

ls un pilsētas — 2,66 ls, vai pilsētās nodokļi un nodevu iekasēšanai izdeva nesamērojami lielākas summas nekā uz laukiem. No atsevišķām pilsētām lielākie izdevumi uz vienu iedzīvotāju bija Rīgā — 2,98 ls, bet uz laukiem mazākie izdevumi bija Latgalē — 0,27 ls, vai starpība ir vairāk nekā 10 kārtīga.

Muitas iestāžu uzturēšanai 4 gadu caurmērā izdotās summas svārstās ap 2,19 milj. ls; caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāk 1,15 ls liela summa, pie kam uz laukiem tā 0,55 ls apmērā ir ievērojami mazāka nekā pilsētās — 2,71 ls. Rīgā muitas iestāžu uzturēšanai izdod 2,90 ls (Liepājā šī summa ir tikai nedaudz mazāka); Latgalē iznāk vismazākā summa — 0,33 ls. Bez tikko minētiem valsts finanču izdevumiem vēl ir centrālās iestādes; šie izdevumi ir dalīti proporcionāli iedzīvotāju skaitam.

Kopējās valsts finanču izdevumu summas pēdējo 4 gadu caurmērā svārstās ap 5,41 milj. ls, vai uz vienu iedzīvotāju iznāk 2,85 ls. Caurmērā uz vienu pilsētas iedzīvotāju izdevumi ir daudz lielāki un sasniedz 5,99, bet uz laukiem tikai — 1,64 ls. No atsevišķām pilsētām lielākie izdevumi bija Rīgā — 6,49 ls apmērā, bet uz laukiem mazākie — Latgalē — 1,22 ls. 1931./1932. s. g. finanču izdevumi caurmērā uz vienu iedzīvotāju Rīgā sasniedza 7,68 ls, bet 1932./1933. s. g. Latgalē tie bija tikai 0,71 ls.

XI Valsts parādu un procentu nomaksa. **XI Remboursement des dettes de l'Etat et des intérêts.**

Līdz 1930./1931. s. g. šīs summas palielinājās un sasniedza — 4,34 milj. ls, jo nāca klāt jauni parādi, vai arī izdarīja lielākus maksājumus. 1931./1932. s. g., sakarā ar atvieglinājumiem kara parādu nomaksai, šie izdevumi samazinājās gandrīz par pusi. 1932./1933. s. g. parādu un procentu nomaksas summas nedaudz pavairojās, kas saistīts ar iekšzemes parādu palielināšanos. Pēdējos divos saimniecības gados ir uzrādītas tikai budžetā paredzētās summas, starp kurām ārzemju parādu un procentu nomaksai ir paredzēta tikai viena nesadalīta summa — 2,0 milj. ls apmērā. Ar to izdaris maksājumus gan vieni par 60% obligāciju aizņēmumu no

Iekšējie parādi un procenti. **Dettes intérieures et intérêts.**

1930./1931. 1932./1933.		
L a t o s		
1. 1920. g. 4% prēmiju aizņēmumu izpirkšana . . .	9 400	181 604
2. 1931. g. iekšējā ceļu aizņēm. ar prēm. izpirkšana . . .	—	18 360
3. 1931. g. iekšējā ceļu aizņēm. ar prēm. prēmiju samaksai . .	—	142 940
4. 1931. g. iekšējā ceļu aizņēm. ar prēm. oblig. izgatavošana, propagandas izdev. un komis. par 1918. g. 5% neatkarības aizņēmumu . .	5 000	5 000
6. Procentu nomakas par 1918. g. 4% prēmiju aizņēmumu . . .	48 000	—
Kopā Total	62 400	469 027

Ārējie parādi un procenti. **Dettes extérieures et intérêts.**

1930./1931. 1932./1933.		
L a t o s		
1. Parāda nomaksa Ziemeļamerikas Savienotām Valstīm . . .	518 800	47 828
2. Parāda nomaksa Anglijas valdībai . . .	1 891 875	—
3. Procentu nomaksa par ārējo aizņēmumu no Svenska Tändsticks Akt. b.	1 867 680	1 868 580
4. Procentu nomaksa Ziemeļamerikas Savienotām Valstīm . .	—	533 659
Kopā Total	4 278 355	2 450 067

Pavisam kopā **Total général** 4 340 755 2 919 094

Nē 83. Valsts parādu un parādu procentu nomaksa 1925./1926.—1934./1935. saimn. g.

Nē 83. Remboursement des dettes de l'Etat et des intérêts des exercices 1925/1926 à 1934/1935.

№№	Saim- niecības gadi	Valsts parādi <i>Dettes d'Etat</i> <i>Exercices</i>	Iekšējie parādi un procenti <i>Dettes intérieu- res et intérêts</i>	Ārējie parādi un procenti <i>Det. extérieu- res et intérêts</i>	Kopā <i>Total</i>	
			1 000 l s			
1	2	3	4	5		
1	1925./1926.	34	1 509	1 543		
2	1926./1927.	41	3 303	3 344		
3	1927./1928.	108	2 259	2 367		
4	1928./1929.	54	2 307	2 361		
5	1929./1930.	72	4 223	4 295		
6	1930./1931.	62	4 279	4 341		
7	1931./1932.	62	2 420	2 482		
8	1932./1933.	469	2 450	2 919		
9	1933./1934. *)	1 583	2 000	3 583		
10	1934./1935. *)	1 449	2 000	3 449		

*) Budžets. — Budget.

Svensku Tändsticks Aktienbolaget, bet pārējiem par aizņēmumiem nomaksas neiznāk. Pēdējos gados ievērojami palielinās parādu summas par iekšējiem parādiem un procentiem, kas tagad sasniedz 1,5 milj. ls: 1934./1935. b. g. paredzēja procentu un kapitālu nomaksu par 1918. g. 5% neatkarības aizņēmumu — 1.960 ls, 1931. g. iekšējā ceļu aizņēmuma ar prēmijām tirāžēto obligāciju izpirkšanai — 280.000 ls, 1931. g. iekšējā ceļu aizņēmuma ar prēmijām prēmiju samaksai — 941.280,— ls, tā paša aizņēmuma obligāciju izgatavošanai, propagandas izdevumiem un komisijai — 176.000,— ls un kursa uzturēšanai — 50.000,—.

XII Valsts kapitālu ieguldījumi.

XII Dépôts des fonds d'Etat.

Kara un revolūcijas laikā mūsu zeme ārkārtīgi daudz cieta. Posta mazināšanai un dzīves atjaunošanai bija vajadzīgi lieli līdzekļi. Tāpēc jau ar pirmajiem valsts pastāvēšanas gadiem valsts piegriez lielu vēribu kapitālu ieguldījumiem dažādiem uzņēmumiem, vai ar aizdevumiem atbalstot mūsu ražojošās nozares. Lai gan līdzekļi ir ierobežoti, tomēr jau pirmajos valsts pastāvēšanas gados kapitālu ieguldījumiem izdod desmit miljoniem latu. Arī visus nākošos gadus valsts lielus līdzekļus izdod

Nº 84. XII Valsts kapitālu ieguldījumi.

Nº 84. XII Dépôts des fonds d'Etat.

№№	Valsts kapitālu ieguldījumi <i>Dépôts d. fonds d'Etat</i>	Saim- niecības gadi <i>Exercices</i>	64	65	66	68	69	Kopā <i>Total</i>
			Aizdevumi	Pamatkapi- tāli	Rīcības kapitāli	Ieguldījumi nekustamā mantā	Ieguldījumi valsts uzņē- mumos	
			<i>Prêts</i>	<i>Capital fon- damental</i>	<i>Fonds de roulement</i>	<i>Dépôts en immeubles</i>	<i>Dépôts dans les entrepri- ses d'Etat</i>	
1 000 l s								
1	2	3	4	5	6	7	8	
1	1918./1920.	6 857	1 456	11 212	—	6 559	26 084	
2	1920./1921.	11 934	993	23 412	204	11 930	48 473	
3	1921./1922.	4 430	5 318	5 089	962	3 260	19 059	
4	1922./1923.	3 618	10 200	13 883	595	5 795	34 091	
5	1923./1924.	13 023	3 125	3 705	919	5 692	26 464	
6	1924./1925.	16 570	1 835	2 183	750	9 434	30 772	
7	1925./1926.	16 516	1 764	1 850	564	12 790	33 484	
8	1926./1927.	18 460	1 675	1 778	871	12 131	34 915	
9	1927./1928.	20 560	1 446	1 768	638	12 654	37 066	
10	1928./1929.	42 010	1 675	1 430	603	14 097	59 815	
11	1929./1930.	17 551	1 365	1 051	845	13 760	34 572	
12	1930./1931.	15 200	1 905	7	500	9 304	26 916	
13	1931./1932.	1 117	543	305	211	10 219	12 395	
14	1932./1933.	1 733	2 511	250	138	5 178	9 810	
15	1933./1934. *)	3 041	2 403	—	177	7 704	13 325	
16	1934./1935. *)	1 950	1 800	—	351	8 885	12 986	
Procentos no izdevumu kopsummas <i>Pourcents de la somme totale des dépenses</i>								
17	1922./1923.	3,11	8,77	11,94	0,51	4,98	29,51	
18	1925./1926.	10,91	1,16	1,22	0,87	8,45	22,11	
19	1929./1930.	9,58	0,74	0,57	0,46	7,51	18,86	
20	1932./1933.	1,28	1,86	0,19	0,10	3,83	7,26	
21	1934./1935. *)	1,29	1,19	—	0,28	5,89	8,60	
Pīcaugums 1922./1923. = 100 <i>Augmentation 1922/1923 = 100</i>								
22	1925./1926.	456	17	13	95	221	98	
23	1929./1930.	485	13	8	142	237	101	
24	1932./1933.	48	25	2	23	89	29	
25	1934./1935. *)	54	18	—	59	153	38	
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) <i>Moyenne par habitant (ls)</i>								
26	1920./1921.	7,48	0,62	14,67	0,13	7,47	30,37	
27	1925./1926.	8,95	0,06	1,00	0,81	6,93	18,15	
28	1929./1930.	9,24	0,72	0,55	0,44	7,24	18,19	
29	1932./1933.	0,91	1,32	0,13	0,07	2,73	5,16	
30	1934./1935. *)	1,03	0,95	—	0,18	4,68	6,84	

*) Budžets. — Budget.

№ 85. Aizdevumi.
№ 85. Prêts.

№№	Saimniecibas gadi		1929./1930.		1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmēra Moyenne 1929./1930.— —1932./1933.
	Pilsētas un apgabali	Exercices	Kopā Total	Budžeta kārtībā P.ordre budget.				
Villes et provinces								
1	2	3	4	5	6	7	8	
1	Rīga	2 261 518	1 581 118	2 080 911	387 352	112 306	1 210 522	
2	Liepāja	354 410	296 506	215 531	61 560	20 376	162 969	
3	Daugavpils	201 583	169 426	178 361	25 525	9 070	103 635	
4	Jelgava	220 677	164 607	138 065	23 730	13 112	98 896	
5	Ventspils	71 826	71 826	28 310	6 862	4 986	27 996	
6	Vidzeme	6 600 479	5 970 155	4 471 278	293 410	586 125	2 987 823	
7	Kurzeme	2 062 621	1 907 688	1 687 603	111 287	217 403	1 019 729	
8	Zemgale	2 863 722	2 700 367	2 065 900	81 432	223 342	1 308 599	
9	Latgale	5 113 164	4 688 307	4 334 041	125 842	546 280	2 529 831	
10	Kopā Total	19 750 000	17 550 000	15 200 000	1 117 000	1 733 000	9 450 000	
11	Pilsētās Villes	3 110 014	2 283 483	2 641 178	505 029	159 850	1 604 018	
12	Uz laukiem A la campagne	16 639 986	15 266 517	12 558 822	611 971	1 573 150	7 845 982	
Uz vienu iedzīvotāju ls Par habitant (ls)								
13	Rīga	5,98	4,18	5,51	1,02	0,80	3,20	
14	Liepāja	6,19	5,18	3,77	1,08	0,36	2,86	
15	Daugavpils	4,66	3,92	4,13	0,59	0,21	2,40	
16	Jelgava	6,68	4,98	4,18	0,72	0,40	2,99	
17	Ventspils	4,16	4,16	1,64	0,40	0,29	1,62	
18	Vidzeme	16,30	14,75	11,05	0,72	1,45	7,38	
19	Kurzeme	9,66	8,93	7,90	0,52	1,02	4,77	
20	Zemgale	11,23	10,59	8,10	0,32	0,88	5,18	
21	Latgale	10,27						
22	Kopā Total	10,39	9,42	8,70	0,25	1,10	5,08	
23	Pilsētās Villes	5,88	4,32	5,00	0,96	0,30	3,03	
24	Uz laukiem A la campagne	12,13	11,10	9,16	0,45	1,15	5,72	

dažādu uzņēmumu ierīkošanai un izsniedz caur valsts kreditiestādēm aizdevumus. Lielākā kapitālu ieguldījumu summa bija 1928./1929. s. g. — 59,8 milj. ls apmērā. Pēdējos gados izdevumi kapitālu ieguldījumiem nedaudz samazinās, tomēr tie arvien vēl ir lieli un ikgadus pārsniedz 10,0 milj. ls; vienīgais izņēmums ir 1932./1933. s. g. Ja pēdējos gados kapitālu ieguldījumiem nav tik liela nozīme valsts izdevumos kā iepriekšējos gados, tad saimniecisko dzīvi valsts veicina citādiem līdzekļiem — tā lielākos apmēros tieši atbalsta ražojošās nozares. No 1918./1920.—1932./1933. s. g., par šo laiku ir pilnīgi skaitļi, kapitālu ieguldījumiem ir izdoti 434 milj. ls, vai ikgadus caurmērā ir izdoti — 31 milj. ls, pie kam šie izdevumi ir svārstījušies starp 9,8 un 59,8 milj. ls.

Aizdevumu izsniegšanai ir izdotas lielākās summas: minētā periodā — 14 gados šim nolūkam izdeva 189,6 milj. ls, kas ir

43,7% no visiem kapitālu ieguldījumiem. Lielākās summas aizdevumu izsniegšanai izdeva 1928./1929. s. g. — 42,0 milj. ls apmērā, bet mazākās 1931./1932. s. g. — 1,12 milj. ls. Vispār pēdējos gados aizdevumiem paredzētās summas ir ļoti lielas apmēros samazinājušās. Aizdevumus izsniedza gandrīz vienīgi caur valsts kreditiestādēm; tikai valsts pirmajos pastāvēšanas gados, kad šo iestāžu nebija, finanču ministrija tos izsniedza tieši.

Ieguldījumiem valsts uzņēmumos 14 gadu laikā izdoti 132,8 milj. ls, kas ir 30,7% no visiem kapitālu ieguldījumiem. Lielākās summas ieguldīja augstās konjunktūras laikā, kad šim nolūkam valsts ikgadus izdeva pāri par 10 milj. ls. Tagad šīs summas ir samazinājušās, tomēr netiek lielos apmēros kā aizdevumi. No valsts uzņēmumiem lielākie līdzekļi visu laiku ir izdoti dzelzceļu, šoseju un zemes ceļu būvē, pasta, tālgrāfa, tālruna un radio

№ 86. Pamatkapitāli.
№ 86. Capital fondamental.

№.№2	Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	Saimniecības gadi <i>Exercices</i>	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā <i>Moyenne</i> 1929./1930.— —1932./1933.
			L s				
1	2	3	4	5	6	7	
1	Rīga	772 295	961 025	154 670	9 568	474 389	
2	Liepāja	61 134	87 446	30 928	10 633	47 535	
3	Daugavpils	34 655	47 003	5 626	283	21 892	
4	Jelgava	44 167	55 376	5 983	693	26 555	
5	Ventspils	13 609	17 572	4 049	198	8 857	
6	Vidzeme	236 310	371 828	205 068	329 698	285 726	
7	Kurzeme	96 381	149 863	53 398	207 810	126 863	
8	Zemgale	42 814	69 690	62 161	1 460 222	408 722	
9	Latgale	63 870	145 487	21 406	491 440	180 551	
10	Kopā <i>Total</i>	1 365 235	1 905 290	543 289	2 510 545	1 581 090	
11	Pilsētās <i>Villes</i>	925 860	1 168 422	201 256	21 375	579 228	
12	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	439 375	736 868	342 033	2 489 170	1 001 862	
Uz vienu iedzīvotāju <i>ls Par habitant (ls)</i>							
13	Rīga	2,04	2,54	0,41	0,02	1,25	
14	Liepāja	1,07	1,53	0,54	0,19	0,83	
15	Daugavpils	0,80	1,09	0,13	0,00	0,50	
16	Jelgava	1,34	1,67	0,18	0,02	0,80	
17	Ventspils	0,79	1,02	0,23	0,01	0,51	
18	Vidzeme	0,58	0,92	0,51	0,81	0,70	
19	Kurzeme	0,46	0,70	0,25	0,97	0,59	
20	Zemgale	0,17	0,27	0,24	5,73	1,60	
21	Latgale	0,13	0,20	0,04	0,99	0,36	
22	Kopā <i>Total</i>	0,72	1,00	0,28	1,32	0,83	
23	Pilsētās <i>Villes</i>	1,75	2,21	0,38	0,04	1,09	
24	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	0,32	0,54	0,25	1,81	0,73	

iestādēm u. c. dažādiem uzņēmumiem. Dzelzceļiem, ceļu un šoseju būvēm paredz līdzekļus ikgadus, bet valsts pastāvēšanas laikā tie saņēmuši lielākās summas. Šai laikā kapitālu ieguldījumi ir izdarīti arī daudz citos uzņēmumos. 1932./1933. s. g. ieguldījumiem valsts uzņēmumos izdeva tikai 5,19 milj. ls; pēdējos gados budžetā paredzētās summas nedaudz pavairojās līdz 7,70 un 8,89 milj. ls.

Pamatkapitāliem izdotās summas ir ievērojami mazākas par kapitālu ieguldījumiem valsts uzņēmumos. Izņemot 1921./1922. un 1922./1923. s. g., kad lielākus pamatkapitālus nodeva valsts kredītiestāžu rīcībā, pārējos gados pamatkapitāliem paredzētās summas ir samērā mazas. 1932./1933. s. g. pamatkapitāliem izdeva 2,51 milj. ls un 1934./1935. b. g. paredzēja — 1,8 milj. ls. Par pamatkapitāliem parasti skaitās tādi līdzekļi, kurus valsts nodod dažādiem uzņēmumiem, kas darbojas ar neto budžeti un ikgadus aplēs savu tiro peļņu vai zaudējumus.

Pārējie valsts kapitālu ieguldījumi pēdējos gados ir mazi. Sevišķi tas sakāms par rīcības kapitāliem, kuri pirmajos valsts pastāvēšanas gados bija ļoti lieli, bet tagad tiem nemaz neizsniedz. Nekustamas mantas iegūšanai valsts ikgadus atvēl nelielas summas; sevišķi tas sakāms par pēdējo laiku. Augstās konjunktūras laikā un pirmajos valsts pastāvēšanas gados nekustamas mantas iegādāšanai izdeva daudz vairāk līdzekļu.

Atsevišķos apgabalos un pilsētās lielākās summas uz vienu iedzīvotāju aizdevumiem izdeva 4,97 ls, pie kam uz laukiem — 5,72 ls, bet pilsētās — 3,03 ls. Pēdējos gados aizdevumiem izsniegtās summas samazinās: 1929./1930. s. g. tās bija — 10,39, bet 1932./1933. s. g. — 0,91 ls uz vienu iedzīvotāju. No atsevišķām pilsētām lielākās summas četru gadu caurmērā ir saņēmusi Rīga — 3,20 ls apmērā, bet mazākās Ventspils — 1,62 ls. Atsevišķos lauku apgabalos izdevumi aizdevumiem

N° 87. Kapitāla ieguldījumi valsts uzņēmumos.
N° 87. Fonds engagés dans les entreprises d'Etat.

№№	Saimniecības gadi Exercices Pilsētas un apgabali Villes et provinces	1929./1930.	1930./1931.		1931./1932	1932./1933.	Caurmērā Moyenne 1929./1930. — —1932./1933.
			Kopā Total	Budžeta kārtībā P. ordre budžēt.			
			L s				
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Rīga	4 217 639	4 690 282	3 358 206	3 097 798	1 355 490	3 340 303
2	Liepāja	653 698	694 399	199 368	222 269	297 059	466 856
3	Daugavpils	89 275	100 754	100 754	86 171	55 430	82 908
4	Jelgava	416 377	379 055	379 055	131 180	48 036	243 662
5	Ventspils	109 961	129 867	129 867	46 517	22 019	77 091
6	Vidzeme	1 997 035	3 067 965	1 641 052	2 381 443	1 112 228	2 139 668
7	Kurzeme	2 316 727	2 776 454	929 097	1 121 924	879 269	1 773 593
8	Zemgale	1 826 863	1 432 072	974 460	1 090 850	514 755	1 216 135
9	Latgale	2 132 764	2 292 141	1 592 141	2 040 735	893 524	1 839 791
10	Kopā Total	13 760 339	15 562 989	9 304 000	10 218 888	5 177 810	11 180 007
11	Pilsētās Villes	5 486 950	5 994 357	4 167 250	3 583 935	1 778 034	4 210 820
12	Uz laukiem A la campagne	8 273 389	9 568 632	5 136 750	6 634 953	3 399 776	6 969 187
Uz vienu iedzīvotāju ls Par habitant (ls)							
13	Rīga	11,16	12,41	8,89	8,20	3,59	8,84
14	Liepāja	11,42	12,13	3,48	3,88	5,19	8,16
15	Daugavpils	2,07	2,33	2,33	1,90	1,28	1,92
16	Jelgava	12,60	11,47	11,47	3,97	1,45	7,37
17	Ventspils	6,37	7,33	7,33	2,70	1,28	4,47
18	Vidzeme	4,93	7,58	4,05	5,88	2,75	5,29
19	Kurzeme	10,85	13,00	4,85	5,25	4,12	8,30
20	Zemgale	7,16	5,82	3,82	4,28	2,02	4,77
21	Latgale	4,28	4,60	3,20	4,10	1,79	3,70
22	Kopā Total	7,24	8,19	4,90	5,38	2,73	5,88
23	Pilsētās Villes	10,38	11,34	7,88	6,78	3,36	7,96
24	Uz laukiem A la campagne	6,03	6,98	3,75	4,84	2,48	5,08

sadalās šādi: lielākās summas iznāk Vidzemei — 7,38 ls, bet mazākās Kurzemei — 4,77 ls. Latgale caurmērā ikgadus uz katru iedzīvotāju ir saņēmusi — 5,08 ls.

Pamatkapitālos pēdējos 4 gados (1929./1930.—1932./1933.) caurmērā ieguldīja 1,58 milj. ls, no kuriem uz laukiem — 1,00 un pilsētās — 0,579 milj. ls. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju visā Latvijā bija 0,83 ls, pie kam uz vienu pilsētas iedzīvotāju — 1,09 ls apmērā šī summa bija lielāka nekā uz laukiem — 0,73 ls. Atsevišķās pilsētās un apgabalos šīs summas svārstās diezgan lielās robežās: Zemgalē — 1,60 ls, bet Latgalē tikai — 0,36 ls. Lielākās summas iznāca Jelgavas un Ventspils cukurfabrikai; šos pamatkapitālus sadalīja proporcionāli nodotām cukurbietēm, un tādā gadījumā lielākie ieguvēji bija Zemgales iedzīvotāji (lauksaimnieki). Uz vienu Rīgas iedzīvotāju pamatkapitāliem caurmērā izdeva — 1,25 ls, un lielākās summas bija 1929./1930. un 1930./1931. s. g. — pa-

matkapitāli Latvijas Hipotēku bankai, operai un teātrim, Ķemēru sēravotiem u. c. Daugavpilij un Ventspilij bija mazākās summas. Rīcības kapitāliem pēdējos gados pārdz ļoti mazas summas, un 4 gadu caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāk 0,21 ls, pie kam uz vienu lauku iedzīvotāju šīs summas 0,28 ls apmērā ir ievērojami lielākas nekā uz pilsētas iedzīvotāju — 0,03 ls. Atsevišķās pilsētās tās sadalās diezgan vienlīdzīgi; lauku apgabalos, kā jau nelielas summas, tās svārstās šaurās robežās. Ieguldījumi nekustamā mantā nav lieli: 4 gadu caurmērā uz vienu iedzīvotāju izdeva 0,22 ls, pilsētās — 0,47 ls, bet lauku — 0,12 ls. No atsevišķām pilsētām lielākās summas ieguldīja Rīgā — 0,59 ls un Jelgavā — 0,44 ls; no lauku apgabaliem uz vienu Vidzemes iedzīvotāju izdeva 0,23 ls, bet Latgales un Zemgales — 0,06 ls.

Valsts uzņēmumos ikgadus ir ieguldītas ļoti lielas summas, un 4 gadu caurmērā (1929./1930.—1930./1931.) iznāk 11,2 milj. ls.

№ 88. Kapitāla ieguldījumi valsts dzelzceļos (pēc priekšmetiem).
 № 88. Fonds engagés dans les chemins de fer de l'Etat (par buts).

№№	Saimniecības gadi Kapitālu ieguldījumi	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Exercices
		L s				Fonds engagés
		1	2	3	4	5
1	Liepāja-Glūda	2 097 489	1 460 000	9 800	205 189	Liepāja-Glūda
2	Rīga-Rūjiena	1 021 740	2 150 000	1 215 932	370 888	Rīga-Rūjiena
3	Liepāja-Alsunga	478 260	940 000	440 000	509 000	Liepāja-Alsunga
4	Rīga-Ergļi-Kārsava	33 109	608 989	465 000	174 139	Rīga-Ergļi-Kārsava
5	Liepāja-Rucava	—	400 000	—	—	Liepāja-Rucava
6	Sita-Rugāji	—	—	611 000	—	Sita-Rugāji
7	Rugāji-Domopole	216 891	—	—	—	Rugāji-Domopole
8	Domopole-Rēzekne	—	700 000	—	190 000	Domopole-Rēzekne
9	Kopā līniju jaunbūvēm	3 847 489	6 258 989 ¹⁾	2 741 732	1 449 216	Total pour les lignes nouvelles
10	Ritošais inventārs	2 109 408	2 501 132	1 938 952	2 042 922	Inventaire roulant
11	Pārēj. operatīvais invent.	219 763	298 039	321 875	72 842	Autre inventaire opératif
12	Ēku jaunbūves un pār- būves	1 006 700	849 811	449 502	116 231	Construction nouvelle et recon- struction de bâtiments
13	Tiltu jaunb. un pār- būv. . . .	1 262 163	949 072	469 211	165 898	Constr. nouv. et rec. de ponts
14	Jaunu ceļu izbūves un pār- būves	1 225 086	1 201 301	1 362 833	249 551	Construction et reconstruction de chemins nouveaux
15	Dažādas ietaises	209 772	432 312	166 033	2 824	Diverses installations
16	Atsavināšanas izdevumi	121 580	85 000	69 957	75 000	Dépenses d'expropriation
17	Kopā kapitāla ieguld.	10 001 961	12 575 656 ²⁾	7 520 095	4 174 484	Total des fonds engagés
18	Atlikums (resp. pār- sniegums)	102 983	103 333	14 843 ⁴⁾	28 616	Reste
19	Kopā ieguldījumi	10 104 944	12 678 989 ³⁾	7 505 252	4 203 100	Total général d. fonds engagés

Pēdējos 2 gados tās ir mazākas, turpretim 1929./1930. un 1930./1931. s. g. tās bija ļoti lielas. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju 4 gadu laikā izdeva 5,88 ls, pie kam 1930./1931. s. g. — 8,19 ls, bet 1932./1933. — 2,73 ls; četru gadu caurmērā uz pilsētas iedzīvotāju iznāca 7,06 un lauku — 5,08 ls. No atsevišķām pilsētām lielākās summas bija Rīgai — 8,84 ls un Liepājai — 8,16 ls, bet Daugavpilij — 1,92 ls apmērā mazākās. No atsevišķiem apgabaliem visvairāk ir saņēmusi Kurzeme, vai 4 gadu caurmērā uz vienu iedzīvotāju — 8,30 ls, bet mazākās Latgale — 3,70 ls. Kurzeme lielākās summas saņēma 1930./1931. s. g. — 13,00 ls apmērā, bet Latgale 1932./1933. — 1,79 ls. No visiem valsts kapitālu ieguldījumiem lielākās summas izdotas dzelzceļiem. Tieši pēdējos gados ir būvētas jaunas līnijas un izdarīti kapitālu ieguldījumi vecajās, atjaunots un papildināts ritošais inventārs. No 1929./1930.—1932./1933. s. g. caurmērā ikgadus dzelzceļos ir ieguldīti 8,62 milj. ls. Diezgan lielas summas ir ieguldītas arī pasta un tālgrāfa

iestādēs, tomēr tās ir ievērojami mazākas nekā dzelzceļos, jo 4 gadu caurmērā iznāk tikai 1,92 milj. ls. Pārējos valsts uzņēmumos ieguldītās summas ir mazas. Kapitālu ieguldījumi dzelzceļos iznāk galvenā kārtā jauno līniju būvēm, kā: Liepājas Glūdas, Rīgas Rūjienas, Rīgas Ergļu Kārsavas u. c. Četru gadu laikā jauno līniju būvēs ir izlietoti 14,3 milj. ls. Lieli izdevumi ir arī ritošā inventāra iegādāšanai — 8,59 milj. ls. Bez tam vēl pārējā operatīvā inventāra iegādāšanai, kā rezerves daļas, darbarīki un cits inventārs, arī izdod diezgan lielas summas. Valsts kapitālu ieguldījumus skaita arī ēku jaunbūves un pārbūves, tiltu jaunbūves un pārbūves, jaunu ceļu izbūves un pārbūves (stacijas u. c. ceļi), dažādas ietaises u. t. t.

Sadalot kapitālu ieguldījumus dzelzceļos pa atsevišķiem apgabaliem un pilsētām — rodas diezgan lielas grūtības, jo dzelzceļus izmanto visi valsts iedzīvotāji, un tāpēc tie būtu dalāmi proporcionāli.

1) No valsts rezerves fonda. 2) No budžeta Ls 6 316 667. 3) No budžeta Ls 6 420 000. 4) Izdevumu pārsniegums.

№ 89. Kapitāla ieguldījumi valsts dzelzceļos.
№ 89. Fonds engagés dans les chemins de fer.

№№	Saimniecības gadi <i>Exercices</i> Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	1929./1930.	1930./1931.		1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā <i>Moyenne</i> 1929./1930.— —1932./1933.
			Kopā <i>Total</i>	Budžeta kārtībā <i>P. ordre budžét.</i>			
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Rīga	1 711 766	2 933 382	1 601 306	1 981 450	775 468	1 850 517
2	Liepāja	537 325	653 134	158 103	209 153	227 343	406 739
3	Daugavpils	86 640	100 754	100 754	85 386	54 066	81 711
4	Jelgava	335 252	245 042	245 042	106 570	46 086	183 238
5	Ventspils	52 014	57 951	57 951	37 093	21 918	42 244
6	Vidzeme	1 701 923	2 632 948	1 206 035	1 836 247	1 007 850	1 794 742
7	Kurzeme	2 144 998	2 586 297	738 940	828 211	784 454	1 585 990
8	Zemgale	1 625 523	1 287 742	830 130	817 541	447 630	1 044 609
9	Latgale	1 909 503	2 181 739	1 481 739	1 603 600	838 285	1 633 281
10	Kopā <i>Total</i>	10 104 944*	12 678 989*	6 420 000*	7 505 251*	4 203 100*	8 623 071
11	Pilsētās <i>Villes</i>	2 722 997	3 990 263	2 163 156	2 419 652	1 124 881	2 564 449
12	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	7 381 947	8 688 726	4 256 844	5 085 599	3 078 219	6 058 622
Uz vienu iedzīvotāju ls <i>Par habitant (ls)</i>							
13	Rīga	4,53	7,76	4,24	5,24	2,05	4,90
14	Liepāja	9,39	11,41	2,76	3,65	3,97	7,11
15	Daugavpils	2,00	2,33	2,33	1,98	1,25	1,89
16	Jelgava	10,14	7,41	7,41	3,22	1,39	5,54
17	Ventspils	3,01	3,36	3,36	2,15	1,27	2,45
18	Vidzeme	4,20	6,50	2,98	4,54	2,49	4,43
19	Kurzeme	10,04	12,11	3,46	3,88	3,67	7,43
20	Zemgale	6,37	5,05	3,25	3,21	1,76	4,10
21	Latgale	3,84	4,88	2,98	3,22	1,68	3,28
22	Kopā <i>Total</i>	5,32	6,67	3,38	3,95	2,21	4,54
23	Pilsētās <i>Villes</i>	5,15	7,55	4,09	4,58	2,13	4,85
24	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	5,38	6,34	3,10	3,71	2,25	4,42

№ 90. Kapitāla ieguldījumi pastā, tālgrafā un tālfonā (pēc priekšmetiem).
№ 90. Fonds engagés dans les postes, les télégraphes et les téléphones (par buts).

№№	Saimniec. gadi Kapitāla ieguldījumi	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Exercices
		L s				Fonds engagés
1	2	3	4	5	6	7
1	Inventāra jauniegādāša- na	— ¹⁾	— ²⁾	96 772	21 525	Acquisition d'inventaire
2	Ēku jaunbūves	441 101 ³⁾	351 960 ³⁾	413 000	81 017	Constr. nouvel. de bâtiments
3	Telēfona un telegrafa jaunbūves un kapitā- las pārbūves	2 270 170	1 717 858	962 368	594 846	Construction nouvelles et récon- struction fondamentale des té- léphones et télégraphes
4	Nekustami īpašumi	318 586	19 800	— ⁴⁾	10 449	Immeubles
5	Kopā	3 029 857	2 089 618	1 472 140	707 837	Total
6	Kredīta atlikums	25 538	324 382	18 797	9 815	Reste du crédit
7	Kopā ieguldījumi	3 055 395	2 414 000	1 490 937	717 652	Total des fonds engagés

*) 1929./1930. atlikums — Ls 102 983. 1930./1931. atlikums — Ls 103 333. 1931./1932. pārsniegums — Ls 14 843. 1932./1933. atlikums — Ls 28 616.

¹⁾ Inventāra jauniegādāšanai — kārtējos izdevumos Ls 304 408. ²⁾ Inventāra jauniegādāšanai — pārskaitījums no bruto peļņas Ls 370 512. ³⁾ Ieskaitīta arī pasta un tālgrafa dep-ta materiālu noliktavas ēkas izbūve. ⁴⁾ Nekustamu īpašumu pirksnāi — ēkas un zemes valsts iestāžu vajadzībām Ls 15 266.

№ 91. Kapitāla ieguldījumi pastā un tēlegrafā.
№ 91. Fonds engagés dans les postes et les télégraphes.

№№	Saimniecības gadi		1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā Moyenne 1929./1930.— —1932./1933.
	Pilsētas un apgabali Villes et provinces	Exercices					
			L s				
1	2		3	4	5	6	7
1	Rīga		2 505 873	1 756 900	1 116 348	580 022	1 489 786
2	Liepāja		116 373	41 265	13 116	69 716	60 118
3	Daugavpils		2 635	—	785	1 364	1 196
4	Jelgava		81 125	134 013	24 610	1 950	60 424
5	Ventspils		57 947	71 916	9 424	101	34 847
6	Vidzeme		88 508	263 903	63 632	23 213	109 814
7	Kurzeme		30 558	73 359	89 277	32 400	56 398
8	Zemgale		62 488	36 704	22 511	7 936	32 410
9	Latgale		109 888	35 940	151 234	950	74 503
10	Kopā Total		3 055 395*)	2 414 000*)	1 490 937*)	717 652*)	1 919 496
11	Pilsētās Villes		2 763 953	2 004 094	1 164 283	653 153	1 646 371
12	Uz laukiem A la campagne		291 442	409 906	326 654	64 499	273 125
Uz vienu iedzīvotāju ls Par habitant (ls)							
13	Rīga		6,63	4,65	2,95	1,53	3,94
14	Liepāja		2,03	0,72	0,23	1,22	1,05
15	Daugavpils		0,06	—	0,02	0,03	0,03
16	Jelgava		2,45	4,06	0,74	0,06	1,83
17	Ventspils		3,36	4,17	0,55	0,01	2,02
18	Vidzeme		0,22	0,65	0,16	0,06	0,27
19	Kurzeme		0,14	0,34	0,42	0,15	0,26
20	Zemgale		0,25	0,14	0,09	0,03	0,13
21	Latgale		0,22	0,07	0,30	0,00	0,15
22	Kopā Total		1,61	1,27	0,78	0,38	1,01
23	Pilsētās Villes		5,28	3,79	2,20	1,24	3,11
24	Uz laukiem A la campagne		0,21	0,30	0,24	0,05	0,20

Tomēr atsevišķie apgabali no jauno līniju būvēm iegūst vairāk nekā pārējie, un tādēļ tāds dalījums būtu par daudz vispārīgs. Šie izdevumi ir jādala ar to iedzīvotāju skaitu, kas iegūst lielākus labumus, un tad iznāk, ka šie dzelzceļu izdevumi ir jādala proporcionāli lauku iedzīvotājiem, piemēram, Glūdas līnijas — Kurzemes un pa daļai Zemgales iedzīvotājiem. Šāds dalījums arī izliekas vienpusīgs, jo no šī dzelzceļa būves ir ieguvuši arī Liepājas iedzīvotāji, un tādēļ Glūdas dzelzceļa būves izdevumi ir sadalīti starp Kurzemes, Liepājas un Zemgales iedzīvotājiem, pie kam ir ievēroti arī ceļa garumi. Līdzīgā kārtā ir sadalīti izdevumi pārējām dzelzceļu līniju būvēm. Izdevumi, kādi iznāk pēc šiem trim variantiem uz lauku un pilsētu iedzīvotājiem, ir sekoši (4 gadu caurmērā):

	Lauku Pilsētu Kopā Uz vienu iedzīv. (ls)		
I variants (proportionālie visiem iedzīvotājiem)	4,54	4,54	4,54
II variants (tikai lauku iedz.)	5,79	1,28	4,54
III variants (kombinējot apgabalus ar pilsētām)	4,42	4,88	4,54

Tālākā savilkumā ir pieņemts pēdējais (III) variants; pēc tā lauku un pilsētu iedzīvotājiem 4 gadu caurmērā iznāk diezgan vienādas summas. Tomēr atsevišķos apgabalos un pilsētās šie izdevumi ir diezgan svārstīgi: lielākās summas iznāk Liepājā — 7,11 ls un Kurzēmē — 7,43 ls apmērā, kas ir sakarā ar Glūdas līnijas būvi; bet mazākās summas uz katru iedzīvotāju ir saņēmusi Daugavpils — 1,89 un Latgale — 3,28 ls.

Pastā un tēlegrafā kapitāla ieguldījumi ir daudz mazāki, tomēr arī tie 4 gadu

*) 1929./1930. g. atlikums — Ls 25 538, 1930./1931. g. — Ls 324 382, 1931./1932. g. — Ls 18 797 un 1932./1933. g. — Ls 9 815.

№ 92. Valsts kapitālu ieguldījumi.

№ 92. Fonds d'Etat engagés.

№№	Saimniecības gadi <i>Exercices</i> Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	1929./1930.		1930./1931.		1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā <i>Moyenne</i> 1929./1930.— —1932./1933.
		Kopā <i>Total</i>	Budžeta kārtībā <i>P. ordre budžét.</i>	Kopā <i>Total</i>	Budžeta kārtībā <i>P. ordre budžét.</i>			
L s								
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Rīga	7 770 696	7 090 296	7 950 791	6 618 715	3 704 729	1 615 400	5 260 404
2	Liepāja	1 079 824	1 021 920	1 003 761	508 730	314 757	328 068	681 604
3	Daugavpils	333 714	301 557	353 709	353 709	117 322	64 783	217 382
4	Jelgava	737 919	681 849	576 507	576 507	163 333	61 841	384 900
5	Ventspils	198 629	198 629	177 710	177 710	57 428	27 203	115 242
6	Vidzeme	9 314 186	8 683 862	8 029 317	6 602 404	3 101 704	2 137 257	5 645 616
7	Kurzeme	4 677 578	4 522 645	4 636 687	2 789 330	1 333 337	1 342 779	2 997 595
8	Zemgale	5 130 738	4 967 383	3 599 794	3 142 182	1 305 535	2 278 649	3 078 679
9	Latgale	7 528 790	7 103 933	6 846 503	6 146 503	2 296 905	1 953 611	4 656 452
10	Kopā <i>Total</i>	36 772 074	34 572 074	33 174 779	26 915 790	12 395 050	9 809 591	23 037 874
11	Pilsētas <i>Villes</i>	10 120 782	9 294 251	10 062 478	8 235 371	4 357 569	2 097 295	6 659 532
12	Uz laukiem <i>A la camp.</i>	26 651 292	25 277 823	23 112 301	18 680 419	8 037 481	7 712 296	16 378 342
Uz vienu iedzīvotāju <i>ls</i> <i>Par habitant (ls)</i>								
13	Rīga	20,56	18,76	21,04	17,51	9,80	4,27	13,92
14	Liepāja	18,87	17,85	17,54	8,89	5,50	5,73	11,91
15	Daugavpils	7,72	6,98	8,18	8,18	2,71	1,50	5,03
16	Jelgava	22,33	20,63	17,44	17,44	4,94	1,87	11,65
17	Ventspils	11,51	11,51	10,30	10,30	3,33	1,58	6,68
18	Vidzeme	23,01	21,45	19,83	16,31	7,66	5,23	13,95
19	Kurzeme	21,90	21,17	21,71	13,06	6,24	6,29	14,03
20	Zemgale	20,12	19,48	14,11	12,32	5,12	8,93	12,07
21	Latgale	15,12	14,27	13,75	12,34	4,61	3,92	9,35
22	Kopā <i>Total</i>	19,35	18,20	17,46	14,17	6,52	5,16	12,12
23	Pilsētas <i>Villes</i>	19,14	17,58	19,03	15,58	8,24	3,97	12,60
24	Uz laukiem <i>A la camp.</i>	19,43	18,43	16,85	13,62	5,86	5,62	11,94

caurmērā sasniedz gandrīz 2,0 milj. ls lielu summu. Starp ieguldījumiem pastā un tēlegrāfā lielākās summas ir izdotas tēlefonu un tēlegrāfa jaunbūvē un kapitālām pārbūvē, vai 4 gadu laikā izdeva 5,55 milj. ls; sevišķi lielas summas ir izdotas 1929./1930. un 1930./1931. s. g., bet pēdējos 2 gados tās ievērojami samazinās. Ēku jaunbūvē arī izdod diezgan daudz, vai 4 gadu laikā — 1,29 milj. ls, nekustamu īpašumu pirksanai — 0,348 milj. ls u. c. Inventāra jauniegādāšanai 1929./1930. un 1930./1931. s. g. summas paredzēja kārtējos izdevumos — 0,304 un 0,371 milj. ls. Visā valstī 4 gadu caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāk 1,01 ls liela summa, pie kam pilsētās — 3,11 un uz laukiem — 0,20 ls. No atsevišķām pilsētām lielākās summas iznāk Rīgā — 3,94 ls, bet mazākās — Daugavpilī. Uz lauku iedzīvotājiem atsevišķos apgabalos iznāk diezgan vienādas summas.

Kapitālu ieguldījumi 4 gadu laikā bija 92,1 milj. ls, vai caurmērā ikgadus 23,0 milj. ls; sākot ar 1929./1930. s. g. šīs summas pastāvīgi samazinājās — no 36,8 līdz 9,81 milj. ls. 1929./1930. un 1930./1931. s. g. bez budžeta kārtībā saņemtām summām līdzekļi vēl nāca arī no citiem — rezerves fonda avotiem. Pēdējos 2 gados kapitālu ieguldījumiem ir izlietotas vienīgi budžetā paredzētie līdzekļi. Uz vienu iedzīvotāju 4 gadu caurmērā ir izdoti 12,12 ls, pie kam pilsētās nedaudz vairāk nekā uz laukiem, vai 12,60 ls un 11,94 ls. Atsevišķās pilsētās un apgabalos svārstība ir daudz lielāka, jo Rīga uz vienu iedzīvotāju saņēma 13,92 ls, bet Daugavpils — 5,03 un Ventspils — 6,68 ls. No atsevišķiem apgabaliem lielākos līdzekļus uz vienu iedzīvotāju saņēma Kurzeme — 14,03 ls un Vidzeme — 13,95 ls, bet mazākos Latgale — 9,35 ls.

№ 93. XIII Dažādas pārvaldes iestādes.
№ 93. XIII Diverses institutions administratives.

№№	Izdevumi Saimnec. gadi Dépenses Exercices	71 Pašvaldību pārvalde Administr. autonome principale	72 Garīgo lietu pārvalde Administr. des Cultes	73 Būvvalde Administr. d. bâtiments	74 Valsts statistiskā pārvalde Bureau de Statistique de l'Etat	74-a Kara zaudējumu komisija Comission des pertes de guerre	Kopā Total
1 000 l s							
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1918./1920.	169	13	—	28	4	214
2	1920./1921.	127	67	11	133	78	416
3	1921./1922.	48	153	15	91	84	391
4	1922./1923.	76	125	16	109	230	556
5	1923./1924.	93	389	20	245	35	782
6	1924./1925.	114	8	27	331	234	714
7	1925./1926.	445	360	35	353	157	1 350
8	1926./1927.	150	222	34	249	—	655
9	1927./1928.	141	222	287	261	—	911
10	1928./1929.	143	222	37	302	—	704
11	1929./1930.	156	238	43	757	—	1 194
12	1930./1931.	160	231	49	576	—	1 016
13	1931./1932.	156	172	46	504	—	878
14	1932./1933.	137	118	39	340	—	634
15	1933./1934. *)	142	106	41	343	—	632
16	1934./1935. *)	147	107	51	369	—	674
Procentos no izdevumu kopsummas Pourcents de la somme totale des dépenses							
17	1922./1923.	0,07	0,11	0,01	0,09	0,20	0,48
18	1925./1926.	0,29	0,34	0,02	0,23	0,11	0,89
19	1929./1930.	0,09	0,13	0,02	0,41	—	0,65
20	1932./1933.	0,10	0,09	0,03	0,25	—	0,47
21	1934./1935. *)	0,10	0,07	0,03	0,25	—	0,45
Pieaugums 1922./1923. = 100 Augmentation 1922/1923 = 100							
22	1925./1926.	586	288	219	324	68	243
23	1929./1930.	205	190	269	694	—	215
24	1932./1933.	180	94	244	312	—	114
25	1934./1935. *)	193	86	319	339	—	121
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) Moyenne par habitant (ls)							
26	1920./1921.	0,08	0,04	0,01	0,08	0,05	0,26
27	1925./1926.	0,24	0,20	0,02	0,19	0,08	0,73
28	1929./1930.	0,08	0,13	0,02	0,40	—	0,63
29	1932./1933.	0,07	0,06	0,02	0,18	—	0,33
30	1934./1935. *)	0,08	0,06	0,03	0,19	—	0,36

XIII Dažādas pārvaldes iestādes.

XIII Diverses institutions administratives.

Pie šīm iestādēm skaitās: pašvaldību pārvalde, garīgo lietu pārvalde, būvvalde un valsts statistiskā pārvalde. Pirmajos valsts pastāvēšanas gados darbojās vēl kara zaudējumu komisija. Šo iestāžu izdevumi ir samērā mazi un tikai atsevišķos gados pārsniedz 1,0 milj. ls, kā 1925./1926. s. g., 1928./1929. un 1929./1930. s. g. Pēdējos gados šo iestāžu izdevumi svārstās ap 0,6—0,9 milj. ls. Gandrīz visu laiku lielākie izdevumi, ar maz izņēmumiem, bija

valsts statistiskai pārvaldei, kuri sevišķi pavairojās tais gados, kad izdarīja skaitīšanas. Pārējo iestāžu izdevumi ir mazi, un garīgo lietu pārvaldei tie samazinājušies.

Atsevišķos apgabalos dažādu pārvaldes iestāžu izdevumi sadalās diezgan vienlīdzīgi, jo to lielākā daļa ir aprēķināta proporcionāli iedzīvotājiem, kā valsts statistiskās pārvaldes un garīgo lietu pārvaldes izdevumi ir dalīti proporcionāli ticībām, bet būvniecības pārvaldes izdevumi — lauku iedzīvotājiem. Pašvaldību pārvalde ir dalīta proporcionāli faktiskiem

*) Budžets. — Budget.

№ 94. Dažādas pārvaldes iestādes.
№ 94. Diverses institutions administratives.

№№	Saimniecības gadi		1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā Moyenne 1929./1930.— —1932./1933.
	Pilsētas un apgabali Villes et provinces	Exercices					
L s							
1	2		3	4	5	6	7
1	Rīga		209 842	172 760	146 539	102 293	157 859
2	Liepāja		32 132	26 515	22 450	15 667	24 191
3	Daugavpils		23 940	19 698	16 716	11 632	17 996
4	Jelgava		19 099	15 106	12 813	8 949	13 992
5	Ventspils		9 898	8 205	6 925	4 832	7 465
6	Vidzeme		262 338	225 311	195 569	142 573	206 448
7	Kurzeme		151 389	132 177	115 854	85 850	121 317
8	Zemgale		173 777	150 705	131 914	97 222	138 405
9	Latgale		311 585	265 743	229 547	165 327	243 050
10	Kopā Total		1 194 000	1 016 220	878 327	634 345	930 723
11	Pilsētās Villes		294 911	242 284	205 443	143 373	221 503
12	Uz laukiem A la campagne		899 089	773 936	672 884	490 972	709 220
Uz vienu iedzīvotāju ls Par habitant (ls)							
13	Rīga		0,56	0,46	0,39	0,27	0,42
14	Liepāja		0,56	0,46	0,39	0,27	0,42
15	Daugavpils		0,55	0,46	0,39	0,27	0,42
16	Jelgava		0,58	0,46	0,39	0,27	0,42
17	Ventspils		0,57	0,48	0,40	0,28	0,43
18	Vidzeme		0,65	0,56	0,48	0,35	0,51
19	Kurzeme		0,71	0,62	0,54	0,40	0,57
20	Zemgale		0,68	0,59	0,52	0,38	0,54
21	Latgale		0,62	0,53	0,46	0,33	0,49
22	Kopā Total		0,63	0,53	0,46	0,33	0,49
23	Pilsētās Villes		0,56	0,46	0,39	0,27	0,42
24	Uz laukiem A la campagne		0,66	0,56	0,49	0,36	0,52

izdevumiem, resp. aprinķu valžu priekšsēdētāju un c. izdevumi — ar lauku iedzīvotāju skaitu, bet pārējie pašvaldību izdevumi — proporcionāli visiem iedzīvotājiem.

XIV Dažādi izdevumi.
XIV Dépenses diverses.

Pēdējos gados tie diezgan ievērojamā kārtā samazinās, un lielākas summas starp dažādiem izdevumiem ir neparedzētiem. Visi dažādie izdevumi ir dalīti proporcionāli iedzīvotājiem.

XV Apsardzība.
XV Dépenses.

Apsardzībai, sākot jau ar pirmajiem valsts pastāvēšanas gadiem, valsts izdod lielākās summas. Pēdējos gados tās ir ievērojami samazinājušās, jo 1924./1925. s. g. tai izdeva 45,0 milj. ls, bet 1932./1933. — 27,0 milj. ls. Pakāpeniska apsardzības

izdevumu samazināšanās iesākās jau minētā gadā, kad tie bija 30%, bet tagad tikai 20% no visu izdevumu kopsummas. Ja ievērotu vēl to izdevumu daļu, kas iznāk rezerves fondam un citiem līdzekļu avotiem, tad apsardzības izdevumu nozīme būtu vēl mazāka. Apsardzības izdevumi ir dalīti proporcionāli visiem iedzīvotājiem.

Kopsavilkums. Tāpat kā ieņēmumi, tā arī izdevumi ir sagrupēti divās daļās: 1) tie kas dalāmi pa atsevišķiem apgabaliem un pilsētām un 2) tādi, kas pēc savas būtības nav dalāmi. Tomēr tik noteiktas un skaidras robežas starp abām izdevumu grupām nav, jo ir tādi izdevumi, kurus var pieskaitīt kā pie vieniem, tā arī otriem. Šādi izdevumi ir pašvaldību pārvalde, starp kuriem ir ieskaitīti aprinķu valžu priekšsēdētāju atalgojumi; arī izdevumus Saeimas uzturēšanai var skaitīt kā vienā, tā otrā grupā. Tomēr nenoliedzami ir daži tādi izdevumi, kas nekādā ziņā nav dalāmi pa atsevišķiem

№ 95. XIV Dažādi izdevumi.
№ 95. XIV Dépenses diverses.

№№	Izdevumi Dépen- ses Saimn. gadi Exercices	81	83	84	85	Kopā Total
		Ordeņu domes Chapitre des ordres	Dažādi izdevumi Dépenses diverses	Atmaksas u. atīdz. Remboursement et in- demnités	Neparedzēti izdev. Dépenses imprévues	
		1 000 l s				
1	2	3	4	5	6	7
1	1918./1920.	—	—	—	177	177
2	1920./1921.	—	—	23	3 671	3 694
3	1921./1922.	9	—	10	1 526	1 545
4	1922./1923.	10	414	285	2 971	3 680
5	1923./1924.	10	402	1 569	836	2 817
6	1924./1925.	20	427	264	984	1 695
7	1925./1926.	12	161	221	1 266	1 660
8	1926./1927.	13	—	285	1 544	1 842
9	1927./1928.	9	1 300	265	2 287	3 861
10	1928./1929.	12	1 351	323	2 090	3 756
11	1929./1930.	11	1 030	284	2 063	3 388
12	1930./1931.	18	150	361	2 414	2 943
13	1931./1932.	16	112	222	2 336	2 686
14	1932./1933.	11	50	185	1 862	2 108
15	1933./1934. *)	15	45	238	1 502	1 800
16	1934./1935. *)	14	45	220	1 356	1 635
Procentos no izdevumu kopsummas Pourc. de la somme totale des dépenses						
17	1922./1923.	0,01	0,36	0,24	2,55	3,16
18	1925./1926.	0,01	0,11	0,15	0,83	1,10
19	1929./1930.	0,01	0,56	0,15	1,13	1,85
20	1932./1933.	0,01	0,03	0,14	1,38	1,56
21	1934./1935. *)	0,01	0,03	0,15	0,89	1,08
Pieaugums 1922./1923. = 100 Augmentat. 1922/1923 = 100						
22	1925./1926.	120	39	77	43	45
23	1929./1930.	110	249	100	69	92
24	1932./1933.	110	12	65	63	57
25	1934./1935. *)	140	11	77	46	44
Caurm. uz vienu iedzīv. (ls) Moyenne par habitant (ls)						
26	1920./1921.	—	—	0,01	2,30	2,31
27	1925./1926.	0,01	0,09	0,12	0,68	0,90
28	1929./1930.	0,01	0,54	0,15	1,08	1,78
29	1932./1933.	0,01	0,02	0,10	0,98	1,11
30	1934./1935. *)	0,01	0,02	0,12	0,71	0,86

apgabaliem un pilsētām. Un tādi ir apsardzības izdevumi, ārlietas u. c. Apsardzības izdevumi vienlīdzīgi attiecas uz visu valsti, tāpat tas ir ar ārlietām, valsts augstākām iestādēm, parādu un procentu nomaksu u. c. Pa apgabaliem un pilsētām dalāmo un nedalāmo izdevumu summas nav vienādas: nedalāmie izdevumi ir ievērojami mazāki, un pēdējo 4 gadu caurmērā ikgadus tie bija 46,0 milj. ls, vai 28,6% no

valsts izdevumu kopsummas (budžeta kārtībā). Dalāmie izdevumi turpretim 4 gadu caurmērā bija 115,1 milj. ls vai 71,9%. Kā dalāmie, tā arī pa atsevišķiem apgabaliem nedalāmie izdevumi pēdējos gados saimnieciskās krīzes laikā ir samazinājušies.

	Neda- lāmie	Da- lāmie	Neda- lāmie	Da- lāmie
	izdevumi milj. ls	izdevumi milj. ls	izdevumi procentos	izdevumi procentos
1929./1930. s. g.	53,2	130,0	29,1	70,9
1930./1931. " "	51,3	123,7	29,3	70,7
1931./1932. " "	43,0	107,9	28,5	71,5
1932./1933. " "	36,2	98,8	26,8	73,2
Caurmērā	46,0	115,1	28,6	71,9

Izdevumu konstrukcija tomēr nav tik vienkārša, jo ar budžeta summām tie vēl nenoslēdzas. Pēdējos gados valsts ieņēmumi bija samērā mazi, bet vajadzības lielas, un tāpēc valsts bija spiesta meklēt vēl citus līdzekļu avotus. Mūsu īpatnējo apstākļu, resp. likumdošanas dēļ šos ieņēmumus valsts budžetā neparedzēja, un tie stāv ārpus tā. Šie līdzekļi sastāv: 1) no iepriekšējos gados uzkrātiem budžeta atlikumiem rezerves fonda veidā, kurus izlietoja pēdējos gados un 2) dažādiem fondiem, kurus uzkrāšana un izlietošana ir paredzēta īpašos likumos. Pie pēdējiem skaitās — ceļu, pensiju, bezdarba apkaļošanas, kultūras, žūpības apkaļošanas u. c. fondi. Starp tikko minētiem un rezerves fondu ir ievērojama starpība — rezerves fonda līdzekļi ir uzkrājušies no budžeta atlikumiem — tie ir mūsu valsts saimniecības ietaupījumi, turpretim pārējo fondu ieņēmumi ir tekoši; tos ļoti labi varēja ietilpināt arī valsts budžetā, un tie uzskatāmi par parastiem valsts ieņēmumiem, kas nozīmēti zināmiem mērķiem, un to izlietošana ir ierobežota ar attiecīgu likumu, ko izdara noteiktā kārtībā. Visi šie izdevumi, kas izdarīti ar rezerves vai dažādu speciālu fondu līdzekļiem, ir sadalāmi pa atsevišķiem apgabaliem un pilsētām. Un tomēr vēl minētie līdzekļu avoti nav visi. Pie izdevumiem ir jāskaita tās vērtības, kuras valsts nodevusi iedzīvotājiem nevis skaidras naudas veidā, bet gan par pazeminātu taksi izsniegusi dažādus materiālus, vai arī dzēsusi agrāk uzkrājušos parādus. Konkrēti pagaidām šādi izdevumi izpaužas koku materiālu izsniegšanā zem tirgus cenām un parādu dzēšanā ar piemaksām. Kā jau zināms, 1934. gada sākumā pēc īpaša likuma paredz dažu

*) Budžets. — Budget.

№ 96. Valsts izdevumi (kuŗi pa apgabaliem nav dalāmi.)

№ 96. Dépenses de l'Etat (qui ne sont pas a répartir.)

№№	Izdevumi Dépenses	Saimniecības gadi Exercices	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā Moyenne 1929./1930.— —1932./1933.
			L s				
1	2		3	4	5	6	7
1	Augstākās valsts iestādes — <i>Instif. supérieures d'Etat</i>		2 874 000	2 939 783	3 075 439	2 295 682	2 796 226
2	Arlietas — <i>Affaires étrangères</i>		2 340 000	2 401 516	2 241 732	1 850 639	2 208 472
3	Valsts parādi — <i>Dettes d'Etat</i>		4 295 222	4 340 755	2 481 679	2 919 095	3 591 938
4	Dažādi izdevumi — <i>Dépenses diverses</i>		3 388 000	2 942 978	2 686 205	2 108 200	2 781 345
5	Apsardzība — <i>Défenses</i>		40 352 000	38 719 576	32 543 660	27 042 556	34 664 448
6	Kopā <i>Total</i>		53 249 222	51 344 608	43 028 715	36 216 172	46 042 429
7	%% no izdevumiem budžeta kārtībā		29,1	29,3	28,5	26,8	28,6
	%% des dépenses par ordre budgétaire						

lauksaimnieku parādu pārkārtošanu, dzēst visus vai daļu no sēklas, lopbarības, meliorācijas, būvkoķu parādiem — visiem lauksaimniekiem — katram 300 ls, piensaimniecībām apmēram par 35 milj. ls. Tad valsts izdevumi iedzīvotājiem ar saistību

dzēšanu būs daudz lielāki un ievērojamāki. Arī iepriekšējos gados valstij bija jācieš zaudējumi no sēķlu parādu atmaksas, jo to lauksaimnieķi izdaria pēķ tagadējām cenām, bet valsts savā laikā par sēķlām maksāja daudz augstāķas cenas.

№ 97. Valsts izdevumi.

№ 97. Dépenses d'Etat.

№№	Izdevumi Dépenses	Saimniecības gadi Exercices	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā Moyenne 1929./1930.— —1932./1933.
			L s				
1	2		3	4	5	6	7
1	Iekšējā drošība — <i>Affaires intérieures</i>		9 611 000	10 106 529	9 671 256	8 918 687	9 576 868
2	Tiesas un cietumi — <i>Tribunaux et prisons</i>		6 576 627	7 010 696	6 940 237	6 248 985	6 694 136
3	Izglitība — <i>Instruction</i>		21 863 942	23 429 786	22 358 422	21 682 591	22 333 685
4	to starpā budž. kārt.— <i>dont: p. ordre budg.</i>		21 863 942	23 429 786	22 358 422	21 199 514	22 212 916
5	Soc. apgādība un darba aizsardz. — <i>Assist. social et sauvegarde du travail</i>		21 485 892	25 137 738	25 034 515	25 578 474	24 309 155
6	to starpā budž. kārt.— <i>dont: p. ordre budg.</i>		21 854 892	21 074 735	25 025 197	19 679 271	21 908 524
7	Sanitārā uzraudzība un veselība — <i>Contrôle sanitaire et hygiène</i>		2 954 034	3 309 211	2 948 567	2 396 721	2 902 133
8	Saimniecisko nozāķu uzraudzība un veicināšana — <i>Contr. d. br. econom. et l. encour.</i>		19 204 167	23 977 802	11 090 925	24 059 744	19 583 160
9	to starpā budž. kārt.— <i>dont: p. ordre budg.</i>		12 368 200	11 225 930	9 310 908	19 212 744	13 029 446
10	Satiksme — <i>Communication</i>		21 839 758	20 413 739	16 169 212	11 501 283	17 480 998
11	to starpā budž. kārt.— <i>dont: p. ordre budg.</i>		14 263 000	14 423 222	10 905 033	6 528 283	11 529 885
12	Valsts finanses — <i>Finances de l'Etat</i>		4 776 184	5 191 315	7 476 290	4 194 067	5 409 464
13	Valsts kapitālu ieguldījumi — <i>Placement d. capitaux de l'Etat</i>		36 772 074	33 174 779	12 395 050	9 809 591	23 037 874
14	to starpā budž. kārt.— <i>dont: p. ordre budg.</i>		34 572 074	26 915 790	12 395 050	9 809 591	20 923 126
15	Dažādas pārvaldes iestādes — <i>Diverses institutions administratives</i>		1 194 000	1 016 220	878 327	634 345	930 723
16	Kopā — <i>Total</i>		146 277 678	152 767 815	114 962 801	115 024 488	132 258 196
17	to starpā budž. kārt.— <i>dont: p. ordre budg.</i>		130 033 953	123 703 434	107 909 287	98 822 208	115 117 221
18	%% no izdevumiem budžeta kārtībā		70,9	70,7	71,5	73,2	71,9
	%% des dépenses par ordre budgétaire						

Sakarā ar 1928. gada katastrofāliem klimatiskiem apstākļiem un lielo neražu, kas piemeklēja mūsu zemi, lauksaimnieki nākošā gadā palika bez sēklas, un valdība uzņēmās to ar sēklu apgādāt. 1928./1929. s. g. izsniedza un kopējais sēklas parāds 1929. gada 20. novembrī bija 23,1 milj. ls. Selekcijas sēklu valdība iepirka ārzemēs par augstām cenām. Pēc piemeklētās neražas lauksaimniekiem nācās ļoti grūti to nomaksāt. Tāpēc Ministru kabinets 1930. gada 15. aprīļa un 11. septembra sēdēs nolēma, ka atmaksu varēs izdarīt atbērot sēklas daudzumu, vai arī atmaksājot pēc pastāvošās tirgus cenas. Saprotais, ka valdībai tādēļ cēlās zaudējumi, kas norakstāmi no sēklas fonda, vai arī dzēšami citādi (budžeta kārtībā).

Nē 98. Zaudējumi uz sēklas labību.

Nē 98. *Pertes sur la qualité des semences.*

Nē	Apgabali Provinces	Ls	Uz vienu iedzīvotāju (ls) par habitant
1	2	3	4
1	Vidzeme	3 675 860	9,08
2	Kurzeme	529 278	2,48
3	Zemgale	2 702 266	10,60
4	Latgale	4 045 076	8,12
5	Kopā Total	10 952 480	7,99

Līdz 1934. gada 1. augustam naudā atmaksāti — 2,5 milj. ls, norakstāmi uz cenu starpību — 7,8 milj. ls, atbērts graudā 5,3 milj. ls (no kuŗiem jāzaudē 3,1 milj. ls), atbērti mieži 0,2 (jāzaudē 0,09 milj. ls), ieturēts no sviesta piemaksām 1931. gadā 0,35 milj. ls, ieturēts no līnu piemaksām līdz 1934. gada 1. augustam 0,3 milj. ls, izstāv pie lauksaimniekiem un aprīņu vecākiem (1. VIII. 34. — 6,7 (vecie) un 1,4 milj. ls (jaunie) sēklu parādi. No pēdējām summām vēl jānoraksta 2,4 milj. ls, kas atvilktas, izsniedzot lauksaimniekiem piemaksas par nodoto sviestu (2,25 milj. ls) un bekonu (0,15 milj. ls) no 1932. g. jūlija līdz 1934. g. 1. janvārim. Zaudējumi no sēklu operācijām vēl nav galīgie; tie būs vēl lielāki, bet pēc būtības tie skaitāmi pie 1928./1929. s. g. izdevumiem un tāpēc šī summa savilkumos neietilpst. Papildinot budžeta izdevumus ar fondu summām, koku materiālu cenu starpību un parādu dzēšanu ar piemaksām, dabūjam šādas izdevumu summas:

	Budžeta kārtībā	Rezerves, prēmiju, bezdarba fonds	Koku materiālu cenu starpība, parādu dzēša- na, kultūras un žūpības apkaŗošanas fonds	Kopā	Nedalāmie izdevumi
	M	i	j.	l	s
1929./1930. s. g.	130,0	16,3	12,2	158,5	53,2
1930./1931. " "	123,7	29,1	6,2	159,0	51,3
1931./1932. " "	107,9	7,1	5,8	120,8	43,0
1932./1933. " "	98,8	16,2	6,6	121,6	36,2
Caurmērā	115,1	17,2	7,7	140,0	46,0

Ievērojot arī tās izdevumu summas, kas nāk no ārpus budžeta esošiem līdzekļu avotiem, ieņēmumi ir jau ievērojami lielāki, un maksimumu tie sasniedz 1929./1930. s. g. — 211,7 milj. ls, bet 1932./1933. s. g. bija tikai 158,8 milj. ls, pie caurmēra izdevumiem četrus gados — 186,0 milj. ls (dalāmie un nedalāmie kopā).

Caurmērā uz vienu iedzīvotāju visi izdevumi kopā visā valstī, ieskaitot budžeta (dalāmos un nedalāmos), fondu līdzekļus un naturā izsniegtās vērtības, vai saistību samazināšanu, bija šādi:

	Ls	Starp tiem pa atsevišķiem apgabaliem un pil- sētām dalāmie
1929./1930. s. g.	111,42	83,42
1930./1931. " "	110,68	83,68
1931./1932. " "	86,21	63,58
1932./1933. " "	83,05	64,00
Caurmērā	97,89	73,65

Četrus gadus caurmērā uz vienu iedzīvotāju ir izdoti 73,65 ls, pie kam pēdējos gados šie izdevumi ir diezgan ievērojamā kārtā samazinājušies (starp tiem ir ieskaitīti arī dažādo fondu līdzekļi, ar piemaksām dzēstie parādi un koku materiālu cenu starpība). Ja starp izdevumiem skaita tikai budžeta summas, rezerves, ceļu, pensiju un bezdarba apkaŗošanas fondu, tad caurmērā uz vienu iedzīvotāju četrus gadus caurmērā iznāk tikai 69,61 ls. Caurmērā uz vienu pilsētas iedzīvotāju iznāk lielākas izdevumu summas nekā uz lauku. Skaitot tikai budžeta summas, rezerves, ceļu, pensiju un bezdarba apkaŗošanas fondu, tad uz katru lauku iedzīvotāju iznāk 68,41, bet pilsētās — 72,70 ls. Pilsētās uz vienu iedzīvotāju ir ievērojami lielāki nekā uz laukiem šādi izdevumi: izglītība (vidus- un augstskolas, kā arī

teātri un mākslas iestādes), sociālā apgādība un darba aizsardzība (pensijas, piemaksas slimo kasēm), iekšējā drošība (polīcija), valsts finanses (centrālās finanču un muitas iestādes). Uz laukiem turpretim ir lielāki šādi izdevumi: satiksme (zemes ceļu būve un labošana) un saimniecisko nozaļu uzraudzība un veicināšana, kur sevišķi lieli ir piemaksas lauksaimniecības ražojumiem.

No atsevišķām pilsētām lielākie izdevumi iznāk Ventspilī — 86,96 ls apmērā uz katru iedzīvotāju. Minētā laikā, par kuru valsts izdevumus aprēķināja, Ventspilī izdarīja ostu izbūvju darbus, kam izdeva diezgan lielas summas, un tā kā Ventspilī ir samērā maz iedzīvotāju, tad iznāca lieli izdevumi. Četrus gadus caurmērā satiksmei uz katru Ventspils iedzīvotāju izdeva 32,24 ls, vai gandrīz $\frac{2}{5}$ daļas no visiem izdevumiem; vēl jāievēro, ka visā valstī šie izdevumi ir tikai 9,20 ls. Mazākie izdevumi uz vienu iedzīvotāju ir Daugavpilī — 64,94 ls apmērā. Daugavpilī izdevumi izglītībai ir lielāki nekā dažās pārējās pilsētās. Arī iekšējās drošības, tiesu un cietumu izdevumi ir diezgan lieli, turpretim sociālās apgādības un valsts kapitālu ieguldījumi ir ievērojami mazāki. No apgabaliem lielākie izdevumi ir Vidzemē — 81,47 ls apmērā; un veicināšanas, sevišķi saimniecisko nozaļu uzraudzības izdevumi pārsniedz caurmēru, tāpat izglītības, sociālās

Nº 99. Valsts izdevumi.

No№	Pilsētas un apgabali	Saimniecības gadi	Exercices
	Villes et provinces		
1		2	
1	Rīga		
2	Liepāja		
3	Daugavpils		
4	Jelgava		
5	Ventspils		
6	Vidzeme		
7	Kurzeme		
8	Zemgale		
9	Latgale		
10		Kopā Total	
11	Pilsētās Villes		
12	Uz laukiem A la campagne		
13	Rīga		
14	Liepāja		
15	Daugavpils		
16	Jelgava		
17	Ventspils		
18	Vidzeme		
19	Kurzeme		
20	Zemgale		
21	Latgale		
22		Kopā Total	
23	Pilsētās Villes		
24	Uz laukiem A la campagne		

Nº 100. Caurmērā izdevumi uz vienu iedzīvotāju 1929./1930.—1932./1933. s. g. periodā. Nº 100. Moyenne des dépenses par habitant pendant la période de 1929/1930—1932/1933.

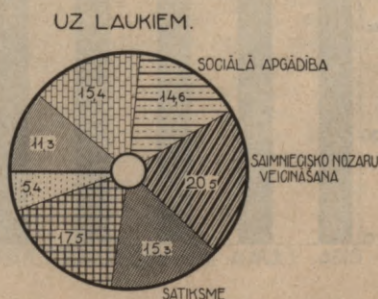
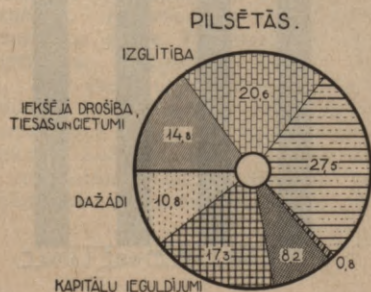
№№	Izdevumi	Pilsētas un apgabali	Pilsētās	Uz laukiem	Kopā	Villes et provinces
		Villes	A la camp.	Total		
		L s			Dépenses	
1	2	3	4	5	6	
1	Iekšējā drošība	6,20	4,59	5,04	Affaire intérieures	
2	Tiesas un cietumi	4,54	3,13	3,52	Tribunaux et prisons	
3	Izglītība	14,98	10,51	11,75	Instruction	
4	Sociālā apgādība un darba aizsardzība	19,98	10,02	12,79	Assist. social et sauvegarde du travail	
5	Sanitārā uzraudzība un veselība	1,41	1,37	1,53	Contrôle sanitaire et hygiène	
6	Saimniecisko nozaļu uzraudzība un veicināšana	0,59	14,05	10,31	Contrôle des branches économiques et leur encouragement	
7	Satiksme	5,99	10,44	9,20	Communication	
8	Valsts finanses	5,99	1,64	2,85	Finances de l'Etat	
9	Valsts kapitālu ieguldījumi	12,60	11,94	12,12	Placement d. capitaux de l'Etat	
10	Dažādas pārvaldes iestādes	0,42	0,52	0,50	Divers. institutions administr.	
11	Kopā	72,70	68,41	69,61	Total	
12	Žūpiņas apkaņošanas fonds	0,07	0,06	0,06	Fonds p. la lutte contre l'ivrogne.	
13	Kultūras fonds	1,24	0,22	0,50	Fonds de civilisation	
14	Izsniegto koku materiālu tirgus un pārdošanas cenu starpība	—	4,46	3,22	Différence d. prix d. matériels de bois délinrés ou vendus	
15	Parādu dzēšana ar piemaksām	—	0,36	0,26	Amortissement des dettes avec paiement de sus	
16	Pavisam kopā	74,01	73,51	73,65	Total général	

№ 99. Dépenses d'Etat.

1929./1930.		1930./1931.		1931./1932.		1932./1933.		Caurmērā 1929./1930.—1932./1933.	
Kopā Total	Budžeta kārtībā P.ordre budžēt.	Kopā Total	Budžeta kārtībā P.ordre budžēt.	Kopā Total	Budžeta kārtībā P.ordre budžēt.	Kopā Total	Budžeta kārtībā P.ordre budžēt.	Kopā Total	Budž.kārtībā—Par ordre budž.
L s									
3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
28 509 406	27 823 947	31 615 442	28 798 896	26 185 730	25 776 303	23 517 889	20 372 984	27 457 117	25 693 032
4 277 820	4 192 364	4 733 437	3 965 603	3 631 591	3 518 065	3 590 059	3 143 302	4 058 227	3 704 833
2 749 803	2 725 962	3 131 050	2 938 522	2 808 834	2 753 153	2 539 001	2 305 323	2 807 172	2 680 740
2 889 661	2 838 720	3 051 057	2 889 864	2 410 368	2 364 892	2 103 333	1 847 300	2 613 605	2 485 194
1 538 093	1 539 453	1 886 419	1 821 224	1 310 012	1 265 682	1 266 918	1 155 729	1 500 361	1 445 522
37 080 368	32 979 423	37 632 634	29 462 728	27 457 571	25 263 893	29 753 729	24 870 827	32 981 075	28 144 218
15 752 635	13 968 238	17 481 630	12 670 760	12 536 366	11 585 050	13 263 230	11 013 510	14 758 465	12 309 390
19 623 640	17 342 734	19 382 276	15 035 298	14 254 186	13 273 554	16 916 947	14 603 812	17 544 262	15 063 850
33 856 252	26 623 112	33 853 870	26 120 539	24 368 143	22 108 695	22 073 382	19 509 421	28 537 911	23 590 442
146 277 678	130 033 953	152 767 815	123 703 434	114 962 801	107 909 287	115 024 488	98 822 208	132 258 195	115 117 221
39 964 783	39 120 446	44 417 405	40 414 109	36 346 535	35 678 095	33 017 200	28 824 638	38 436 482	36 009 321
106 312 895	90 913 507	108 350 410	83 289 325	78 616 266	72 231 192	82 007 288	69 997 570	93 821 713	79 107 900
Uz vienu iedzīvotāju ls Par habitant (ls)									
75.44	73.62	83.66	76.20	69.29	68.21	62.22	53.01	72.65	67.99
74.74	73.24	82.70	69.28	63.45	61.46	62.72	54.02	70.90	64.73
63.61	63.06	72.43	67.98	64.08	63.69	58.74	53.33	64.04	62.02
87.44	85.90	92.32	87.44	72.94	71.56	63.64	55.99	79.09	75.20
89.15	89.23	109.34	105.56	75.93	73.36	73.43	66.99	86.96	83.78
91.00	81.47	92.96	72.78	67.84	62.41	73.50	61.44	81.47	69.52
73.75	65.39	81.84	59.32	58.69	54.24	62.09	51.56	69.09	57.63
76.94	68.00	76.00	58.95	55.89	52.05	66.33	57.26	68.79	59.07
68.00	53.47	67.99	52.46	48.94	44.40	44.33	39.18	57.32	47.38
76.99	68.44	80.40	65.11	60.51	56.79	60.54	52.01	69.61	60.59
75.59	74.00	84.02	76.44	68.75	67.48	62.45	54.52	72.70	68.11
77.52	66.29	79.01	60.78	57.33	52.67	59.80	51.04	68.41	57.69

apgādības un darba aizsardzības, satiksmes u. t. t. Latgalē ir mazākie izdevumi — 57,32 ls apmērā uz vienu iedzīvotāju, izņemot iekšējās drošības (robežu apsardzība) un izdevumus tiesām un cietumiem. Kurzēmē ir lielākie valsts kapitālu ieguldījumi (Glūdas dzelzceļš).

Skaitot valsts izdevumus arī tos līdzekļus, kas paredzēti kultūras un žūpiņas apkaļošanas fondā, kā arī koku materiālu tirgus un pārdošanas cenu starpību un ar piemaksām dzēstos parādus, tad uz katru pilsētas iedzīvotāju iznāk 74,01 ls liela izdevumu summa, bet uz lauku — 73,51 ls.

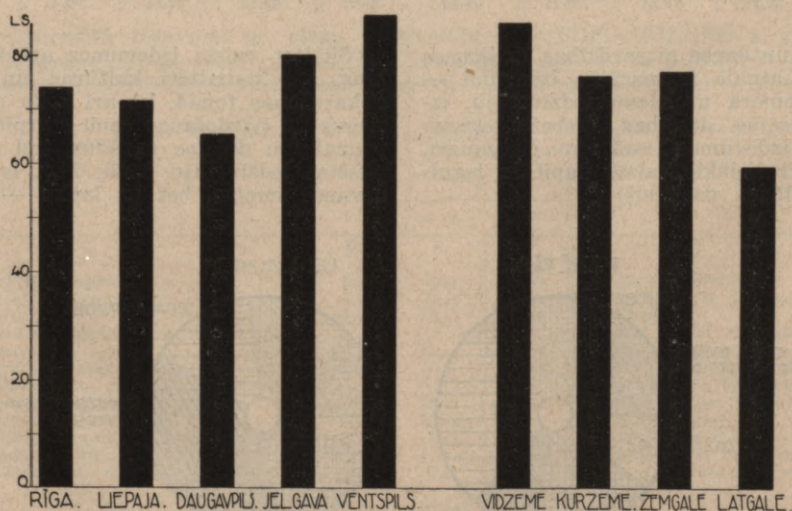

№ 1. Valsts izdevumi caurmērā 1929./1933. s. g. (procentos).

№ 1. Moyenne des dépenses de l'Etat en 1929/1933 (pourcentage).

№ 101. Caurmērā izdevumi uz vienu lauku iedzīvotāju 1929./1930.—1932./1933. s. g.
№ 101. Moyenne des dépenses par habitant rural pendant la période de 1929/1930—1932/1933.

№№	Izdevumi — Dépenses	Apgabali — Provinces	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Kopā Total
		L s					
1	2	3	4	5	6	7	
1	Iekšējā drošība — <i>Affaires intérieures</i> . .	3,26	3,51	4,21	6,34	4,59	
2	Tiesas un cietumi — <i>Tribunaux et prisons</i> .	3,19	2,91	2,82	3,33	3,13	
3	Izglītība — <i>Instruction</i>	12,53	7,41	10,22	10,35	10,51	
4	Soc. apgādi un darba aizsardz. — <i>Assist. social et sauvegarde du travail</i>	12,69	10,82	10,21	7,41	10,02	
5	Sanitārā uzraudzība un veselība — <i>Contrôle sanitaire et hygiène</i>	1,86	1,38	1,97	1,21	1,57	
6	Saimniecisko nozaļu uzraudzība un veicināšana — <i>Contrôle des branches économiques et leur encouragement</i>	17,50	13,50	14,31	11,36	14,05	
7	Saiksme — <i>Communication</i>	14,08	13,20	10,52	6,25	10,44	
8	Valsts finanses — <i>Finances de l'État</i>	1,90	1,76	1,92	1,22	1,64	
9	Valsts kapitālu ieguldījumi — <i>Placement d. capitaux de l'État</i>	13,95	14,03	12,07	9,35	11,94	
10	Dažādas pārvaldes iestādes — <i>Diverses institutions administrat.</i>	0,51	0,57	0,54	0,50	0,52	
11	Kopā — Total	81,47	69,09	68,79	57,32	68,41	
12	Zūpības apkarošanas fonds — <i>Fonds pour la lutte contre l'ivrognerie</i>	0,09	0,06	0,09	0,02	0,06	
13	Kultūras fonds — <i>Fonds de civilisation</i> . .	0,32	0,18	0,12	0,22	0,22	
14	Izsniegto koku materiālu tirgus un pārdošanas cenu starpība — <i>Différence des prix d. matériels de bois délivrés ou vendus</i>	3,71	6,99	8,03	2,17	4,46	
15	Parādu dzēšana ar piemaksām — <i>Amortissement des dettes avec paiement de sus</i> . .	0,76	0,18	0,41	0,10	0,36	
16	Pavisam kopā — Total général.	86,35	76,50	77,44	59,83	73,51	

№ 2. Valsts izdevumi caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1929./1933. s. g. (latos).

№ 2. Moyenne des dépenses de l'Etat par habitant en 1929/1933 (en Ls).

№ 102. Caurmērā izdevumi uz vienu pilsētas iedzīvotāju 1929./1930.—1932./1933. s. g. periodā.

№ 102. Moyenne des dépenses par habitant urbain pendant la période de 1929/1930—1932/1933.

№№	Izdevumi — Dépenses	Pilsētas — Villes	Rīga	Liepāja	Daugav- pils	Jelgava	Vents- pils	Kopā Total
		L s						
1	2	3	4	5	6	7	8	
1	Iekšējā drošība — Affaires intérieures . .	5,86	7,18	7,97	6,44	5,82	6,20	
2	Tiesas un cietumi — Tribunaux et prisons .	4,21	4,85	6,01	6,06	4,23	4,54	
3	Izglītība — Instruction	13,36	13,52	22,60	25,79	15,45	14,98	
4	Soc. apgādība un darba aizsardz. — Assist. social et sauvegarde du travail	20,60	20,51	15,87	19,00	16,87	19,98	
5	Sanitārā uzraudzība un veselība — Contrôle sanitaire et hygiène	1,13	0,63	2,68	4,55	1,05	1,41	
6	Saimniecisko nozaļu uzraudzība un veicinā- šana — Contrôle des branches économiques et leur encouragement	0,63	0,59	0,26	0,45	0,58	0,59	
7	Saiksme — Communication	6,02	5,88	—	—	32,24	5,99	
8	Valsts finanses — Finances de l'Etat	6,49	5,42	4,10	4,73	3,91	5,99	
9	Valsts kapitālu ieguldījumi — Placement d. capitaux de l'Etat	13,92	11,91	5,03	11,65	6,68	12,60	
10	Dažādas pārvaldes iestādes — Diverses insti- tutions administrat.	0,42	0,42	0,42	0,42	0,43	0,42	
11	Kopā — Total	72,65	70,90	64,94	79,09	86,96	72,70	
12	Žūpias apkaļošanas fonds — Fonds pour la lutte contre l'ivrognerie	0,07	0,04	0,12	0,07	0,07	0,07	
13	Kultūras fonds — Fonds de civilisation . .	1,42	0,73	0,65	1,03	0,72	1,24	
14	Pavisam kopā — Total général	74,14	71,67	65,71	80,19	87,75	74,01	

Pilsētas no Kultūras fonda saņem lielākas summas nekā lauki, turpretim parādu dzēšana ar piemaksām, kā arī koku materiāli par pazeminātām cenām ir izsniegti tikai uz laukiem. Četrus gadus caurmērā ar piemaksām ir dzēsta 0,36 ls liela parādu summa (tā ir tik maza tādēļ, ka parādu dzēšanu izdara tikai vienu gadu, un tāpēc, aprēķinot to par 4 gadiem, iznāk maza summa). No koku materiālu cenu starpības diezgan lielas summas ieguvusi Zemgale un arī Kurzeme, bet Latgale samērā mazākas. Parādus ar piemaksām lielākos apmēros dzēsa Vidzemē, bet mazākos apmēros Latgalē. Tāpat kā ieņēmumi, arī lielākie izdevumi parasti iznāk Vidzemē un Zemgalē. Abos apgabalos saimnieciskā dzīve ir daudz straujāka kā pārējā Latvijā, un tādēļ šiem apgabaliem ir lielāki valsts izdevumi un lielāki ieņēmumi. Izdevumi Zemgalei nav

pilnīgi raksturoti, jo daļa no piemaksām nav gājusi caur valsts kasi, piemēram, starpība uz maizes labības cenām, par kurām iepirka un par kādām to tagad pārdod uz ārzemēm. Latgalē, kur saimnieciskā rosība ir bijusi vājāka, arī valsts izdevumi ir mazāki, lai gan daudz likumos ir norādīts, ka Latgalei ir jādod zināmas summas, un tās parasti ir lielākas, nekā ja dalītu proporcionāli iedzīvotāju skaitam. Pilsētas no valsts saņem lielākas summas nekā lauku iedzīvotāji, tomēr starp izdevumiem ir diezgan liela starpība: uz laukiem tie iet ražošanas mērķiem, kā piemaksas, ceļu izbūve, kapitālu ieguldījumi u. t. t., turpretim pilsētās dažādiem administratīviem izdevumiem, sociālai apgādībai, kā pensijas, slimo kasu piemaksas, valsts darbinieku ārstēšana un citiem līdzīgiem mērķiem.

II. Valsts ieņēmumi.

II. Recettes de l'Etat.

Valsts ieņēmumi saimnieciskās krīzes gados ir strauji samazinājušies. To struktūrā ievērojamu lomu sāk spēlēt sveši elementi, kādi no 1922. gada vairs nebija. Te ir domātas kreditoperācijas. Arī fondu saimnieciskā nozīme ar katru gadu palielinās: tagad jau ir šādi fondi, kā: bezdarba apkaļošanas, pensiju, bet no vecajiem — kultūras, žūpības apkaļošanas un ceļu fonds. Šiem iestādījumiem ir pilnīgi vai pa daļai patstāvīga saimniecība, resp. ieņēmumi un arī izdevumi. Tā kā bez tiem valsts ieņēmumiem, kas paredzēti budžetā, ir arī fondu ieņēmumi, kas sasniedz lielas summas. Fondu ieņēmumi nav iespaidojuši valsts ieņēmumu budžetu, jo tiem ir savi pilnīgi jauni ieņēmumu avoti. Izdevumi turpretim ir jūtami samazināti, sevišķi pensiju un bezdarba apkaļošanas summas. Apskatot valsts ieņēmumus, tagad ir jāapskata arī minēto fondu budžeti, resp. ieņēmumi un izdevumi.

Ieņēmumu kopsumma.

Somme générale des recettes.

Līdz 1931./1932. s. g. valsts ieņēmumi strauji samazinājās un sevišķi lielos apmēros tieši minētā gadā, kad kopsummā ieņēma tikai 126,7 milj. ls; nākošā gadā ir novērojama jau neliela ieņēmumu pavairošanās līdz 130,1 milj. ls. 1933./1934. b. g. paredzētā ieņēmumu summa bija jau ievērojami lielāka — 140,7 milj. ls. Pēc iepriekšējām ziņām (finanču ministrijas budžeta nodaļas) šī summa nav realizējusies pilnos apmēros, un faktiskie ieņēmumi ir ap 129,3 milj. ls; 1934./1935. b. g. paredzētā ieņēmumu summa arī nerealizēsies pilnos apmēros (151,0 milj. ls), un tādēļ jaunā valdība ir ķērusies pie reāla budžeta uzstādīšanas un izdevumu ievērojamas samazināšanas. Tā kā ieņēmumi pēdējos gados nebūt nepavairojas, kā to paredzēja, un labākā gadījumā tie paliek bez pārmānām. Tomēr jāievēro, ka starp budžeta ieņēmumiem lielākos apmēros ir paredzētas kreditoperācijas, kas uzskatāmas par ārkārtējiem ieņēmumu avotiem, un tādēļ jāatzīst, ka valsts ieņēmumiem vēl arvien ir tendence samazināties. Pēdējo trīs gadu ieņēmumi bez kreditoperācijām (aizņēmumiem) ir šādi 1932./1933. — 123,7

N° 103. Kārtējie un ārkārtējie ieņēmumi 1925./1926.—1934./1935.

N° 103. Recettes ordinaires et extraordinaires des exercices 1925/1926 à 1934/1935.

Nr.	Saimniecības gadi Exercices	Ieņēmumi Recettes		Kārtējie Ordinaires		Ārkārtējie Extra-ordinaires	
		Milj. ls En millions de Ls		Procentos Pourcents			
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1925./1926.	146,4	6,5	95,8	4,2		
2	1926./1927.	161,2	3,9	97,6	2,4		
3	1927./1928.	172,1	3,2	98,2	1,8		
4	1928./1929.	180,8	29,6	85,8	14,2		
5	1929./1930.	181,4	13,6	93,0	7,0		
6	1930./1931.	167,6	5,0	97,1	2,9		
7	1931./1932.	116,8	10,4	91,8	8,2		
8	1932./1933.	115,8	14,8	88,6	11,4		
9	1933./1934.*)	118,6	22,1	84,8	15,7		
10	1934./1935.*)	124,2	26,7	82,8	17,7		

milj. ls (faktiskie ieņēmumi), 1933./1934. — 119,8 (budžetā paredzēts) un 1934./1935. — 126,4 milj. ls.

Ārkārtējo ieņēmumu nozīme pēdējos gados ir pavairojusies ļoti lielos apmēros. Parasti tiem bija samērā maza nozīme, kas svārstījās diezgan plašos apmēros, tomēr nepārsniedzot 1/10 daļu, kā 1928./1929. s. g., kad noslēdza 6% obligāciju aizņēmumu. Pēdējos 3 gados ārkārtējie ieņēmumi diezgan lielos apmēros pārsniedz 1/10 daļu, un 1934./1935. b. g. tie bija 17,7% no visu ieņēmumu kopsummas. Ārkārtējie ieņēmumi 1930./1931. s. g. bija 5,0 milj. ls, 1932./1933. — 14,8, 1933./1934. b. g. paredzēja ieņemt 22,1 un 1934./1935. — 26,7 milj. ls, vai sākot ar 1930./1931. s. g. ārkārtējie ieņēmumi nepārtraukti pavairojas. 1932./1933. s. g. ārkārtējos ieņēmumos ir ieskaitīti 4,0 milj. ls neto ieņēmumi no metālmaudas kalšanas. Faktiski metālmaudu jau nokala iepriekšējā gadā, bet to izdarīja ar rezerves fonda līdzekļiem; kad metālmaudu laida apgrozībā, tad par attiecīgu summu izņēma valsts kases zīmes, kuras 1932./1933. s. g. laida atkal apgrozībā, bet minēto summu ieskaitīja dažādos ieņēmumos. Tā kā pēc būtības šie ieņēmumi ir no metālmaudas kalšanas,

*) Budžets. — Budget.

№ 104. Ārkārtējie ieņēmumi 1925./1926.—1934./1935.

№ 104. Recettes extraordinaires des exercices à 1925/1926—1934/1935.

№№	Ārkārtējie ieņēmumi <i>Recettes extraordi- naires</i> Saimniec. gadi <i>Exercices</i>	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	Kopā <i>Total</i>
		Valsts monopoli <i>Monopoles d'Etat</i>	Valsts meži, zemes, ūdeņi un ēkas <i>Forêts, terres, eaux et bâtiments de l'Etat</i>	Valsts uzņēmumi <i>Entreprises de l'Etat</i>	Valsts kredītiestāžu un kapitālu peļņa <i>Bénéfices des institut. de crédit et des capi- taux de l'Etat</i>	Valsts aktīvu realizā- cija <i>Réalisation des actifs de l'Etat</i>	Valsts aizņēmumi <i>Emprunts de l'Etat</i>	Dāžādi ieņēmumi <i>Recettes diverses</i>	
		1 000	l s						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1925./1926.	3 000	1 389	6,6	1 218	801	—	71	6 485
2	1926./1927.	—	2 173	—	—	1 757	—	—	3 930
3	1927./1928.	—	2 150	—	—	1 062	—	—	3 212
4	1928./1929.	—	3 602	—	—	987	25 001	21	29 611
5	1929./1930.	4 047	4 098	—	—	1 574	3 860	19	13 598
6	1930./1931.	1 045	3 564	—	—	333	—	18	4 960
7	1931./1932.	10 035	1,9	—	—	356	—	8,3	10 401
8	1932./1933.	6 910	488	—	—	1 097	6 314	13	14 822
9	1933./1934. *)	—	518	—	—	612	20 904	69	22 103
10	1934./1935. *)	—	1 957	—	—	140	24 559	60	26 716

tad Valsts statistiskā pārvalde savos savilkumos to skaita pie ārkārtējiem ieņēmumiem no metālmaudas regālijas. Tādā pašā kārtā ir samazināti dažādi ieņēmumi par 1,14 milj. ls, vai ieņēmumi no krīzes nodokļa, pieskaitot tos pie nodokļiem. Valsts ieņēmumu summa šo pārvietojumu dēļ negrozās, bet minētie ieņēmumi ir novietoti starp radniecīgiem posteņiem. Pēc Valsts kontroles pārskata dažādie ieņēmumi bija 8,6 milj. ls — 6,6%, kas pēc būtības neko neizteic un nedod pārskatu par faktiskiem ieņēmumu avotiem.

Ārkārtējo ieņēmumu avoti pēdējos gados ir gandrīz vienīgi aizņēmumi. Ieņēmumi no valsts mežiem — to ekspluatācija ārpus saimniecības plāna, kas dažos iepriekšējos gados deva lielas summas, tagad ir stipri samazinājušies. No valsts aizņēmumiem 1933./1934. b. g. bija paredzēts ieņemt 20,9 milj. ls un 1934./1935. — 24,6 milj. ls. No ceļu aizņēmuma 1933./1934. b. g. paredzēja ieņemt — 6,0 milj. ls un 1934./1935. — 8,0 milj. ls; lielākas summas turpretim deva kredītooperācijas — 14,9 un 16,6 milj. ls. Definējot tuvāk šīs kredītooperācijas, tās jāuzskata par iztrūkumu, jo summas, kuŗas nevar samobilizēt aizņēmumu ceļā, valsts paliek parādā. Faktiski 1933./1934. b. g. šīs kredītooperācijas neizmantoja pilnos apmēros, un tāpēc arī

iztrūkums bija mazāks nekā to budžetā paredzēja.

Ieņēmumu realizācija sākot ar 1930./1931. s. g. nesasniedz budžetā paredzētos apmērus, sevišķi tas sakāms par kārtējiem; ārkārtējie atsevišķos gados turpretim stipri svārstās.

Atsevišķie ieņēmumu avoti saimnieciskās krīzes gados samazinās; tas tomēr nenotiek vienādos apmēros. Visvairāk ir samazinājušies nodokļi, kuŗi 1929./1930. s. g. deva 110,4 milj. ls lielus ieņēmumus, bet 1932./1933. — 71,2 milj. ls, kas ir par 39,2 milj. ls vai — 35,5% mazāki. Pēc pēdējo 2 gadu budžetiem nodokļu ieņēmumi ir paredzēti nedaudz lielāki. Ļoti lielos apmēros ir samazinājušies ieņēmumi no mežiem un zemēm, kas 1928./1929. s. g. deva 17,6 milj. ls, bet 1931./1932. — 1,89 milj. ls, vai no maksimāliem ieņēmumiem ir palikusi tikai 1/11 daļa. Pēdējos gados ieņēmumi no mežiem un zemēm atkal ir pavairojušies. Lielos apmēros ir arī samazinājušies valsts uzņēmumu peļņa, kas 1929./1930. s. g. bija 10,4 milj. ls un 1932./1933. — 0,788 milj. ls. Pēdējos gados šie ieņēmumi nedaudz pavairojas. Tāpat ir samazinājušies valsts kredītiestāžu un kapitālu peļņa, kuŗa 1930./1931. s. g. bija 11,4 milj. ls un 1932./1933. — 1,56 milj. ls.

*) Budžets. — Budget.

N° 105. Kārtējo un ārkārtējo ieņēmumu realizēšanās 1925./1926.—1932./1933. s. g.
N° 105. Réalisation des recettes ordinaires et extraordinaires des exercices 1925/1926 à 1932/1933.

N ^o N ^o	Ieņēmumi Recettes Saimniec. gadi Exercices	Kārtējie ieņēmumi pret budžetu + vai — 1000 ls Recettes ordinaires par rapport au budget + ou — en 1000 de Ls	%	Ārkārtējie ieņēmumi pret budžetu + vai — 1000 ls Recettes extraordinaires par rapport au budget + ou — en 1000 de Ls	%	Kopā ieņemts pret budžetu + vai — 1000 ls Total des recettes par rapport au budget + ou — en 1000 de Ls	%
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1925./1926.	— 3 910	97,4	— 4 131	61,0	— 8 041	95,0
2	1926./1927.	+ 4 335	102,7	— 9 133	30,1	— 4 798	97,2
3	1927./1928.	+ 11 580	107,2	+ 96	103,0	+ 11 676	107,1
4	1928./1929.	+ 5 322	103,0	— 3 088	90,5	+ 2 234	101,1
5	1929./1930.	+ 7 881	104,5	+ 674	105,2	+ 8 555	104,6
6	1930./1931.	— 7 765	95,6	+ 1 709	—	— 6 056	96,6
7	1931./1932.	— 8 692	93,0	— 25 952	28,6	— 34 644	78,5
8	1932./1933. *)	— 18 104	86,4	— 380	97,5	— 18 484	87,6

Pārējie ieņēmumu posteņi tik strauji nav samazinājušies. Valsts aizņēmumi ļoti strauji samazinājās 1922./1923.—1927./1928. s. g., 1930./1931. un 1931./1932. s. g., kad tie bija ļoti niecīgi — parasti ap 50.000 ls, bet saimnieciskās krīzes gados aizņēmumi ļoti strauji pavairojās: 1932./1933. — 6,31 milj. ls, 1933./1934. — 20,9 un 1934./1935. — 24,6 milj. ls. Izņemot pašus pirmos valsts pastāvēšanas gadus un pēc noslēgtā līguma ar Zviedrijas sērkokociņu sindikātu, kad realizēja 6% obligāciju aizņēmumu, aizņēmumi vai kredītooperācijas nekad nav bijušas tik lielas apmēros, kā pēdējos saimnieciskās krīzes gados. Ieņēmumi no kredītooperācijām, kādi tie ir pašlaik, ir vairāk uzskatāmi par budžeta iztrūkumu, kas jāsēdž no valsts rezervēm, vai aizņemoties, vai arī paliekot parādā. Pārējie valsts ieņēmumu posteņi, kā nodevas un citas atlīdzības, valsts monopoli, valsts aktīvu realizācija un dažādi ieņēmumi, ir palikuši bez lielākām pārmaiņām.

Ieņēmumu struktūrā ar atsevišķiem ieņēmumu posteņiem arī ir notikušas pārmaiņas: lielākais ieņēmumu avots visu laiku bija nodokļi, kuri 1931./1932. s. g. bija 59,9% no kopsummas; saimnieciskās krīzes gados to nozīme samazinās un 1934./1935. b. g. tie ir tikai 48,7%. Tikai pašos pirmajos valsts pastāvēšanas gados nodokļu nozīme bija mazāka par pusi (kā aizņēmums ir jāatzīmē arī 1928./1929. s. g., kad noslēdza 6% obligāciju aizņēmumu,

arī tad nodokļu nozīme bija mazāka par pusi). Otrs lielākais ieņēmumu postenis visu laiku ir bijuši monopoli; to nozīme saimnieciskās krīzes gados nav samazinājusies, bet gan pavairojusies: 1927./1928.—1930./1931. s. g. to nozīme bija 15—17% no visiem valsts ieņēmumiem, bet 1932./1933. s. g. sasniedza 25,5%. Tiesa, pēdējos divi gados monopoli nozīme ir samazinājusies līdz 20,5%, kas tomēr ir vairāk nekā pirms saimnieciskās krīzes. Nodevu un citu atlīdzību nozīme valsts ieņēmumu struktūrā saimnieciskās krīzes gados ir palikusi bez lielākām pārmaiņām un svārstās ap 6—7% no visiem ieņēmumiem. Ļoti strauji ir palielinājusies aizņēmumu nozīme: pirms saimnieciskās krīzes tie nebija pat 10/00; pēdējos trīs gados tie bija 4,8%, 14,8% un 16,3% no visiem ieņēmumiem (vai arī ieņēmumu budžeta), tā kā aizņēmumu nozīme ir sasniegusi ļoti lielus apmērus. Pārējo ieņēmumu posteņu nozīme ir samērā maza: 1934./1935. s. g. meži un zemes bija — 3,9% (1930./1931. — 7,8%, bet 1922./1923. s. g. sasniedza pat 17,2%), uzņēmumi — 1,3% (1930./1931. — 4,1%), valsts kredītiestāžu un kapitālu peļņa 1,7% (1930./1931. s. g. — 6,6%); pārējo ieņēmumu posteņu nozīme ir niecīga. Lielākos vai mazākos apmēros saimnieciskās krīzes gados ir samazinājusies gandrīz visu ieņēmumu posteņu svārs; strauji ir palielinājusies aizņēmumu nozīme.

*) No Valsts kontroles pārskata „dažādiem ieņēmumiem” Ls 3 895 470,— ieskaitīti „valsts monopoli”, kur tie kā atlikumi no iep. gadu naudas emisijām pieskaitīti ieņēmumiem no metāltaudas regalijas. Tā kā pēdējos uzrāda ārkārtējos ieņēmumus, tad arī augšā minētā summa pārskatīta no kārtējiem uz ārkārtējiem ieņēmumiem.

N° 106. Valsts ieņēmumi 1918./1920.—1934./1935.
N° 106. Recettes de l'Etat des exercices 1918/1920 à 1934/1935.

№.№2	Ieņēmumi Recettes	Saimn. gadi	Exercices	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	Kopā Total
				Nodokļi Impôts	Nodevas un citas atlīdzības Contributions et autres indemnités	Valsts monopoli Monopoles d'Etat	Valsts meži, zemes, ūdeņi un ēkas Forêts, terres, eaux et bâtiments	Valsts uzņēmumi Entreprises de l'Etat	Valsts kredītiestāžu un kapitālu palpa Bénéfices d'institutions de crédit et d. capitaux d'Etat	Valsts aktīvu realizācija Réalisation des actifs de l'Etat	Valsts aizņēmumi Emprunts de l'Etat	Dāžādi ieņēmumi Recettes diverses	
				1 0 0 0 l s									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
1	1918./1920.	7 639	353	41	120	12	41	111	51 268	1 032	60 617		
2	1920./1921.	16 481	1 044	9 650	206	16	128	611	68 353	897	97 386		
3	1921./1922.	31 440	3 142	9 416	3 881	1 229	14	2 039	14 435	891	66 487		
4	1922./1923.	63 726	5 170	19 359	22 959	11 797	207	8 270	8	2 341	133 837		
5	1923./1924.	78 423	5 722	35 024	22 625	6 046	509	5 329	47	3 038	156 763		
6	1924./1925.	90 402	8 020	42 160	14 407	2 699	105	2 181	34	4 151	164 159		
7	1925./1926.	88 532	9 122	33 052	10 665	2 568	3 968	2 313	38	2 650	152 908		
8	1926./1927.	90 230	9 510	34 223	14 531	3 306	7 576	1 924	58	3 771	165 129		
9	1927./1928.	100 037	11 424	30 095	17 025	5 263	6 747	1 248	55	3 379	175 273		
10	1928./1929.	103 640	11 216	32 064	17 584	9 120	7 504	1 126	25 049	2 652	209 955		
11	1929./1930.	110 410	11 799	31 578	14 255	10 366	8 125	1 747	3 944	2 822	195 046		
12	1930./1931.	100 424	10 891	25 968	13 472	7 150	11 436	454	63	2 736	172 594		
13	1931./1932.	75 941	8 900	31 161	1 892	3 335	2 792	448	5	2 261	126 735		
14	1932./1933.	71 175	9 065	33 132**	3 385	788	1 562	1 141	6 314	3 548	130 110		
15	1933./1934.*)	71 721	8 995	28 927	2 228	1 883	2 471	654	20 904	2 929	140 712		
16	1934./1935.*)	73 589	9 057	31 023	5 847	1 916	2 517	166	24 559	2 278	150 952		
P r o c e n t o s — P o u r c e n t s													
17	1918./1920.	12,6	0,6	0,1	0,2	0,0	0,0	0,2	84,6	1,7	100,0		
18	1920./1921.	16,9	1,1	9,9	0,2	0,0	0,2	0,6	70,2	0,9	100,0		
19	1921./1922.	47,3	4,7	14,2	5,8	1,9	0,0	3,1	21,7	1,3	100,0		
20	1922./1923.	47,6	3,9	14,5	17,2	8,8	0,1	6,2	0,0	1,7	100,0		
21	1923./1924.	50,0	3,7	22,4	14,4	3,9	0,2	3,4	0,0	1,9	100,0		
22	1924./1925.	55,1	4,9	25,7	8,8	1,6	0,1	1,3	0,0	2,5	100,0		
23	1925./1926.	57,9	6,0	21,6	7,0	1,7	2,6	1,5	0,0	1,7	100,0		
24	1926./1927.	54,6	5,8	20,7	8,8	2,0	4,6	1,2	0,0	2,8	100,0		
25	1927./1928.	57,1	6,5	17,2	9,7	3,0	3,9	0,7	0,0	1,9	100,0		
26	1928./1929.	49,4	5,3	15,3	8,4	4,3	3,6	0,5	11,9	1,3	100,0		
27	1929./1930.	56,6	6,1	16,2	7,3	5,3	4,2	0,9	2,0	1,4	100,0		
28	1930./1931.	58,2	6,3	15,0	7,8	4,1	6,6	0,3	0,1	1,6	100,0		
29	1931./1932.	59,9	7,0	24,6	1,5	2,6	2,2	0,4	0,0	1,8	100,0		
30	1932./1933.	54,7	7,0	25,5	2,6	0,6	1,2	0,9	4,8	2,7	100,0		
31	1933./1934.*)	51,0	6,4	20,6	1,6	1,3	1,7	0,5	14,8	2,1	100,0		
32	1934./1935.*)	48,7	6,0	20,5	3,9	1,3	1,7	0,1	16,3	1,5	100,0		
P i e a u g u m s 1922./1923. = 100 — A u g m e n t a t i o n 1922/1923 = 100													
33	1920./1921.	26	20	50	1	0	62	7	854 412	38	73		
34	1921./1922.	49	61	49	17	10	7	25	180 438	38	50		
35	1922./1923.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100		
36	1923./1924.	123	111	181	99	51	246	64	588	130	117		
37	1924./1925.	142	155	218	63	23	51	26	425	177	123		
38	1925./1926.	139	176	171	46	22	1 917	28	475	113	114		
39	1926./1927.	142	184	177	63	28	3 660	23	725	161	123		
40	1927./1928.	157	221	155	74	45	3 259	15	688	144	131		
41	1928./1929.	163	217	166	77	77	3 625	14	313 113	113	157		
42	1929./1930.	173	228	163	62	88	3 925	21	49 300	121	146		
43	1930./1931.	158	211	134	59	61	5 525	5	787	117	129		
44	1931./1932.	119	172	161	8	28	1 349	5	62	97	95		
45	1932./1933.	112	175	171	15	7	755	14	78 925	152	97		
46	1933./1934.*)	113	174	149	10	16	1 194	8	261 300	125	105		
47	1934./1935.*)	115	175	160	25	16	1 216	2	306 987	97	113		
C a u r m ē r ā u z v i e n u i e d z i v o t ā j u (l s) — M o y e n n e p a r h a b i t a n t													
48	1920./1921.	10,33	0,65	6,05	0,13	0,01	0,08	0,38	42,82	0,56	61,01		
49	1925./1926.	47,99	4,94	17,92	5,78	1,39	2,16	1,25	0,02	1,44	82,88		
50	1929./1930.	58,11	6,21	16,62	7,50	5,46	4,27	0,92	2,08	1,48	102,85		
51	1930./1931.	52,86	5,73	13,67	7,09	3,76	6,02	0,24	0,03	1,44	90,84		
52	1932./1933.	37,46	4,77	17,44	1,78	0,42	0,82	0,60	3,32	1,87	68,48		
53	1933./1934.*)	37,75	4,73	15,23	1,17	0,99	1,30	0,35	11,00	1,54	74,06		
54	1934./1935.*)	38,78	4,77	16,33	3,08	1,01	1,32	0,09	12,92	1,20	79,45		

*) Budžets. — Budget. **) Ls 3 895 470 — atlikums no iep. gadu metālnaudas kalšanas, kas pēc Valsts kontr. pārskata bija ieskaitīts „dažādos ieņēmumos”.

I Nodokļi.

I Impôts.

Lielākais ieņēmumu avots ir nodokļi, un to nozīme svārstās ap pusi. Vienīgi pirmajos valsts pastāvēšanas gados tie deva samērā mazus ieņēmumus, bet sākot ar 1921./1922. s. g. un nākošiem, tie dod lielas ieņēmumu summas; to nozīmei ir tendence pavairoties. Pirmajā valsts pastāvēšanas gadā, kad nebija vēl noorganizēts finanču aparāts un valdība cīnījās ar iekšējiem un ārējiem ienaidniekiem, nodokļi deva samērā mazus ieņēmumus — 7,64 milj. ls, kas bija 12,6% no kopsummas. Nākošos gados ieņēmumi no nodokļiem strauji vairojās un 1922./1923. s. g. tie sasniedza jau 63,7 milj. ls — 47,6%. Arī nākošos gados nodokļi pavairojās, un maksimumu tie sasniedza 1929./1930. s. g. — 110,4 milj. ls apmērā. Dabiski, ka saimnieciskās krīzes gados ieņēmumi no nodokļiem samazinājās. Lai gan daudzas nodokļu likmes paaugstināja, tas tomēr notika un 1932./1933. s. g. ieņēma tikai — 71,2 milj. ls, bet nākošos gados budžetā paredzētās nodokļu summas palika bez lielām pārmaiņām. Jāievēro, ka krīzes gados radās daži jauni nodokļi, kas atvēlēti noteiktiem mērķiem, bet budžetā nav paredzēti. Pie šādiem ieņēmumiem ir skaitāmi līdzekļi bezdarba apkaļošanai un daži citi. Nodokļu svars starp pārējiem ieņēmumiem pēdējos gados ir samazinājies: 1931./1932. s. g. tie bija 59,0%, 1933./1934. — 51,0% (budžetā) un 1934./1935. — 48,7%.

Progresīvā ienākuma nodokļa likmes krīzes gados ir paaugstinātas ar īpašām piemaksām krīzes apkaļošanai. Tāpēc sākot jau ar 1931./1932. s. g. progresīvais ienākuma nodoklis palielinājās, un 1932./1933. s. g. tas deva 7,37 milj. ls lielus ieņēmumus. Pēdējo divu gadu budžetā progresīvais ienākuma nodoklis ir nedaudz samazinājies. No valsts ieņēmumu kopsummas progresīvais ienākuma nodoklis ir maza daļa: 1932./1933. s. g. — 5,66% un 1934./1935. — 3,64%. Salīdzinot ar valsts pirmajiem pastāvēšanas gadiem, progresīvais ienākuma nodoklis ir diezgan ievērojami palielinājies. Krīzes apkaļošanas nodokli kā piemaksu pie ienākuma nodokļa ņem no fiziskām un juridiskām personām — 50% apmērā (Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājumā 1931. g. 256) no valstij un pašvaldībām par 1931. un 1932. nodokļa gadu pēc Nodokļu nolikuma noteikumiem aprēķinātas ienākuma nodokļa kopsummas. Fiziskās per-

sonas, kuŗu peļņa nepārsniedz 100 ls mēnesī, no krīzes apkaļošanas nodokļa par attiecīgiem mēnešiem ir atsvabinātas. Krīzes apkaļošanas nodoklis nav attiecināms uz fizisku personu to ienākumu nodokļa daļu, kuŗa aprēķināta no valsts un pašvaldības darbinieku algas vai pensijas. Ja fiziskās personas ienākumu kopsummā ietilpst arī valsts un pašvaldības darbinieka alga vai pensija, tad krīzes apkaļošanas nodokli ņem tikai no tās ienākuma nodokļa daļas, kas attiecas uz pārējiem ienākumiem. No krīzes apkaļošanas nodokļa ir atsvabinātas personas, kuŗām tas iznāk mazāks par 2 ls, kā arī personas, kas atstājušas Latvijas teritoriju, likvidējot savus ienākuma avotus pirms minētā likuma spēkā stāšanās. 1933. gadā krīzes apkaļošanas nodokļa likumu papildināja (Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājumā 1933. g. 257), nosakot, ka par 1933. gada janvāra, februāra un marta mēnesi ir jāņem 12,5% no ienākuma nodokļa kopsummas, bet par laiku no aprīļa līdz decembrim krīzes apkaļošanas nodoklis ir jāņem kā piemaksa pie ienākuma nodokļa 37,5% apmērā no 1933. gada ienākuma nodokļa kopsummas (Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājumā 1934. g. 68).

Naudas kapitālu nodokļu skaits ir diezgan liels: tagad ir 6 dažādi naudas kapitālu nodokļi. Ieņēmumi tomēr no naudas kapitālu nodokļiem nav lieli: nevienu gadu tie nav sasnieguši vienu milj. ls, bet saimnieciskās krīzes gados tie samazinās. Lielākos ieņēmumus naudas kapitālu nodokļi deva 1930./1931. s. g. — 0,755 milj. ls, bet 1932./1933. s. g. tie samazinājās jau līdz 0,495 milj. ls, un apmēram tāda pati summa ir paredzēta arī pēdējo gadu budžetos. Valsts ieņēmumu kopsummā naudas kapitālu nozīme ir niecīga un nesasniedz 1%. Lielākos ieņēmumus agrākos gados deva noguldījumu augļu nodoklis: 1930./1931. s. g. ieņēma 0,433 milj. ls, bet noguldījumiem samazinoties, arī ieņēmumi no šī nodokļa krit, un 1934./1935. s. g. no tā paredzēja ieņemt tikai 0,18 milj. ls. Noguldījumu augļu nodoklis savā laikā ļoti strauji pavairojās, kas notika noguldījumiem ieplūstot kredītiestādēs. Arī dividendu nodoklis valstij deva lielus ieņēmumus, kas 1930./1931. s. g. bija 0,235 milj. ls. Iestājoties saimnieciskai krīzei, uzņēmumu peļņa un izmaksātās dividendes strauji samazinājās un līdz ar to ieņēmumi no dividendu nodokļa. Tagad šis nodoklis dod ļoti niecīgas summas — 0,07 milj. ls apmērā (pēc pēdējo gadu budžetiem). Pā-

№ 107. § 1. Nodokļi 1918./1920.—1934./1935.
№ 107. § 1. Impôts des exercices 1918/1920 à 1934/1935.

№№	Saimn. gadi Exercices	Nodokļi Impôts													Kopā Total
		Progresīvais ienākuma \$ 1. Progressif sur les revenus	Naudas kapitālu \$ 2. Capitaux	Nekustamās mantas \$ 3. Immeubles	Mantojumu u. dāvinājumu \$ 4. Succession et donation	Tirdza. un rūpniecības \$ 6. Commerce et industrie	Ārkārtējie peļņas \$ 7. Bénéfices extraord.	Zīmognodeva \$ 8. Droits de timbre	Androšināšanas \$ 10. Assurances	Muitas \$ 11. Douanes	Akcizes \$ 12. Accise	Patentu \$ 13. Patentes	Daržadi Diverces		
		1000 l s													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1	1918./1920.	—	78	1 339	10	392	862	639	31	1 283	2 832	172	1	7 639	
2	1920./1921.	511	170	641	26	1 329	867	1 941	65	4 818	5 859	201	53	16 481	
3	1921./1922.	853	490	930	26	2 450	388	1 997	1	18 375	5 606	260	64	31 440	
4	1922./1923.	1 990	576	3 021	81	3 055	222	3 538	—	39 543	10 885	619	196	63 726	
5	1923./1924.	2 141	202	2 899	171	3 624	226	5 159	214	48 724	14 301	689	73	78 423	
6	1924./1925.	2 893	488	3 684	243	4 102	153	6 721	325	54 451	16 670	625	47	90 402	
7	1925./1926.	3 397	703	3 951	330	4 151	155	7 597	533	50 328	16 819	555	13	88 532	
8	1926./1927.	4 556	688	4 337	405	4 703	145	7 955	635	48 654	17 620	532	—	90 230	
9	1927./1928.	5 520	530	4 385	495	4 661	154	8 566	717	55 981	18 424	604	—	100 037	
10	1928./1929.	4 017	560	3 893	618	4 415	89	8 820	777	61 295	18 483	673	—	103 640	
11	1929./1930.	4 073	657	4 794	858	4 775	210	9 923	849	63 954	19 643	674	—	110 410	
12	1930./1931.	4 571	755	4 920	917	4 825	225	8 679	935	54 968	18 986	643	—	100 424	
13	1931./1932.	5 242	588	5 441	860	4 473	168	7 823	957	32 769	17 056	564	—	75 941	
14	1932./1933.	7 367	495	7 344	918	3 805	1 264	8 803	256	23 497	16 871	555	—	71 175	
15	1933./1934. *)	5 800	501	6 950	800	3 400	180	8 800	350	26 540	17 746	654	—	71 721	
16	1934./1935. *)	5 500	500	7 150	800	3 204	125	9 100	300	28 589	17 701	620	—	73 589	
Procentos no ienēmumu kopsummas Pourcents de la somme générale des recettes															
17	1918./1920.	—	0,12	2,21	0,02	0,65	1,42	1,05	0,05	2,12	4,67	0,28	0,00	12,60	
18	1920./1921.	0,52	0,17	0,66	0,03	1,36	0,89	1,99	0,07	4,05	6,02	0,21	0,05	16,92	
19	1921./1922.	1,28	0,74	1,40	0,04	3,69	0,58	3,00	0,00	27,64	8,43	0,39	0,10	47,29	
20	1922./1923.	1,49	0,43	2,26	0,06	2,28	0,17	2,64	—	29,54	8,13	0,46	0,15	47,61	
21	1923./1924.	1,37	0,18	1,85	0,11	2,81	0,14	3,29	0,14	31,08	9,12	0,44	0,05	50,03	
22	1924./1925.	1,76	0,30	2,24	0,15	2,50	0,09	4,09	0,20	33,17	10,16	0,38	0,03	55,07	
23	1925./1926.	2,22	0,46	2,58	0,22	2,72	0,10	4,97	0,35	32,91	11,00	0,36	0,01	57,90	
24	1926./1927.	2,76	0,42	2,63	0,24	2,85	0,09	4,82	0,38	29,46	10,67	0,32	—	54,64	
25	1927./1928.	3,15	0,30	2,50	0,28	2,66	0,09	4,89	0,41	31,94	10,51	0,34	—	57,07	
26	1928./1929.	1,91	0,27	1,86	0,29	2,10	0,04	4,20	0,37	29,20	8,80	0,32	—	49,36	
27	1929./1930.	2,09	0,34	2,46	0,44	2,45	0,11	5,09	0,43	32,79	10,07	0,35	—	56,62	
28	1930./1931.	2,65	0,44	2,85	0,53	2,80	0,13	5,03	0,54	31,85	11,00	0,37	—	58,19	
29	1931./1932.	4,14	0,46	4,29	0,68	3,53	0,12	6,17	0,76	25,86	13,46	0,44	—	59,92	
30	1932./1933.	5,66	0,38	5,64	0,71	2,93	0,07	6,76	0,20	18,06	12,96	0,43	—	54,70	
31	1933./1934. *)	4,12	0,36	4,94	0,57	2,42	0,13	6,25	0,25	18,86	12,61	0,46	—	50,97	
32	1934./1935. *)	3,64	0,33	4,74	0,53	2,12	0,08	6,03	0,20	18,94	11,73	0,41	—	48,75	
Pieaugums 1922./1923. = 100 Augmentation 1922/1923 = 100															
33	1918./1920.	—	14	44	12	13	388	18	14	3	26	28	1	12	
34	1920./1921.	26	30	21	32	44	391	55	30	12	54	32	27	26	
35	1921./1922.	43	85	31	32	80	175	56	0	46	52	42	33	49	
36	1922./1923.	100	100	100	100	100	100	100	—	100	100	100	100	100	
37	1923./1924.	108	35	96	211	119	102	146	100	123	131	111	37	123	
38	1924./1925.	145	85	122	300	134	69	190	152	138	153	101	24	142	
39	1925./1926.	171	122	131	407	136	70	215	249	127	155	90	7	139	
40	1926./1927.	229	119	144	500	154	65	225	297	123	162	86	—	142	
41	1927./1928.	277	92	145	611	153	69	242	335	142	169	98	—	157	
42	1928./1929.	202	97	129	763	145	40	249	363	155	170	109	—	163	
43	1929./1930.	205	114	159	1 059	156	95	280	397	162	180	109	—	173	
44	1930./1931.	230	131	163	1 132	158	101	245	437	139	174	104	—	158	
45	1931./1932.	263	102	180	1 062	146	76	221	447	83	157	91	—	119	
46	1932./1933.	370	86	243	1 133	125	569	249	120	59	155	90	—	112	
47	1933./1934. *)	291	87	230	988	111	81	249	164	67	163	107	—	113	
48	1934./1935. *)	276	87	237	988	105	56	257	140	72	163	100	—	115	
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) Moyenne par habitant (Ls)															
49	1920./1921.	0,32	0,11	0,40	0,02	0,83	0,54	1,22	0,04	3,02	3,67	0,13	0,03	10,33	
50	1925./1926.	1,84	0,38	2,14	0,18	2,25	0,08	4,12	0,29	27,28	9,12	0,30	0,01	47,99	
51	1929./1930.	2,14	0,35	2,52	0,45	2,51	0,11	5,22	0,45	33,66	10,34	0,36	—	58,11	
52	1932./1933.	3,68	0,26	3,87	0,48	2,00	0,67	4,63	0,13	12,37	8,88	0,29	—	37,46	
53	1934./1935. *)	2,89	0,28	3,76	0,42	1,68	0,07	4,79	0,16	15,05	9,32	0,33	—	38,73	

*) Budžets. — Budget.

N° 108. § 2. Naudas kapitālu nodokļi 1918./1920.—1934./1935.
N° 108. § 2. Impôts des capitaux des exercices 1918/1920 à 1934/1935.

№№	Saimniec. gadi Exercices	Nodokļi Impôts	Procentpapiņu kuponu Coupons des valeurs mobilières	Dividendu Dividende	Noguldījumu augļu Intérêts des dépôts	Speciālo tekošo rēķinu Comptes courants spéc.	Vinnestu Billets gagnants	Obligāciju Obligations	Vienreizējais 20% no- doklis Impôts d'une fois de 20%	1% nodoklis par valūtu, kas izvesta uz ārzemēm Impôt d'un % sur va- leur export. à l'étrang.	Kopā Total
			1 000 l s								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	1918./1920.	—	—	64	3	5	6	—	—	78	
2	1920./1921.	22	3	25	5	2	4	—	109	170	
3	1921./1922.	15	2	9	4	1	10	9	440	490	
4	1922./1923.	7	15	20	5	2	39	2	486	576	
5	1923./1924.	5	61	41	4	2	88	1	—	202	
6	1924./1925.	8	98	205	11	10	156	0	—	488	
7	1925./1926.	77	142	224	29	5	226	—	—	703	
8	1926./1927.	10	161	256	28	4	229	—	—	688	
9	1927./1928.	15	192	293	22	5	3	—	—	530	
10	1928./1929.	27	175	333	19	2	4	—	—	560	
11	1929./1930.	40	205	384	24	2	2	—	—	657	
12	1930./1931.	62	235	433	20	4	1	—	—	755	
13	1931./1932.	64	160	340	12	3	9	—	—	588	
14	1932./1933.	62	84	264	19	66**)	0,3	—	—	495	
15	1933./1934. *)	40	70	180	10	201**)	0,5	—	—	501	
16	1934./1935. *)	40	70	180	10	200**)	0,5	—	—	500	
Procentos no ieņēmumu kopsummas Pourcents de la somme générale des recettes											
17	1922./1923.	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00	0,03	0,00	0,36	0,43	
18	1925./1926.	0,05	0,09	0,15	0,02	0,00	0,15	—	—	0,46	
19	1929./1930.	0,02	0,11	0,20	0,01	0,00	0,00	—	—	0,34	
20	1932./1933.	0,05	0,07	0,20	0,01	0,05	0,00	—	—	0,33	
21	1934./1935. *)	0,03	0,04	0,12	0,01	0,13	0,00	—	—	0,33	
Pieaugums 1922./1923. = 100 Augmentation 1922/1923 = 100											
22	1925./1926.	1 100	947	1 120	580	250	579	—	—	122	
23	1929./1930.	571	1 367	1 920	480	100	5	—	—	114	
24	1932./1933.	886	560	1 320	380	3 300	1	—	—	86	
25	1934./1935. *)	571	467	900	200	10 000	1	—	—	87	
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) Moyenne par habitant (Ls)											
26	1925./1926.	0,04	0,08	0,12	0,02	0,00	0,12	—	—	0,33	
27	1929./1930.	0,02	0,11	0,20	0,02	0,00	0,00	—	—	0,33	
28	1932./1933.	0,03	0,04	0,14	0,01	0,04	0,00	—	—	0,26	
29	1934./1935. *)	0,02	0,04	0,09	0,01	0,10	0,00	—	—	0,26	

rējie naudas kapitālu nodokļi dod ļoti niecīgus ieņēmumus. Vienīgais izņēmums ir vinnestu nodoklis, pie kura ir pieskaitīts krīzes apkaļošanas nodoklis no izložu vinnestiem (Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājumā 1932. g. 235). Nodokli ņem valstij par labu — 5% apmērā no visu izložu vinnestiem, kas atļautas saskaņā ar likumu par izlozēm.

Nekustamas mantas nodokli ņem no pilsētu un lauku nekustamas mantas un

bez tam vēl to atsavinot (atsavināšanas un pamatnodoklis, bez tiem vēl ir vērtības pieauguma nodoklis). Nekustamas mantas nodokļu likmes, kā arī daļa, kuru saņem valsts un pašvaldības, ir bieži grozīta, un tādēļ ieņēmumi atsevišķos gados ir diezgan svārstīgi. 1930./1931. s. g. nekustamas mantas nodokļi deva 4,92 milj. ls; nākošos gados tie pavairojās, bet tas notika sakarā ar likmju paaugstināšanu — īpašām piemaksām pie pilsētu nekustamas mantas

*) Budžets. — Budget. **) Vinnestu nodoklim pieskaitīts krīzes nodoklis bezdarba apkaļošanai no vinnestiem 1932./1933. — Ls 64 810, 1933./1934. — Ls 200 000 un 1934./1935. — Ls 200 000.

№ 109. § 3. Nekustamas mantas nodokļi 1918./1920.—1934./1935.
№ 109. § 3. Impôts sur immeubles des exercices 1918/1920 à 1934/1935.

№№	Saimniec. gadi Exercices	Nodokļi Impôts		Nodoklis no lauku nekustamas mantas Impôts sur immeubles à la campagne	Nodoklis no nekustamas mantas pilsētās Impôts sur immeubles dans les villes	Atsavināšanas un 1% pamatnodoklis Expropriation et impôt fondamental	Vienreizējs nodoklis no lauku nekustamas mantas Impôt d'une fois sur immeubles à la campagne	Vienreizējs nodoklis no pilsētu un miestu nekustamas mantas Impôt d'une fois sur immeubles dans les villes et les bourgs	Nodoklis no mežiem Impôt sur forêts	Kopā Total
		1 000 l s								
1	2	3	4	5	6	7	8	9		
1	1918./1920.	—	0	80	1 259	—	—	—	—	1 339
2	1920./1921.	—	—	128	298	215	0	—	—	641
3	1921./1922.	230	150	186	57	307	—	—	—	930
4	1922./1923.	947	1 479	501	27	67	—	—	—	3 021
5	1923./1924.	594	1 360	923	14	8	—	—	—	2 899
6	1924./1925.	894	1 585	1 184	20	1	—	—	—	3 684
7	1925./1926.	931	1 898	1 100	19	3	—	—	—	3 951
8	1926./1927.	987	1 995	1 355	—	—	—	—	—	4 337
9	1927./1928.	798	1 986	1 601	—	—	—	—	—	4 385
10	1928./1929.	360	1 800	1 733	—	—	—	—	—	3 893
11	1929./1930.	906	1 883	2 005	—	—	—	—	—	4 794
12	1930./1931.	907	1 830	2 183	—	—	—	—	—	4 920
13	1931./1932.	562	2 576**)	2 303	—	—	—	—	—	5 441
14	1932./1933.	969	4 861**)	1 514	—	—	—	—	—	7 344
15	1933./1934. *)	850	4 400**)	1 700	—	—	—	—	—	6 950
16	1934./1935. *)	850	4 600**)	1 700	—	—	—	—	—	7 150
Procentos no ieņēmumu kopsummas Pourcents de la somme générale des recettes										
17	1922./1923.	0,71	1,11	0,37	0,02	0,05	—	—	—	2,26
18	1925./1926.	0,61	1,24	0,72	0,01	0,00	—	—	—	2,58
19	1929./1930.	0,46	0,97	1,03	—	—	—	—	—	2,46
20	1932./1933.	0,75	3,73	1,16	—	—	—	—	—	5,64
21	1934./1935. *)	0,56	3,05	1,13	—	—	—	—	—	4,74
Pieaugums 1922./1923. = 100 Augmentation 1922/1923 = 100										
22	1925./1926.	98	128	220	70	4	—	—	—	131
23	1929./1930.	96	127	400	—	—	—	—	—	159
24	1932./1933.	102	329	302	—	—	—	—	—	243
25	1934./1935. *)	90	311	339	—	—	—	—	—	237
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) Moyenne par habitant (Ls)										
26	1920./1921.	—	—	0,08	0,19	0,13	—	—	—	0,40
27	1925./1926.	0,50	1,03	0,60	0,01	0,00	—	—	—	2,14
28	1929./1930.	0,48	0,99	1,05	—	—	—	—	—	2,52
29	1932./1933.	0,51	2,56	0,80	—	—	—	—	—	3,87
30	1934./1935. *)	0,45	2,42	0,89	—	—	—	—	—	3,76

nodokļa — krīzes apkaršanai. Tādēļ arī 1932./1933. s. g. ieņēmumi no šiem nodokļiem sasniedza 7,34 milj. ls, kas bija 5,64% no visiem valsts ieņēmumiem. Krīzes apkaršanas nodokli ņem valstij par labu kā piemaksu: a) pie nekustamas mantas nodokļa pilsētās un b) pie ienākuma nodokļa. Krīzes apkaršanas nodokli (Likumu un Ministru kabineta noteikumu krājumā 1931. g. 256, 1932. g.

209) kā piemaksu pie nekustamas mantas nodokļa pilsētās ņem 50% apmērā par 1931., 1932. un 1933. g. pēc Nodokļu nolikuma 117. pantā aprēķinātās nekustamas mantas nodokļa kopsummas par katru atsevišķu gadu. No krīzes apkaršanas nodokļa kā piemaksas pie nekustamas mantas nodokļa pilsētās atsvabināta manta, no kuŗas atiecīgais pilsētu nekustamas mantas nodoklis nepārsniedz 16 ls, kā arī pilsētu

*) Budžets — Budget. **) Pieskaitīta piemaksa pilsētu nekustamas mantas nodoklim krīzes apkaršanai: 1931./1932. — Ls 830 196, 1932./1933. — Ls 3 088 190, 1933./1934. — Ls 2 600 000, 1934./1935. — Ls 3 000 000.

N° 110. § 6. Tirdzniecības un rūpniecības nodokļi 1918./1920.—1934./1935.
N° 110. § 6. Impôts sur commerce et industrie des exercices 1918/1920 à 1934/1935.

Nr.	Saimniec. gadi Exercices	Nodokļi Impôts	1 000 ls					
			Pamatnodoklis Impôt fondamental	Papildu nodoklis Impôt supplémentaire	Agrozījumu no- doklis Impôt sur le chiffre des affaires des entreprises	Nodoklis no nau- das maiņas opē- rijām Impôt sur le opé- rations des changes de l'argent	Arzemi tirdzniecī- bas celotāju no- doklis Impôt des voya- geurs-commerçants étrangers	Kopā Total
1	2	3	4	5	6	7	8	
1	1918./1920.	335	57	—	—	—	392	
2	1920./1921.	341	886	44	58	—	1 329	
3	1921./1922.	324	1 714	394	18	—	2 450	
4	1922./1923.	526	2 152	368	9	—	3 055	
5	1923./1924.	593	2 800	231	—	—	3 624	
6	1924./1925.	615	3 249	238	—	—	4 102	
7	1925./1926.	669	3 351	131	—	—	4 151	
8	1926./1927.	688	3 904	111	—	—	4 703	
9	1927./1928.	690	3 841	130	—	—	4 661	
10	1928./1929.	653	3 558	204	—	—	4 415	
11	1929./1930.	690	3 852	233	—	—	4 775	
12	1930./1931.	680	4 013	132	—	—	4 825	
13	1931./1932.	600	3 743	130	—	—	4 473	
14	1932./1933.	579	3 074	152	—	—	3 805	
15	1933./1934. *)	500	2 800	100	—	—	3 400	
16	1934./1935. *)	500	2 600	100	—	3,5	3 204	
Procentos no ieņēmumu kopsummas Pourcentage de la somme totale des recettes								
17	1922./1923.	0,39	1,61	0,27	0,01	—	2,28	
18	1925./1926.	0,44	2,19	0,09	—	—	2,72	
19	1929./1930.	0,35	1,98	0,12	—	—	2,45	
20	1932./1933.	0,45	2,36	0,12	—	—	2,93	
21	1934./1935. *)	0,33	1,72	0,07	—	0,0	2,12	
Pieaugums 1922./1923. = 100 Augmentation 1922/1923 = 100								
22	1925./1926.	127	156	36	—	—	136	
23	1929./1930.	131	179	63	—	—	156	
24	1932./1933.	110	143	41	—	—	125	
25	1934./1935. *)	95	121	27	—	—	105	
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju ls Moyenne par habitant (ls)								
26	1920./1921.	0,21	0,55	0,03	0,04	—	0,83	
27	1925./1926.	0,36	1,82	0,07	—	—	2,25	
28	1929./1930.	0,36	2,03	0,12	—	—	2,51	
29	1932./1933.	0,30	1,62	0,08	—	—	2,00	
30	1934./1935. *)	0,26	1,37	0,05	—	0,00	1,68	

administratīvās robežās esošā nekustamā manta, kurai ir lauksaimniecības raksturs. Pie nekustamas mantas nodokļiem vēl parasti skaita atsavināšanas un pamatnodokli, kurš krīzes gados diezgan strauji samazinājās un 1932./1933. s. g. deva tikai 1,514 milj. ls lielus ieņēmumus. Pēdējo divu gadu budžetos šī nodokļu summa ir nedaudz palielinājusies.

Mantojumu un dāvinājumu nodoklis, salīdzinot ar ienākuma un nekustamas mantas nodokli, ir mazs. 1932./1933. s. g. tas deva 0,918 milj. ls lielus ieņēmumus,

vai 0,71% no kopsummas; caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāca 0,48 ls. Pēdējo 2 gadu budžetos paredzētās mantojumu un dāvinājumu nodokļa summas ir samazinājušās līdz 0,8 milj. ls.

Tirdzniecības un rūpniecības nodokļi saimnieciskās krīzes laikā ir samazinājušies par ievērojamu summu. 1930./1931. s. g. tie deva — 4,825 milj. ls lielus ieņēmumus, 1932./1933. — 3,805, bet 1934./1935. s. g. paredzēja ieņemt tikai 3,204 milj. ls, vai samazinājušies vairāk nekā par 1/3

*) Budžets. — Budget.

№ 111. § 7. Ārkārtējās peļņas nodokļi.

№ 111. § 7. Impôts sur le bénéfice
extraordinaire.

№№	Saimn. gadi <i>Exercices</i>	Nodokļi <i>Impôts</i>	Vertības pieauguma Impôts sur l'augmen- tation de la valeur	Vienreizējs kara peļņas Impôts d'une fois sur le bénéfice de guerre	Krīzes**) nodoklis Impôt de crise	Kopā Total
1	2	3	4	5	6	
1	1918./1920.	37	825	—	862	
2	1920./1921.	191	676	—	867	
3	1921./1922.	266	122	—	388	
4	1922./1923.	120	102	—	222	
5	1923./1924.	134	92	—	226	
6	1924./1925.	124	29	—	153	
7	1925./1926.	131	24	—	155	
8	1926./1927.	144	1	—	145	
9	1927./1928.	134	20	—	154	
10	1928./1929.	89	—	—	89	
11	1929./1930.	207	3	—	210	
12	1930./1931.	225	0	—	225	
13	1931./1932.	168	0,1	—	168	
14	1932./1933.	126	—	1 138	1 264	
15	1933./1934. *)	180	—	—	180	
16	1934./1935. *)	125	—	—	125	
Procentos no ieņēmumu kopsummas <i>Pourcentage de la somme totale des recettes</i>						
17	1922./1923.	0,09	0,08	—	0,17	
18	1925./1926.	0,08	0,02	—	0,10	
19	1929./1930.	0,11	0,00	—	0,11	
20	1932./1933.	0,10	—	0,87	0,97	
21	1934./1935. *)	0,08	—	—	0,08	
Pieaugums 1922./1923. = 100 <i>Augmentat. 1922/1923 = 100</i>						
22	1925./1926.	109	24	—	70	
23	1929./1930.	173	3	—	95	
24	1932./1933.	105	—	—	569	
25	1934./1935. *)	104	—	—	56	
Caurm. uz vienu iedzīvot. lš <i>Moyenne par habitant (lš)</i>						
26	1920./1921.	0,12	0,42	—	0,54	
27	1925./1926.	0,07	0,01	—	0,08	
28	1929./1930.	0,11	0,00	—	0,11	
29	1932./1933.	0,07	—	0,60	0,67	
30	1934./1935. *)	0,07	—	—	0,07	

daļu. Tirdzniecības un rūpniecības pamat-
nodoklis, vai maksa par zīmēm ir samazi-
nājusies no 0,08 līdz 0,5 milj. ls. Visvairāk
samazinājies papildu nodoklis — no 4,01
līdz 2,6 milj. ls. Arī apgrozījumu no-
doklis ir samazinājies.

Ārkārtējie peļņas nodokļi, starp kuriem
ir atzīmējams vienīgi tikai vērtības pieau-
guma nodoklis, ir svārstīgi. Sevišķi tas
sakāms par 1932./1933. s. g., kad pie tiem

pieskaitīja krīzes nodokli. Arī šīs krīzes
nodoklis Valsts kontroles pārskatā bija
ievietots starp pārējiem ieņēmumiem, un
tikai Valsts statistiskās pārvaldes savil-
kumos tas ir pārvietots nodokļos. Pie ār-
kārtējiem peļņas nodokļiem dažos iepriek-
šējos gados bija pieskaitīti krīzes atvil-
kumi no valsts darbinieku algām. Ievē-
rojot, ka šāda veida ieņēmumi bija pa-
redzēti tikai vienu gadu, bet pārējos gados
krīzes atvilkumus atskaitīja no algām, tad
arī minēto gadu aprēķināja ar krīzes at-
vilkumiem.

Zīmognodeva (*Droits de temore*)
ir vairākkārt grozīta, resp. likmes ir pa-
augstinātas. Tādēļ arī ieņēmumi no zī-
mognodevas pēdējos gados vairs nesamazi-
nās, bet tiem ir tendence pat pavairoties.
1932./1933. s. g. zīmognodeva deva 8,80
milj. ls lielus ieņēmumus un 1934./1935.
s. g. paredzēja ieņemt 9,1 milj. ls. No
visiem valsts ieņēmumiem zīmognodeva
dod ap 60%. Pārgrozījumus par zīmogno-
devu (Lik. kr. 1932. g. 2., 222., 228., 1933. g.
87. u. c.) ir paredzēta likmju paaugsti-
nāšana: tā uz 1932./1933. s. g. zīmogno-
devas ieņēmumiem atstāja iespaidu. 1932.
gada 5. janvārī publicēts likums, kurā
likmes paaugstinātas šādos apmēros:
vienkāršās zīmognodevas likmes atvietot
šādi: 6 latus ar 12 latiem, 2 latus — ar
5 latiem, 1 latu — ar 2 latiem, 40 san-
timus — ar 1 latu, 10 santimus — ar 30
santimiem un 5 santimus — ar 10 santi-
miem. Proporcionālās zīmognodevas lik-
mes par katriem pilniem vai nepilniem 10
latiem atvietot šādi: 2 santimus — ar 3 san-
timiem un 1 santimu ar 2 santimiem. Arī
dažādos citos gadījumos ir diezgan ievēro-
jamā kārtā paaugstinātas zīmognodevas
likmes, tāpēc arī ir saprotams, ka apgrozī-
jumiem samazinājoties, ieņēmumi no zī-
mognodevas nav tik strauji samazinā-
jušies, bet pēdējā laikā tiem ir pat ten-
dence pavairoties.

Apdrošināšanas nodoklis 1931./1932.
s. g. deva lielāko ieņēmumu summu —
0,957 milj. ls; nākošos gados šie ieņēmumi
ļoti strauji samazinās un 1932./1933. s. g.
faktiskie ieņēmumi ir tikai 0,256 milj. ls,
vai gandrīz tikai 1/4 daļa no iepriekšējā
gada. Pēc pārgrozījumiem likumā par
apdrošināšanas nodevu (Lik. kr. 1931. g.
29 un 1932. g. 112) no tās atsvabināti visi
pagastu robežās esošie kustamas un ne-
kustamas mantas apdrošinājumi. Agrāk
no šīs nodevas bija atsvabināti tikai tie

*) Budžets. — Budget. **) 1932./1933. s. g. Valsts kontroles pārskatā uzrādīts dažādos ieņē-
mumos Ls 7217357. — No tiem Ls 1137951 ir krīzes nodoklis, kas te pārskaitīts no § 90. uz § 7.

№ 112. § 8. Zimognodeva 1918./1920.
līdz 1934./1935.

№ 112. § 8. Droits de timbre de 1918/1920
à 1934/1935.

N:№2	Nodeva Impôts Saimn. gadi Exercices	Zimēs Timbre	Naudā Argent	Kopā Total
1	2	3	4	5
1	1918./1920.	357	282	639
2	1920./1921.			1941
3	1921./1922.	889	1108	1997
4	1922./1923.	1925	1613	3538
5	1923./1924.	2805	2354	5159
6	1924./1925.	3733	2988	6721
7	1925./1926.	4408	3189	7597
8	1926./1927.	4947	3008	7955
9	1927./1928.	5208	3358	8566
10	1928./1929.	5854	2966	8820
11	1929./1930.	6768	3155	9923
12	1930./1931.	6421	2258	8679
13	1931./1932.	5937	1886	7823
14	1932./1933.	6887	1916	8803
15	1933./1934.*)	6800	2000	8800
16	1934./1935.*)	7100	2000	9100
Procentos no ieņēmumu kopsummas Pourcentage de la somme totale des recettes				
17	1922./1923.	1,44	1,20	2,64
18	1925./1926.	2,88	2,09	4,97
19	1929./1930.	3,47	1,62	5,09
20	1932./1933.	5,29	1,47	6,76
21	1934./1935.*)	4,70	1,33	6,03
Picaugums 1922./1923. = 100 Augmentat. 1922/1923 = 100				
22	1925./1926.	229	198	215
23	1929./1930.	352	196	280
24	1932./1933.	358	119	249
25	1934./1935.*)	369	124	257
Caurm. uz vienu iedzīvot. ls Moyenne par habitant (ls)				
26	1920./1921.			1,22
27	1925./1926.	2,39	1,73	4,12
28	1929./1930.	3,56	1,66	5,22
29	1932./1933.	3,62	1,01	4,63
30	1934./1935.*)	3,74	1,05	4,79

lauku īpašumi, kurus apdrošināja lauku savstarpīgās apdrošināšanas biedrībās. Apdrošināšanas nodokļu samazināšanās vēl izskaidrojama ar to, ka pēdējos gados ir novērojama pašu apdrošinājumu samazināšanās, bet sevišķi risku.

Muitas nodokļi visos pēckara gados valstij ir devuši ļoti lielus ieņēmumus, piemēram, 1929./1930. s. g. — 64 milj. ls, vai 1/3 daļu no valsts ieņēmumu kopsummas. Saimnieciskās krīzes gados maitu likmes paaugstināja, tomēr muitas nodokļu ieņēmumi nevaikrojās, bet gan samazinājās. Saimnieciskās krīzes gados, iedzīvotāju

№ 113. § 11. Muitas nodokļi 1918./1920.—
1934./1935.

№ 113. § 11. Droits de douanes des
exercices 1918/1920 à 1934/1935.

N:№2	Nodokļi Droits Saimn. gadi Exercices	Ievadmulta Droits des douanes d'importation	Izvedmulta Droits des douanes d'exportation	Muitas kancel. nodoklis Impôts sur chancellerie du bureau de douane	Transitmulta Douanes de transit	Kopā Total
1	2	3	4	5	6	7
1	1918./1920.	1195	86	—	2	1283
2	1920./1921.	3726	1080	—	12	4818
3	1921./1922.	14723	3640	0	12	18375
4	1922./1923.	31777	7432	334	0	39543
5	1923./1924.	39097	8910	717	—	48724
6	1924./1925.	44811	8825	815	—	54451
7	1925./1926.	44982	4580	766	—	50328
8	1926./1927.	43729	4180	745	—	48654
9	1927./1928.	47391	7735	855	—	55981
10	1928./1929.	51286	9070	939	—	61295
11	1929./1930.	55596	7369	989	—	63954
12	1930./1931.	52528	1571	869	—	54968
13	1931./1932.	31646	604	519	—	32769
14	1932./1933.	22735	381	381	—	23497
15	1933./1934.*)	25800	400	340	—	26540
16	1934./1935.*)	27727	500	362	—	28589
Procentos no ieņēmumu kopsummas Pourcentage de la somme totale des recettes						
17	1922./1923.	23,74	5,55	0,25	0,00	29,54
18	1925./1926.	29,42	2,90	0,50	—	32,91
19	1929./1930.	28,50	3,78	0,51	—	32,79
20	1932./1933.	17,48	0,29	0,29	—	18,06
21	1934./1935.*)	18,37	0,33	0,24	—	18,94
Picaugums 1922./1923. = 100 Augmentat. 1922/1923 = 100						
22	1925./1926.	142	62	229	—	127
23	1929./1930.	175	99	296	—	162
24	1932./1933.	72	5	114	—	59
25	1934./1935.*)	87	5	108	—	72
Caurm. uz vienu iedzīvot. ls Moyenne par habitant (ls)						
26	1925./1926.	24,88	2,48	0,42	—	27,78
27	1929./1930.	29,26	3,88	0,52	—	33,66
28	1932./1933.	11,97	0,20	0,20	—	12,37
29	1934./1935.*)	14,59	0,27	0,19	—	15,05

pirktspejai mazinoties, ļoti strauji samazinājās mūsu ārējās tirdzniecības — importa apgrozījumi. Vēl vairāk samazinājās importa tirdzniecība to regulējot un ierobežojot, tāpēc arī dabiski, ka maitu ieņēmumi saimnieciskās krīzes laikā ir ļoti strauji samazinājušies, un 1932./1933. s. g. tie deva tikai 23,5 milj. ls, kas ir 18% no ieņēmumu kopsummas. Pēdējo gadu bu-

*) Budžets. — Budget.

№ 114. Ieņēmumi no muitas nodokļiem.

№ 114. Recettes des droits de douanes.

№№	Preču nosaukums Dénomination des marchandises	Gadi — Années	1931.	1932.	1933.	1931.	1932.	1933.
			1 000 l s			Procentos — Pourcentage		
1	2		3	4	5	6	7	8
1	Cukurs		6 158	5 579	2 996	18,8	23,7	11,5
2	Tabaka		3 230	2 871	2 718	9,9	12,2	10,4
3	Naftas destilācijas produkti		2 658	2 062	2 189	8,1	8,8	8,4
4	Kokvilnas un zīda diedziņi		1 044	1 198	1 584	3,2	5,1	6,1
5	Kokvilnas audumi		3 808	1 565	1 554	11,6	6,7	6,0
6	Vilna		715	1 000	1 294	2,2	4,3	5,0
7	Augļi un ogas, svaigi		1 830	887	771	5,6	3,8	3,0
8	Akmepogles, kokss u. c.		—	351	695	—	1,5	2,7
9	Alizarīns u. c. organ. sintēt. krāsvielas		266	328	671	0,8	1,4	2,6
10	Mašīnas, dažādi aparāti, instrum. un to piederumi		618	420	608	1,9	1,8	2,2
11	Ārstniecības līdzekļi		593	402	514	1,8	1,7	2,0
12	Zīvis un ikri		75	260	417	0,2	1,1	1,6
13	Kafija		290	274	403	0,9	1,2	1,5
14	Braucamie rīki u. c. satiksmes līdzekļi		675	199	343	2,1	0,8	1,3
15	Rīss		244	167	324	0,7	0,7	1,2
16	Kakao		154	200	316	0,5	0,8	1,2
17	Gumija, izstrādāta		422	264	312	1,3	1,1	1,2
18	Skārds un tā izstrādājumi		434	262	308	1,3	1,1	1,2
19	Augu eļļas un glicerīns		185	143	302	0,6	0,6	1,2
20	Dzelzs, tērauds un to izstrādājumi		469	271	290	1,4	1,2	1,1
21	Papīrs un tā izstrādājumi		670	305	289	2,0	1,3	1,1
22	Kaltēti augļi un ogas		550	293	276	1,7	1,2	1,1
23	Tauki un to izstrādājumi		217	186	275	0,7	0,8	1,1
24	Vasks, vazelīns, parafīns		182	189	252	0,6	0,8	1,0
25	Antracēns, naftalīns, fenols, benzols u. c.		25	180	249	0,1	0,8	1,0
26	Augi, stādi un to daļas		162	139	219	0,5	0,6	0,8
27	Rieksti un mandeļi		329	205	213	1,0	0,9	0,8
28	Stiepules un stiepuļu preces		397	270	212	1,2	1,1	0,8
29	Augu šķiedras: kokvilna, džuta, līni un kaņepāji		—	59	202	—	0,2	0,8
30	Teļa		183	168	201	0,6	0,7	0,8

džētos muitas nodokļu ieņēmumi ir nedaudz palielināti. Uz muitas nodokļu ieņēmumu samazināšanos zināmu iespaidu atstāja arī ievēlēs, kurās 5 gadu laikā ir izsniegtas apmēram par 5,0 milj. ls, vai ikgadus par vienu milj. ls. Starp muitas nodokļiem lielākos ieņēmumus dod ievēdmuita; izvēdmuitas ieņēmumi ir samērā mazi; tādos pašos apmēros ieņem muitas kancelejas nodokli. Ar atsevišķiem priekšmetiem, par kuriem ņem muitu, sevišķi lielas pārmaiņas nav bijušas, ja neskaita cukura ievēdumu un muitu samazināšanos. Iepriekšējos gados cukura muita deva ļoti lielus ieņēmumus (ap 9,2 milj. ls — 16,4%), tagad turpretim muitas ieņēmumi no cukura ir samazinājušies, jo cukuru importē daudz mazākos apmēros nekā agrāk. Tuvākā nākotnē mēs saražosim tik daudz cukura, ka nebūs nemaz jāievēd, un tomēr cukurs vēl 1933. gadā deva diezgan lielu muitu. No precēm, kas vēl arvien dod lielus muitas nodokļa ieņēmumus, ir jāmin: tabaka, naftas destilācijas produkti, kokvilnas un zīda die-

dziņi, kokvilnas audumi (strauji samazinās), vilna (pavairojas) u. c. priekšmeti. No importa priekšmetu grupām lielākos muitas nodokļa ieņēmumus dod: 1) zemes ražojumi, pārtikas vielas un dzīvnieki — 1932. — 49,5% un 1933. — 38,0%, 2) šķiedru vielas un to izstrādājumi — 17,7% un 20,2%, 3) kurināmās vielas un tml. — 12,3% un 15,0%, 4) rūdas metāli un izstrādājumi — 7,8% un 9,7%, 5) ķīmiskās rūpniecības jēlvielas un ražojumi — 5,4% un 8,5% u. t. t. Ar muitas nodokļu ieņēmumiem no atsevišķām precēm un to grupām pēdējos gados, kā redzams, ir notikušas diezgan lielas pārgrozības.

Akcīzes nodokļi arī ir viens no lielākiem ieņēmumu avotiem. Kaut gan to nozīme ieņēmumu struktūrā nekad nav sasniegusi muitas nodokļus, tomēr arī akcīzes ir devušas 10—13% no visiem valsts ieņēmumiem. Lielākos ieņēmumus akcīzes nodokļi deva 1929./1930. s. g. — 19,6 milj. ls apmērā, vai 10% no ieņēmumu kopsummas. Saimnieciskās krīzes gados sama-

№ 115. § 12. Akcizes nodokļi
№ 115. § 12. Impôt sur l'accise des exercices

№№	Saimniecības gadi Exercices	Nodokļi Impôts									
		Spirits Esprit	Līķieri Liqueurs	Vīni Vin	Alus, porters un ie- sala kvass — Bière, port et bois de malt	Medus dzērieni Hydromel	Bezalkoholiski dzē- rieni — Boissons sans alcool	Raugi Levure	Tabaka Tabac	Caulites Cartouches	Sērkokļi Allumettes
		1 000 ls									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	1918./1920.	977	.	.	—	—	—	34	1 497	70	132
2	1920./1921.	223	.	1 517	226	.	—	91	3 394	53	150
3	1921./1922.	14	551	82	509	.	71	125	3 462	74	162
4	1922./1923.	34	544	188	1 840	.	159	232	5 940	135	392
5	1923./1924.	44	573	262	3 360	.	241	271	7 450	182	429
6	1924./1925.	57	589	343	3 740	.	394	359	8 539	218	502
7	1925./1926.	63	372	307	1 777	.	502	503	10 217	326	672
8	1926./1927.	42	320	305	1 975	4	594	486	10 730	288	681
9	1927./1928.	66	327	324	2 023	3	610	577	11 669	292	799
10	1928./1929.	45	229	424	2 498	2	554	670	12 068	324	668
11	1929./1930.	56	234	387	2 522	3	708	732	12 623	312	795
12	1930./1931.	59	234	328	2 343	2	745	787	12 426	296	461
13	1931./1932.	42	154	178	1 742	1,5	651	790	11 244	228	593
14	1932./1933.**)	32	149	139	1 375	1	463	987	11 891	218	581
15	1933./1934.*)	30	150	170	1 800	1,5	650	900	12 600	220	560
16	1934./1935.*)	30	150	100	1 500	1,5	650	1 100	12 500	220	560
Procentos no ieņēmumu kopsummas											
17	1922./1923.	0,08	0,41	0,14	1,37	.	0,12	0,17	4,44	0,10	0,29
18	1925./1926.	0,04	0,24	0,20	1,16	.	0,33	0,33	6,68	0,21	0,44
19	1929./1930.	0,03	0,12	0,20	1,29	0,00	0,36	0,38	6,47	0,16	0,41
20	1932./1933.	0,02	0,11	0,10	1,06	0,00	0,36	0,76	9,14	0,17	0,45
21	1934./1935.*)	0,02	0,10	0,07	0,99	0,00	0,43	0,78	8,28	0,15	0,37
Pecauģums 1922./1923. = 100											
22	1925./1926.	185	68	163	97	.	316	217	172	241	171
23	1929./1930.	165	43	206	137	.	445	316	213	231	203
24	1932./1933.	94	27	74	75	.	291	425	200	161	148
25	1934./1935.*)	88	28	53	82	.	409	474	210	163	143
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju ls											
26	1920./1921.	0,14	.	0,95	0,14	.	—	0,06	2,13	0,03	0,09
27	1925./1926.	0,03	0,20	0,17	0,96	.	0,27	0,27	5,54	0,18	0,36
28	1929./1930.	0,03	0,12	0,20	1,33	0,00	0,37	0,39	6,64	0,16	0,42
29	1932./1933.	0,02	0,08	0,07	0,72	0,00	0,24	0,52	6,26	0,12	0,31
30	1934./1935.*)	0,02	0,08	0,05	0,79	0,00	0,34	0,58	6,58	0,12	0,29

zinoties patēriņam, akcīzes nodokļi vairs nedeva tik lielus ieņēmumus. Tomēr tie nesamazinājās līdztekus patēriņam, jo ļoti daudz akcīzu likmes paaugstināja. 1932./1933. s. g. akcīzes nodokļi deva 16,8 milj. ls — 13,0%. Pēdējo 2 gadu budžetos akcīzes nodokļu ieņēmumi ir pat pavairojušies. Lielākos ieņēmumus dod tabakas akcīze: 1929./1930. s. g. — 12,6 milj. ls un 1932./1933. — 11,9, bet 1934./1935. s. g. budžetā ir paredzēts ieņemt — 12,5 milj. ls. Lai gan tabakas patēriņš ir samazinājies, akcīzes ieņēmumi ir palikuši bez lielām pārmaiņām. Tas panākts tabakas akcīzi

ievērojami paaugstinot (Lik. kr. 1931. g. 255, 1933. g. 30. un 90.). Tabakas akcīze ir apmēram — 70% no akcīzes nodokļu kopsummas, vai no pārējiem priekšmetiem iznāk mazas summas. No šiem priekšmetiem lielākos ieņēmumus dod alus akcīze: 1929./1930. s. g. — 2,52 milj. ls, 1932./1933. — 1,375 un 1934./1935. paredzēja ieņemt — 1,5 milj. ls. Alus akcīze ir strauji samazinājusies, kas noticis patēriņa samazināšanās dēļ. Mūsu alus iznāk ļoti dārgs, un dabiski, ka tāpēc tā patēriņš saimnieciskās krīzes laikā samazinās; alus akcīze ir grozīta 1933. gadā

*) Budžets. — Budget. **) 1932./1933. s. g. budžeta kārtējos ieņēmumos paredzēts vēl Ls 125 000 — akcīze no smalkvielām, parfīmiem, kosmētiskiem preparātiem u. daž., bet nav ieņemti.

1918./1920.—1934./1935.

1918/1920 à 1934/1935.

Citi apgaismošanas produkti Autres produits	Smērēļas Huiles lubrifiantes	Tēja Thé	Spēļu karītes Cartes à jouer	Iesala ekstrakts Extrait de malt	Cukurs Sucre	Kopā Total
1 000 ls						
13	14	15	16	17	18	19
71	—	50	1	—	—	2 832
155	—	50	0	—	—	5 859
264	227	65	0	—	—	5 606
447	797	177	—	—	—	10 885
580	727	182	—	—	—	14 301
813	894	222	—	—	—	16 670
1 079	821	180	—	—	—	16 819
1 235	796	164	—	—	—	17 620
875	691	168	—	—	—	18 424
387	460	154	—	—	—	18 483
562	544	165	—	—	—	19 643
725	459	121	—	—	—	18 986
635	484	103	—	110	101	17 056
376	464	80	—	110	5	16 871
200	300	65	—	100	—	17 746
300	400	65	—	125	—	17 701
Pourcentage de la somme totale des recettes						
0,33	0,60	0,13	—	—	—	8,13
0,71	0,54	0,12	—	—	—	11,00
0,29	0,28	0,08	—	—	—	10,07
0,29	0,86	0,06	—	0,08	0,00	12,96
0,20	0,27	0,04	—	0,08	—	11,73
Augmentation 1922/1923 = 100						
241	103	102	—	—	—	155
126	68	93	—	—	—	180
84	58	45	—	—	—	155
67	50	37	—	—	—	163
Moyenne par habitant (ls)						
0,10	—	0,03	0,00	—	—	3,67
0,59	0,45	0,10	—	—	—	9,12
0,30	0,29	0,09	—	—	—	10,34
0,20	0,24	0,04	—	0,06	0,00	8,88
0,16	0,21	0,03	—	0,07	—	9,32

(Lik. kr. 1933. g. 166.), kad grozīja akcīzes likmes: no alus ar ekstrakta saturu misā pēc novārišanas ar apiņiem no 9% līdz 11% pēc cukurmēra normāltemperatūrā I šķiras alus darītavās 85 sant. un II šķiras alus darītavās — 75 sant. un no alus ar ekstrakta saturu misā pēc novārišanas ar apiņiem virs 11% līdz 16% pēc cukurmēra normāltemperatūrā I šķiras alus darītavās 1,15 ls, un II šķiras — 1,0 ls. Ieņēmumi no rauga akcīzes ir diezgan lieli un saimnieciskās krīzes gados, sakarā ar likmju paaugstināšanu, ir ievērojami pavairojušies: 1929./1930. s. g. tie bija 0,732 milj. ls, 1932./1933. — 0,987 un 1934./1935. paredzēja ieņemt — 1,10 milj. ls. Rauga patēriņš ir gan diezgan ievērojami

samazinājies, bet paaugstinātās akcīzes vairojušas ieņēmumus. Akcīzes ieņēmumi no bezalkoholiskiem dzērieniem saimnieciskās krīzes laikā ir samazinājušies. Ļoti lielos apmēros ir samazinājušies vīna akcīzes ieņēmumi: 1928./1929. s. g. tās deva — 0,424 milj. ls, bet 1932./1933. — 0,139 milj. ls, bet pēdējā budžeta gadā ir paredzēts ieņemt tikai 0,1 milj. ls. Strauji ir samazinājušās sērskociņu un citu apgaismošanas produktu akcīzes. Saimnieciskās krīzes gados ieņēmumu pavairošanas nolūkos ir paredzētas dažas jaunas akcīzes. Kā tādas ir minamas: iesala ekstrakta akcīze, kuŗa ir jau no 1931./1932. s. g., cukura akcīze, no kuŗas ieņēmumi bija tikai 2 saimniecības gados, bet akcīze no smaržvielām, parfimijiem u. c. kosmētiskiem priekšmetiem nemaz neņēma, kaut gan budžetā paredzēja 0,125 milj. ls. Iesala ekstrakts ir produkts, kas izgatavots no tīra labības iesala biezas, lipīgas masas (sīrupa) veidā bez jebkādu citu vielu piemaisījuma. Iesala ekstrakta jābūt maltāzē ne mazāk par 48%, bet ūdens ne vairāk par 27%. Piejaukt iesala ekstraktam citas vielas vai iesala ekstraktu piejaukt citām vielām bez nodokļu departamenta atļaujas aizliegts. Iesala ekstrakts apliekams ar akcīzes nodokli 1,15 ls no kg ekstraktā izgatavošanai izlietojamā iesala. No iesala ekstrakta ražotāvēņem patentu nodokli Rīgā — 200 ls, bet pārējā Latvijā — 100 ls gadā (Lik. kr. 1931. g. 152., 1932. g. 85. un 1933. g. 224).

Patentu nodokļi 1929./1930. s. g. deva 0,674 milj. ls lielus ieņēmumus; saimnieciskās krīzes laikā tie nedaudz samazinājās un 1932./1933. s. g. ieņēma 0,555 milj. ls. Pēdējos budžeta gados no patentu nodokļiem paredzētie ieņēmumi ir pavairojušies. Noteikumos par patentu nodokļiem, galvenā kārtā patentu nodokļu sarakstā, kādām ražotāvēņ un tirgotāvēņ tas jāmaksā, ļoti bieži ir izdarīti grozījumi un papildinājumi, piemēram, 1933. gadā to grozīja 5 reizes; tomēr lielākās pārmaiņas iestājās minētā gada 2. maijā, kad paredzēja ņemt patentu nodokli no aptiekām, drogu veikaliem, frizieriem u. c. (Lik. kr. 1933. g. 131.). Lielākos ieņēmumus dod patentu nodokļi no dzērienu un rauga ražotāvēņ un tirgotāvēņ: 1932./1933. s. g. — 0,291 milj. ls; tabakas, čaulīšu un sērskociņu ražotāvas un tirgotāvas tai pašā laikā deva 0,247 milj. ls lielus patentu nodokļu ieņēmumus. Pēdējā gadā ir palielinājušies ieņēmumi no spirta izstrādājumu fabrikām, kuŗus nelieto kā dzērienus.

N° 116. § 13. Patentu nodokļi 1918./1920.—1934./1935.
N° 116. § 13. Impôt sur patentes des exercices 1918/1920 à 1934/1935.

N ^o N ^o	Nodokļi Impôts Saimniec. gadi Exercices	Dzērienu un rauga ražotavas un tir- gotavas <i>Fabriques et ma- gasins d. boissons et de levure</i>	Tabakas, čaulišu un sērkociņu fa- brikas un tirgot. <i>Fabriques et ma- gasins de tabac, cartouches et al- lumettes</i>	Naftas produktu fabrikas un no- liktavas <i>Fabriques et dé- pôts à transformer le naphth</i>	Fabrikasspirta iz- strādāj., kuras ne- lieto kā dzērienus <i>Fabriques d'esprit non employé pour boissons</i>	Kopā Total
		1 000 ls				
1	2	3	4	5	6	7
1	1918./1920.	83	89	—	.	172
2	1920./1921.	124	77	—	.	201
3	1921./1922.	155	104	1	.	260
4	1922./1923.	416	202	1	.	619
5	1923./1924.	451	234	4	.	689
6	1924./1925.	367	254	4	.	625
7	1925./1926.	283	267	5	.	555
8	1926./1927.	262	259	6	5,6	532
9	1927./1928.	323	268	6	7	604
10	1928./1929.	371	286	10	6	673
11	1929./1930.	363	296	10	5	674
12	1930./1931.	337	289	11	5,5	643
13	1931./1932.	296	253	11	4	564
14	1932./1933.	291	247	12	5	555
15	1933./1934.*)	370	270	10	4	654
16	1934./1935.*)	285	250	10	75	620
Procentos no ieņēmumu kopsummas Pourcentage de la somme totale des recettes						
17	1922./1923.	0,31	0,15	0,00	.	0,46
18	1925./1926.	0,19	0,17	0,00	.	0,36
19	1929./1930.	0,19	0,15	0,01	0,00	0,35
20	1932./1933.	0,23	0,19	0,01	0,00	0,43
21	1934./1935.*)	0,19	0,16	0,01	0,05	0,41
Pieaugums 1922./1923. = 100 Augmentation 1922/1923 = 100						
22	1925./1926.	68	132	500	.	90
23	1929./1930.	87	147	1 000	.	109
24	1932./1933.	70	122	1 200	.	90
25	1934./1935.*)	69	124	1 000	.	100
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju ls Moyenne par habitant (ls)						
26	1920./1921.	0,08	0,05	—	.	0,13
27	1925./1926.	0,15	0,15	0,00	.	0,30
28	1929./1930.	0,19	0,16	0,01	0,00	0,36
29	1932./1933.	0,15	0,13	0,01	0,00	0,29
30	1934./1935.*)	0,15	0,13	0,01	0,04	0,33

II Nodevas.
II Contributions.

No nodokļiem nodevas atšķiras ar to, ka par tām tieši saņem zināmus pretpakalpojumus. Parasti un pēc teorijas nodevas ir līdzvērtīgas pakalpojumiem, tomēr ir arī tādi gadījumi, kad novērojama lielāka vai mazāka starpība, t. i. nodevas ir lielākas par pakalpojumu vērtību, bet biežāk sastopami gadījumi, kad nodevas mazākas par pakalpojumiem. Pie mums ir ļoti daudz un dažādas nodevas: budžetā ir paredzētas 10 dažādas nodevu grupas, kas

savukārt sadalās vēl atsevišķās nodevās. Lai gan nodevu skaits ir liels, tomēr ieņēmumi nav lieli: salīdzinot ar nodokļiem, nodevas ir tikai 1/10—1/8 daļa, vai 6—7% no visiem valsts ieņēmumiem. 1929./1930. s. g. nodevas valstij deva 11,8 milj. ls lielus ieņēmumus, 1932./1933. — 9,065 milj. ls, un apmēram tikpat lielus tos paredz arī pēdējo 2 gadu budžetos. Starp nodevām skaitās arī dažādas atlīdzības, un tieši tās visu laiku valstij dod lielākos ieņēmumus, jo 1932./1933. s. g. šīs dažādās atlīdzības bija 3,77 milj. ls — 2,9% no ieņēmumu kopsummas. Starp dažādām atlīdzībām lielā

*) Budžets. — Budget.

N° 117. II Nodevas un citas atlīdzības.
N° 117. II Contributions et autres indemnités.

N.N.	Saimn. gadi	Nodevas Contributions	\$ 16.	\$ 17.	\$ 18.	\$ 19.	\$ 20.	\$ 21.	\$ 22.	\$ 23.	\$ 24.	\$ 28.	Kopā Total
			Konsulārās nodevas Contributions consulaires	Pases un uzturas apliecības Passports et certificats de séjour	Tiesu nodevas Justice	Rakstu nodevas Ecriture	Muitas nodevas Douanes	Rūpniecības un tirdzniecības nodevas Industrie et commerce	Ostu un iekšējās satiksmes nodevas — Droits de port et de la communication intér.	Eksporta un importa kon- troles nodevas — Contrôle des exportations et import.	Dažādas nodevas Diverses contributions	Dažādas atlīdzības Diverses indemnités	
1 000 ls													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1	1918./1920.	0	143	22	22	10	3	69	—	36	48	353	
2	1920./1921.	94	168	94	21	75	28	320	—	35	209	1 044	
3	1921./1922.	492	385	161	62	629	21	770	—	101	521	3 142	
4	1922./1923.	422	823	348	67	1 040	152	1 321	—	195	802	5 170	
5	1923./1924.	544	806	435	25	1 081	257	1 314	—	90	1 170	5 722	
6	1924./1925.	642	958	678	48	1 038	278	2 717	—	55	1 606	8 020	
7	1925./1926.	864	1 293	1 055	316	900	259	2 258	—	43	2 134	9 122	
8	1926./1927.	638	1 178	1 434	318	675	298	2 669	21	88	2 191	9 510	
9	1927./1928.	491	1 863	1 446	454	670	319	3 429	106	58	2 588	11 424	
10	1928./1929.	569	1 429	1 509	433	746	282	3 546	108	52	2 542	11 216	
11	1929./1930.	426	1 353	1 573	382	835	303	4 057	176	53	2 641	11 799	
12	1930./1931.	401	1 139	1 630	389	699	306	3 200	116	88	2 923	10 891	
13	1931./1932.	329	1 001	1 875	90	580	251	2 272	51	92	2 359	8 900	
14	1932./1933.	241	872	1 444	34	355	253	1 975	32	86	3 773	9 065	
15	1933./1934. *)	269	1 085	1 807	20	370	215	1 838	26	152	3 213	8 995	
16	1934./1935. *)	209	943	1 758	20	270	231	1 955	26	138	3 507	9 057	
Procentos no ieņēmumu kopsummas Pourcentage de la somme totale des recettes													
17	1922./1923.	0,3	0,6	0,3	0,0	0,8	0,1	1,0	—	0,2	0,6	3,9	
18	1925./1926.	0,6	0,8	0,7	0,2	0,6	0,2	1,5	—	0,0	1,4	6,0	
19	1929./1930.	0,2	0,7	0,8	0,2	0,4	0,2	2,1	0,1	0,0	1,4	6,1	
20	1932./1933.	0,2	0,7	1,1	0,0	0,3	0,2	1,5	0,0	0,1	2,9	7,0	
21	1934./1935. *)	0,1	0,6	1,2	0,0	0,2	0,2	1,3	0,0	0,1	2,8	6,0	
Pieaugums 1922./1923. = 100 Augmentation 1922/1923 = 100													
22	1925./1926.	205	157	303	472	87	170	171	—	22	266	176	
23	1929./1930.	101	164	452	570	80	199	307	838	27	329	228	
24	1932./1933.	57	106	415	51	34	166	150	—	44	470	175	
25	1934./1935. *)	50	115	505	30	26	152	148	—	71	437	175	
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju ls Moyenne par habitant (ls)													
26	1920./1921.	0,06	0,10	0,06	0,01	0,05	0,02	0,20	—	0,02	0,13	0,68	
27	1925./1926.	0,47	0,70	0,87	0,17	0,49	0,14	1,22	—	0,02	1,16	4,94	
28	1929./1930.	0,22	0,71	0,88	0,20	0,44	0,16	2,14	0,09	0,03	1,89	6,21	
29	1932./1933.	0,13	0,46	0,76	0,02	0,19	0,13	1,04	0,02	0,04	1,08	4,77	
30	1934./1935. *)	0,11	0,50	0,93	0,01	0,14	0,12	1,03	0,01	0,07	1,85	4,77	

pārsvārā ir mācības maksas; arī ārstēšanas naudas dod diezgan lielus ieņēmumus. Bez tikko minētām atlīdzībām ir vēl — iemaksas skolotāju pensijām, citas sociālas palīdzības maksas, blankas un formulāri. Iepriekšējos gados lielākie ieņēmumi bija no ostu un iekšējās satiksmes nodevām; starp tām skaitās — kuģu ton-

nāžas nodeva, loču un stoderu nodevas, svaru, ledlauža, ostas kuģu ekspluatācija, ostu ierīkojumu lietošana, kuģu akti un dokumenti, tirdzniecības kuģu karogu patentu un kuģu izmērišana, laivu registrēšana un ūdensceļu nodeva. Visas šīs nodevas kopā 1929./1930. s. g. valstij deva — 4,06 milj. ls, bet 1932./1933. s. g. — 1,975

*) Budžets. — Budget.

milj. ls. Arī pēdējo gadu budžetos no minētām nodevām paredz ieņemt apmēram līdzīgas summas. Lielākās summas ieņēma no svaru un kuģu tonnāžas nodevām. Ostu un iekšējās satiksmes nodevu ārkārtīgi straujā samazināšanās ir notikusi sakarā ar kuģniecības un ārējās tirdzniecības sašaurināšanos. Tiesu nodevām, starp kurām lielākos ieņēmumus dod sūdzības lietu nodevas, kaut gan atsevišķos gados svārstās, tomēr nav tendences samazināties, un pēdējo gadu budžetos paredz, ka tās dos ap 1,8 milj. ls lielus ieņēmumus. Ieņēmumi no pasu un uzturas apliecībām krīzes gados nedaudz samazinās, un pēdējā gadā paredz, ka tās dos ap 0,943 milj. ls. Starp pašiem uzturas apliecībām lielākos ieņēmumus dod ārzemju pases, ārzemnieku uzturas apliecības, bet iekšzemes pases tagad dod mazus ienākumus. Konsulāro nodevu ieņēmumi turpina samazināties un 1932./1933. s. g. ieņēma 0,241 milj. ls, bet 1934./1935. s. g. budžetā paredzēja ieņemt tikai 0,209 milj. ls. Ieņēmumi no muitas nodevām sākot ar 1929./1930. s. g. samazinās: minētā gadā tās bija 0,835 milj. ls, 1932./1933. — 0,355 un 1934./1935. s. g. paredzēja ieņemt tikai 0,27 milj. ls. Starp muitas nodevām lielākās summas ieņem no preču uzglabāšanas maksas, darbinieku komandējumu maksām, bet privāto noliktavu uzraudzības maksas, plomabas, auklas u. c. materiāli dod mazus ieņēmumus. Rūpniecības un tirdzniecības nodevu ieņēmumi samazinājušies, bet mazākos apmēros nekā citas nodevas: 1929./1930. s. g. ieņēma 0,303 milj. ls un 1932./1933. s. g. — 0,253 milj. ls. No rūpniecības un tirdzniecības nodevām ir jāatzīmē: dārgmetallu pārbaudīšana, tvaika katlu uzraudzība, mēru un svaru pārbaudīšana, zīmējumu, modeļu un preču zīmju reģistrēšana un izgudrojumu patentu izsniegšana. Bez tikko minētām ir arī vēl dažas citas nodevas, tomēr ieņēmumi ir samērā mazi. Vēl jāpiemin eksporta un importa kontroles nodevas, kuņas agrāk ņēma no dažiem lauksaimniecības ražojumiem — eksporta priekšmetiem; lai neapgrūtinātu eksportu un nesadārdzinātu šos priekšmetus, tad šos izdevumus sedz pati valsts un nekādas nodevas neņem.

III Valsts monopoli.

III Monopoles d'Etat.

Peļņa, kuŗu dod valsts monopoli, ieņēmumus visu laiku ir bijusi ļoti redzamā vietā. Lielāko monopolu peļņu ieskaitīja

valsts ieņēmumos 1924./1925. s. g. — 42,2 milj. ls apmērā. Ir iespējams, ka iepriekšējā, vai arī kādā no nākošiem gadiem valsts monopolu peļņa ir bijusi vēl lielāka, tomēr valsts ieņēmumos tā nav ieskaitīta. Lieta ir tāda, ka dažos gados, kamēr vēl nebija stingri noteikumi par valsts budžeta atlikumiem, kas jāieskaita rezerves fondā, dažas monopola pārvaldes no lielās peļņas uzkrāja sev rīcības kapitālus (piemēram, linu monopols). Linu monopola peļņa pirmajos valsts pastāvēšanas gados bija ļoti ievērojama, un ja arī to neuzrādīja valsts ieņēmumos, tad tā uzkrājās linu monopola nodaļas rīcības kapitāla veidā. Bet arī tā peļņa, kuŗu uzrādīja valsts ieņēmumos, bija diezgan liela. Pēdējos gados linu monopols peļņu nedod, pat otrādi, ikgadus piemaksā linu ražotājiem no budžeta, vai citiem līdzekļiem. Tomēr monopolu peļņa nesamazinās, jo nāk klāt jauni, kas dod ievērojamus ieņēmumus. 1929./1930. s. g. monopoli deva 31,6 milj. ls lielus ieņēmumus, bet 1932./1933. — 33,1 milj. ls, kas ir 25,5% no ieņēmumu kopsummas. Pēdējos gados ieņēmumi no monopoliem ir nedaudz samazinājušies, bet tas noticis metālnaudas regālijas neizmantošanas dēļ. Lielākā peļņa, kas ieskaitīta valsts ieņēmumos, visu laiku bija spirta un degvīna monopola. Mūsu valsts budžetā tas ir viens no svarīgākiem posteņiem. Saimnieciskās krīzes gados spirta un degvīna monopola peļņa samazinājās, jo patēriņš sašaurinājās; kontrabandas apkaŗošanas un degvīna surrogātu izskaušanas nolūkos pazemināja degvīna un spirta cenas, kādēļ arī samazinājās tirā peļņa. Pēdējo divu gadu budžetos ieņēmumi no spirta un degvīna monopola ir pavairojušies. 1928./1929. s. g. spirta un degvīna monopols valsts ieņēmumiem deva 29,2 milj. ls, 1932./1933. — 16,2 un 1934./1935. s. g. budžetā paredzēja ieņemt 20,2 milj. ls, vai 13,4% no valsts ieņēmumu kopsummas. Ikgadēju peļņu dod arī pasts, tālgrāfs, tālrunis un radiofons. Šīs iestādes savu komerciālo peļņu nemaz neapņēma, bet uzrāda kases atlikumu, ko nekādā ziņā nevar uzskatīt par darbības atlikumu vai peļņu. Sākot ar 1931./1932. s. g. peļņu dod cukura monopols, kuŗa 1932./1933. s. g. bija 8,12 milj. ls un 1934./1935. s. g. paredzēja ieņemt 8,37 milj. ls. Cukura tirgus regulēšana likumdošanas ceļā iesākās 1931. gada beigās (Lik. kr. 1931. g. 217.), bet cukura monopols ir ieviests 1932. gada sākumā pēc likuma par cukura monopolu (Lik. kr. 1932. g. 1.). Cukuru un cukura ražošanas blakus produktus no ārzemēm ievest, no

N° 118. III Valsts monopōli.
N° 118. III Monopoles d'Etat.

N ^o N ^o	Monopōli Monopoles Saimniec. gadi Exercices	\$ 31. Spirta un degvina Esprit et eau-de-vie	\$ 32. Linu Lin	\$ 33. Cukura Sucre	\$ 36. Pasti, tēle- grafi, tēle- foni un ra- diofoni Poste, télé- graphes, té- léphones et radiodiffus.	\$ 38. Metalnaud. regālija Monnaie battue	Kopā Total
		1 000 l s					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1918./1920.	—	(—)	—	41	—	41
2	1920./1921.	4 311	4 937	—	402	—	9 650
3	1921./1922.	7 642	(—)	—	1 774	—	9 416
4	1922./1923.	17 853	(—)	—	744	762	19 359
5	1923./1924.	20 430	6 052	—	1 054	7 488	35 024
6	1924./1925.	24 916	10 660	—	1 334	5 250	42 160
7	1925./1926.	24 660	4 031	—	1 361	3 000	33 052
8	1926./1927.	30 400	1 657	—	2 166	—	34 223
9	1927./1928.	26 570	1 519	—	2 006	—	30 095
10	1928./1929.	29 156	505	—	2 403	—	32 064
11	1929./1930.	24 752	1,2	—	2 777	4 048	31 578
12	1930./1931.	22 602	1,8	—	2 319	1 045	25 968
13	1931./1932.	19 240	2,1	600	1 284	10 035	31 161
14	1932./1933.**)	16 195	0,0	8 121	1 906	6 910	33 132
15	1933./1934.*)	19 627	0,0	6 854	2 446	—	28 927
16	1934./1935.*)	20 219	—	8 373	2 431	—	31 023
Procentos no ieņēmumu kopsummas Pourcentage de la somme totale des recettes							
17	1922./1923.	13,34	(—)	—	0,55	—	14,46
18	1925./1926.	16,15	2,64	—	0,89	1,96	21,64
19	1929./1930.	12,69	0,00	—	1,42	2,08	16,19
20	1932./1933.	12,45	0,00	6,24	1,47	5,31	25,47
21	1934./1935.*)	13,39	—	5,55	1,61	—	20,55
Pieaugums 1922./1923. = 100 Augmentation 1922/1923 = 100							
22	1925./1926.	138	67	—	183	394	171
23	1929./1930.	139	0	—	373	531	163
24	1932./1933.	91	—	—	256	907	171
25	1934./1935.*)	113	—	—	327	—	160
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju l s Moyenne par habitant (ls)							
26	1920./1921.	2,70	3,10	—	0,25	—	6,05
27	1925./1926.	13,37	2,18	—	0,74	1,63	17,92
28	1929./1930.	13,03	0,00	—	1,46	2,13	16,62
29	1932./1933.	8,52	0,00	4,28	1,00	3,64	17,44
30	1934./1935.*)	10,64	—	4,41	1,28	—	16,33

šeienes cukurbietēm ražoto cukuru uz-
pirkt, kā arī ievesto un uzpirkto cukuru
pārdot var vienīgi valsts — finanču mini-
strijā. Cukuru pārdot par cenu, kādu no-
saka Ministru kabinets pēc finanču mi-
nistra priekšlikuma. Tirdzniecība ar
cukuru, kas iegūts no valsts, ir brīva.
Sākumā cukura monopōlu pārzināja fi-
nanču ministrijas valsts saimniecības
departaments, kurš izveidoja īpašu cukura
monopōla nodaļu, kas vēlāk pārvērtās par
Valsts cukura monopōla pārvaldi, kuŗas

statūti iespiesti Lik. kr. 1934. g. 96. Valsts
cukura monopōla pārvalde ir autonomas
valsts uzņēmums un pārvaldes sēdekļi ir
Rīgā. Valsts cukura monopōla pārvaldei
ir visas juridiskas personas tiesības.
Pārvaldes uzdevums ir atbalstīt un sekmēt
cukurbiešu audzēšanu Latvijā, uzturēt
esošās un ierīkot jaunas cukurfabrikas,
fabriku blakus uzņēmumus un noliktavas,
ražot visāda veida cukuru un to, kā arī
cukura ražošanas blakus produktus, pār-
dot. Valsts cukura monopōla pārvalde

*) Budžets. — Budget. **) Budžetā kārtējos ieņēmumos paredzēti 2 000 000 l s no labības mo-
nopōla, kas nav realizēti.

pārņēma valsts cukurrūpniecības pārvaldes un esošo cukurfabriku, kā arī valsts saimniecības departamenta cukura monopola nodalās aktīvus un pasīvus. Valsts cukura monopola pārvaldes kapitāli ir šādi: 1) pamatkapitāls, 2) rīcības kapitāls, 3) rezerves kapitāls un 4) amortizācijas kapitāls. Monopola pārvaldes pamatkapitālā ieskaīta

nekustamas mantas, mašīnu, darbarīku, noliktavu un saimniecības inventāra vērtību. Šo kapitālu var palielināt budžeta kārtībā un ar cukurrūpniecības veicināšanas fonda (Lik. kr. 1933. g. 211.) līdzekļiem. Pārējie kapitāli arī sastādās Valsts cukura monopola pārvaldes statūtos paredzētā kārtībā.

№ 119. IV Valsts meži, zemes, ūdeņi un ēkas.
№ 119. IV Forêts, terres, eaux et bâtiments d'Etat.

№№	Gadi Années	§ 41.	§ 42. Valsts zemes — Terres d'Etat				§ 43.	Kopā Total
		Valsts meži Forêts d'Etat	1	2	3	Kopā Total		
			Zemju un saimniecību iz- nomāšana Fermage des terres et des exploitations agricoles	Zvejas tiesību iznomāšana Arrentement du droit de pêche	Augli par nomas maksu pagarināšanu, sodi un at- līdzības par līgumu neiz- pildīšanu un likuma pār- kāpšanu Intérêts pour prolongation du baille, pour amende et indemnisation pour l'inexé- cution des contrats et pour infraction à des lois			
1 000 ls								
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1918./1920.	—(—)	117	0	0	117	3.4	120
2	1920./1921.	—(—)	164	1.6	12	178	28	206
3	1921./1922.	—(—)	3 678	23	61	3 762	119	3 881
4	1922./1923.	20 339	2 251	52	127	2 430	190	22 959
5	1923./1924.	20 754	1 494	53	89	1 636	235	22 625
6	1924./1925.	11 986	1 713	92	158	1 963	458	14 407
7	1925./1926.	8 500	1 454	102	162	1 718	447	10 665
8	1926./1927.	12 671	1 124	111	119	1 354	506	14 531
9	1927./1928.	15 275	909	121	69	1 099	651	17 025
10	1928./1929.	16 109	623	114	38	775	700	17 584
11	1929./1930.	12 764	693	140	42	875	616	14 255
12	1930./1931.	12 001	628	166	39	833	638	13 472
13	1931./1932.	625	440	151	52	643	624	1 892
14	1932./1933.	2 355	423	143	19	585	445	3 385
15	1933./1934. *)	1 107	509	162	25	696	425	2 228
16	1934./1935. *)	4 830	465	152	15	632	385	5 847
Procentos no ieņēmumu kopsummas Pourcentage de la somme totale des recettes								
17	1922./1923.	15.20	1.68	0.04	0.09	1.81	0.14	17.15
18	1925./1926.	5.56	0.95	0.07	0.11	1.13	0.29	6.98
19	1929./1930.	6.54	0.36	0.07	0.02	0.45	0.32	7.81
20	1932./1933.	1.81	0.32	0.11	0.02	0.45	0.34	2.60
21	1934./1935. *)	3.20	0.31	0.10	0.01	0.42	0.25	3.87
Picaugums 1922./1923. = 100 Augmentation 1922/1923 = 100								
22	1925./1926.	42	65	196	128	71	235	46
23	1929./1930.	63	31	269	33	36	324	62
24	1932./1933.	12	19	275	15	24	234	15
25	1934./1935. *)	24	21	292	12	26	203	25
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju ls Moyenne par habitant (ls)								
26	1920./1921.	—(—)	0.10	0.00	0.01	0.11	0.02	0.13
27	1925./1926.	4.61	0.79	0.05	0.09	0.93	0.24	5.78
28	1929./1930.	6.72	0.37	0.07	0.02	0.46	0.32	7.50
29	1932./1933.	1.24	0.22	0.08	0.01	0.31	0.23	1.78
30	1934./1935. *)	2.54	0.25	0.08	0.01	0.34	0.20	3.08

*) Budžets. — Budget.

IV Valsts meži, zemes, ūdeņi un ēkas.

IV Forêts, terres, eaux et bâtiments d'Etat.

Šis postenis dažos iepriekšējos gados ir devis ļoti lielus ieņēmumus, kas bija apmēram 17% no visiem valsts ieņēmumiem. Šie ieņēmumi bija lieli līdz pat saimnieciskās krīzes sākumam, un ikgadējie ieņēmumi pārsniedza 10 milj. ls. Sākot ar 1931./1932. s. g. ieņēmumi ļoti strauji samazinājās un nebija vairs 2,0 milj. ls. Kaut gan pēdējos gados ieņēmumi no valsts mežiem, zemēm, ūdeņiem un ēkām ir nedaudz paaugstinājušies, tomēr tie vairs nesasniedz kādreizējās summas. Lielākais ieņēmumu avots visu laiku bija valsts meži, kas, piemēram, 1923./1924. s. g. deva 20,75 milj. ls skaidru peļņu, un vēl līdz pat 1930./1931. s. g. šī peļņa bija liela — 12,0 milj. ls, bet sākot ar saimnieciskās krīzes gadiem, tā ļoti strauji samazinājās, jo koku cenas krita un tirgotāji vairs nevarēja maksāt agrākās augstās cenas. Augstās konjunktūras laikā mežu gabalus bieži pārsolīja līdz 100% un vairāk par taksēto vērtību. Krīzes gados augsti taksētos mežus nepirka, un valdībai meži bija jāpārdod ievērojami lētāki, kādēļ arī samazinājās peļņa no mežiem. Pēdējos gados tā nedaudz palielinās, tomēr nesasniedz augstās konjunktūras apmērus. Mūsu mežu ekspluatācija norit saimniecības plāna robežās un ārpus tā; atsevišķos gados ārpus plāna cirsmas ieņēma redzamu vietu: 1929./1930. s. g. ieņēmumi bija 4,10 milj. ls, vai 32,1% no kopējās peļņas no mežiem. Pēdējo gadu kopžētos šīs daļas nozīme pārsniedz pat 40%.

N° 120. Ieņēmumi no valsts mežiem.

N° 120. Recettes des forêts d'Etat.

№№	Ieņēmumi Recettes Saimn. gadi Exercices	Kārtējie Ordinair.	Ārkārtējie Extra- ordinaires	Kopā Total
		1 000 ls		
1	2	3	4	5
1	1925./1926.	7 112	1 388	8 500
2	1926./1927.	10 498	2 173	12 671
3	1927./1928.	13 125	2 150	15 275
4	1928./1929.	12 509	3 600	16 109
5	1929./1930.	8 668	4 096	12 764
6	1930./1931.	8 439	3 562	12 001
7	1931./1932.	625		625
8	1932./1933.	1 869	486	2 355
9	1933./1934.*)	592	515	1 107
10	1934./1935.*)	2 875	1 955	4 830

*) Budžets. — Budget.

Valsts zemju ekspluatācija tagad dod samērā mazus ieņēmumus. 1921./1922.—1925./1926. s. g. tie bija diezgan lieli un atsevišķos gados ieņēma pat ap 4 milj. ls. Tagad turpretim šīs summas ir tikai ap 0,6 milj. ls, un lielākos ieņēmumus dod zemju un saimniecību iznomāšana. Mazi ieņēmumi ir no zvejas tiesību izmantošanas u. c. valsts budžeta klasifikācijā paredzētiem ieņēmumiem. Ieņēmumi no valsts ēku izīrēšanas arī samazinās. Valsts ir ieguvusi diezgan daudz ēku, kuras iznomā kā privātām iestādēm un personām, tā arī atsevišķos gadījumos valsts autonomiem un citiem uzņēmumiem un iestādēm. Starp ēkām ir minamas arī muitas noliktavas, iznomātās ministriju u. c. ēkas.

V Valsts uzņēmumi.

V Entreprises d'Etat.

Valsts ekspluatē diezgan daudz un dažādus uzņēmumus. Valsts budžetā tie ir tikai ar savu neto atlikumu, resp. peļņu. Daudziem lielākiem uzņēmumiem parasti ir patsāvīgs raksturs, bet ir arī tādi, kas darbojas pie dažādām valsts iestādēm kā blakus uzņēmumi, kuru ekspluatācija nav mērķis, bet uzņēmumi dažādiem citiem nolūkiem ir vajadzīgi valsts iestādēm. Tādas, piemēram, ir Universitātes fermas, tautas labklājības ministrijas iestāžu lauksaimniecības u. c. Starp visiem uzņēmumiem izcilus vietā ir valsts dzelzceļi. Tie darbojas ar ļoti lieliem apgrozījumiem, nodarbina lielu strādnieku un ierēdņu skaitu, un valsts dzelzceļos ir ieguldīti lieli kapitāli. Valsts ieņēmumos dzelzceļi parādās ar mazām neto summām, kas palikušas pāri no to ekspluatācijas. Tāpat kā pasta, tālgrāfs, tālrunis un radio, arī dzelzceļi neuzrāda savu īsto peļņu, bet tikai kases atlikumu, kam gadījuma raksturs un kas nevar būt par ekspluatācijas izdevīguma pazīmi. Dažu pārējo uzņēmumu peļņu uzrāda tāpat kā dzelzceļus; tomēr ir arī tādi uzņēmumi, kas aprēķina komerciālos darbības rezultātus, resp. tīro peļņu vai zaudējumus. Uzņēmumu peļņas aprēķināšanā vēl nav stabilizējusies noteikta un stingra kārtība; tas pats ir sakāms par dažiem uzņēmumiem, kuru budžetā agrākos gados uzrādīja ar bruto summām, bet tagad neto. Tāpēc atsevišķos gadījumos sīkumos šīs summas nav salīdzināmas.

№ 121. V Valsts uzņēmumi.
№ 121. V Entreprises de l'Etat.

№№	Saimniecības gadi <i>Exercices</i>	§ 51. Dzelzceļi <i>Chemins de fer</i>	§ 53. Rūpniecī- bas uzņē- mumi <i>Entreprises industrielles</i>	§ 54. Tirdzniecī- bas uzņē- mumi <i>Entreprises commer- ciales</i>	§ 55. Lauksaimn. uzņēmumi <i>Entreprises agricoles</i>	§ 58. Dažādi uzņēmumi <i>Entreprises diverses</i>	Kopā <i>Total</i>
1 000 ls							
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1918./1920.	— (—)	—	12	—	—	12
2	1920./1921.	— (—)	—	7,3	1,6	6,6	16
3	1921./1922.	1 024	16	103	17	69	1 229
4	1922./1923.	11 704	22	—	43	28	11 797
5	1923./1924.	5 669	32	84	53	208	6 046
6	1924./1925.	2 152	137	42	138	230	2 699
7	1925./1926.	2 000	101	57	180	230	2 568
8	1926./1927.	2 829	99	46	193	139	3 306
9	1927./1928.	4 976	107	39	69	72	5 263
10	1928./1929.	8 312	56	303	87	362	9 120
11	1929./1930.	9 637	264	84	143	238	10 366
12	1930./1931.	6 390	151	108	239	262	7 150
13	1931./1932.	2 877	154	88	84	132	3 335
14	1932./1933.	—**)	230	99	101	358	788
15	1933./1934.*)	992	230	102	143	416	1 883
16	1934./1935.*)	1 352	135	85	112	232	1 916
Procentos no ienēsumu kopsummas <i>Pourcents de la somme totale des recettes</i>							
17	1922./1923.	8,74	0,02	—	0,03	0,02	8,81
18	1925./1926.	1,31	0,06	0,04	0,12	0,15	1,68
19	1929./1930.	4,94	0,14	0,04	0,07	0,12	5,31
20	1932./1933.	—	0,18	0,07	0,08	0,27	0,60
21	1934./1935.*)	0,90	0,09	0,06	0,07	0,15	1,27
Pieaugums 1922./1923. = 100 <i>Augmentation 1922/1923 = 100</i>							
22	1925./1926.	17	459	68	419	821	22
23	1929./1930.	82	1 200	100	333	850	88
24	1932./1933.	—	1 045	118	235	1 279	7
25	1934./1935.*)	12	614	101	260	829	16
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) <i>Moyenne par habitant (ls)</i>							
26	1920./1921.	— (—)	—	0,01	0,00	0,00	0,01
27	1925./1926.	1,08	0,05	0,03	0,10	0,13	1,39
28	1929./1930.	5,07	0,14	0,04	0,08	0,13	5,46
29	1932./1933.	—	0,12	0,05	0,06	0,19	0,42
30	1934./1935.*)	0,71	0,07	0,05	0,06	0,12	1,01

Lielāko peļņu, izņemot dzelzceļus, visu laiku ir devuši dažādi uzņēmumi; nākošā vietā ir rūpniecības, tad lauksaimniecības un beidzot tirdzniecības uzņēmumi. Tomēr peļņa šais uzņēmumos ļoti maz atšķiras, piemēram, 1932./1933. s. g. rūpniecības uzņēmumu peļņa bija 0,23 milj. ls, tirdzniecības — 0,099, lauksaimniecības — 0,101 un dažādo — 0,358 milj. ls. Starp rūpniecības uzņēmumiem ir minami: Valsts papīru spiestuve, Valsts tipogrāfija, Armijas spiestuve, Liepājas kara ostas darbnīcas, Juglas elektrības stacija; pēdējie 2 nekādu peļņu nedod.

Lielākā peļņa bija Valsts papīru spiestuvei. No tirdzniecības uzņēmumiem ir jāmin — mācības līdzekļu veikali, valsts kuģi, Universitātes un Tautas labklājības ministrijas aptieka un Armijas ekonomiskais veikals; pēdējie divi uzņēmumi ir darbojušies ar lielāko peļņu, kuŗa 1932./1933. s. g. Tautas labklājības ministrijas aptiekai bija 27.000 ls un Armijas ekonomiskam veikalam — 67.000 ls. Tirdzniecības uzņēmumu peļņa, starp kuŗiem ir ieskaitīti arī valsts kuģi, atsevišķos gados ir diezgan svārstīga. Lauksaimniecības uzņēmumu skaits ir liels, sevišķi ja muižas

*) Budžets. — Budget. **) Budžetā paredzēts 1 389 000 ls.

Nº 122. § 53. Rūpniecības uzņēmumi.
Nº 122. § 53. Entreprises industrielles.

NºNº	Saimniecības gadi Exercices	Valstspapīru spiestuve Imprimerie d'Etat	Valsts tipogrāfija Typographie d'Etat	Armijas spiestuve Imprimerie de l'armée	Latvijas neradzīgo in- titūla darbnīcas Ateliers de l'Institut des accugies en Lettonie	Liepājas kapaostas darbnīcas Ateliers du port mili- taire de Liepāja	Juglas elektrības uz- ņēmums Usines d'électricité de Jugla	Ieļcavas cukurfabrika Raffinerie de sucre à Jelgava	Kopā Total
		1 000 ls							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1925./1926.	—	33	68	—	—	—	—	101
2	1926./1927.	—	43	56	—	—	—	—	99
3	1927./1928.	—	55	52	—	—	—	—	107
4	1928./1929.	—	14	42	—	—	—	—	56
5	1929./1930.	155	62	38	—	9	0	—	264
6	1930./1931.	70	54	27	—	—	—	—	151
7	1931./1932.	47	77	30	—	—	0	—	154
8	1932./1933.	120	89	21	—	—	0	—	230
9	1933./1934. *)	102	105	23	—	0	—	—	230
10	1934./1935. *)	52	70	13	—	0	0	—	135

skaita pie atsevišķiem uzņēmumiem. Daži lauksaimniecības uzņēmumi pastāv pie dažādām valsts iestādēm kā blakus, vai palīguzņēmumi, kas saistīti ar iestādes darbību. 1934./1935. s. g. bija 26 valsts muižas. Paredzētās operatīvās daļas peļņa Kazdangā bija 43.040 ls, Jaunpili — 15.505, Oktē — 9.280, Stendē — 8.100, Bulduros — 3.855, Pūrē — 13.140, Smiltēnē — 9.910, Jaungulbenē — 4.925, Vidsmuižā —

4.650, Malnavā — 7.530, Virgā — 9.230, Ezerē — 13.950, Lubezerē — 6.835, Liepupē — 5.830, Svētcimē — 6.250, Ramkā — 700, Jaunlatgalē — 550, Valmierā — 8.040, Višķos — 3.010, Saldū — 3.120, Rudzu krogū — 2.168, Mežotnē — 12.265, Jaunpētermuižā — 360, Mārcienā — 1.800, Dagdā — 55 un Dzērbenē — 70 ls. Septiņās muižās 1934./1935. s. g. budžetā paredzēja zaudējumus un piemaksu — 27.745

Nº 123. § 54. Tirdzniecības uzņēmumi.
Nº 123. § 54. Entreprises commerciales.

NºNº	Saimniecības gadi Exercices	Telegrafa aģen- tūras Letas veik. Magasins de l'agence télégraphi- que "Leta"	Māc. līdz. nodaļas veikali Magasins de la section des moyens d'instruction	Universitātes ap- tieka Pharmacie de l'uni- versité	Valsts kuģi Navires d'Etat	Tautas labklājības ministr. aptieka Pharmacie du Mi- nistère de la Pré- voyance Sociale	Armijas ekonomisk. veikals Magasins économi- que de l'armée	Kopā Total
		1 000 ls						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1925./1926.	—	55	2	—	—	—	57
2	1926./1927.	—	—	2	44	—	—	46
3	1927./1928.	—	3	3	3	—	30	39
4	1928./1929.	—	3	5	285	10	—	303
5	1929./1930.	—	4	8	0,2	27	45	84
6	1930./1931.	—	—	9,1	—	48	51	108
7	1931./1932.	—	—	12	—	20	56	88
8	1932./1933.	—	5	—	—	27	67	99
9	1933./1934. *)	—	5,1	13	0	34	50	102
10	1934./1935. *)	—	1,9	1	0	20	62	85

*) Budžets. — Budget.

№ 124. § 55. Lauksaimniecības uzņēmumi.

№ 124. § 55. Entreprises agricoles.

№№	Saimniecības gadi Exercices	Valsts muižas Domaines d'Etat	Valsts ķēvnīcas un vai- slas lopu audzētavas Haras d'Etat et élevage de bestiaux de race	Izglītības ministrijas skolu saimniecības Economies des écoles du Ministère d'Instruction	Universitātes fermas Fermes de l'Université	Tautas labklājības min. iestāžu saimniecības Econ. d. institutions du Minist. de la Prév. Soc.	Valsts saldētavas Etablissement réfrigé- rant de l'Etat	Zāļu sēklu tirīš. punkts Point où l'on épure les semences d'herbe	Kopā Total
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1925./1926.	147	3,3	0,5	5	24	—	—	180
2	1926./1927.	124	3	17	2	47	—	—	193
3	1927./1928.	16	3	3	1	46	—	—	69
4	1928./1929.	8	3	7	3	66	—	—	87
5	1929./1930.	41	4	5	4	60	29	—	143
6	1930./1931.	130	5,1	12	2,2	75	15	—	239
7	1931./1932.	—	2,3	12	6	47	17	—	84
8	1932./1933.	10	2,4	0,8	—	36	51	1,3	101
9	1933./1934. *)	88	2,6	3,3	6	40	1,4	1,2	143
10	1934./1935. *)	74	2,8	2,9	3,7	26	0,1	1,8	112

ls apmērā. No pārējiem lauksaimniecības uzņēmumiem ir jāmin tautas labklājības ministrijas iestāžu saimniecības, kuŗu ir ap 4; arī izglītības ministrijas skolu saimniecības ir vairākas. Pie Latvijas universitātes pastāv vairāk fermas, kuŗas arī ekspluatē kā patstāvīgus uzņēmumus. Dažādie uzņēmumi darbojas ar lielāko peļņu, pie kam gandrīz izcilus stāvokli ir cietumu

uzņēmumi (darbnīcas), kas ikgadus dod diezgan prāvu peļņu. Pēdējā laikā arī Ķemeŗu sērāvoti deva diezgan lielu peļņu. Peļņu dod arī izdevniecība, tomēr tā ir samērā maza. Lai gan šo uzņēmumu skaits ir liels, to finansiālais efekts ir niecīgs, un starp valsts ieņēmumiem uzņēmumu peļņai ir maza nozīme. Atsevišķos gados to pavairo vienīgi dzelzceļu peļņa.

№ 125. § 58. Dažādi uzņēmumi.

№ 125. § 58. Diverses entreprises.

№№	Saimniecības gadi Exercices	Ķemeŗu sērāvoti Sources sulfureuses de Ķemert	Baldones sērāvoti Sources sulfureuses de Baldone	Universitātes Vecauces mežniecība Economie de l'Universi- té à Vecauce	Emigrantu un bēgļu transporta nodaļa Section d'émigration et transport des réfugiés	Izdevniecības Libraires d'édition	Cietumu uzņēmumi Entreprises des prisons	Universitātes serumu stacija Station de serums de l'Université	Botaniskais dārzs Jardins botanique	Kopā Total
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1925./1926.	—	3	—	180	47	—	—	—	230
2	1926./1927.	63	—	3	56	17	—	—	—	139
3	1927./1928.	0,5	—	16	28	28	—	—	—	72
4	1928./1929.	93	—	6	220	29	14	—	—	362
5	1929./1930.	1	—	2	99	26	110	—	—	238
6	1930./1931.	72	—	0,4	22	41	124	1,9	1,3	262
7	1931./1932.	—	—	—	—	19	95	18	—	132
8	1932./1933.	189	—	1,5	5,9 **)	39	120	—	3	358
9	1933./1934. *)	152	0	3,1	—	42	194	22	3,3	416
10	1934./1935. *)	40	0	4,3	—	39	130	19	0	232

*) Budžets. — Budget. **) Kā emigrācijas un turisma nodaļa.

Nº 126. VI Valsts kredītiestāžu un kapitālu peļņa.

Nº 126. VI Bénéfices des institutions de crédit et des capitaux d'Etat.

Nº Ns	Saimniecības gadi Exercices	Valsts kredītiestādes Institutions de crédit d'Etat				Kopā Total
		\$ 61. Valsts kredītiestādes Institutions de crédit d'Etat	\$ 62. Valsts vērtspapīru portfelis — Portf. des titres de valeur de l'Etat	\$ 63. Kapitālu augļi Intérêts des capitaux		
		1 000	l s			
1	2	3	4	5	6	
1	1918./1920.	—	—	41	41	
2	1920./1921.	—	16	112	128	
3	1921./1922.	8,8	—	4,8	14	
4	1922./1923.	207	—	—	207	
5	1923./1924.	502	7	—	509	
6	1924./1925.	105	—	—	105	
7	1925./1926.	3 298	670	—	3 968	
8	1926./1927.	4 305	3 271	—	7 576	
9	1927./1928.	2 307	4 440	—	6 747	
10	1928./1929.	2 993	4 511	—	7 504	
11	1929./1930.	3 553	4 567	5,6	8 125	
12	1930./1931.	4 316	7 119	0,8	11 435	
13	1931./1932.	2 399	392	0,5	2 792	
14	1932./1933.	224	1 338	0,5	1 562	
15	1933./1934. *)	958	1 512	0,5	2 471	
16	1934./1935. *)	1 071	1 445	1,0	2 517	
Procentos no ieņēmumu kopsummas Pourc. de la somme totale des recettes						
17	1922./1923.	0,15	—	—	0,15	
18	1925./1926.	2,16	0,44	—	2,60	
19	1929./1930.	1,82	2,34	0,00	4,16	
20	1932./1933.	0,17	1,03	0,00	1,20	
21	1934./1935. *)	0,71	0,96	0,00	1,67	
Pieaugums 1922./1923. = 100 Augmentat. 1922/1923 = 100						
22	1925./1926.	1 593	.	.	1 917	
23	1929./1930.	1 716	.	.	3 925	
24	1932./1933.	108	.	.	755	
25	1934./1935. *)	517	.	.	1 216	
Caurm. uz vienu iedzīv. (ls) Moyenne par habitant (ls)						
26	1920./1921.	—	0,01	0,07	0,08	
27	1925./1926.	1,79	0,36	—	2,15	
28	1929./1930.	1,87	2,40	0,00	4,27	
29	1932./1933.	0,12	0,70	0,00	0,82	
30	1934./1935. *)	0,56	0,76	0,00	1,32	

VI Valsts kredītiestāžu un kapitālu peļņa.
VI Bénéfice des instit. de crédit et des capitaux d'Etat.

Valsts kredītiestāžu un kapitālu peļņa sākot ar 1925./1926. s. g. līdz saimnieciskai

Nº 127. Valsts kredītiestāžu peļņa.
Nº 127. Bénéfice des institutions de crédit d'Etat.

Nº Ns	Saimn. gadi Exercices	Valsts bankas Banques d'Etat	Latvijas Banka Banque de Lettonie	Zemes banka Banque Foncière	Hipotēku banka Banque Hypothécaire	Kopā Total
			1 000	l s		6
1	2	3	4	5	6	
1	1925./1926.					3 298
2	1926./1927.	4 227	51	27		4 305
3	1927./1928.	2 197	78	32		2 307
4	1928./1929.	2 848	93	52		2 993
5	1929./1930.	3 418	86	49		3 553
6	1930./1931.	4 172	70	74		4 316
7	1931./1932.	2 243	64	92		2 399
8	1932./1933.	96	49	79		224
9	1933./1934. *)	771	96	91		958
10	1934./1935. *)	903	87	81		1 071

krīzei bija liela un vispār ar tendenci pavairoties. Atsevišķos gados tā svārstījās, bet lielāko summu sasniedza 1930./1931. s. g. vai pēdējā pirmskrīzes gadā — 11,4 milj. ls apmērā. Nākošos gados valsts kredītiestāžu un kapitālu peļņa ļoti strauji samazinājās, un 1932./1933. s. g. tā bija tikai 1,56 milj. ls — 1,2% no visiem valsts ieņēmumiem. Lielākos ieņēmumus visu laiku valsts saņēma no vērtspapīriem, galvenā kārtā Valsts Zemes un Latvijas Hipotēku bankas ķīlu zīmēm. Tagad šie ieņēmumi ir strauji samazinājušies, jo maksājāmie procenti ir daudz mazāki nekā agrāk. Arī valsts kredītiestāžu peļņa ir samazinājusies. No valsts kredītiestādēm visu laiku lielāko peļņu ieguva no Latvijas Bankas, kas valstij deva ļoti lielus ieņēmumus. Sakarā ar operāciju sašaurināšanos, procentu likmes pazemināšanu un zaudējumiem no aktīvām operācijām, Latvijas Bankas peļņa pēdējos gados ir ievērojami mazāka nekā augstās konjunktūras laikā. Jāievēro arī tas, ka Latvijas Bankas uzdevums nav iegūt pēc iespējas lielāku peļņu, kā tas ir privātās, sevišķi akciju bankās, bet tai jāregulē mūsu kredītsaimniecība, apgādājot ražotājus un tirgotājus ar lētu un ērtu kredītu. Katrā ziņā, Latvijas Bankai ir jādabojas visas mūsu saimniecības labā, un peļņas svārstīšanos atsevišķos gados tā var ignorēt.

*) Budžets. — Budget.

№ 128. VII Valsts aktīvu realizācija.

№ 128. VII Réalisation des actifs de l'Etat.

№№	Saimniecības gadi Exercices	Nekustamas mantas pār- došana Vente des immeubles	Kustamas mantas pār- došana Vente des mobiliers	Aizdevumu atmaksa Remboursement des prêts	Rīcības un pamata kapitālu atmaksas — Remboursement des fonds de roulement	Kopā Total
		1 000	1 s			
1	2	3	4	5	6	7
1	1918./1920.	—	85	26	—	111
2	1920./1921.	0,1	176	360	75	611
3	1921./1922.	9,3	125	0,2	1 904	2 039
4	1922./1923.	964	54	106	7 146	8 270
5	1923./1924.	270	100	32	4 927	5 329
6	1924./1925.	428	126	79	1 548	2 181
7	1925./1926.	803	106	987	417	2 313
8	1926./1927.	457	190	1 000	277	1 924
9	1927./1928.	982	187	—	79	1 248
10	1928./1929.	978	139	—	9,2	1 126
11	1929./1930.	1 565	173	—	9	1 747
12	1930./1931.	304	121	—	29	454
13	1931./1932.	163	92	—	193	448
14	1932./1933.	122	44	—	975	1 141
15	1933./1934. *)	150	42	40	422	654
16	1934./1935. *)	120	26	—	20	166
Procentos no ieņēmumu kopsummas Pourcentage de la somme totale des recettes						
17	1922./1923.	0,72	0,04	0,08	5,34	6,18
18	1925./1926.	0,52	0,07	0,05	0,27	1,51
19	1929./1930.	0,80	0,09	—	0,00	0,89
20	1932./1933.	0,09	0,04	—	0,75	0,88
21	1934./1935. *)	0,08	0,02	—	0,01	0,11
Pieaugums 1922./1923. = 100 Augmentat. 1922/1923 = 100						
22	1925./1926.	83	196	931	6	28
23	1929./1930.	162	320	—	0	21
24	1932./1933.	13	81	—	14	14
25	1934./1935. *)	12	48	—	0	2
Caurm. uz vienu iedzīvot. ls Moyenne par habitant (ls)						
26	1920./1921.	0,00	0,11	0,22	0,05	0,38
27	1925./1926.	0,43	0,06	0,53	0,23	1,25
28	1929./1930.	0,82	0,09	—	0,01	0,92
29	1932./1933.	0,07	0,02	—	0,51	0,60
30	1934./1935. *)	0,06	0,02	—	0,01	0,09

VII Valsts aktīvu realizācija.

VII Réalisation des actifs d'Etat.

Kustamas un nekustamas mantas pārdošana dažos iepriekšējos gados valstij

*) Budžets. — Budget.

deva diezgan lielus ieņēmumus. Sevišķi tas sakāms par to laiku, kad likvidēja apgādības ministrijas preces un inventāru; tad atsevišķos gados valsts aktīvu realizācija deva līdz 8,3 milj. ls lielus ieņēmumus. Pēdējos gados tā ir samazinājusies, jo valstij vairs nav pārdodamu mantu: 1932./1933. s. g. ieņēmumi no valsts aktīvu realizācijas bija 1,14 milj. ls, bet 1934./1935. s. g. budžetā paredzēja 0,166 milj. ls. 1932./1933. s. g. lielākos ieņēmumus deva rīcības kapitālu atmaksā — 0,975 milj. ls, kas ienākušas no linu monopola nodeļas — 0,857 milj. ls, bij. valsts auto garāžas — 62.000 ls, kara ministrijas — 34.000 ls, „Letas“ — 20.000 ls un šoseju un zemes ceļu departamenta. Bija paredzēts, ka zemkopības ministrija atmaksās arī mākslīgo mēslu iegādāšanai izsniegto rīcības kapitālu, bet tas nenotika. Diezgan pastāvīgas summas, bez lielākām svārstībām, ir ieņēmumi no nekustamas mantas pārdošanas. Iepriekšējos gados šīs summas bija daudz lielākas un 1929./1930. s. g. sasniedza 1,565 milj. ls; tās ir galvenā kārtā izpirkšanas maksas par piešķirtām jaunsaimniecībām.

VIII Valsts aizņēmumi.

VIII Emprunts de l'Etat.

Valsts aizņēmumu kārtība ir ļoti svārstīga: pirmajos valsts pastāvēšanas gados, kad mūsu finanses nebija vēl nostiprinājušās un noorganizētas, aizņēmumi bija galvenais ieņēmumu avots. Patiesībā tad izmantoja galvenā kārtā emisijas tiesības, un šos ieņēmumus skaitīja pie iekšzemes aizņēmumiem. Par lielāku summu realizēja ārējo aizņēmumu: 1928./1929. un 1929./1930. s. g. — 6% obligāciju aizņēmumu 6 milj. dolaru apmērā. Pēdējos 3 gados atkal strauji ir pavairojušās aizņēmumu summas un to nozīme: 1932./1933. s. g. valsts aizņēmās 6,31 milj. ls, 1933./1934. s. g. budžetā paredzēja 20,9 un 1934./1935. — 24,6 milj. ls. Faktiski aizņemtā summa 1932./1933. s. g. sadalās vēl iekšējos valsts aizņēmumos — 2,98 milj. ls un kreditoperācijās — 3,33 milj. ls. Arī pēdējo gadu budžetos paredzētās summas daļās līdzīgā kārtā, pie kam iekšējie aizņēmumi pēdējos gados attiecīgi bija 6,0 milj. ls un 8,0 milj. ls, bet kreditoperācijās — 14,9 milj. ls un 16,6 milj. ls. 1932./1933. s. g.

pie iekšējiem aizņēmumiem, tāpat kā tas bija 1918./1920.—1921./1922. s. g., skaitījās galvenā kārtā ieņēmumi no emisijas operācijām. Turpretim ar kreditoperācijām ir jāsaprot dažādu citu līdzekļu izlieto-

šana, kuri uz zināmu laiku atrodas valsts rīcībā. Līdzīgs stāvoklis bija 1933./1934. s. g. un 1934./1935. s. g., pie kam jāievēro, ka kreditoperāciju summas pilnos apmēros neizlieto.

N° 129. VIII Valsts aizņēmumi.
N° 129. VIII Emprunts de l'Etat.

N ^o N ^o	Saimniecības gadi <i>Exercices</i>	§ 75. Iekšējie aizņēmumi <i>Emprunts intérieurs</i>	§ 76. Ārējie aizņēmumi <i>Emprunts étrangers</i>	Kredit- operācijas <i>Opérations de crédit</i>	Kopā <i>Total</i>
		1 000 l s			
1	2	3	4	5	6
1	1918./1920.	51 268	—	—	51 268
2	1920./1921.	68 353	—	—	68 353
3	1921./1922.	14 435	—	—	14 435
4	1922./1923.	8	—	—	8
5	1923./1924.	47	—	—	47
6	1924./1925.	34	—	—	34
7	1925./1926.	38	—	—	38
8	1926./1927.	58	—	—	58
9	1927./1928.	55	—	—	55
10	1928./1929.	48	25 001	—	25 049
11	1929./1930.	84	3 860	—	3 944
12	1930./1931.	63	—	—	63
13	1931./1932.	4,9	—	—	4,9
14	1932./1933.	2 982	—	3 332	6 314
15	1933./1934.*)	6 000	—	14 904	20 904
16	1934./1935.*)	8 000	—	16 559	24 559
Procentos no ieņēmumu kopsummas <i>Pourcentage de la somme totale des recettes</i>					
17	1922./1923.	0,00	—	—	0,00
18	1925./1926.	0,00	—	—	0,00
19	1929./1930.	0,04	1,98	—	2,02
20	1932./1933.	2,29	—	2,56	4,85
21	1934./1935.*)	5,30	—	10,97	16,27
Pieaugums 1922./1923. = 100 <i>Augmentat. 1922/1923 = 100</i>					
22	1925./1926.	475	—	—	475
23	1929./1930.	1 050	—	—	49 300
24	1932./1933.	37 275	—	—	78 925
25	1934./1935.*)	100 000	—	—	306 987
Caurm. uz vienu iedzīvot. l s <i>Moyenne par habitant (ls)</i>					
26	1920./1921.	42,82	—	—	42,82
27	1925./1926.	0,02	—	—	0,02
28	1929./1930.	0,03	2,03	—	2,08
29	1932./1933.	1,57	—	1,75	3,32
30	1934./1935.*)	4,21	—	8,71	12,92

IX Dažādi ieņēmumi.
IX Recettes diverses.

Šīs summas nav sevišķi lielas, bet ieņēmumu kopsummām samazinoties, atsevišķos gados to svars ir diezgan jūtami palielinājies. Pēc Valsts kontroles pārskata lieli dažādie ieņēmumi bija 1932./1933. s. g. —

8,58 milj. ls, starp kuriem neparedzēti ieņēmumi bija 7,22 milj. ls. Tuvāki noskaidrojot šo summu, tā bija jāpārvieta citos ieņēmumu postešos, un lielāko daļu pieskaitīja — metālmonētas kalšanas ieņēmumiem — 3,895 milj. ls un krīzes nodoklis — 1,138 milj. ls. Tiesa, šie ieņēmumi nebija no metālmonētas kalšanas tādā veidā,

*) Budžets. — Budget.

№ 130. IX Dažādi ieņēmumi.

№ 130. IX Recettes diverses.

Nr.	Saimniecības gadi Exercices	\$ 81.	\$ 82.	\$ 83.	\$ 84.	\$ 85.	\$ 86.	\$ 87.	\$ 88.	\$ 89.	\$ 90.	Kopā Total
		Izdevumu atmaksas Remboursement des dépenses	Naudas sodi Amendes	Konfiskācijas Confiscations	Bezmantinieku manta Fonds sans héritiers	Valsts kontr. uzlēsumi Règlements du contrôle d'Etat	Ziedojumi Donations	Arestantu darbi Travaux des prisonniers	Kara ieguvumi Bénéfices de guerre	Kara ministrija Ministère de la guerre	Neparedzēti ieņēmumi Recettes imprévues	
1 000 l s												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	1918./1920.	1	161	17	1	—	7,5	3,1	665	.	176	1 032
2	1920./1921.	89	394	98	1,3	2,2	13	28	127	.	144	897
3	1921./1922.	117	366	94	0,3	7	6,1	4	131	.	166	891
4	1922./1923.	154	893	43	0	67	2	37	478	448	219	2 341
5	1923./1924.	432	1 110	34	—	142	8	47	172	715	378	3 038
6	1924./1925.	1 352	1 134	33	1	127	—	88	120	584	712	4 151
7	1925./1926.	803	910	28	—	41	—	75	52	349	392	2 650
8	1926./1927.	2 290	826	54	1,2	46	—	119	—	—	435	3 771
9	1927./1928.	1 627	847	58	5	71	0,3	90	—	—	681***)	3 379
10	1928./1929.	1 205	743	33	1	44	0,2	98	—	—	528	2 652
11	1929./1930.	1 287	802	47	2	24	0	91	—	—	569	2 822
12	1930./1931.	1 156	850	54	40	41	—	121	—	—	474	2 736
13	1931./1932.	1 039	658	38	14	89	—	83	—	—	340	2 261
14	1932./1933.	639	552	17	45	31	—	80	—	—	2184**)	3 548
15	1933./1934. *)	572	691	21	52	—	—	81	—	—	1 512	2 929
16	1934./1935. *)	567	609	24	25	—	—	72	—	—	981	2 278
Procentos no ieņēmumu kopsummas Pourcents de la somme totale des recettes												
17	1922./1923.	0,13	0,67	0,03	0,00	0,05	0,00	0,03	0,35	0,33	0,16	1,75
18	1925./1926.	0,52	0,59	0,02	—	0,03	—	0,05	0,03	0,23	0,26	1,73
19	1929./1930.	0,65	0,42	0,02	0,00	0,01	0,00	0,05	—	—	0,29	1,44
20	1932./1933.	0,49	0,43	0,01	0,04	0,02	—	0,06	—	—	1,68	2,73
21	1934./1935. *)	0,38	0,39	0,02	0,02	—	—	0,05	—	—	0,63	1,51
Pieaugums 1922./1923. = 100 Augmentation 1922/1923 = 100												
22	1925./1926.	521	102	65	—	61	—	203	11	78	179	113
23	1929./1930.	836	90	109	0	36	0	246	—	—	260	121
24	1932./1933.	415	62	40	0	46	—	216	—	—	997	152
25	1934./1935. *)	368	68	56	0	—	—	195	—	—	448	97
Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (ls) Moyenne par habitant (ls)												
26	1920./1921.	0,05	0,25	0,06	0,00	0,00	0,01	0,02	0,08	.	0,09	0,56
27	1925./1926.	0,44	0,49	0,02	—	0,02	—	0,04	0,03	0,19	0,21	1,44
28	1929./1930.	0,68	0,42	0,02	0,00	0,01	0,00	0,05	—	—	0,30	1,48
29	1932./1933.	0,34	0,29	0,01	0,02	0,02	—	0,04	—	—	1,15	1,87
30	1934./1935. *)	0,30	0,32	0,01	0,01	—	—	0,04	—	—	0,52	1,20

kā tas parasti notiek, jo par minēto summu metāltauda atradās jau apgrozībā (ar rezerves fonda starpniecību), un par tādu summu bija izņemtas no apgrozības valsts kases zīmes. Tagad faktiski izdarīja otrādu operāciju. Tomēr pēc būtības šie ieņēmumi bija no metāltaudas kalšanas operācijām, un tāpēc tos arī pārvietoja pie

monopoliem — ieņēmumiem no metāltaudas apgrozības. Pārējie neparedzētie ieņēmumi — 2,184 milj. ls apmērā ir dažādu kredītu atlikumu izlietošana, un lielākās summas bija no valsts parādu deldēšanas fonda atlikumiem — 1,572 milj. ls, neizlietoti pabalsti, ieskaitīti rezerves fondā — 0,189 milj. ls, Kultūras fonda procenti, ieskaitīti

*) Budžets. — Budget. **) Šai summā ietilpst 1572 000 ls valsts parādu deldēšanas fonda atlikumi: 189 000 ls — neizlietoti pabalsti, kas bij pieskaitīti rezerves fondam un 116 000 ls — rezerves fondā ieskaitītie Kultūras fonda %. ***) Ieskaitīti 272 000 ls 3% piemaksas pie alkohol. dzērienu cenām.

rezerves fondā — 0,116 milj. ls u. c. neparedzēti ieņēmumi — 0,307 milj. ls. Saimnieciskās krīzes gadā, kad ieņēmumi strauji samazinājās, valdība izdarīja visu rēķinu revīziju un visus atlikumus samobilizēja izdevumu segšanai, tādēļ arī iznāca samērā lieli dažādie ieņēmumi.

Valsts ieņēmumi pa atsevišķām pilsētām un apgabaliem.

Recettes de l'Etat par villes et provinces.

Ieņēmumu sadalījums pa atsevišķām pilsētām un apgabaliem ir izdarīts pēc tādiem pašiem principiem, kā „Finanču statistikas“ I izdevuma 42. lapp. (tab. № 47.), tikai ar to starpību, ka tālākā savilkumā pie dalāmiem ieņēmumiem ir piešķaitītas arī nodevas. Tāpēc ieņēmumi, kas pa atsevišķiem apgabaliem nav dalāmi, ir par 1,5—2,0 milj. ls mazāki. Minētā izdevumā pa apgabaliem un pilsētām nebija sadalīti daži ieņēmumi par 1932./1933. s. g., tagad arī tas ir izdarīts.

№ 131. Pa atsevišķiem apgabaliem un pilsētām dalāmie un nedalāmie valsts ieņēmumi.

№ 131. Recettes de l'Etat divisibles et indivisibles par villes et provinces.

№№	Saimniecības gadi <i>Exercices</i>	Dalā- mie	Neda- lāmie	K o p ā
		<i>Divi- sibles</i>	<i>Indivi- sibles</i>	<i>T o t a l</i>
		Milj. ls <i>En millions de Ls</i>		
1	2	3	4	5
1	1929./1930.	142,0	53,1	195,1
2	1930./1931.	137,7	34,0	172,6
3	1931./1932.	104,2	22,5	126,7
4	1932./1933.	102,5	27,6	130,1
5	Caurmērā <i>Moyenne</i>	121,6	34,5	156,1
Procentos <i>Pourcentage</i>				
6	1929./1930.	72,8	27,2	100,0
7	1930./1931.	79,8	20,2	100,0
8	1931./1932.	82,3	17,7	100,0
9	1932./1933.	78,8	21,2	100,0
10	Caurmērā <i>Moyenne</i>	77,9	22,1	100,0
Uz vienu iedzīvotāju (ls) <i>Par habitant (en ls)</i>				
11	1929./1930.	74,73	27,95	102,68
12	1930./1931.	72,47	18,37	90,84
13	1931./1932.	54,84	11,84	66,68
14	1932./1933.	53,95	14,32	68,47
15	Caurmērā <i>Moyenne</i>	64,00	18,10	82,10

Lai atsevišķos apgabalos un pilsētās

dabūtu valsts ieņēmumu summu, kāda iznāk uz vienu iedzīvotāju, tad pie dalāmiem ir jāpieskaita attiecīgā gada nedalāmā ieņēmumu summa.

Dalāmie ieņēmumi četru gadu caurmērā uz vienu iedzīvotāju bija 64,00 ls, pie kam uz lauku iedzīvotāju — 32,49, bet pilsētu — 145,73 ls. Uz vienu Rīgas iedzīvotāju iznāk — 161,18 ls liela summa, Daugavpils — 89,25 un Ventspils — 91,19 ls. Lauku iedzīvotāji valsts kasei dod samērā daudz mazākas summas; lielākos ieņēmumus dod Vidzeme — 44,55 ls apmērā, bet mazākos Latgale — 17,60 ls. Šim valsts ieņēmumu dalījumam pa apgabaliem un pilsētām ir tikai tā nozīme, kas norādīta jau „Finanču statistikas“ I izdevuma 40. lapp., un proti, ka tas raksturo, kādos apmēros piedalās atsevišķo pilsētu un apgabalu iedzīvotāji valsts ieņēmumu iegūšanā. Tie ir nodokļu u. c. valsts ieņēmumu maksātāji; paši līdzekļu avoti ir saistīti ar iedzīvotāju ražošanas spēju un efektu, un tā arī raksturo atsevišķo apgabalu un pilsētu iedzīvotāju saimniecisko nozīmi. Lielie ieņēmumi, kas iznāk uz vienu pilsētas iedzīvotāju, ir saistīti ar patēriņu, kā: muitas, akcīzes nodokļi, valsts degvīna monopola peļņa u. c.; pilsētās šo priekšmetu patēriņš ir lielāks nekā uz laukiem.

Bez budžeta kārtībā ieņemtām summām, valsts ieņem vēl caur dažādiem fondiem, kā pensiju, bezdarba apkaļošanas, kultūras, ceļu, žūpības apkaļošanas fonda; arī rezerves fonda līdzekļi pēdējos gados ir ļoti ievērojams līdzekļu avots. Rezerves fonds atšķiras no pārējiem minētiem fondiem, jo tā līdzekļi ir uzkrājušies jau no iepriekšējo gadu budžetu atlikumiem, turpretim pārējo fondu līdzekļi ienāk ikgadus blakus citiem budžeta ieņēmumiem. Šos ieņēmumus arī var sadalīt pa apgabaliem un pilsētām.

Fondu ieņēmumi (kultūras, žūpības apkaļošanas, ceļu, pensiju un bezdarba apkaļošanas) vidēji 4 pēdējos gados bija 6,685 milj. ls, pie kam pēdējā gadā tie ievērojami ir pavairojušies un 1932./1933. s. g. deva 11,5 milj. ls. Kopā ar budžeta summām pēdējos 4 gados bija šādi ieņēmumi:

	Budžeta kārtībā	Fondi	Kopā	Starp tiem dalāmie
		M i l j	l s	
1929./1930.	195,1	4,5	199,6	146,5
1930./1931.	172,6	4,2	176,8	141,9
1931./1932.	126,7	6,5	133,2	110,7
1932./1933.	130,1	11,5	141,6	114,0
Vidēji	156,1	6,7	162,8	128,3

№ 132. Fondu ieņēmumi (iepriekšējie skaitļi).
№ 132. Recettes des fonds (données préliminaires).

№№	Fondi Saimniec. gadi Exercices	Kultūras Fonds de civilisation	Žūpības apkaŗoŗa- nas Fonds pour la lutte contre l'ivrognerie	Ceŗa Fonds de chemin	Pensiju Pensions	Bezdarba apkaŗoŗa- nas Fonds pour la lutte contre le chômage	Kopā Total
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1929./1930.	1 290	208 ²⁾	3 008 ⁶⁾	—	—	4 506
2	1930./1931.	1 055	205 ³⁾	2 928 ⁷⁾	—	—	4 188
3	1931./1932.	758	49 ⁴⁾	2 823	2 450	428	6 508
4	1932./1933.	593 ¹⁾	34 ⁵⁾	2 359	4 833	3 720	11 539
5	Vidēji Moyenne	924	124	2 779	1 821	1 037	6 685

Bez tam vēl: 1) Ls 55 000 (atlikums) no žūpības apkaŗoŗanas fonda un Ls 20 000 no valsts budŗeta,
2) ieŗēmumos skaitās Ls 42 217 (iepriekŗējā gada atlikums Ls 39 872 un atmaksa Ls 3 345),
3) " " Ls 32 895 (atlikums Ls 26 460 un atmaksa Ls 6 435),
4) " " Ls 28 868 (atlikums Ls 28 804 un atmaksa Ls 64),
5) " " Ls 59 986 (atlikums),
6) un 7) — nav ievesta kopsummā valsts piemaksa Ls 1 000 000 apmērā.

№ 133. Fondu ieŗēmumi.
№ 133. Recettes des fonds.

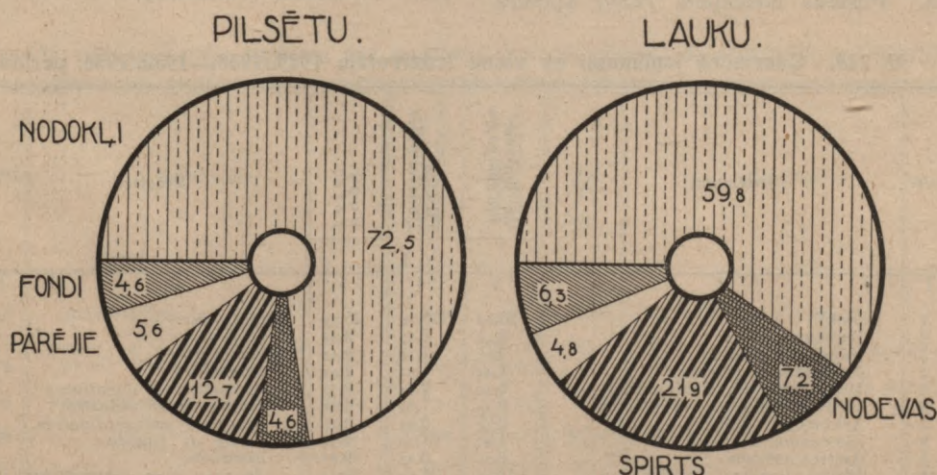
№№	Saimniecības gadi Pilsētas un apgabalī Villes et provinces	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā Moyenne 1929./1930.— —1932./1933.
1	2	3	4	5	6	7
1	Rīga	1 806 685	1 516 071	2 435 992	5 216 278	2 743 757
2	Liepāja	174 758	148 522	313 166	682 770	317 303
3	Daugavpils	88 880	85 829	330 297	651 128	288 909
4	Jelgava	147 452	199 748	314 963	461 101	280 817
5	Ventspils	48 675	40 124	72 249	131 469	73 128
6	Vidzeme	1 090 099	1 090 654	1 439 380	2 030 753	1 412 721
7	Kurzeme	413 087	406 701	487 726	708 291	503 952
8	Zemgale	387 008	367 365	540 168	809 330	525 968
9	Latgale	350 272	333 130	573 705	897 551	538 665
10	Kopā Total	4 506 916	4 187 644	6 507 646	11 538 671	6 685 220
11	Pilsētās Villes	2 266 450	1 989 794	3 466 667	7 092 746	3 703 914
12	Uz laukiem A la campagne	2 240 466	2 197 850	3 040 979	4 445 925	2 981 306
Uz vienu iedzīvotāju ls Par habitant (ls)						
13	Rīga	4,78	4,01	6,43	13,80	7,26
14	Liepāja	3,05	2,59	5,47	11,04	5,54
15	Daugavpils	2,05	1,98	7,65	15,06	6,68
16	Jelgava	4,46	6,05	9,51	13,95	8,49
17	Ventspils	2,82	2,33	4,19	7,61	4,23
18	Vidzeme	2,70	2,70	3,56	5,01	3,49
19	Kurzeme	1,94	1,91	2,29	3,32	2,37
20	Zemgale	1,32	1,43	2,12	3,18	2,07
21	Latgale	0,71	0,68	1,16	1,81	1,08
22	Kopā Total	2,37	2,21	3,44	6,07	3,53
23	Pilsētās Villes	4,28	3,77	6,57	13,42	7,00
24	Uz laukiem A la campagne	1,63	1,60	2,22	3,24	2,17

No budžeta ieņēmumiem fondi ir 4,3%, bet pēdējā 1932./1933. s. g. tie bija 8,8%. Šie fondu ieņēmumi starp budžeta summām nav uzrādīti, bet ja arī fondu līdzekļi ietilpst budžetā, tad no fonda summām tie izsvitrāti (piemēram, valsts piemaksa ceļa fondam u. c. ieņēmumi), tā kā divkārtā skaitīšana nav bijusi. Lielākos ieņēmumus dod pensiju fonds: 1931./1932. — 2,45 un 1932./1933. — 4,83 milj. ls (iepriekšējie skaitļi). Pensiju fonda ieņēmumi komplektējas no algoto darbinieku maksām; valsts piemaksa šai summā nav ieskaitīta. Nākošā vietā ir ceļa fonda ieņēmumi, kas vidēji pēdējos 4 gados bija 2,78 milj. ls. Ceļa fonda ieņēmumi ir samazinājušies: 1929./1930. s. g. tie bija 3,00 milj. ls, bet 1932./1933. — 2,36 milj. ls. Bezdarba apkaŗošanas fonds 1932./1933. s. g. deva 3,72 milj. ls lielus ieņēmumus, kas komplektējās galvenā kārtā no summām, kuras nomaksā krīzes apkaŗošanai algotie darbinieki, brīvās profesijas u. c. Kultūras fonda ieņēmumi pēdējos gados strauji samazinās: 1929./1930. s. g. tie bija 1,29 un 1932./1933. — 0,593 milj. ls un vidēji — 0,924 milj. ls.

Fondu ieņēmumi pa atsevišķiem apgabaliem un lielākām pilsētām sadalās nevienlīdzīgi. Vidēji 4 gados uz vienu iedzīvotāju visā valstī iznāk 3,53 ls, pie kam

pilsētās 7,00 ls apmērā ir daudz lielāki nekā uz laukiem — 2,17 ls. Jelgavā katrs iedzīvotājs — 8,49 ls apmērā deva fondiem lielākos ieņēmumus, bet Ventspilī mazākos. Lauku apgabalos mazākie ieņēmumi bija Latgalē — 1,08 ls apmērā.

Caurmērā uz vienu iedzīvotāju vidēji 4 gados budžetu un fondu dalāmie ieņēmumi bija 67,53 ls. 1929./1930. s. g. šī summa 77,10 ls apmērā bija lielāka nekā 1932./1933. — 60,00 ls. Samazinājušās ir galvenā kārtā budžeta summas, turpretim fondu ieņēmumi ir pāvilnojušies. Ieņēmumi no pilsētu iedzīvotājiem ir daudz lielāki — 152,73 ls nekā no lauku — 34,66 ls. Saimnieciskās krīzes laikā tie diezgan vienlīdzīgi ir sarūkuši kā no lauku, tā arī pilsētu iedzīvotājiem. No atsevišķiem ieņēmumiem lielākās summas uz katru iedzīvotāju dod nodokļi, kas vidēji 4 gados bija 45,79 ls. Pilsētās nodokļu nozīme ir daudz lielāka — 110,76 ls, bet uz laukiem nesalīdzināmi mazāka — 20,74 ls. Lielākā nozīme ir mītam un akcīzes nodokļiem. Lielākā starpība nodokļu ieņēmumos pilsētās un uz laukiem ir ar ienākumu nodokli, no kura lauksaimnieki atsvabināti, naudas kapitālu nodokļiem, tirdzniecības un rūpniecības, bet mazākā ir ar mantojumu un dāvinājumu, patentu u. c. nodokļiem. No devas un citas atlīdzības caurmērā visā

№ 3. Valsts ieņēmumi (procentos). Vidēji 1929./1930.—1932./1933.
 № 3. Recettes de l'Etat (pourcentage). Moyenne 1929/1930 à 1932/1933.

valstī deva — 3,75 ls lielus ieņēmumus uz katru iedzīvotāju, pie kam uz laukiem — 2,50 un pilsētās — 6,00 ls; nodevu ieņēmumu starpība uz laukiem un pilsētās nav tik liela, kā nodokļu. Tirā peļņa no spirta un degvīna monopōla ir liela un visā valstī uz katru iedzīvotāju iznāk 10,80 ls, uz laukiem — 7,58 ls un pilsētās — 19,48 ls, vai šeit starpība uz katru iedzīvotāju ir vēl mazāka. Kopā vēl ar dažiem citiem sīkākjiem ieņēmumiem uz katru iedzīvotāju vidēji 4 gados iznāca 64,00 ls, pie kam pilsētās — 145,73 ls, bet uz laukiem — 32,49 ls. Fondi vairo kopējo ieņēmumu summu par 3,53 ls. Kopā ar fondiem katrs iedzīvotājs deva 67,53 ls lielus ieņēmumus, pie kam uz laukiem — 34,66 ls, bet pilsētās — 152,73 ls.

Ieņēmumu struktūra (dalāmo) vidēji 4 gados bija šāda: nodokļi — 67,8%, spirta un degvīna monopōls — 16,1%, nodevas — 5,6%, fondi — 5,2%. Uz laukiem atsevišķo ieņēmumu attiecības bija citādas: nodokļu nozīme bija mazāka — 59,8%, bet spirta un degvīna monopōla lielāka — 21,9%; nodevu un fondu nozīme lielāka, bet pārējo mazāka. No atsevišķiem apgabaliem atšķirama Latgale, kur nodokļi ir 64,6% un nodevas — 9,7%, bet spirta monopōls — 15,6%; vēl lielāka nozīme nodokļiem ir Zemgalē. Mazākā nozīme nodokļiem ir Vidzemē — 54,9% apmērā, bet ieņēmumiem no spirta monopōla tā lielāka — 26,0% apmērā. Pilsētās nodokļiem 72,5% apmērā

Nē 134. Valsts ieņēmumi.

№№	Saimniecības gadi	
	Pilsētas un apgabali <i>Villes et provinces</i>	<i>Exercices</i>
1	2	
1	Rīga	
2	Liepāja	
3	Daugavpils	
4	Jelgava	
5	Ventspils	
6	Vidzeme	
7	Kurzeme	
8	Zemgale	
9	Latgale	
10	Kopā Total	
11	Pilsētas <i>Villes</i>	
12	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	
13	Rīga	
14	Liepāja	
15	Daugavpils	
16	Jelgava	
17	Ventspils	
18	Vidzeme	
19	Kurzeme	
20	Zemgale	
21	Latgale	
22	Kopā Total	
23	Pilsētas <i>Villes</i>	
24	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	

Nē 135. Caurmērā ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju 1929./1930.—1932./1933. periodā.

№№	Ieņēmumi	Uz laukiem <i>A la campagne</i>	Pilsētās <i>Dans les villes</i>	Kopā <i>Total</i>	Recettes
		L s			
1	2	3	4	5	6
1	Nodokļi	20,74	110,76	45,79	<i>Impôts sur:</i>
2	Ienākuma	0,51	8,73	2,80	<i>revenus</i>
3	Naudas kapitālu	0,01	1,15	0,33	<i>capitaux</i>
4	Nekustamas mantas	1,46	6,86	2,06	<i>immeubles</i>
5	Mantojumu un dāvinājumu	0,40	0,64	0,47	<i>succession et donation</i>
6	Tirdzniecības un rūpniecības	0,48	7,20	2,35	<i>commerce et industrie</i>
7	Ārkārtējais peļņas	0,10	0,59	0,25	<i>bénéfices extraordinaires</i>
8	Zīmognodevas	1,07	11,56	4,63	<i>droits de timbre</i>
9	Apdrošināšanas	0,19	0,93	0,39	<i>assurance</i>
10	Muitas (izņemot izvedmuitu)	10,44	51,08	21,74	<i>douanes (exc. exportation)</i>
11	Akcizes	4,92	21,54	9,55	<i>accise</i>
12	Patentu	0,26	0,48	0,32	<i>patentes</i>
13	Nodevas un citas atlīdzības	2,50	6,99	3,75	<i>Contribut. et autr. indemnités.</i>
14	Tiesu nodevas	0,77	1,10	0,86	<i>justice</i>
15	Muitas, ostu un iekšēj. satiksmes	0,85	4,17	1,77	<i>droits de douanes, des ports et de la communication intér.</i>

N° 134. Recettes de l'Etat.

1929./1930.		1930./1931.		1931./1932.		1932./1933.		Caurmērā Moyenne 1929./1930.—1932./1933.	
Kopā Total	Budžeta kārtībā P.ordre budžēt.	Kopā Total	Budžeta kārtībā P.ordre budžēt.	Kopā Total	Budžeta kārtībā P.ordre budžēt.	Kopā Total	Budžeta kārtībā P.ordre budžēt.	Kopā Total	Budžeta kārtībā P.ordre budžēt.
L s									
3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
71 890 352	70 083 667	69 926 302	68 410 231	54 891 650	52 455 658	57 910 296	52 694 018	63 654 650	60 910 893
8 816 057	8 641 299	8 184 152	8 035 630	6 371 674	6 058 508	6 666 110	6 033 340	7 509 497	7 192 194
4 391 992	4 303 112	4 311 463	4 226 134	3 756 200	3 425 903	4 127 422	3 476 294	4 146 770	3 857 861
3 852 130	3 704 678	4 025 797	3 826 049	3 580 178	3 265 215	3 706 609	3 245 508	3 791 180	3 510 363
1 988 178	1 939 503	1 875 009	1 834 885	1 413 960	1 341 711	1 308 847	1 177 378	1 646 497	1 573 369
22 932 290	21 842 191	21 763 242	20 672 588	16 651 536	15 212 156	16 436 061	14 405 308	19 445 782	18 033 061
9 625 777	9 212 690	9 344 978	8 938 277	7 236 208	6 748 482	6 936 722	6 228 431	8 285 922	7 781 970
12 007 958	11 620 950	11 901 953	11 534 588	9 002 953	8 462 785	9 113 147	8 303 817	10 506 503	9 980 535
10 984 633	10 634 361	10 577 196	10 244 066	7 843 697	7 269 992	7 798 496	6 900 945	9 301 006	8 762 341
146 489 367	141 982 451	141 910 092	137 722 448	110 748 056	104 240 410	114 003 710	102 465 039	128 287 807	121 602 587
90 938 709	88 672 259	88 322 723	86 332 929	70 013 662	66 546 995	73 719 284	66 626 538	80 748 594	77 044 680
55 550 658	53 310 192	53 587 369	51 389 519	40 734 394	37 693 415	40 284 426	35 838 501	47 539 213	44 557 907
Uz vienu iedzīvotāju ls Par habitant (ls)									
190,23	185,45	185,03	181,02	145,23	138,80	153,23	139,43	168,44	161,18
154,02	150,97	142,98	140,39	111,32	105,85	116,45	105,41	131,19	125,65
101,60	99,55	99,75	97,77	86,91	79,26	95,48	80,42	95,93	89,25
116,56	112,10	121,82	115,77	108,31	98,80	112,16	98,21	114,71	106,22
115,24	112,42	108,68	106,85	81,96	77,77	75,85	68,24	95,42	91,19
56,65	53,95	53,77	51,07	41,14	37,58	40,59	35,58	48,04	44,55
45,07	43,13	43,75	41,84	33,88	31,59	32,48	29,16	38,80	36,43
47,09	45,57	46,68	45,23	35,30	33,18	35,74	32,56	41,20	39,12
22,07	21,36	21,25	20,57	15,76	14,60	15,67	13,86	18,68	17,60
77,10	74,73	74,69	72,48	58,30	54,86	60,00	53,93	67,53	64,00
172,00	167,72	167,07	163,30	132,44	125,87	139,44	126,02	152,73	145,73
40,50	38,87	39,07	37,47	29,71	27,49	29,37	26,13	34,66	32,49

N° 135. Moyenne des recettes par habitant dans la période de 1929/1930 à 1932/1933.

Nr. Nr.	Ieņēmumi	L s			Recettes
		Uz laukiem A la campagne	Pilsētās Dans les villes	Kopā Total	
1	2	3	4	5	6
16	Macības nauda	0,88	1,72	1,12	rétribution d'instruction
17	Spirta un degvīna monopols . . .	7,58	19,48	10,89	Monopoles d'esprit et d'eau-de-vie
18	Cukura monopols	0,60	2,56	1,15	Monopoles du sucre
19	Valsts kredītiest. un kapit. peļņa	1,07	5,94	2,42	Bénéfice des institutions de crédit et des capitaux d'Etat
20	Kopā	32,49	145,73	64,00	Total
21	Fondi	2,17	7,00	3,53	Fonds:
22	Kultūras	0,33	0,88	0,49	de civilisation
23	Zūpības apkaņošanas	0,05	0,10	0,07	pour la lutte contre l'ivrognerie
24	Celu	1,04	2,55	1,46	de chemin
25	Pensiju	0,59	1,02	0,96	pensions
26	Bezdarba apkaņošanas	0,16	1,55	0,55	p. la lutte contre le chômage
27	Pavisam kopā	34,66	152,73	67,53	Total général

№ 136. Caurmērā ieņēmumi uz vienu pilsētas iedzīvotāju 1929./1930.—
№ 136. Moyenne des recettes par habitant urbains dans la période de 1929/1930

№№	Ieņēmumi	Rīga	Liepāja	Daugavpils	Jelgava	Ventspils	Kopā Total
		L s					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Nodokļi	122,52	97,02	67,52	78,98	67,83	110,76
2	Ienākuma	10,74	5,41	2,17	3,48	2,06	8,73
3	Naudas kapitālu	1,50	0,43	0,10	0,20	0,26	1,15
4	Nekustamas mantas	8,07	4,61	2,74	4,22	3,36	6,86
5	Mantojumu un dāvinājumu	0,71	0,53	0,33	0,53	0,47	0,64
6	Tirdzniecības un rūpniecības	8,73	5,02	2,06	3,00	2,05	7,20
7	Ārkārtējais peļņas	0,61	0,44	0,87	0,61	0,35	0,59
8	Zīmognodevas	13,69	8,22	4,27	4,77	7,04	11,56
9	Apdrošināšanas	1,04	0,81	0,23	0,90	0,70	0,93
10	Muitas (izņemot izvedmuitu)	54,79	52,19	35,35	36,98	32,39	51,08
11	Akcīzes	22,21	18,70	18,94	23,68	18,65	21,54
12	Patentu	0,44	0,66	0,46	0,61	0,50	0,48
13	Nodevas un citas atlīdzības	7,19	6,59	6,04	7,83	4,95	6,99
14	Tiesu nodevas	1,08	0,90	1,57	1,27	0,79	1,10
15	Muitas, ostu un iekšējās satiksmes	4,47	4,26	2,90	3,04	2,63	4,17
16	Mācības nauda	1,64	1,43	1,57	3,62	1,53	1,72
17	Spirta un degvīna monopols	21,68	16,47	11,16	13,49	13,74	19,48
18	Cukura monopols	2,71	2,28	2,52	1,98	1,26	2,56
19	Valsts kredītiestāžu un kapitālu peļņa	7,08	3,29	2,01	3,94	3,41	5,94
20	Kopā	161,18	125,65	89,25	106,22	91,19	145,73
21	Fondi	7,26	5,54	6,68	8,49	4,23	7,00
22	Kultūras	0,97	0,73	0,53	0,72	0,59	0,83
23	Žūpiņas apkaņošanas	0,10	0,10	0,08	0,09	0,09	0,10
24	Celu	2,71	1,56	1,11	4,90	1,41	2,55
25	Pensiju	1,69	2,02	4,00	1,95	1,51	1,92
26	Bezdarba apkaņošanas	1,79	1,13	0,96	0,83	0,63	1,55
27	Pavisam kopā	168,44	131,19	95,93	114,71	95,42	152,73

ir lielāka nozīme nekā uz laukiem; Liepājā nodokļi bija pat 74,0%. Nākošais lielākais ieņēmumu postenis ir spirta un degvīna monopola peļņa — 12,7%, pie kam Ventspilī tā ir 12,7%. Pārējo ieņēmumu avotu nozīme svārstās ap 5%.

Pilsētās uz katru iedzīvotāju bija lielākie ieņēmumi, un laukus tie pārsniedza vairāk nekā 4 kārtīgi. No atsevišķām pilsētām Rīgā caurmērā uz katru iedzīvotāju iznāk lielākās summas — 168,44 ls, no kurām 161,18 ls ir budžetā paredzētie ieņēmumi. Visi redzamākie ieņēmumi Rīgā uz katru iedzīvotāju dod lielākas summas nekā pārējās pilsētās, sevišķi minams ienākumu, tirdzniecības un rūpniecības, zīmognodoklis u. c. Otrā vietā ir Liepāja, kur uz katru iedzīvotāju iznāk 131,19 ls, no kurām budžetā paredzētie — 125,65 ls. Arī Liepājā lielākā daļa ieņēmumi pārsniedz pārējās mazākās pilsētas, bet sevišķi lieli ir muitas nodokļi, kas dod gandrīz tikpat lielas summas kā Rīgā.

Daugavpilī un Ventspilī ir mazākie ieņēmumi. Jelgavā uz katru iedzīvotāju iznāk diezgan lielas summas, un daži ieņēmumi dod pat lielākus ieņēmumus nekā Liepājā, bet akcīzes — 23,68 ls ir lielākas nekā Rīgā. Arī fondi Jelgavā dod lielākos ieņēmumus.

Uz laukiem uz katru iedzīvotāju caurmērā iznāk — 34,66 ls, no kuriem budžeta ieņēmumi ir 32,49 ls. Ieņēmumu svārstība atsevišķos apgabalos ir liela: Vidzemē uz katru iedzīvotāju iznāk 48,04, bet Latgalē — 18,68 ls. Latgalē ieņēmumi ir 9 reizes mazāki nekā Rīgā un gandrīz 4 kārtīgi mazāki nekā caurmērā visā Latvijā. Latgalē gandrīz visi ieņēmumi ir mazāki nekā pārējos apgabalos. Sevišķi mazi ieņēmumi ir no muitām, akcīzēm u. c. nodokļiem. Vidzemē ir lielākie ieņēmumi; no atsevišķiem nodokļiem lielākie šeit ir akcīzes, nodevas, spirta un degvīna monopola peļņa, fondu ieņēmumi un citi. Lieli ieņēmumi iznāk arī uz Zemgales iedzīvo-

1932./1933. periodā.
 à 1932/1933.

Recettes

9

Impôts sur:

revenus
 capitaux
 immeubles
 succession et donation
 commerce et industrie
 bénéfices extraordinaires
 droits de timbre
 assurance
 douanes (exc. exportation)
 accise
 patentes

Contributions et autres indemnisations:

justice
 droits de douanes, des ports et de la communicat.
 intérieure
 rétribution d'instruction

Monopoles d'esprit et d'eau-de-vie

Monopoles du sucre

Bénéfice des instit. de crédit et d. capitaux d'Etat

Total

Fonds:

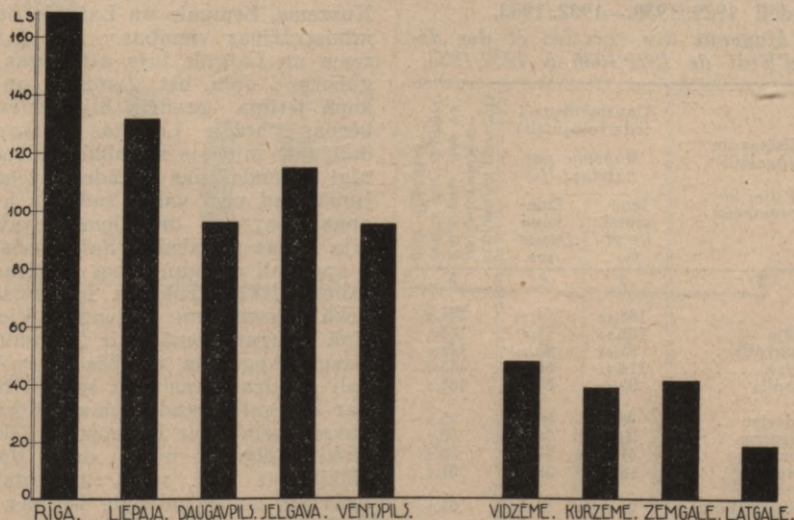
de civilisation
 pour la lutte contre l'ivrognerie
 de chemin
 pensions
 pour la lutte contre le chômage

Total général

tājiem — 41,20 ls, no tiem budžeta — 39,13 ls. Daži ieņēmumi Zemgalē ir pat lielāki nekā Vidzemē, piemēram, nekustamas mantas nodoklis, zīmognodeva, muitas u. c.; nodokļi vispār Zemgalē ir lielāki nekā Vidzemē — 26,78 un 26,38 ls uz katru iedzīvotāju. Vienīgi spirta monopōls un fondu ieņēmumi Zemgalē ir mazāki nekā Vidzemē.

Salīdzinot valsts ieņēmumus ar izdevumiem, ir novērojama interesanta parādība. Vispirms, ir jāievēro, ka ieņēmumi ar izdevumiem nav vienādi, jo ir nemtas tikai tās summas, kas pa apgabaliem un pilsētām ir dalāmas. Otrs, ieņēmumi ir nepilnīgi arī tāpēc, ka daļa izdevumu ir segti no rezerves fonda un vispār agrāk uzkrātiem kapitāliem, un tāpēc izdevumi ir lielāki par ieņēmumiem. Treškārt, ieņēmumus un izdevumus salīdzina vidēji par 4 gadiem — no 1929./1930. līdz 1932./1933. s. g. Šis periods pēc būtības nav vienāds: 1929./1930. s. g. bija pirms saimnieciskās krīzes, 1930./1931. — tās sākums un 1931./1932.—1932./1933. s. g. — saimnieciskās krīzes laikmets. Tā kā minētais 4 gadu periods aptver augstās konjunktūras laiku, krīzes sākumu un tās spilgtāko izpausmi, un tāpēc 4 gadu vidējais neraksturo kādu noteiktu laikmetu.

Atsevišķie apgabali pēc savas saimnieciskās struktūras nav vienādi. Vidzeme,

№ 4. Valsts ieņēmumi latos uz vienu iedzīvotāju. Vidēji
 1929./1930.—1932./1933.

№ 4. Recettes de l'Etat en Ls par habitant. Moyenne 1929/1930 à 1932/1933.

№ 137. Caurmērā ieņēmumi uz vienu lauku iedzīvotāju 1929./1930.—

№ 137. *Moyenne des recettes par habitant rural dans la période de 1929/1930.*

№№	Ieņēmumi	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Kopā Total
		L s				
1	2	3	4	5	6	7
1	Nodokļi	26,86	23,14	26,78	12,07	20,74
2	Ienākuma	0,71	0,54	0,56	0,31	0,51
3	Naudas kapitālu	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
4	Nekustamas mantas	1,77	1,54	2,46	0,65	1,46
5	Mantojumu un dāvinājumu	0,56	0,39	0,43	0,26	0,40
6	Tirdzniecības un rūpniecības	0,63	0,54	0,52	0,32	0,48
7	Ārkārtējais peļņas	0,17	0,10	0,11	0,07	0,10
8	Zīmognodevas	2,62	2,11	2,96	0,87	1,97
9	Apdrošināšanas	0,30	0,23	0,31	0,07	0,19
10	Muitas (izņemot izvedmuitu)	12,83	11,88	13,84	6,35	10,44
11	Akcizes	6,88	6,02	5,80	3,02	4,92
12	Patentu	0,88	0,28	0,29	0,14	0,26
13	Nodevas un citas atlīdzības	3,42	2,19	2,66	1,80	2,50
14	Tiesu nodevas	0,80	0,61	0,65	0,86	0,77
15	Muitas, ostu un iekšējās satiksmes	1,05	0,93	1,13	0,52	0,85
16	Mācības nauda	1,57	0,65	0,88	0,42	0,88
17	Spirta un degvīna monopols	12,48	9,26	7,50	2,92	7,58
18	Cukura monopols	0,75	0,71	0,77	0,35	0,60
19	Valsts kredītiestāžu un kapitālu peļņa	1,54	1,13	1,42	0,46	1,07
20	Kopā	44,55	36,43	39,13	17,60	32,49
21	Fondi	3,49	2,37	2,07	1,08	2,17
22	Kultūras	0,56	0,39	0,33	0,13	0,33
23	Zūpības apkaņošanas	0,09	0,06	0,05	0,02	0,05
24	Ceļu	1,77	1,22	0,94	0,43	1,04
25	Pensiju	0,84	0,53	0,59	0,40	0,59
26	Bezdarba apkaņošanas	0,23	0,17	0,16	0,10	0,16
27	Pavisam kopā	48,04	38,80	41,20	18,68	34,66

№ 138. Valsts ieņēmumi un izdevumi vidēji 1929./1930.—1932./1933.

№ 138. *Moyenne des recettes et des dépenses d'Etat de 1929/1930 à 1932/1933.*

№№	Pilsētas un apgabali Villes et provinces	Caurmērā uz 1 iedzīvotāju (ls) Moyenne par habitant (ls)		Ieņēmumu procenti no izdevumiem Pourcents des recettes par rapport aux dépenses
		Ieņēmumi Recettes	Izdevumi Dépenses	
1	2	3	4	5
1	Rīga	168,44	74,14	227,2
2	Liepāja	131,19	71,67	183,0
3	Daugavpils	95,93	65,71	146,0
4	Jelgava	114,71	80,19	143,0
5	Ventspils	95,42	87,75	108,7
6	Vidzeme	48,04	86,35	55,6
7	Kurzeme	38,80	76,50	50,7
8	Zemgale	41,20	77,44	53,2
9	Latgale	18,68	59,83	31,2
10	Kopā Total	67,53	73,65	91,7
11	Pilsētās Villes	152,73	73,51	207,8
12	Uz laukiem A la campagne	34,66	74,01	46,8

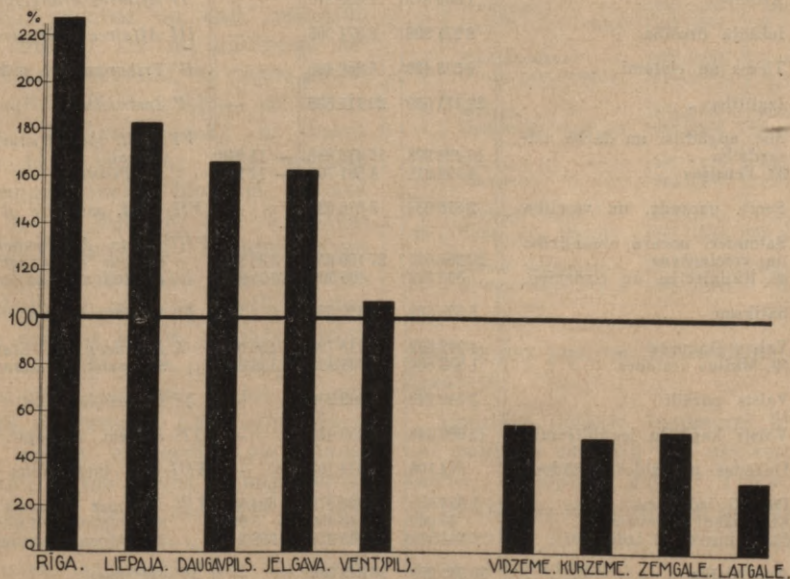
Kurzeme, Zemgale un Latgale nav pat administratīvas vienības. Priekš kara Vidzeme un Latgale bija attiecīgas Krievijas guberņas daļa, bet Zemgale un Kurzeme kopā ietilpa gandrīz bij. Kurzemes guberņas robežās. Latvijas neatkarības laikā dalījumu minētos apgabalos piemēroja vienīgi likumdošanas iestādes vēlēšanas gadījumā, kad visu valsti sadalīja 5 vēlēšanas apgabalos; bez minētiem apgabaliem vēl bija Rīgas apgabals. Saimnieciski minētie 4 apgabali diezgan krasi atšķiras: Latgalē saimnieciskā struktūra ir pavisam citāda nekā Vidzemē un Zemgalē. Vienīgi dažā ziņā diezgan vienāda ir Zemgale un Kurzeme. Apgabala robežās atsevišķie apgabali atšķiras krasi, bet sevišķi tas sakāms par Zemgali: gandrīz nav salīdzināms Jelgavas apriņķis ar Ilūkstes un Jēkabpils apriņķi. Jelgavas un pa daļai Bauskas apriņķis ļoti lielā mērā atšķiras no visas Latvijas un ir galvenie labības ražošanas centri. Turpretim Ilūkstes un Jēkabpils apriņķis ir tuvāk Latgalei un raksturojami ar savu zemo intensīvitāti un agro-

1932./1933. s. g. periodā.
ā 1932/1933.

Recettes	
8	
Impôts sur:	
revenus	
capitaux	
immeubles	
succession et donation	
commerce et industrie	
bénéfices extraordinaires	
droits de timbre	
assurance	
douanes (exc. exportation)	
accise	
patentes	
Contributions et autres indemnités:	
justice	
droits de douanes, des ports et de la communication intérieure	
rétribution d'instruction	
Monopoles d'esprit et d'eau-de-vie	
Monopoles du sucre	
Bénéfice des instit. de crédit et d. capitaux d'Etat	
Total	
Fonds:	
de civilisation	
pour la lutte contre l'ivrognerie	
de chemin	
pensions	
pour la lutte contre le chômage	
Total général	

zījumiem. Vidzemē, sevišķi Madonas apriņķī, ir attīstījusies lopkopība un piensaimniecība un starp pārējiem mūsu apgabaliem ir izcilus stāvokli. Kaut gan šī atšķirība atsevišķu apgabalu robežās ir diezgan ievērojama, tomēr tiem ir ļoti raksturīgas kopīgas pazīmes (kas būtu vēl lielākas, ja mūsu teritorija būtu sadalīta saimnieciskos rajonos), un visumā apgabali lielā mērā atšķiras viens no otra.

Pilsētās ieņēmumi ievērojami pārsniedz izdevumus — apmēram 2 kārtīgi, turpretim uz laukiem tie ir tikai puse no ieņēmumiem. Rīgā ieņēmumi izdevumus pārsniedz 2,3 kārtīgi, bet Ventspilī tikai par 1/10 daļu. Jelgava ir ievērojama ar saviem diezgan lieliem ieņēmumiem un izdevumiem, un pirmie tomēr ir lielāki. Uz laukiem valsts ieņēmumi ir mazāki par izdevumiem, pie kam Vidzemē tie ir 55,6%, bet Latgalē tikai 31,2%. Kaut gan Latgalē uz vienu iedzīvotāju iznāk mazākie valsts izdevumi, tomēr salīdzinot ar citiem apgabaliem, ieņēmumi ir vēl mazāki, un tie ir tikai nepilna 1/3 daļa no izdevumiem. No saņemtiem valsts līdzekļiem Latgale atmaksā mazāko daļu, un tāpēc no valsts kases viedokļa šis apgabals dod lielākus zaudējumus nekā pārējie.

№ 5. Valsts ieņēmumi procentos pret izdevumiem. Vidēji
1929./1930.—1932./1933.

№ 5. Pourcentage des recettes de l'Etat par rapport aux dépenses. Moyenne
1929/1930 à 1932/1933.

III. Pārgrozījumi 1934./1935. s. g. budžetā.

III. Changement du budget pour l'exercice 1934/1935.

Valsts ieņēmumi, kas paredzēti 1934./1935. s. g. budžetā, varēja realizēties tikai tai gadījumā, ja konjunktūra ievērojami uzlabotos, jo daži pārsniedza 1933./1934. s. g. ieņemtās summas. Lai nenotiktu dažādi finansiāli pārsteigumi, gaidot stāvokļa uzlabošanos, tad Ministru kabinets izdeva īpašus noteikumus par kreditu atvēlēšanas un izlietošanas kārtību 1934./1935. s. g. (Lik. kr. 1934. g. 88), kur paredz, ka 1934./1935. s. g. budžeta kārtējo un ārkārtējo izdevumu krediti atvēlami resoru rī-

cībā tikai viena mēneša vajadzībām uz priekšu. Ne vēlāk kā līdz katra mēneša 25. dienai finanču ministrija sazinā ar resoriem iesniedz Ministru kabinetam apstiprināšanai resoru kārtējā un ārkārtējā budžeta kreditu normu sarakstu projektu, saskaņojot normu kopsummu ar valsts kases paredzamām maksātspējām. Resoriem tiesība izdarīt maksājumus, slēgt līgumus un nodibināt cita veida saistības pret vēlāku samaksu vienīgi kreditu robežās, kas minēto noteikumu pare-

Nē 139. Pārgrozījumi valsts budžetā 1934./1935. s. g.

Nē 139. Changement du budget de l'Etat pour l'exercice 1934/1935.

№№	Valsts izdevumi	Negrozītais budžets <i>Budget non changé</i>	Grozītais budžets <i>Budget changé</i>	Starpība — + <i>diffé- rence</i>	<i>Dépenses de l'Etat</i>
		L s			
1	2	3	4	5	6
1	I Augstākās valsts iestādes	2 555 086	1 821 296	—733 790	I Instit. supérieures d'Etat
2	2. Saeima	1 267 042	502 386	—764 656	2. Saeima
3	3. Ministru kabinets	164 903	195 769	+ 30 866	3. Cabinet des Ministres
4	II Ārlietas	1 855 875	1 855 875	—	II Affaires étrangères
5	III Iekšējā drošība	8 971 906	8 971 906	—	III Affaires intérieures
6	IV Tiesas un cietumi	6 358 400	6 358 400	—	IV Tribunaux et prisons
7	V Izglītība	22 111 530	22 111 530	—	V Instruction
8	VI Soc. apgādība un darba aizsardzība	16 428 028	16 416 818	— 11 210	VI Assit. soc. et sauvegarde du travail
9	33. Pensijas	4 592 911	4 581 701	— 11 210	33. Pensions
10	VII Sanit. uzraudz. un veselība	2 818 684	2 818 684	—	VII Cont. sanitaire et hygiène
11	VIII Saimniec. nozaļu uzraudzība un veicināšana	27 266 571	27 160 658	—105 913	VIII Contr. des branches écon. et leur encouragement
12	49. Rūpniecība un tirdzniec.	506 512	400 599	—105 913	49. Industrie et commerce
13	IX Satiksme	8 529 531	8 529 531	—	IX Communication
14	X Valsts finanses	4 962 692	5 118 790	+156 098	X Finances de l'Etat
15	59. Muitas iestādes	1 852 806	2 008 904	+156 098	59. Instit. de douanes
16	XI Valsts parādi	3 449 240	3 449 240	—	XI Dettes de l'Etat
17	XII Valsts kapitālu ieguldījumi	12 986 448	12 986 448	—	XII Placem. d. capit. de l'Etat
18	XIII Dažādas pārvaldes iestādes	674 105	674 105	—	XIII Div. institutions administr.
19	XIV Dažādi izdevumi	1 634 655	2 329 470	+694 815	XIV Diverses dépenses
20	83. Dažādi izdevumi	45 000	40 000	— 5 000	83. Dépenses diverses
21	85. Neparedzēti izdevumi	1 355 555	2 055 370	+699 815	85. Dépenses imprévues
22	XV Apsardzība	30 349 600	30 349 600	—	XV Défenses
23	Pavisam kopā	150 952 351	150 952 351	—	Total général

dzētā kārtībā atvēlēti viņu rīcībā. Noteikumi attiecas arī uz Valsts dzelzceļu virsvaldes, Pasta un tēlegrafa, šoseju un zemes ceļu un Meža departamentu. Pēc šiem noteikumiem ir iespējams līdzsvarot valsts ieņēmumus un izdevumus. Pārgrozījumi, kas izdarīti ar valsts budžetu un publicēti „Valdības Vēstnesī“, nav lieli; projektā gan bija paredzēts izdarīt radikālu izdevumu samazināšanu, bet tai piemīt tikai faktisks raksturs, ko izdara pēc minētiem noteikumiem.

Pārgrozījumi valsts budžetā, kas izdarīti likuma paredzētā kārtībā, neskar bu-

džeta kopsummu, bet atsevišķie izdevumi ir pārkārtoti. Saeimas izdevumi samazināti par 0,765 milj. ls, bet palielināti Ministru kabineta izdevumi par 30.866 ls, kas ir sakarā ar Kōdifikācijas nodaļas pārvietošanu. Saeimas izdevumus samazinot, samazinājās arī pensijas; palielinājās fonds neparedzētām vajadzībām par 0,7 milj. ls (V. V. 1934. g. Nr. 131.). Pārvietoti un palielināti arī valūtas komisijas izdevumi (V. V. 1934. g. Nr. 166.). Izņemot tikko minētos pārkārtojumus, citi grozījumi valsts budžetā 1934./1935. s. g. nav publicēti.

IV. Igaunijas un Lietavas valsts finanses.

IV. *Finances de l'Etat d'Estonie et de la Lithuanie.*

Igaunijas valsts finanses.

Finances de l'Etat d'Estonie.

Igaunijā valsts budžetu (tāpat kā Lietuvā) sastāda pēc bruto principa, t. i. budžetā paredz arī apgrozības summas. Saprota, ka tas apgrūtina valsts ieņēmumu un izdevumu salīdzināšanu. Visās trīs valstīs ir salīdzināmi vienīgi nodokļi, nodevas un dažī monopoli. Absolutās summas arī šai gadījumā neraksturo finanču stāvokli, un tāpēc pareizāki ir salīdzināt nodokļus uz vienu iedzīvotāju. Lielākie nodokļi uz katru iedzīvotāju bija Latvijā; tikai nedaudz mazākas summas iznāca Igaunijā. Lietuvā turpretim nodokļi bija par $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ mazāki nekā Latvijā vai Igaunijā. No atsevišķiem nodokļiem lielākā starpība bija uz muiām un akcīzēm; pēdējās sevišķi lielus ieņēmumus dod pie mums. Samērā lielus ieņēmumus dod arī spirta monopola peļņa, kuŗa Igaunijā atsevišķos gados ir pat lielāka nekā pie mums. Kā zināms, ieņēmumi no spirta monopola pie mums saimnieciskās krīzes gados strauji samazinājās. Lietuvā spirta monopols arī dod diezgan lielus ieņēmumus, tomēr aprēķinot uz katru iedzīvotāju, tur tie iznāk

Nē 140. Ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju.

Nē 140. *Recettes par habitant.*

№№	Nodokļi un monopōli		Latvija	Igaunija	Lietava
	Impōts et monopoles		Letonie	Estonie	Lithuanie
	L s				
1	2		3	4	5
1	Ienākums	1932./1933.	3,88	3,03	—
2	Impōts s. l. revenus	1933./1934.	3,17	1,80	—
3	Zimognodeva	1932./1933.	4,63	3,56	1,96
4	Droits de timbre	1933./1934.	4,70	2,83	1,97
5	Muitas	1932./1933.	12,37	16,45	9,86
6	Droits de douanes	1933./1934.	13,47	12,35	10,14
7	Akcīzes	1932./1933.	8,88	5,84	4,27
8	Accise	1933./1934.	9,21	4,25	3,52
9	Nodokļi kopā	1932./1933.	37,46	36,90	26,57*
10	Total des impōts	1933./1934.	38,16	28,99	25,71*)
11	Spirta monopōls	1932./1933.	8,52	10,28	5,97
12	Monopoles d'esprit	1933./1934.	9,00	7,37	6,02

gandrīz par pusi mazāki nekā pie mums un Igaunijā.

Igaunijā lielākie ieņēmumi ir netiešie vai patēriņa nodokļi, kā akcīzes, muitas, spirta monopola peļņa. Tiešie nodokļi — ienākuma, tirdzniecības un rūpniecības, nekustamas mantas un citi, dod samērā mazus ieņēmumus.

*) Šeit ir pieskaitītas arī dažas nodevas.

№ 141. Nodokļu ieņēmumi Igaunijā.

№№	Saimniecības gadi	1929./1930.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.
		1 000			
1	2	3	4	5	6
1	Nodokļi	9 548	9 566	9 688	8 981
2	1. ienākuma	3 981	3 948	4 143	3 406
3	2. peļņas	3 751	3 675	3 410	3 113
4	3. nekustamas mantas	574	589	589	505
5	4. kapitālu	740	680	767	646
6	5. mantojumu	502	674	778	712
7	6. fizisko personu ienāk.	—	—	—	599
8	Nodoklis par mantas apgrozību	6 867	6 518	6 501	6 402
9	1. zīmognodoklis	5 766	5 328	4 693	4 002
10	2. atsavināšanas	1 101	1 190	1 808	1 301
11	3. konditoreju un citu	—	—	—	237
12	4. speciāls nodoklis par mantas apgrozīj.	—	—	—	272
13	5. spec. nodoklis no banku operācijām .	—	—	—	590
14	Akcizes	7 072	6 385	6 287	6 567
15	1. tabakas	4 980	4 616	4 588	4 871
16	2. alus	988	737	650	639
17	3. vīni, likieri un degvīni	323	313	305	253
18	4. citas akcizes un tirdzn. un rūpn. zīmju	781	719	744	804
19	Muitas nodokļi	29 164	27 578	25 375	18 490
20	1. ievadmuitas	28 257	27 095	24 956	18 213
21	2. citi	907	483	419	277
22	Citi nodokļi	1 177	1 246	1 180	1 034
23	1. patentu u. c. nodokļi	179	170	160	130
24	2. dažādi nodokļi	998	1 076	1 020	904
25	Kopā	53 828	51 293	49 031	41 474
26	Tīrs ienākums no spirta monopōla	11 440	11 839	12 286	11 555

Valsts finanses Lietuvā.

Finances d'Etat de la Lithuanie.

Valsts budžetu Lietuvā sastāda pēc bruto principa — t. i. attiecīgos ieņēmumus un izdevumus ietilpst apgrozījumu summas. Un tāpēc atsevišķo ieņēmumu avotu un izdevumu nozīme nav vienāda. Tie nav salīdzināmi arī ar mūsu valsts budžetu, kas sastādīts pēc neto principa. Nav salīdzināmas arī ieņēmumu kopsummas, jo Lietuvā tur ietilpst arī apgrozījumi. Vienīgais, kas iespējams salīdzināt, ir nodokļi.

Nodokļi piecu gadu laikā ir diezgan ievērojamā kārtā samazinājušies: 1930. gadā tie deva 102,0 milj. ls lielus ieņēmumus, bet 1933. — 78,9 un 1934. gadā pare-

dzēja ieņemt 77,9 milj. ls, vai 5 gadu laikā par 23,6%; pēdējā gadā turpretim ieņēmumu samazināšanās no nodokļiem nav liela (pie nodokļiem ir skaitīti arī monopōlu peļņa). Lielākos ieņēmumus visu laiku ir devuši netiešie nodokļi (akcīzes un muitas), bet saimnieciskās krīzes gados tie ir arī par lielākām summām samazinājušies: 1930. gadā netiešo nodokļu ieņēmumi bija 47,8 milj. ls, 1933. — 34,2 un 1934. — 34,5 milj. ls, vai 5 gadu laikā samazinājušies par 27,8%, pie kam visvairāk ir samazinājušies muitas. Līdzīgā kārtā samazinājušies ieņēmumi no monopōliem (spirta un degvīna). Samērā nedaudz samazinājušies tiešo nodokļu un nodevu ieņēmumi.

Lietavas un Latvijas valsts ieņēmumu un izdevumu kopsummas nav salīdzināmas.

N° 141. Recettes des impôts en Estonie.

1933./1934.	1929./1930.	1932./1933.	1933./1934.	Exercices	Impôts
1 s	Caurmērā uz vienu iedzīvotāju ls Moyenne par habitant en Ls				
7	8	9	10	11	
7 526	8,24	7,99	6,69	<i>Impôts</i>	
2 026	3,44	3,03	1,80	1. sur le revenu	
2 503	3,24	2,77	2,23	2. sur le bénéfice	
330	0,50	0,45	0,29	3. sur les immeubles	
484	0,64	0,58	0,43	4. sur le capital	
726	0,43	0,63	0,65	5. sur les successions	
1 457	—	0,53	1,29	6. sur le revenu des personnes physiques	
5 667	5,93	5,70	5,04	<i>Impôts sur la transaction et transmission des biens</i>	
3 178	4,98	3,56	2,83	1. droit de timbre	
969	0,95	1,16	0,86	2. droit de corroboration	
119	—	0,21	0,11	3. imp. sur le confiserie etc.	
517	—	0,24	0,46	4. imp. spéc. sur le montant d. transaction	
884	—	0,53	0,78	5. imp. spéc. sur les opérations bancaires	
4 777	6,11	5,84	4,25	<i>Accises</i>	
3 461	4,30	4,33	3,08	1. accise sur tabac	
547	0,85	0,57	0,49	2. accise sur bière	
176	0,28	0,23	0,15	3. accise sur vins, liqueurs et eaux-de-vie	
593	0,67	0,71	0,53	4. autres accises et patentes	
13 892	25,18	16,45	12,35	<i>Douanes</i>	
13 714	24,40	16,21	12,19	1. d'importation	
178	0,78	0,24	0,16	2. autres	
750	1,02	0,92	0,66	<i>Autres impôts</i>	
98	0,16	0,12	0,08	1. brevets etc.	
652	0,86	0,80	0,58	2. droits	
32 612	46,48	36,90	28,99	<i>Total</i>	
8 293	9,88	10,28	7,37	<i>Recettes nettes du monopole d'esprit du vin</i>	

Tāpēc var apskatīt Lietavas ieņēmumus un izdevumus atsevišķi, nesalīdzinot tos ar citām valstīm. 1930. gadā valsts ieņēmumi Lietuvā bija 347,7 milj. litu lieli; nākošos gados tie diezgan strauji samazinājās un 1933. gadā bija tikai 256,9 un 1934. — 249,9 milj. litu (lai nerastos tieksmes salīdzināt ar mūsu valsts ieņēmumiem, tad šeit skaitļi ir uzdoti l i t o s, bet nevis latos). Minētā laikā valsts ieņēmumi Lietuvā ir samazinājušies par 28,1%. Starp ieņēmumiem lielā pārsvarā ir kārtējie, kas 1930. gadā deva 302,0 milj. litus un 1934. — 226,9 milj. litus. Straujāk samazinājās tomēr ārkārtējie ieņēmumi — no 45,7 līdz 23,0 milj. litu, vai par pusi. Izdevumi visos gados, arī saimnieciskās krīzes laikā, par ievērojamu summu bija mazāki nekā ieņēmumi: 1930. gadā tie bija 320,6 milj. litu, 1933. — 249,6

un 1934. — 242,9 milj. litu, pie kam kārtējie ieņēmumi 1930. gadā bija 264,8 milj. litu, 1933. — 206,6 un 1934. — 211,0 milj. litu, bet ārkārtējie 1930. gadā — 55,8, 1933. — 43,0 un 1934. — 39,0 milj. litu. Ārkārtējie izdevumi ir lielāki par ārkārtējiem ieņēmumiem.

Starp ieņēmumiem pirmā vietā ir nodokļi, sevišķi netiešie, un tie dod lielākās summas. Saimnieciskās krīzes laikā netiešie nodokļi ir arī par lielākām summām samazinājušies. Kā no nodokļiem un monopoliem, tā arī ļoti lielas ieņēmumu summas nāk no valsts uzņēmumiem. Pēdējo ieņēmumi nav vis uzņēmumu peļņa, bet gan apgrozījumi. Lielākie apgrozījumi, saprotams, ir valsts dzelzceļiem. Tāpēc arī valsts ieņēmumu struktūra Lietuvā ļoti lielā mērā atšķiras no mūsējās. Nodokļu

№ 142. Nodokļu ieņēmumi Lietuvā.

Nr.	Saimniecības gadi Nodokļi	1930.	1931.	1932.	1933.
		1 000			
		1	2	3	4
1	Tiešie nodokļi	21 644	22 051	20 264	20 908
2	a. zemes nodoklis	10 121	9 898	8 857	9 620
3	b. nekustamas mantas pilsētās	3 170	3 451	3 558	3 584
4	c. patentu	1 424	1 352	1 414	1 126
5	d. tirdzniecības un rūpniec. uzp. peļņas	4 328	4 519	4 043	4 005
6	e. tirdzn. un rūpniec. uzpēm. ienākuma	33	1	—	—
7	f. profesionālo personu nodokļi	247	300	417	835
8	g. apdrošin. ipešumu nodoklis	299	364	306	233
9	h. kapitālu peļņas nodoklis	196	202	222	169
10	i. motorlaivas	30	23	25	23
11	j. tvaika katlu nodevas	23	26	25	27
12	k. nodoklis no ipešumu pārdošanas	1 335	1 526	1 141	1 015
13	l. mantošanas nodoklis	336	283	221	269
14	m. 8% nod. no pārdotās malkas	102	106	35	2
15	Netiešie nodokļi	47 802	49 810	40 361	34 248
16	a. spirta	389	435	339	278
17	b. alus un medus dzērienu	1 349	1 642	1 177	802
18	c. vīnu	44	51	83	130
19	d. tabakas	6 713	7 195	6 403	5 561
20	e. čaulišu	66	65	66	89
21	f. sērkociņu	299	1 013	780	781
22	g. tējas	188	166	135	122
23	h. cukura	—	—	1 554	2 486
24	i. rauga	118	105	114	108
25	j. no uzpēm., kuņģi izgatavo etiķa laku un parfimer.	1	1	19	21
26	k. muitas nodevas	38 635	39 137	29 691	23 870
27	Nodevas	10 667	10 376	9 465	9 188
28	a. zīmogu, tiesu un citas	5 552	5 617	5 155	4 743
29	b. svaru	327	273	279	457
30	c. ostu un ūdensceļu	456	352	401	446
31	d. dažādas	3 224	2 965	2 448	2 385
32	e. mācības iestāžu	884	930	960	967
33	f. mākslas produkcijas nod.	224	239	222	190
34	Monopoli	21 928	21 981	16 974	14 524
35	a. spirta un degvīna monopols	21 852	21 899	16 899	14 454
36	b. spēļu kartis	76	82	75	70
37	Kopā	102 041	104 218	87 064	78 868

nozīme Lietuvā ir daudz mazāka nekā pie mums, un 1933. gadā tiešie un netiešie nodokļi kopā bija 41,2% no visiem valsts ieņēmumiem. Valsts uzņēmumu ieņēmumi 1930. gadā bija 60,4 milj. litu, 1933. — 46,0 un 1934. — 44,2 milj. litu, vai minētā laikā tie samazinājušies par ļoti ievērojamu summu. Monopoli 1930. gadā deva 42,4 milj. litus, 1933. — 28,1 un 1934. — 28,6 milj. litus; valsts meži, zemes un citi ieņēmumu avoti 1930. gadā deva 33,1,

1933. — 22,2 un 1934. — 24,5 milj. litus. Uzņēmumu nozīme starp pārējiem ieņēmumiem ir 17,9%, monopoli — 10,9%, mežiem, zemēm — 8,7%, ārkārtējie — 11,0%, bet pārējie ieņēmumi ir samērā mazi. Izdevumi Lietuvā ir sakopoti pēc ministrijām, un lielākie izdevumi ir satiksmes ministrijai, kas 1930. gadā bija 71,4 milj. litu un 1933. — 54,0 milj. litu, vai 21,6% no izdevumu kopsummas. Satiksmes ministrijai lielākie izdevumi iznāk

*) Budžets. — Budget.

N° 142. Recettes des impôts en Lithuanie.

1934. *)	1930.	1933.	1934.	Exercices
l s	Caurmērā uz vienu iedzīvotāju ls Moyenne par habitant en Ls			Impôts
7	8	9	10	11
20 400	9,25	8,63	8,32	Contributions directes
9 583	4,33	3,97	3,91	a. foncière
2 806	1,36	1,48	1,14	b. des biens immeubles dans les villes
1 243	0,61	0,47	0,51	c. des patentes
4 002	1,85	1,65	1,63	d. impôt sur les bénéfices ind. et com.
—	0,01	—	—	e. imp. sur le revenu brut ind. et com.
1 036	0,11	0,34	0,42	f. contributions person. professionnelle
233	0,13	0,10	0,10	g. impôt sur les biens assurés
127	0,08	0,07	0,05	h. imp. sur les bénéfices du capital
23	0,01	0,01	0,01	i. imp. sur les moteurs à eau
26	0,01	0,01	0,01	j. imp. sur les chaud. à vapeur
1 088	0,57	0,42	0,44	k. droits de mutation
233	0,14	0,11	0,10	l. droits de successions
—	0,04	0,00	—	m. taxe de 8% sur le bois vendu
33 490	20,43	14,14	13,66	Contributions indirectes
311	0,17	0,11	0,13	a. sur les alcools
833	0,57	0,33	0,34	b. sur les bières et hydromels
130	0,02	0,05	0,05	c. sur les vins
5 708	2,87	2,30	2,33	d. sur les tabacs
94	0,03	0,04	0,04	e. sur les tubes à cigarettes
778	0,13	0,32	0,32	f. sur les allumettes
123	0,08	0,05	0,05	g. sur les thés
536	—	1,03	0,22	h. sur les sucres
109	0,05	0,04	0,04	i. sur les levains
2	0,00	0,01	0,00	j. sur les entr. fabr. les vinaigres, vern., parf.
24 866	16,51	9,86	10,14	k. produits des douanes
9 133	4,56	3,80	3,73	Droits
4 817	2,37	1,96	1,97	a. de timbre, judic. et autres
427	0,14	0,19	0,17	b. droits de péage
431	0,19	0,19	0,18	c. droits de port et de voies fluviales
2 279	1,38	0,98	0,93	d. droits divers
971	0,38	0,40	0,40	e. produits de l'enseignement
208	0,10	0,08	0,08	f. produits des établissements d'art
14 830	9,37	6,00	6,05	Produits de monopoles
14 758	9,34	5,97	6,02	a. produits du monopole des alcools
72	0,03	0,03	0,03	b. produits du monopole des cartes à jouer
77 853	43,61	32,57	31,76	Total

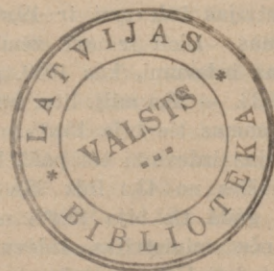
sakarā ar dzelzceļu ekspluatāciju. Kara ministrijas izdevumi ir 19,6% no to kopsummas. Lieli ir arī zemkopības ministrijas izdevumi, kas 1930. gadā bija 41,6 un 1933. — 38,0 milj. litu, bet no izdevumu kopsummas tie bija 15,2%. Izglītības ministrijas izdevumi tai pašā laikā ir samazinājušies no 43,3 līdz 38,6 milj. litu, un 1933. gadā tie bija 15,5% no kopsummas. Finanču ministrijas izdevumi samazinājušies ļoti lielos apmēros — no 58,8 līdz

25,8 milj. litu, un 1933. gadā tie starp pārējiem izdevumiem bija tikai 10,3%; iekšlietu ministrijas izdevumi ir samazinājušies samērā ļoti mazos apmēros, un 1933. gadā tie bija 9,7%. Pārējo ministriju un iestāžu izdevumi ir samērā niecīgi.

Kļūdu izlabojums.

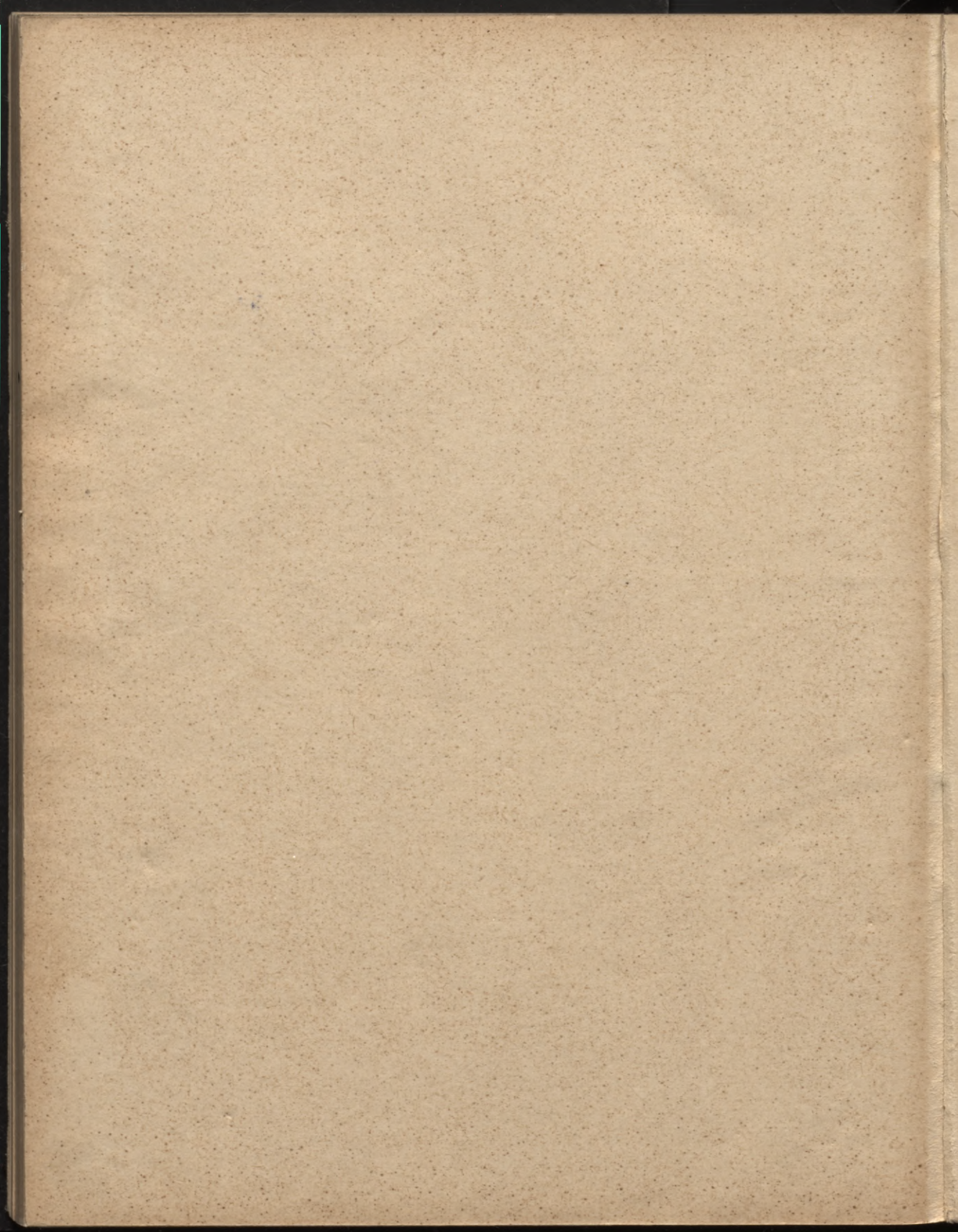
Errata.

	Iespiests <i>Imprimé</i>	Jābūt <i>Doit être</i>
7. lapp., tab. № 7., 6. ailē, 11. rindiņā . .	2,9	2,8
9. „ tab. № 8., 15. ailē, 2. rindiņā . .	960	963
9. „ II slejā, 11. rindiņā no augšas .	noguldījumi	ieguldījumi
38. „ II slejā, 10. rindiņā no apakšas .	483 milj. ls	4,83 milj. ls
39. „ I slejā, 7. rindiņā no augšas . .	4,59 ls	4,59 milj. ls
49. „ tab. № 44., 3. ailē, 2. rindiņā . .	563.658	563.182
54. „ I slejā, 8. rindiņā no augšas . .	0,4 ls	0,9 ls
55. „ II slejā, 1. rindiņā no apakšas .	24	241
63. „ I slejā, 3. rindiņā no augšas . .	0,22 milj. ls	0,022 milj. ls
70. „ II slejā, 6. rindiņā no augšas . .	0,58 ls	0,50 ls
73. „ tab. № 73., 8. ailē, 15. rindiņā . .	2,24	0,24
80. „ II slejā, tab. 6. rindiņā	1918. g.	1920. g.
93. „ II slejā, tab. III ailē	Rezerves, prēmiju, bezdarba fonds	Rezerves, pensiju, bezdarba fonds
122. „ 24. rindiņā no apakšas	kārtība	kustība

2074
94

9. NOV. 1934

151-1

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0308060281